

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΤΜΗΜΑ ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ:

«Ψηφιακά Συστήματα και Υπηρεσίες»

Κατεύθυνση: Ηλεκτρονική Μάθηση

e-SEL Tutoring αξιοποιώντας το μοντέλο της Αυτό-Κατευθυνόμενης
Μάθησης (Self-Directed Learning/ SDL)

*«Ανάπτυξη Τεχνολογικά Υποστηριζόμενου Περιβάλλοντος arT^2 e-
SEL Tutoring, αξιοποιώντας το μοντέλο της Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης
(SDL), και τους στόχους της Κοινωνικής και Συναισθηματικής Μάθησης (SEL)
στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση»*

Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία

Παπαϊωάννου Αργυρώ

A.M. ME1525

Επιβλέπουσα: Παρασκευά Φωτεινή, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

ΠΕΙΡΑΙΑΣ, ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2017

Αφιερώνεται στη μητέρα μου και σε όλα τα αγαπημένα μου πρόσωπα, τα οποία με στήριξαν, καθ' όλη τη διάρκεια εκπόνησης της παρούσας διπλωματικής εργασίας...

The illiterate of the 21st century will not be those who cannot read and write, but those who cannot learn, unlearn, and relearn.

—Alvin Toffler

It is only with the heart that one can see rightly; what is essential is invisible to the eye.

— Antoine de Saint-Exupéry, *The Little Prince*

We cannot always build the future for our youth, but we can build the youth for our future.

—Franklin D. Roosevelt

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	3
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΕΙΚΟΝΩΝ	8
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΠΙΝΑΚΩΝ	12
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΣΧΗΜΑΤΩΝ.....	14
ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	15
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ.....	16
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	17
1.1 Παρουσίαση Προβληματικής.....	17
1.2 Στόχος της Διπλωματικής Εργασίας	21
1.3 Ερευνητικά Ερωτήματα.....	21
1.4 Καινοτομία της Διπλωματικής Εργασίας	22
1.5 Οργάνωση της Διπλωματικής Εργασίας	23
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ.....	25
2.1 Η Ψυχοκοινωνική Δυναμική των παιδιών	25
2.1.1 Η ψυχοκοινωνική Δυναμική των παιδιών σήμερα	25
2.1.2 Αντιμετώπιση Ψυχοκοινωνικών Δυσκολιών.....	26
2.2 Συναισθηματική Νοημοσύνη (Emotional Intelligence).....	28
2.2.1 Τι είναι η συναισθηματική νοημοσύνη (Emotional Intelligence) ή αλλιώς EQ (Emotional Quotient);.....	28
2.2.1.1 Διαφορές μεταξύ EQ (Emotional Quotient- Συναισθηματική Νοημοσύνη) και IQ (Intelligent Quotient- Δείκτης Νοημοσύνης).....	31

2.2.1.2 Μπορεί να διδαχθεί η συναισθηματική νοημοσύνη στο σχολείο;.....	33
2.2.2 Κοινωνική και Συναισθηματική Μάθηση (SEL)	35
2.2.2.1 Τι είναι Κοινωνική και Συναισθηματική Μάθηση και γιατί είναι σημαντική η εκπαίδευση των ατόμων στις δεξιότητες SEL;	35
2.2.2.2 Τα πλεονεκτήματα της κοινωνικής και συναισθηματικής μάθησης	40
2.2.2.3 SEL και δεξιότητες 21 ^{ου} αιώνα στην Εκπαίδευση.....	43
2.2.3 Κοινωνική και Συναισθηματική Μάθηση: Παρελθόν, Παρόν και Μέλλον	47
2.2.4 Κριτική στην έννοια της Συναισθηματικής Νοημοσύνης του Goleman και στην Κοινωνική και Συναισθηματική Μάθηση γενικότερα.....	50
2.2.5 Προγράμματα Κοινωνικής και Συναισθηματικής Μάθησης.....	53
2.2.5.1 Παραδείγματα προγραμμάτων SEL (Εξωτερικό).....	55
2.2.5.2 Το Πρόγραμμα «Βήματα για τη Ζωή» (Ελλάδα)	58
2.2.6 Ο οργανισμός CASEL (Collaborative for Academic, Social and Emotional Learning)	59
2.2.7 Τι είναι το e-Tutoring.....	62
2.2.7.1 Μορφές e-Tutoring.....	63
2.2.7.2 Πλεονεκτήματα e-Tutoring.....	63
2.2.7.3 Πρωτοβουλίες Ανάπτυξης e- SEL Tutoring.....	65
2.3 Αυτό-Κατευθυνόμενη Μάθηση.....	66
2.3.1 Τι είναι η Αυτό-Κατευθυνόμενη Μάθηση/Self-Directed Learning (SDL)	66
2.3.1.1 Πλεονεκτήματα Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης.....	69
2.3.2 Ιστορική Εξέλιξη Αυτό-Κατευθυνόμενης μάθησης	69

2.3.2.1	Θέσεις μελετητών για την Αυτό-Κατευθυνόμενη μάθηση	71
2.3.2.2	Η Θεωρία Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης του Richard Boyatzis	72
2.3.2.3	Οι Κυριότερες Πτυχές της Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης (“The Salient Aspects of SDL”)... ..	75
2.3.2.4	Η Αυτό-Κατευθυνόμενη Μάθηση ως Φάσμα	76
2.3.3	Η Αυτό-Κατευθυνόμενη Μάθηση ως δεξιότητα του 21ου αιώνα	78
2.3.4	Αυτό-Κατευθυνόμενη Μάθηση και τεχνολογικά εργαλεία	80
2.3.5	Πρωτοβουλίες Ανάπτυξης e-Tutoring SDL	81
2.3.6	Κοινωνική και Συναισθηματική Μάθηση (SEL) και Αυτό-Κατευθυνόμενη Μάθηση (SDL)... ..	83
2.4	Στρατηγικές Διδασκαλίας	84
2.4.1	Τα έξι καπέλα της Σκέψης	84
2.5	Σύνοψη Θεωρητικής θεμελίωσης και βιβλιογραφικής επισκόπησης	88
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ.....		89
3.1	Στόχος της Ερευνητικής Προσέγγισης	89
3.2	Ορισμοί.....	89
3.2.1	Εννοιολογικοί Ορισμοί Ερευνητικών Μεταβλητών	89
3.2.2	Λειτουργικοί Ορισμοί Ερευνητικών Μεταβλητών	92
3.3	Ερευνητικά Ερωτήματα.....	97
3.4	Ερευνητική Μέθοδος	98
3.5	Επιλογή Στατιστικών Κριτηρίων	101
3.5.2	Έλεγχος κανονικότητας Kolmogorov Smirnov.....	102

3.5.3	Συσχέτιση Spearman (Συντελεστής συσχέτισης r_s) και Συσχέτιση Pearson (Συντελεστής συσχέτισης r).....	102
3.5.4	Wilcoxon Signed Ranks Test.....	102
3.5.5	Paired Samples t-test.....	103
3.6	Δείγμα Ερευνητικής Διαδικασίας.....	103
3.6.1	Συμμετέχοντες.....	103
3.6.2	Περιορισμοί.....	104
3.7	Υλικό.....	104
3.7.1	Χαρακτηριστικά και ανάγκες εκπαιδευομένων.....	106
3.7.2	Δόμηση του τεχνολογικά υποστηριζόμενου περιβάλλοντος “αpT ² e-SEL Tutoring environment”.....	106
3.7.2.1	Εργαλείο του τεχνολογικά υποστηριζόμενου περιβάλλοντος “αpT ² e-SEL Tutoring environment”.....	106
3.7.2.2	Δημιουργία Ιστοσελίδας στο Google Sites.....	108
3.8	Ερευνητικά Εργαλεία.....	110
3.8.1	Μέσα Συλλογής Δεδομένων.....	110
3.9	Περιγραφή Διαδικασίας Έρευνας.....	113
3.9.1	Εκπαιδευτικός Σχεδιασμός του e-course.....	113
3.9.2	Πειραματική Διαδικασία.....	119
3.9.3	Δραστηριότητες του Σεναρίου.....	121
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ.....		134
4.1	Εισαγωγή.....	134

4.2 Περιγραφική Ανάλυση Αποτελεσμάτων	134
4.2.1 Ανάλυση αξιοπιστίας εργαλείων μέτρησης	134
4.2.2 Τα ερευνητικά ερωτήματα	139
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	157
5.1 Επισκόπηση Αποτελεσμάτων	157
5.2 Συμπεράσματα	162
5.3 Προτάσεις για περαιτέρω έρευνα.....	163
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ	164
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: Εκπαιδευτικό υλικό.....	175
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2: Google Sites	215
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3: Ερευνητικά Εργαλεία (Ερωτηματολόγια)	244
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4: Πειραματική διαδικασία	261

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνα 1: Το IQ αποτελεί μόνο την κορυφή του παγόβουνου.	32
Εικόνα 2: Βήματα για τη Ζωή, Εγχειρίδιο Εκπαιδευτικού.....	59
Εικόνα 3: Η στρατηγική Six Thinking Hats και οι ιδιότητες κάθε καπέλου	87
Εικόνα 4: Αρχική Σελίδα “απT ² e-SEL περιβάλλοντος”	108
Εικόνα 5: Εφαρμογές της Google → Περισσότερα	108
Εικόνα 6: Εφαρμογές της Google → Ακόμη Περισσότερα από την Google	109
Εικόνα 7: Σελίδα «Our Products».....	109
Εικόνα 8: Οι δεξιότητες SEL, CASEL (2008).....	114
Εικόνα 9: ΦΑΣΗ 1→ Παρουσίαση Δραστηριότητας 1.1	127
Εικόνα 10: ΦΑΣΗ 2→ Περιγραφή Δραστηριότητας 2.1	201
Εικόνα 11: ΦΑΣΗ 2→ Είδος/Στόχος/Εργαλεία Δραστηριότητας 2.1	202
Εικόνα 12: ΦΑΣΗ 2→ Οδηγίες Υλοποίησης Δραστηριότητας 2.1.....	202
Εικόνα 13: ΦΑΣΗ 2→ Ενδεικτικός Φόρτος Εργασίας Δραστηριότητας 2.1	203
Εικόνα 14: ΦΑΣΗ 2→ Περιγραφή Δραστηριότητας 2.2.....	203
Εικόνα 15: ΦΑΣΗ 2→ Είδος/Στόχος/Εργαλεία Δραστηριότητας 2.2	204
Εικόνα 16: ΦΑΣΗ 2→ Οδηγίες Υλοποίησης Δραστηριότητας 2.2.....	204
Εικόνα 17: ΦΑΣΗ 2→ Ενδεικτικός Φόρτος Εργασίας Δραστηριότητας 2.2	205
Εικόνα 18: ΦΑΣΗ 3→ Περιγραφή/Είδος Δραστηριότητας 3.1.....	205
Εικόνα 19: ΦΑΣΗ 3→ Στόχος/Εργαλεία/ Οδηγίες Υλοποίησης Δραστηριότητας 3.1	206
Εικόνα 20: ΦΑΣΗ 3→ Οδηγίες Υλοποίησης Δραστηριότητας 3.1.....	206

Εικόνα 21: ΦΑΣΗ 3→ Βήματα Υλοποίησης/ Ενδεικτικός Φόρτος Εργασίας Δραστηριότητας 3.1	207
Εικόνα 22: ΦΑΣΗ 4→ Περιγραφή Δραστηριότητας 4.1	207
Εικόνα 23: ΦΑΣΗ 4→ Είδος/Στόχος Δραστηριότητας 4.1	208
Εικόνα 24: ΦΑΣΗ 4→ Εργαλεία/ Οδηγίες Υλοποίησης (Βήμα 1-6) Δραστηριότητας 4.1	208
Εικόνα 25: ΦΑΣΗ 4→ Εργαλεία/Οδηγίες Υλοποίησης Δραστηριότητας 4.1	209
Εικόνα 26: ΦΑΣΗ 4→ Ενδεικτικός Φόρτος Εργασίας Δραστηριότητας 4.1	209
Εικόνα 27: ΦΑΣΗ 4→ Περιγραφή Δραστηριότητας 4.2	210
Εικόνα 28: ΦΑΣΗ 4→ Είδος/Στόχος Δραστηριότητας 4.2	210
Εικόνα 29: ΦΑΣΗ 4→ Εργαλεία/Οδηγίες Υλοποίησης (Βήμα 1-3) 4.2	211
Εικόνα 30→ Οδηγίες Υλοποίησης (Βήμα 3)/ Ενδεικτικός Φόρτος Εργασίας Δραστηριότητας 4.2.....	211
Εικόνα 31: ΦΑΣΗ 5 Περιγραφή Δραστηριότητας 5.1	212
Εικόνα 32: ΦΑΣΗ 5→ Είδος/Στόχος/Εργαλεία Δραστηριότητας 5.1	212
Εικόνα 33: ΦΑΣΗ 5→ Οδηγίες Υλοποίησης/Ενδεικτικός Φόρτος Εργασίας Δραστηριότητας 5.1	213
Εικόνα 34: Σελίδα «SEE ALL PRODUCTS»	215
Εικόνα 35: Σελίδα «Sites».....	215
Εικόνα 36: Επιλογή Google λογαριασμού.....	216
Εικόνα 37: Σύνδεση στον Google λογαριασμό.....	216
Εικόνα 38: Κλασικοί Ιστότοποι.....	217
Εικόνα 39: 1)Δημιουργία ή 2)Επιλογή Ιστότοπου.....	217

Εικόνα 40: Επιλογή προτύπου.....	217
Εικόνα 41: Ορισμός Ονόματος και Τοποθεσίας Ιστότοπου (URL)	218
Εικόνα 42: Επιλογή θέματος/φόντο και Δημιουργία Ιστότοπου	218
Εικόνα 43: Επεξεργασία Ιστοσελίδας.....	219
Εικόνα 44: Μορφοποίηση Κειμένου Ιστοσελίδας.....	219
Εικόνα 45: Αποθήκευση Αλλαγών.....	219
Εικόνα 46: Εισαγωγή αντικειμένων στην Ιστοσελίδα Google Sites	220
Εικόνα 47: Εισαγωγή Περισσότερων gadget.....	220
Εικόνα 48: Δημιουργία Σελίδων στο Goolge Sites	220
Εικόνα 49: Επιλογή ονόματος, προτύπου και θέσης της σελίδας στο site	221
Εικόνα 50: Ρυθμίσεις σελίδας	221
Εικόνα 51: Επιλογή Ρυθμίσεις Σελίδας	221
Εικόνα 52: Επεξεργασία διάταξης ιστότοπου	222
Εικόνα 53: Επιμέρους στοιχεία επεξεργασίας διάταξης ιστότοπου	222
Εικόνα 54: Επεξεργασία στοιχείου πλάγιου μενού	222
Εικόνα 55: Διαχείριση ιστότοπου.....	223
Εικόνα 56: Επιμέρους στοιχεία διαχείρισης ιστοτόπου	223
Εικόνα 57: Δημιουργία Google Groups.....	223
Εικόνα 58: Δημιουργία Google Groups.....	223
Εικόνα 59: Δημιουργία Google Groups.....	223
Εικόνα 60: Δημιουργία Ομάδων Συζήτησης	224

Εικόνα 61: Πρόσκληση μελών στις ομάδες συζήτησης	224
Εικόνα 62: Προσθήκη Θέματος στο Google Group.....	224
Εικόνα 63: Ενσωμάτωση του Google Group (Forum Αποριών) στο FORUM.....	225
Εικόνα 64: Κύριο μενού πλοήγησης και αριστερή μπάρα στο "αpT ² e-SEL Tutoring" περιβάλλον.....	226
Εικόνα 65: Υπομενού "ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ" του "αpT ² e-SEL Tutoring" περιβάλλοντος	226
Εικόνα 66: Υπομενού "ΦΑΣΗ 1" του "αpT ² e-SEL Tutoring" περιβάλλοντος	227
Εικόνα 67: Υπομενού "ΦΑΣΗ 2" του "αpT ² e-SEL Tutoring" περιβάλλοντος	227
Εικόνα 68: Υπομενού "ΦΑΣΗ 3" του "αpT ² e-SEL Tutoring" περιβάλλοντος	227
Εικόνα 69: Υπομενού "ΦΑΣΗ 4" του "αpT ² e-SEL Tutoring" περιβάλλοντος	228
Εικόνα 70: Υπομενού "ΦΑΣΗ 5" του "αpT ² e-SEL Tutoring" περιβάλλοντος	228
Εικόνα 71: Σελίδα Σκοπός του "αpT ² e-SEL Tutoring" περιβάλλοντος.....	230
Εικόνα 72: Σελίδα Γιατί "αpT ² e-SEL Tutoring"; του "αpT ² e-SEL Tutoring" περιβάλλοντος	233
Εικόνα 73: Σελίδα Τι είναι Αυτό-κατευθυνόμενη μάθηση; του "αpT ² e-SEL Tutoring" περιβάλλοντος.....	235
Εικόνα 74: Σελίδα Τι είναι οι δεξιότητες Κοινωνικής και Συναισθηματικής Μάθησης; του "αpT ² e-SEL Tutoring" περιβάλλοντος.....	239
Εικόνα 75: Σελίδα ΕΝΑΡΞΗ, του "αpT ² e-SEL Tutoring" περιβάλλοντος.....	240
Εικόνα 76: Σελίδα FORUM, του "αpT ² e-SEL Tutoring" περιβάλλοντος.....	242
Εικόνα 77: Σελίδα ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ, του "αpT ² e-SEL Tutoring" περιβάλλοντος	242
Εικόνα 78: Σελίδα ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ, του "αpT ² e-SEL Tutoring" περιβάλλοντος.....	243
Εικόνα 79: Σελίδα ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ, του "αpT ² e-SEL Tutoring" περιβάλλοντος.....	243

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1: Σύγκριση IQ με EQ.....	33
Πίνακας 2: Οι δεξιότητες SEL στη ζωή ενός παιδιού	36
Πίνακας 3: Οργανισμοί Υποστήριξης SEL (Dacey et al., 2016).....	39
Πίνακας 4: Τα προγράμματα, οι μεταβλητές και οι βαθμολογίες των πρότυπων προγραμμάτων SEL, σύμφωνα με τον οργανισμό CASEL	56
Πίνακας 5: Υπηρεσίες e-Tutoring SEL.....	65
Πίνακας 6: Οι Κυριότερες Πτυχές της Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης σε συνάρτηση με πιθανούς δείκτες συμπεριφοράς.....	75
Πίνακας 7: Υπηρεσίες e-Tutoring Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης.....	82
Πίνακας 8: Η Στρατηγική Six Thinking Hats, Edward De Bono	86
Πίνακας 9: Διδακτικοί Στόχοι SEL του e-course, σύμφωνα με τον Bloom	95
Πίνακας 10: Συστατικά Πειράματος (Cohen et al., 2008)	99
Πίνακας 11: Πειραματική Έρευνα	100
Πίνακας 12: Δραστηριότητες Arigatou που αξιοποιήθηκαν στο e-course του “art ² e-SEL Tutoring” περιβάλλοντος	118
Πίνακας 13: Ερωτηματολόγια-ΦΑΣΗ 0	125
Πίνακας 14: ΦΑΣΗ 1-Δραστηριότητα 1.1.....	126
Πίνακας 15: ΦΑΣΗ 2-Δραστηριότητες 2.1 & 2.2	128
Πίνακας 16: ΦΑΣΗ 3-Δραστηριότητα 3.1.....	130
Πίνακας 17: ΦΑΣΗ 4-Δραστηριότητες 4.1 & 4.2	131

Πίνακας 18: ΦΑΣΗ 5-Δραστηριότητα 5.1	133
Πίνακας 19: Item total Statistics E23.....	137
Πίνακας 20: Έλεγχος κανονικότητας Kolmogorov-Smirnov Test για Pre/Post-test 1	141
Πίνακας 21: Έλεγχος Paired Samples Test για Pre/Post-test 1	141
Πίνακας 22: Μέσος όρος βαθμολογίας πριν και μετά (Pre/Post-test 1).....	142
Πίνακας 23: Έλεγχος κανονικότητας Kolmogorov-Smirnov Test για Pre/Post-test 2	143
Πίνακας 24: Έλεγχος Wilcoxon Test για Pre/Post-test 2.....	144
Πίνακας 25: Min-Max-Mean τιμές για Pre/Post-test 2.....	145
Πίνακας 26: Έλεγχος κανονικότητας Kolmogorov-Smirnov Test για Rubric 1	146
Πίνακας 27: Έλεγχος συσχέτισης Pearson για Rubric 1	147
Πίνακας 28: Έλεγχος κανονικότητας Kolmogorov-Smirnov Test για Rubric 2	150
Πίνακας 29: Έλεγχος συσχέτισης Spearman για Rubric 2	151
Πίνακας 30: Min-Max-Mean τιμές για Rubric 2	152
Πίνακας 31: Ρουμπρίκα 2/ Ερώτημα 1.....	152
Πίνακας 32: Ρουμπρίκα 2/ Ερώτημα 2.....	153
Πίνακας 33: Ιστοσελίδες για την κοινωνική και συναισθηματική ευημερία	214

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΣΧΗΜΑΤΩΝ

Σχήμα 1: Τα οφέλη της Κοινωνικής και Συναισθηματικής Μάθησης για τους μαθητές (Durlak et al., 2011).....	42
Σχήμα 2: Πώς λειτουργούν τα προγράμματα SEL, ώστε να παράγουν άτομα με μεγαλύτερη επιτυχία στο σχολικό πλαίσιο αλλά και στη ζωή	54
Σχήμα 3: Η θεωρία της Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης του Richard Boyatzis.....	74
Σχήμα 4: Φάσμα SDL (Spectrum) και Ετοιμότητα μαθητή (Student's Readiness) (Chee et al., 2011).....	78
Σχήμα 5: Εκπαιδευτικός Σχεδιασμός Σεναρίου του e-course (curriculum alignment)	116
Σχήμα 6: Γενικό πλάνο Πειραματικής Διαδικασίας	120
Σχήμα 7: Ροή Δραστηριοτήτων σε συνάρτηση με Βήματα SDL & Στόχους SEL	123
Σχήμα 8: Τιμή Cronbach α σε συνάρτηση με την αξιοπιστία του μέτρου	135
Σχήμα 9: Απεικόνιση Πειραματικής Διαδικασίας- Ροή Σεναρίου	261
Σχήμα 10: Χρονοδιάγραμμα e-course.....	262

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Διανύοντας τον 21^ο αιώνα παρατηρείται ένα κύμα εξελίξεων σε όλους τους τομείς της ζωής μας, συμπεριλαμβανομένου και της εκπαίδευσης. Αν και είναι ραγδαία η ανάπτυξη της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης-παράδοσης μαθημάτων (e-Tutoring), η οργάνωση η-μαθημάτων (e-courses) που να βασίζονται σε παιδαγωγικά μοντέλα είναι ισχνή.

Στόχος της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι ο σχεδιασμός, η υλοποίηση και η αξιολόγηση ενός τεχνολογικά υποστηριζόμενου περιβάλλοντος (“**apT² e-SEL Tutoring environment**”), αξιοποιώντας το μοντέλο της Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης (Self-Directed Learning/ SDL) για την ανάπτυξη Κοινωνικών και Συναισθηματικών δεξιοτήτων (Social and Emotional Learning/ SEL Skills) στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας οι συμμετέχοντες εξοικειώθηκαν σε μικρό βαθμό με τους δείκτες Κοινωνικής και συναισθηματικής μάθησης. Ωστόσο, δεν παρατηρήθηκε κάποια στατιστικά σημαντική διαφορά όσον αφορά στους δείκτες SEL, γεγονός που εξηγείται από τους περιορισμούς του δείγματος, όπως αναφέρονται αναλυτικά στο κεφάλαιο 3.6.2. Σχετικά με τις δεξιότητες αυτό-κατευθυνόμενης μάθησης, οι εκπαιδευόμενοι φάνηκε να τις ενίσχυσαν μέχρι το τέλος της εκπαιδευτικής παρέμβασης. Επιπλέον, μέσα από τις θετικές απαντήσεις των συμμετεχόντων, προκύπτει πως το e-course ακολουθεί τα κριτήρια μιας αποτελεσματικής ροής εκπαιδευτικού σχεδιασμού. Παράλληλα, παρατηρείται πως οι εκπαιδευόμενοι διατήρησαν τα κίνητρά τους και παρέμειναν ικανοποιημένοι από το e-course και το περιβάλλον του **apT² e-SEL Tutoring**. Αυτό, διαπιστώθηκε μέσα από τις υψηλές βαθμολογίες που παρουσίασαν οι δείκτες: Προσοχή, Σχετικότητα, Εμπιστοσύνη, Ικανοποίηση, αλλά και από την Πρόθεση συμπεριφοράς και την Αλληλεπίδραση.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους τους καθηγητές του Προγράμματος Μεταπτυχιακών σπουδών, με κατεύθυνση την «Ηλεκτρονική Μάθηση», του Τμήματος Ψηφιακών Συστημάτων, του Πανεπιστημίου Πειραιώς για τις πολύτιμες γνώσεις που μου προσέφεραν κατά τη διάρκεια των σπουδών μου.

Ιδιαίτερως, θα ήθελα να εκφράσω τις θερμές ευχαριστίες μου στην επιβλέπουσα της εργασίας μου, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, κα **Παρασκευά Φωτεινή**, για την εμπιστοσύνη που μου έδειξε, αλλά και για την πολύτιμη βοήθεια, υποστήριξη και καθοδήγηση της καθ' όλη τη διάρκεια διεκπεραίωσης της παρούσας διπλωματικής εργασίας. Ακόμη, την ευχαριστώ γιατί μέσα από τη συνεργασία μας κατάφερα να αναπτύξω γνώσεις αλλά και δεξιότητες, κρίσιμες για την ακαδημαϊκή, προσωπική και επαγγελματική μου πορεία.

Επίσης, θα ήθελα να ευχαριστήσω τους καθηγητές των μεταπτυχιακών μου σπουδών, τον καθηγητή κ. Γ. Βούρο, την Αναπληρώτρια Καθηγήτρια κα. Φ. Μαλαματένιου, την Αναπληρώτρια Καθηγήτρια κα Α. Πρέντζα, τον καθηγητή κ. Σ. Ρετάλη και την καθηγήτρια κα. Ν. Φίλλιπς για τις θεωρητικές αλλά και πρακτικές γνώσεις που μου προσέφεραν στη διάρκεια φοίτησής μου.

Επίσης, θα ήθελα να εκφράσω ένα μεγάλο ευχαριστώ στην υποψήφια διδάκτορα, Κάτια Αλεξίου, για την αμέριστη συμπαράστασή της και τη χρήσιμη βοήθειά της μέσω των εποικοδομητικών παρεμβάσεων, που συντέλεσαν στην ολοκλήρωση της παρούσας ερευνητικής εργασίας.

Κλείνοντας, νιώθω την ανάγκη να ευχαριστήσω τα αγαπημένα μου πρόσωπα, που με συντρόφευαν και με στήριζαν, ο καθένας με τον δικό του τρόπο, σε όλη τη διάρκεια της έρευνας μου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 Παρουσίαση Προβληματικής

Τι είναι η κοινωνική και συναισθηματική μάθηση (Social and Emotional Learning/ SEL) και γιατί είναι τόσο σημαντική η ενσωμάτωσή της στο πρόγραμμα σπουδών όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης; Κοινωνική και συναισθηματική μάθηση είναι η ικανότητα ενός ατόμου να αναγνωρίζει και να διαχειρίζεται τα συναισθήματά του, να επιλύει αποτελεσματικά τα προβλήματα, και να δημιουργεί θετικές σχέσεις με τους άλλους (Zins & Elias, 2007).

Οποιοσδήποτε κι αν έχει διδάξει κάποιο γνωστικό αντικείμενο σε μαθητές που είναι αγχωμένοι ή συναισθηματικά φορτισμένοι, θα σας επιβεβαιώσει πως είναι απαραίτητο πρώτα οι μαθητές να μάθουν να διαχειρίζονται τα συναισθήματά τους, ώστε να ανταπεξέλθουν στη μαθησιακή διαδικασία (Lindsay, 2013). Άλλωστε, είναι ερευνητικά αποδεδειγμένο πως τα συναισθήματα συμβάλλουν καθοριστικά στην πορεία της μαθησιακής διεργασίας. Συγκεκριμένα, μπορούν είτε να ενισχύσουν είτε να μειώσουν την ικανότητα μάθησης (CASEL, 2008).

Το σχολείο και η οικογένεια οφείλουν να εκπαιδεύσουν τα παιδιά σε κοινωνικές και συναισθηματικές δεξιότητες, ώστε να αναπτυχθούν τα ίδια σε υγιείς ενήλικες, οι οποίοι θα συνεισφέρουν στο μέλλον, ως υπεύθυνα μέλη μιας κοινωνίας. Εκπαιδεύοντας μαθητές σε δεξιότητες αυτοεπίγνωσης, αυτοδιαχείρισης και κοινωνικής επίγνωσης, όχι μόνο βελτιώνει την ικανότητα μάθησης αλλά αυξάνει τα ποσοστά επιτυχίας των ατόμων σε όλη τη διάρκεια της ζωής τους (Goleman, χ.η.). Πιο συγκεκριμένα, τεχνικές αυτοδιαχείρισης, όπως ρύθμιση των συναισθημάτων και στρατηγικές επίλυσης προβλημάτων αποτελούν πολύτιμα εργαλεία μιας ζωής που ενισχύουν τη συνολική ευημερία και αποδοτικότητα (Lindsay, 2013).

Στις σύγχρονες πολυπολιτισμικές κοινωνίες, η εκπαίδευση σε δεξιότητες κοινωνικής και συναισθηματικής μάθησης αποτελεί εφόδιο για την ανάπτυξη δεξιοτήτων του 21^{ου} αιώνα. Μέσα από ένα πλήθος ερευνών, έχει γίνει αντιληπτό πως η εκπαίδευση σε δεξιότητες κοινωνικής και συναισθηματικής μάθησης αποτελεί προϋπόθεση, ώστε

τα άτομα να είναι σε θέση να συνεργάζονται, να επικοινωνούν και να επιλύουν προβλήματα (Soffel, 2016).

Ενώ, έρευνες αποδεικνύουν την ισχυρή επίδραση που ασκούν οι εκπαιδευτικοί στη μάθηση των εκπαιδευομένων τους καθώς επίσης και στην ανάπτυξη των κοινωνικών και συναισθηματικών τους δεξιοτήτων, δεξιότητες κρίσιμες για την ακαδημαϊκή τους επιτυχία (Durlak, Weissberg, Dumnicki, Taylor & Schellinger, 2011), η διδασκαλία των σημαντικών αυτών δεξιοτήτων παραγκωνίζεται από το σχολικό περιβάλλον (πρωτοβάθμια-δευτεροβάθμια εκπαίδευση). Μάλιστα, δεν είναι λίγοι οι εκπαιδευτικοί που δεν γνωρίζουν τους βασικούς πυλώνες της κοινωνικής και συναισθηματικής μάθησης. Πως λοιπόν οι συγκεκριμένοι εκπαιδευτικοί θα εκπαιδεύσουν τους μαθητές τους; Βασική προϋπόθεση είναι να υπάρξει πρώτα η κατάλληλη ευαισθητοποίηση και κατάρτιση των εκπαιδευτικών, ώστε να μπορέσουν οι ίδιοι να ανταποκριθούν στις σύγχρονες αυτές απαιτήσεις και να αποτελέσουν τους φορείς που θα θέσουν τα θεμέλια του κατάλληλου παιδαγωγικού κλίματος στην τάξη, ώστε να προαχθεί η ψυχική και συναισθηματική υγεία των μαθητών (Μπαντή, 2010).

Διανύοντας τον 21^ο αιώνα, παρατηρείται ένα κύμα αλλαγών που αφορούν στον οικονομικό, πολιτικό και κοινωνικό τομέα, επηρεάζοντας τον επαγγελματισμό και κατ' επέκταση την επαγγελματική ταυτότητα και ανάπτυξη των εκπαιδευτικών, οι οποίοι διακατέχονται κυρίως από αισθήματα επιβίωσης, παρά επαγγελματικής ανάπτυξης στο χώρο εργασίας τους. Η σημερινή εποχή πλέον χαρακτηρίζεται από τη ραγδαία εξάπλωση των νέων τεχνολογιών, η οποία αποτελεί πρόκληση για τον εκπαιδευτικό του 21^{ου} αιώνα, ο οποίος οφείλει να προλαμβάνει και να οδηγεί τις εξελίξεις κι όχι να τα ακολουθεί. Μια πρόκληση την οποία καλείται να αντιμετωπίσει μέσα από δια βίου επιμόρφωση.

Η επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών εστιάζει στην καλλιέργεια ικανοτήτων και δεξιοτήτων που αφορούν σε προσωπικό και επαγγελματικό επίπεδο, καθώς επίσης και στην ενίσχυση της ευελιξίας τους στις τρέχουσες απαιτήσεις και αλλαγές. Πρόκειται για μια διαδικασία κατά την οποία οι εκπαιδευτικοί είτε ως μεμονωμένα

άτομα, είτε ως ομάδα επαναπροσδιορίζουν το ρόλο τους, προσαρμόζονται στο συνεχώς μεταβαλλόμενο κοινωνικό και εκπαιδευτικό περιβάλλον και αποκτούν και αναπτύσσουν κριτικά γνώσεις, δεξιότητες και συναισθηματική νοημοσύνη, απαραίτητη για την αλληλεπίδραση με τους μαθητές τους (Day, 1999). Πλέον, η κατάρτιση των εκπαιδευτικών κρίνεται απαραίτητη για τη βελτίωση της ποιότητας και αποτελεσματικότητας της εκπαίδευσης.

Στις σύγχρονη σχολική πραγματικότητα, ένας από τους σημαντικότερους στόχους του εκπαιδευτικού είναι η ενεργή εμπλοκή των μαθητών του στη μαθησιακή διεργασία, καθώς επίσης και η ενίσχυση των δεξιοτήτων Αυτό-Κατευθυνόμενης μάθησης (Self-Directed Learning/ SDL), ώστε οι μαθητές να γίνουν πιο υπεύθυνοι, ανεξάρτητοι και ενεργοί στη μάθηση τους, αναπτύσσοντας την ικανότητα του πώς να μαθαίνουν και τη δεξιότητα προσαρμογής στις συνεχείς αλλαγές που προκύπτουν. Ωστόσο, για την επίτευξη του στόχου αυτού, απαραίτητη προϋπόθεση αποτελεί η επαγγελματική ανέλιξη του εκπαιδευτικού, ως δια βίου εκπαιδευόμενος (Schoen, 1983). Πλέον, ο εκπαιδευτικός του 21^{ου} αιώνα καλείται να εξοικειωθεί με τις νέες τεχνολογίες και να τις αξιοποιήσει κατάλληλα στη μαθησιακή διεργασία, ικανοποιώντας τις μαθησιακές ανάγκες του εκάστοτε σχολικού πλαισίου, αλλά και για την προσωπική και συνεχή επαγγελματική του εξέλιξη. Μάλιστα, μέσα στο πλαίσιο των θεμελιωδών ικανοτήτων για τον εκπαιδευτικό του 21^{ου} αιώνα, κυρίαρχη θέση κατέχουν η χρήση των τεχνολογιών της πληροφορίας και της επικοινωνίας και η Αυτό-κατευθυνόμενη μάθηση(The Partnership for 21st Century Skills, 2009).

Μέσα στα πλαίσια της εκπαίδευσης σημαντικό ρόλο διαδραματίζουν οι δεξιότητες Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης, κυρίως για τα εξ αποστάσεως μαθησιακά περιβάλλοντα. Έρευνες αποδεικνύουν ότι οι αυτό-κατευθυνόμενοι εκπαιδευόμενοι επωφελούνται περισσότερο από την ηλεκτρονική (online) μάθηση από τους μη αυτό-κατευθυνόμενους (Sharply, 2000). Η Αυτό-Κατευθυνόμενη Μάθηση αποτελεί μια σημαντική πτυχή στην εκπαίδευση ενηλίκων. Πρόκειται και για στόχο της εκπαίδευσης ενηλίκων αλλά και για διαδικασία που οδηγεί στην επιτυχή μάθηση (Merriam, 2001). Μέσα σε ένα online περιβάλλον οι εκπαιδευόμενοι γίνονται υπεύθυνοι για τη διαχείριση και παρακολούθηση της μάθησής τους (Sharply, 2000).

Ωστόσο, σε ένα ηλεκτρονικό περιβάλλον οι εκπαιδευτικοί πρέπει να ορίσουν κατά πόσο οι ίδιοι θα παρεμβαίνουν στη μαθησιακή διεργασία και κατά πόσο θα δίνουν την ευκαιρία στους εκπαιδευόμενους να επιλύουν μόνοι τους τα προβλήματα τους.

Στις μέρες μας πλήθος προγραμμάτων έχει σχεδιαστεί με σκοπό την ανάπτυξη δεξιοτήτων κοινωνικής και συναισθηματικής μάθησης σε εκπαιδευτικούς και διευθυντές σχολείων. Ωστόσο, παρατηρείται έλλειψη μεθοδολογίας και θεωρητικού υπόβαθρου για την υποστήριξη των προγραμμάτων αυτών και συνεπώς για τη βελτίωση των δεξιοτήτων συναισθηματικής νοημοσύνης. Έρευνες που μελετούν την εκπαίδευση ατόμων σε συναισθηματικούς δείκτες, αποκαλύπτουν πως μέσω της αυτό-κατευθυνόμενης μάθησης τα αποτελέσματα είναι περισσότερο θετικά για την ανάπτυξη των δεξιοτήτων SEL στους εκπαιδευόμενους (Fragouli, 2009 ; Vohra, 2013). Σύμφωνα με τον οργανισμό P21 (Partnership for 21st century learning), τα άτομα είναι απαραίτητο να εκπαιδευτούν σε δεξιότητες κοινωνικής και συναισθηματικής μάθησης, καθώς επίσης και να αναπτύξουν τις απαραίτητες δεξιότητες Πρωτοβουλίας και Αυτό-κατεύθυνσης για τη ζωή και τη σταδιοδρομία τους, κρίσιμες δεξιότητες για έναν εκπαιδευτικό του 21ου αιώνα (The Partnership for 21st century skills, 2009). Μάλιστα, η επιμόρφωση σε δεξιότητες SEL αποτελεί παράγοντα επιτυχίας τόσο σε προσωπικό αλλά και σε επαγγελματικό επίπεδο (Bressert, 2007).

Προς το παρόν ελάχιστα είναι τα e-courses που σκοπό έχουν την εκπαίδευση εκπαιδευτικών σε δεξιότητες SEL , τα οποία στηρίζονται σε κάποια θεωρία μάθησης. Ιδίως σε μαθήματα που γίνονται ηλεκτρονικά, η αξιοποίηση της Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης γενικότερα είναι μηδαμινή. Μάλιστα, τονίζεται η ανάγκη για ανάπτυξη και ενσωμάτωση SDL δεξιοτήτων σε τεχνολογικά περιβάλλοντα (Kelley & Sharpe, 2014).

Είναι σημαντικό λοιπόν, να αξιοποιηθεί η θεωρία της Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης στην online εκπαίδευση και να διερευνηθεί κατά πόσο μπορεί να επιδράσει στην επίτευξη των επιθυμητών στόχων και μαθησιακών αποτελεσμάτων. Σε αυτή την κατεύθυνση κινείται η παρούσα διπλωματική εργασία, στοχεύοντας στη δημιουργία ενός e-course ενορχηστρωμένο με τη θεωρία της Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης, με σκοπό την εξοικείωση των εκπαιδευόμενων με τις δεξιότητες Κοινωνικής και

Συναισθηματικής Μάθησης, καθώς επίσης και να ελέγξει κατά πόσο το e-course αυτό μπορεί να ενισχύσει τις δεξιότητες αυτές μαζί με τις δεξιότητες Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης, απαραίτητα χαρακτηριστικά για έναν εκπαιδευτικό του 21^{ου} αιώνα (The Partnership for 21st century skills, 2009).

1.2 Στόχος της Διπλωματικής Εργασίας

Βασικός σκοπός της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι ο σχεδιασμός, η υλοποίηση και η αξιολόγηση ενός τεχνολογικά υποστηριζόμενου περιβάλλοντος ("**apT² e-SEL Tutoring environment**"), αξιοποιώντας το μοντέλο της Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης για την ανάπτυξη Κοινωνικών και Συναισθηματικών Δεξιοτήτων (Social and Emotional Learning/ SEL) στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση.

1.3 Ερευνητικά Ερωτήματα

Για το σχεδιασμό και την υλοποίηση του τεχνολογικά υποστηριζόμενου περιβάλλοντος ("**apT² e-SEL Tutoring environment**") αξιοποιήθηκε ένα e-course, ενορχηστρωμένο με τη θεωρία της Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης (SDL), βάσει των προτύπων στόχων του οργανισμού CASEL. Ειδικότερα, διαμορφώθηκαν τα ακόλουθα ερευνητικά ερωτήματα:

RQ1.) Σε ποιο βαθμό επηρεάστηκαν οι κοινωνικές και συναισθηματικές (SEL) δεξιότητες των εκπαιδευομένων ως προς:

RQ1.1) το δείκτη της Αυτοεπίγνωσης;

RQ1.2) το δείκτη της Αυτοδιαχείρισης;

RQ1.3) το δείκτη της Υπεύθυνης Λήψης Αποφάσεων;

RQ1.4) το δείκτη της Κοινωνικής Επίγνωσης;

RQ1.5) το δείκτη των Δεξιοτήτων Σχέσεων;

RQ2.) Σε ποιο βαθμό οι εκπαιδευόμενοι ενίσχυσαν τις δεξιότητες Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης μέσα από τις «Κυριότερες πτυχές της Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης» (Salient Aspects of SDL”), ως προς:

RQ2.1) την Κυριότητα της μάθησης

RQ2.2) τη Διαχείριση και παρακολούθηση της δικής μου μάθησης

RQ2.3) την Επέκταση της δικής μου μάθησης

RQ3.) Σε ποιο βαθμό το τεχνολογικά υποστηριζόμενο περιβάλλον “**apT² e-SEL Tutoring environment**” βοήθησε στην επίτευξη των στόχων του e-course βάσει της Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης (SDL);

RQ4.) Κατά πόσο επηρεάστηκαν τα κίνητρα των εκπαιδευομένων αξιοποιώντας το διδακτικό υλικό του “**apT² e-SEL Tutoring environment**”;

1.4 Καινοτομία της Διπλωματικής Εργασίας

Η καινοτομία της παρούσας διπλωματικής εργασίας, έγκειται στο σχεδιασμό και την υλοποίηση του τεχνολογικά υποστηριζόμενου περιβάλλοντος “**apT² e-SEL Tutoring environment**”, για το οποίο αξιοποιήθηκε ένα e-course, ενορχηστρωμένο με τη θεωρία της Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης βάσει των προτύπων του οργανισμού CASEL.

Στο e-course που αξιοποιήθηκε για την παρούσα διπλωματική εργασία, αξιοποιήθηκαν βιωματικές δραστηριότητες από το πρόγραμμα “Learning to Live Together”. Παράλληλα, έγινε χρήση της στρατηγικής επίλυσης προβλημάτων “Six Thinking Hats” του De Bono. Το e-course αυτό σχεδιάστηκε στο ηλεκτρονικό εργαλείο Google Sites, με σκοπό την επαγγελματική ανέλιξη και επιμόρφωση των υποψήφιων ΤΠΕ/ICT εκπαιδευτικών.

1.5 Οργάνωση της Διπλωματικής Εργασίας

Η παρούσα διπλωματική εργασία διαρθρώνεται στα εξής κεφάλαια:

Στο **πρώτο** κεφάλαιο παρουσιάζεται η προβληματική, ο στόχος της διπλωματικής εργασίας, τα ερευνητικά ερωτήματα, καθώς επίσης και η καινοτομία της παρούσας διπλωματικής εργασίας.

Στο **δεύτερο** κεφάλαιο πραγματοποιείται η βιβλιογραφική επισκόπηση, η οποία αφορά σε τρία πεδία μελέτης: την κοινωνική και συναισθηματική μάθηση (SEL), το e-tutoring και την αυτό-κατευθυνόμενη μάθηση (SDL). Συγκεκριμένα, αναλύεται ο όρος της συναισθηματικής νοημοσύνης, επισημαίνονται οι διαφορές μεταξύ EQ (Emotional Quotient/Συναισθηματική νοημοσύνη) και IQ (Intelligence Quotient/Δείκτης νοημοσύνης). Επίσης, παρουσιάζονται τα πλεονεκτήματα και η εξέλιξη της κοινωνικής και συναισθηματικής μάθησης έως σήμερα και αναφέρονται ενδεικτικά προγράμματα SEL. Όσον αφορά στο e-tutoring, παρουσιάζεται ο ορισμός, οι μορφές, τα πλεονεκτήματα καθώς επίσης και πρωτοβουλίες ανάπτυξης e-SEL Tutoring. Ακολουθεί η ανάλυση της θεωρίας της αυτό-κατευθυνόμενης μάθησης, τα πλεονεκτήματα, αλλά και η εξέλιξή της και πραγματοποιείται μια σύντομη περιγραφή πρωτοβουλιών ανάπτυξης e-Tutoring που αξιοποίησαν τη θεωρία SDL.

Στο **τρίτο** κεφάλαιο γίνεται αναφορά στη μεθοδολογία της έρευνας, όπου υπενθυμίζονται οι στόχοι και τα ερευνητικά ερωτήματα της παρούσας διπλωματικής εργασίας. Επίσης, παρουσιάζονται οι εννοιολογικοί και λειτουργικοί ορισμοί των ερευνητικών μεταβλητών και ακολουθεί η περιγραφή της ερευνητικής μεθόδου, των στατιστικών κριτηρίων, του δείγματος, των περιορισμών και των ερευνητικών εργαλείων. Τέλος, αναλύεται ο σχεδιασμός των δραστηριοτήτων αλλά και του ίδιου του **αPT² e-SEL Tutoring** περιβάλλοντος.

Στο **τέταρτο** κεφάλαιο αναλύονται τα αποτελέσματα της έρευνας, σύμφωνα με τα κριτήρια που τέθηκαν. Ακόμη, αναλύεται η αξιοπιστία των ερευνητικών εργαλείων που αξιοποιήθηκαν για τη συλλογή των δεδομένων.

Στο **πέμπτο** κεφάλαιο παρουσιάζονται τα συμπεράσματα της έρευνας, καθώς επίσης και ορισμένες προτάσεις για περαιτέρω έρευνα.

Έπειτα, ακολουθεί η βιβλιογραφία και τέλος, παρατίθενται τα εξής **παραρτήματα**:

Παράρτημα 1: Περιλαμβάνει το εκπαιδευτικό υλικό, το οποίο δόθηκε προς μελέτη στους εκπαιδευόμενους.

Παράρτημα 2: Περιλαμβάνει screenshots από τον σχεδιασμό του **apT² e-SEL Tutoring** περιβάλλοντος καθώς και από την οργάνωση του υλικού του e-course στο **apT² e-SEL Tutoring** περιβάλλον.

Παράρτημα 3: Περιλαμβάνει τα ερωτηματολόγια που συμπλήρωσαν οι συμμετέχοντες, πριν την έναρξη, μετά τη λήξη του e-course, αλλά και καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης του.

Παράρτημα 4: Περιλαμβάνει τα διαγράμματα της Πειραματικής διαδικασίας και τα αποτελέσματα των στατιστικών ελέγχων της έρευνας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

2.1 Η Ψυχοκοινωνική Δυναμική των παιδιών

2.1.1 Η ψυχοκοινωνική Δυναμική των παιδιών σήμερα

Σύμφωνα με τον Daniel Goleman οι τελευταίες δεκαετίες χαρακτηρίζονται από ένα πλήθος αλλαγών στη φύση της παιδικής ηλικίας. Στις μέρες μας παρατηρείται πως τα παιδιά είναι περισσότερο νευρικά, ευερέθιστα και κακόκεφα, χωρίς διάθεση να ασχοληθούν με οτιδήποτε, πιο μελαγχολικά, πιο μοναχικά, πιο παρορμητικά και ανυπάκουα. Ουσιαστικά, τα παιδιά έχουν μειωμένες κοινωνικές και συναισθηματικές δεξιότητες (Gottman, 2011).

Μια διεθνής έρευνα ανέδειξε ότι ανάμεσα σε 148.000 μαθητές γυμνασίου και λυκείου, λιγότεροι από τους μισούς, είχαν αναπτύξει κοινωνικές δεξιότητες όπως η ενσυναίσθηση, η λήψη αποφάσεων και οι δεξιότητες επίλυσης των συγκρούσεων. Μάλιστα, μόνο το 29% των μαθητών δήλωσε πως το σχολείο τους παρείχε ένα ασφαλές και ενθαρρυντικό περιβάλλον. Μια άλλη έρευνα αναδεικνύει πως το 30% των μαθητών λυκείου εμπλέκεται σε υψηλού κινδύνου συμπεριφορές, όπως η κατάχρηση ουσιών, η σεξουαλική δραστηριότητα και η απόπειρα αυτοκτονίας (Durlak et al., 2011).

Έρευνες επιβεβαιώνουν πως η κατάθλιψη αποτελεί ψυχική διαταραχή που «χτυπάει» ακόμα και τις μικρότερες ηλικίες. Μάλιστα, αποτελέσματα ερευνών στην Ελλάδα αποκαλύπτουν πως το 26,2% των εφήβων από ένα δείγμα 713 ατόμων ηλικίας 15-18 ετών, πάσχει από κατάθλιψη. Επιπλέον, οι απόπειρες αυτοκτονίας των εφήβων έχουν διπλασιαστεί τα τελευταία είκοσι χρόνια. Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας, η απόπειρα αυτοκτονίας στην Ευρώπη αποτελεί τη δεύτερη αιτία θανάτου σε άτομα 15-35 ετών, μετά τα τροχαία δυστυχήματα. Επίσης, παρατηρείται παραβατική συμπεριφορά στους εφήβους, όπως συχνή κατανάλωση αλκοόλ σε ποσοστό που φτάνει το 14,5 % σε μαθητές ηλικίας 13-18 ετών (Κουρμούση & Κούτρας, 2013).

Αποτελέσματα ερευνών του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου του έτους 2007, αποδεικνύουν πως στην Ελλάδα οι μαθητές βιώνουν κυρίως αρνητικά συναισθήματα. Πιο συγκεκριμένα, αισθάνονται κούραση σε ποσοστό 68%, πίεση σε ποσοστό 58%, πλήξη σε ποσοστό 53%, άγχος σε ποσοστό 52%, απογοήτευση σε ποσοστό 32%, στο χώρο του σχολείου (Υπουργείο Παιδείας & Θρησκευμάτων- Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, 2007). Τα τελευταία χρόνια σε διεθνές επίπεδο παρατηρούνται ανησυχητικές διαπιστώσεις όσον αφορά στην ψυχική υγεία των παιδιών. Ερευνητικά δεδομένα αποδεικνύουν την αύξηση της συχνότητας των ψυχοκοινωνικών και συναισθηματικών προβλημάτων, των προβλημάτων σχολικής προσαρμογής και επίδοσης μαθητών (Gottman, 2011).

Επιπλέον, μελέτες αποκαλύπτουν πως μεγάλος αριθμός παιδιών, ήδη από την προσχολική και πρώτη σχολική ηλικία συνοδεύεται από ψυχοκοινωνικές δυσκολίες. Ουσιαστικά, πρόκειται για προβλήματα συμπεριφοράς που προκύπτουν κατά την αναπτυξιακή πορεία των παιδιών ή ακόμη και δυσκολίες που αντιμετωπίζουν λόγω δύσκολων συνθηκών. Πιο συγκεκριμένα, οι ψυχοκοινωνικές δυσκολίες αφορούν σε έλλειψη κοινωνικών-διαπροσωπικών δεξιοτήτων, αδυναμία συνεργασίας με τους άλλους, αδυναμία συγκέντρωσης και προσαρμογής στους κανόνες οργανωμένων δραστηριοτήτων και στις απαιτήσεις του σχολικού περιβάλλοντος, έντονα αντιδραστικές, προκλητικές ή επιθετικές συμπεριφορές, σοβαρές δυσκολίες προσαρμογής σε ομάδα ή στη σχολική τάξη και μόνιμες συναισθηματικές δυσκολίες. Τα παιδιά αυτά καλούνται να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του σχολικού πλαισίου, τηρώντας καθορισμένους κανόνες και στόχους. Ωστόσο, ο κοινωνικός αποκλεισμός και η περιθωριοποίηση, σε συνδυασμό με τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι συγκεκριμένοι μαθητές, δυσχεραίνουν την ομαλή προσαρμογή τους στο εκάστοτε σχολικό περιβάλλον (Κουρκούτας & Xavier, 2010).

2.1.2 Αντιμετώπιση Ψυχοκοινωνικών Δυσκολιών

Τι μπορεί να αλλάξει τη δεδομένη κατάσταση; Η αναγνώριση της αξίας της συναισθηματικής υγείας του κάθε παιδιού και του καθοριστικού της ρόλου στην ενίσχυση των μαθησιακών του αποτελεσμάτων. Το σχολείο αποτελεί φορέα

διαπαιδαγώγησης, όπου τα παιδιά αναπτύσσουν ένα σύνολο δεξιοτήτων που αφορούν σε θέματα ψυχικής υγείας, όπως η καλλιέργεια της διαχείρισης των συναισθημάτων, των διαπροσωπικών σχέσεων, της επικοινωνίας, της αυτοεκτίμησης, απαραίτητα στοιχεία για την ολόπλευρη ανάπτυξη και εξέλιξη των μαθητών σε υγιή ενήλικα άτομα. Μέσα από διάφορες σύγχρονες εκπαιδευτικές μεθόδους είναι δυνατή η μετάδοση γνώσεων και αξιών στον πιο ενδεδειγμένο χώρο, ο οποίος είναι το σχολείο. Μέσα από το σχολείο, το παιδί αποκτά επιπλέον τα βασικά μαθήματα για τη ζωή. Παράλληλα, μέσα από τη διαδικασία απόκτησης ενός συνόλου κοινωνικών μορφών συμπεριφοράς, όπως η αναγνώριση και η διαχείριση των συναισθημάτων, η ενσυναίσθηση και η επικοινωνία με τους άλλους, το άτομο εξασκεί τις κοινωνικές του δεξιότητες (Τριλίβα & Chiementi, 1998). Επιπλέον, μέσα από το κατάλληλο σχολικό περιβάλλον και σε διάστημα μόλις μιας σχολικής χρονιάς το παιδί δύναται να αναπτύξει σημαντικές δεξιότητες όπως αυτοεκτίμηση, συνεργασία, αυτοέλεγχος, λήψη αποφάσεων και επίλυση προβλημάτων (Κουρμούση & Κούτρας, 2013).

Μέσα από τα ερευνητικά δεδομένα προκύπτει πως πέρα από τα χαρακτηριστικά της οικογένειας και το εγγενές δυναμικό του παιδιού, το σχολείο και η κοινότητα διαδραματίζουν μείζονα ρόλο στην ανάπτυξη του ψυχοσυναισθηματικού δυναμικού και της ψυχικής ανθεκτικότητας των παιδιών. Ο όρος ψυχική ανθεκτικότητα αναφέρεται στην ικανότητα του παιδιού να επιβιώνει σε αντίξοες συνθήκες. Πρόκειται λοιπόν για μια δυναμική διαδικασία κατά την οποία εσωτερικές ικανότητες του ατόμου επιδρούν με συγκεκριμένους θετικούς παράγοντες επιτυγχάνοντας θετικά αναπτυξιακά αποτελέσματα, προσπερνώντας τυχόν αντίξοες συνθήκες (Κουρκούτας & Xavier, 2010).

Άλλωστε, είναι αποδεδειγμένο πως τα παιδιά ανταποκρίνονται καλύτερα στις απαιτήσεις του σχολείου για μάθηση, όταν οι εκπαιδευτικοί λαμβάνουν υπόψιν τις ανάγκες των μαθητών για συναισθηματική και κοινωνική ανάπτυξη. Ακόμη, το σχολείο, ιδίως στις μικρές ηλικίες όπου διαμορφώνεται η συμπεριφορά των παιδιών έχει τη δυνατότητα να αναπτύξει ικανότητες όπως η ψυχική ανθεκτικότητα και η κριτική σκέψη, οι οποίες ενισχύουν τη συναισθηματική ευεξία. Έτσι, τα παιδιά

μπορούν να αποκτήσουν εφόδια όχι μόνο για μια καλή μαθητική ζωή αλλά και για μια αποδοτική ενήλικη ζωή (Κουρμούση & Κούτρας, 2013).

Είναι ενθαρρυντικό το γεγονός πως ένας αριθμός ερευνών αποκαλύπτουν πως με τη συναισθηματική αγωγή τα παιδιά θα αναπτυχθούν σε υγιείς και επιτυχημένους ενήλικες. Για το λόγο αυτό έχουν ήδη σχεδιαστεί και εφαρμοστεί προγράμματα σχολικής ένταξης και πρόληψης διαταραχών παιδικής ηλικίας, σε πολλές χώρες της Ευρώπης και των ΗΠΑ. Στόχος των προγραμμάτων αυτών είναι η ανάπτυξη ψυχοκοινωνικών δεξιοτήτων, όπως είναι η συναισθηματική νοημοσύνη, η αυτογνωσία, ο αυτοέλεγχος και οι δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων. Αξίζει να σημειωθεί πως τα προγράμματα αγωγής υγείας που έχουν αναπτυχθεί και εφαρμοστεί τα τελευταία χρόνια στα ελληνικά σχολεία δεν εστιάζουν αποκλειστικά στα παιδιά που χρήζουν παρέμβασης αλλά σε όλο το μαθητικό πληθυσμό, λαμβάνοντας ένα γενικό προληπτικό χαρακτήρα (Κουρκούτας & Xavier, 2010)

2.2 Συναισθηματική Νοημοσύνη (Emotional Intelligence)

2.2.1 Τι είναι η συναισθηματική νοημοσύνη (Emotional Intelligence) ή αλλιώς EQ (Emotional Quotient);

Στις μέρες μας υπάρχουν δυο γενικά μοντέλα συναισθηματικής νοημοσύνης στη βιβλιογραφία. Το πρώτο μοντέλο που προτάθηκε από τους Mayer και Salovey (1990) είναι βασισμένο σε δεξιότητες, το δεύτερο αποτελεί μια μείξη προσεγγίσεων.

Σύμφωνα με τους Mayer και Salovey, η συναισθηματική νοημοσύνη αναφέρεται στην ικανότητα του ατόμου να αιτιολογήσει για τα συναισθήματά του και να επεξεργαστεί τη πληροφορία των συναισθημάτων για να ενισχύσει τις γνωστικές διαδικασίες και να ρυθμίσει τη συμπεριφορά.

Σύμφωνα με τους Mayer και Salovey, τέσσερις είναι οι δεξιότητες που συνιστούν την έννοια της συναισθηματικής νοημοσύνης:

- 1) Αντίληψη συναισθήματος/αναγνώριση

- 2) Χρήση συναισθήματος για διευκόλυνση σκέψης: αναφέρεται στην ικανότητα να χρησιμοποιεί κανείς συναισθήματα για να εστιάζει στη προσοχή, να επικοινωνεί, να εμπλέκεται σε γνωστικές διαδικασίες, όπως η επίλυση προβλημάτων και η λήψη αποφάσεων.
- 3) Κατανόηση συναισθήματος: ικανότητα κατανόησης συναισθηματικής πληροφορίας, αιτίες πρόκλησης συναισθημάτων, πως συνδέονται και πώς αλλάζουν
- 4) Διαχείριση συναισθήματος: αναφέρεται στην ικανότητα να είναι κανείς ανοικτός σε συναισθήματα και να χρησιμοποιεί αποτελεσματικές στρατηγικές για να προάγει τη προσωπική ανάπτυξη.

Η Mayer και οι συνεργάτες της έχουν αναπτύξει τεστ για τη συναισθηματική νοημοσύνη για ενήλικους, γνωστά ως Mayer-Salovey-Caruso Emotional Intelligence Tests for Adults (MSCEIT) και για παιδιά (MSCEIT YV). Και τα δυο τεστ αξιολογούν αξιόπιστα το μοντέλο των τεσσάρων δεξιοτήτων της συναισθηματικής νοημοσύνης. Επιπλέον, τα αποτελέσματα και στα δυο τεστ υποδηλώνουν μια ευρεία κλίμακα σημαντικών εκβάσεων της ζωής. Μεταξύ μαθητών και ενηλίκων, υψηλά σκορ σε MSCEIT τεστ σχετίζονται με υψηλή ποιότητα διαπροσωπικών σχέσεων μεταξύ ζευγαριών, σχέσεων φιλίας, με την ακαδημαϊκή επίδοση και με κοινωνικές ικανότητες.

Η έννοια της συναισθηματικής νοημοσύνης είναι πλέον ευρέως γνωστή και πλήθος ερευνών διαπραγματεύονται το πεδίο της. Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, οι Salovey και Mayer (1990) ανέπτυξαν τη θεωρία της συναισθηματικής νοημοσύνης, η οποία όμως έγινε γνωστή από τον Goleman (1995). Η έννοια της συναισθηματικής νοημοσύνης έχει εξεταστεί μέσα από έρευνες και πρακτικές. Το Google Scholar αναδεικνύει 57.000 πηγές επιστημονικής έρευνας στη συναισθηματική νοημοσύνη μεταξύ του 1995 και του 2000, 121.000 πηγές μεταξύ του 2001 και του 2006 και 162.000 πηγές μεταξύ του 2007 και του 2012. Με την πάροδο των χρόνων παρουσιάζεται όλο και πιο έντονο ερευνητικό ενδιαφέρον ως προς την έννοια της συναισθηματικής νοημοσύνης.

Ο όρος αυτός έχει ευρέως διερευνηθεί από πολλούς τομείς συμπεριλαμβανομένων της ψυχολογίας, της ψυχιατρικής, της ιατρικής, του αθλητισμού, της εκπαίδευσης, της πληροφορικής και των επιχειρήσεων. Πλήθος ερευνών παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τις μεταβλητές που σχετίζονται με τη συναισθηματική νοημοσύνη. Παραδείγματος χάριν, έχει αποδειχθεί πως υπάρχει άμεση αλληλεπίδραση της υψηλής συναισθηματικής νοημοσύνης με την καλή ψυχική υγεία. Ερευνητές σε διαφορετικούς τομείς έχοντας εξετάσει τη συναισθηματική νοημοσύνη διαπίστωσαν πως συνδέεται άμεσα με μια ποικιλία προσωπικών παραγόντων όπως η ψυχική υγεία, η ικανοποίηση από τις σχέσεις και η εργασία. Αποτελέσματα ερευνών αποδεικνύουν πως είναι εφικτό να ενισχύσει κανείς τη συναισθηματική νοημοσύνη κι ότι μέσα από ένα επιμορφωτικό πρόγραμμα είναι πολύ πιθανό να προκύψουν και άλλα θετικά αποτελέσματα (Schutte, N., Malouff, J., & Thorsteinsson E., 2013).

Μέσα από πολυετείς έρευνες ο Daniel Goleman διαπίστωσε πως η συναισθηματική νοημοσύνη (EQ) σε σύγκριση με τις τεχνικές γνώσεις και το δείκτη νοημοσύνης (IQ), αποτελεί δύο φορές πιο σημαντικό παράγοντα στην επαγγελματική επιτυχία των ατόμων.

Σύμφωνα με τον Goleman, πέντε είναι οι συναισθηματικές δεξιότητες που ολοκληρώνουν την έννοια της συναισθηματικής νοημοσύνης. Αυτές είναι:

- 1) Η αυτοεπίγνωση (self-awareness): Πρόκειται για την επίγνωση των συναισθημάτων, την αυτοαξιολόγηση και την αυτοπεποίθηση
- 2) Ο αυτοέλεγχος (self-regulation): Πρόκειται για την αυτοπειθαρχία, την αυτορρύθμιση, την αξιοπιστία, την ευσυνειδησία, την προσαρμοστικότητα και την καινοτομία
- 3) Τα κίνητρα συμπεριφοράς(motivation): Πρόκειται για την τάση επίτευξης στόχων, τη δέσμευση, τη πρωτοβουλία και την αισιοδοξία
- 4) Η ενσυναίσθηση (empathy): Πρόκειται για την ικανότητα κατανόησης των άλλων ατόμων, τον προσανατολισμό στην παροχή υπηρεσιών, την ενίσχυση της ανάπτυξης των άλλων και το σωστό χειρισμό της διαφοροτικότητας
- 5) Οι κοινωνικές δεξιότητες (social skills): Πρόκειται για δεξιότητες επιρροής, επικοινωνίας, ηγεσίας, καταλυτικής δράσης όσον αφορά στην αλλαγή, χειρισμό των διαφωνιών, ανάπτυξη δεσμών, συνεργασία και ομαδικότητα

2.2.1.1 Διαφορές μεταξύ EQ (Emotional Quotient- Συναισθηματική Νοημοσύνη) και IQ (Intelligent Quotient- Δείκτης Νοημοσύνης)

Δείκτης Νοημοσύνης (IQ) είναι ένας αριθμός που προέρχεται από ένα τυποποιημένο τεστ νοημοσύνης, υποδηλώνοντας το επίπεδο νοημοσύνης ενός ατόμου. Ενώ Συναισθηματική Νοημοσύνη (EQ) είναι η ικανότητα ενός ατόμου να αντιλαμβάνεται, να ελέγχει, να αξιολογεί και να εκφράζει τα συναισθήματά του (Cherry, 2016).

Μελέτες σχετικά με τους δυο δείκτες νοημοσύνης αποκαλύπτουν πως:

- Μια εθνική ασφαλιστική εταιρία διαπίστωσε πως οι πράκτορες πωλήσεων που δεν είχαν ανεπτυγμένες τις δεξιότητες συναισθηματικής νοημοσύνης όπως η αυτοπεποίθηση, η πρωτοβουλία και η ενσυναίσθηση, έκλεισαν ασφαλιστικά συμβόλαια σε ένα μέσο όρο των \$54.000. Όταν συγκρίθηκαν με πράκτορες, οι οποίοι είχαν ανεπτυγμένες τις δεξιότητες συναισθηματικής νοημοσύνης, διαπίστωσαν πως εκείνοι έκλειναν ασφαλιστικά συμβόλαια σε ένα μέσο όρο \$114.000 (Cooper, 2013).
- Μέσα από έρευνα που διεκπεραιώθηκε από το Carnegie Ινστιτούτο Τεχνολογίας έγινε γνωστό πως το 85% της οικονομικής επιτυχίας ενός ατόμου οφείλεται σε δεξιότητες «ανθρώπινης μηχανικής», από την προσωπικότητα και την ικανότητα επικοινωνίας, διαπραγμάτευσης και ηγεσίας. Ακόμη, μόνο το 15% σχετίζεται με τις τεχνικές γνώσεις. Επιπλέον, ο βραβευμένος με Νόμπελ Αμερικανός ψυχολόγος Daniel Kahneman, διαπίστωσε πως οι άνθρωποι προτιμούν να εργάζονται με ένα άτομο το οποίο εμπιστεύονται, ακόμη κι αν το επιθυμητό πρόσωπο προσφέρει χαμηλής ποιότητας προϊόν ή υπηρεσίες υψηλότερου κόστους (Jensen, 2012).
- Το IQ από μόνο του δεν είναι αρκετό, το EQ επίσης διαδραματίζει πολύ σημαντικό ρόλο. Στην πραγματικότητα, οι ψυχολόγοι γενικά συμφωνούν πως ανάμεσα στα συστατικά της επιτυχίας, το IQ υπολογίζεται να καταλαμβάνει το 10% (το πολύ το 25%). Το υπόλοιπο ποσοστό εξαρτάται από όλα τα

υπόλοιπα, συμπεριλαμβάνοντας τη συναισθηματική νοημοσύνη (Bressert, 2007).

Εικόνα 1: Το IQ αποτελεί μόνο την κορυφή του παγόβουνου.

Στη συνέχεια, η εικόνα 1. περιγράφει πως ο Δείκτης Νοημοσύνης (IQ) ενός ατόμου, αποτελεί μόνο την κορυφή του παγόβουνου, ενώ όλο το υπόλοιπο κομμάτι που βρίσκεται κάτω από την επιφάνεια του νερού, αποτελεί το Δείκτη Συναισθηματικής Νοημοσύνης, υποδηλώνοντας την ανεκτίμητη αξία που έχει για τη ζωή ενός ατόμου.

Πίνακας 1: Σύγκριση IQ με EQ

Δείκτης Σύγκρισης	IQ	EQ
Ορισμός	Ο Δείκτης Νοημοσύνης αποτελεί έναν αριθμό που έχει προέλθει από ένα τυποποιημένο τεστ ευφυΐας, το οποίο παρουσιάζει την ικανότητα ενός ατόμου για λογική.	Ο Δείκτης Συναισθηματικής Νοημοσύνης αναφέρεται στο επίπεδο συναισθηματικής ευφυΐας ενός ατόμου, το οποίο παρουσιάζεται από βαθμολογία σε τυποποιημένα τεστ.
Μέτρηση	Γενικής Νοημοσύνης.	Συναισθηματικής Νοημοσύνης.
Απόκτηση	Είναι μια έμφυτη ικανότητα.	Είναι μια επίκτητη ικανότητα, η οποία μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο μάθησης και δύνανται να βελτιωθεί.
Ικανότητα	Μάθηση, κατανόηση και εφαρμογή της γνώσης, λογική και αφηρημένη σκέψη.	Αναγνώριση, έλεγχος και έκφραση των συναισθημάτων ενός ατόμου, αντίληψη και εκτίμηση των συναισθημάτων των άλλων ατόμων.
Εξασφαλίζει	Την επιτυχία στο σχολείο.	Την επιτυχία στη ζωή.
Αναγνωρίζεται	Άτομα με υψηλή νοημοσύνη, κοινή λογική και ψυχικές προκλήσεις.	Άτομα με ηγεσία και κοινωνικές προκλήσεις.

Ο πίνακας 1 παραθέτει μια σύντομη σύγκριση μεταξύ των IQ και EQ (Surbhi, 2016).

2.2.1.2 Μπορεί να διδαχθεί η συναισθηματική νοημοσύνη στο σχολείο;

Την απάντηση στο ερώτημα για το κατά πόσο είναι δυνατόν να διδαχθεί η συναισθηματική νοημοσύνη στο σχολείο και να αποτελέσει μέρος του σχολικού αναλυτικού προγράμματος καλύπτει ένα σύνολο ερευνών που αποδεικνύουν πως αυτό μπορεί να συμβεί μέσα από κατάλληλες μεθόδους διδασκαλίας εφόσον εφαρμοστούν από τα εκάστοτε εκπαιδευτικά συστήματα. Άλλωστε, είναι γνωστό πως

τα συναισθήματα μπορούν είτε να ενισχύσουν είτε να περιορίσουν την ικανότητα ενός ατόμου να μάθει. Σύμφωνα με τον Marc Brackett, επιστήμονας ψυχολόγος του Πανεπιστημίου Yale, τα συναισθήματα επηρεάζουν την προσοχή και τη μνήμη μας. Παραδείγματος χάριν, εάν κάποιος είναι αγχωμένος δε μπορεί να εστιάσει στη μαθησιακή διαδικασία (Kahn, 2013). Πρώτα απ' όλα, βασικό προαπαιτούμενο αποτελεί η κατάλληλη κατάρτιση των εκπαιδευτικών, έτσι ώστε να μπορέσουν οι ίδιοι να καλλιεργήσουν τη δική τους συναισθηματική νοημοσύνη και στη συνέχεια να στοχεύσουν στην ανάπτυξη των κοινωνικών και συναισθηματικών δεξιοτήτων των μαθητών τους. Σε περίπτωση που οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί έχουν ελλείψεις κοινωνικές και συναισθηματικές δεξιότητες, είναι πιθανόν να προκληθούν προβλήματα και αρνητικά συναισθήματα στους μαθητές μιας τάξης. Αντίθετα, η κατάρτισή τους σε δεξιότητες συναισθηματικής νοημοσύνης μπορεί να συμβάλλει στη δημιουργία ενός σταθερού, δημιουργικού και ασφαλούς περιβάλλοντος μάθησης, το οποίο θα προάγει τη θετική κοινωνική αλληλεπίδραση μεταξύ των μαθητών, καθώς επίσης και τη θέληση για μάθηση. (Brackett & Katulak, 2007).

Η συναισθηματική νοημοσύνη δεν αποτελεί ένα απλό προσόν του ανθρώπου, το οποίο φέρει ως έμφυτο χαρακτηριστικό, αλλά αντιθέτως αποτελεί παράγοντα, που ο άνθρωπος κατακτά με την πάροδο του χρόνου. Μάλιστα, αποδεικνύεται πως μπορεί να μεταδοθεί προς τους εκπαιδευόμενους. Η συναισθηματική συμπεριφορά μαθαίνεται και αναπτύσσεται, όταν παρέχονται οι κατάλληλες μαθησιακές εμπειρίες, όπως ακριβώς συμβαίνει και με τη γνωστική συμπεριφορά (Βρεττός & Καψάλης, 1997)

Μέσα από την καλλιέργεια δεξιοτήτων SEL μπορεί να διδαχθεί η συναισθηματική νοημοσύνη και ενώ τα προγράμματα πρόληψης προβλημάτων της παιδικής ηλικίας στοχεύουν σε ένα μεμονωμένο πρόβλημα, ο στόχος της κοινωνικής και συναισθηματικής μάθησης είναι μεγαλύτερος και πιο ευρύς: τα παιδιά να αποκτήσουν μια βαθιά ψυχολογική ευφυΐα, η οποία θα τα βοηθήσει να ελέγχουν τα συναισθήματά τους (Kahn, 2013).

2.2.2 Κοινωνική και Συναισθηματική Μάθηση (SEL)

2.2.2.1 Τι είναι Κοινωνική και Συναισθηματική Μάθηση και γιατί είναι σημαντική η εκπαίδευση των ατόμων στις δεξιότητες SEL;

Στη διεθνή εκπαίδευση, η SEL είναι γνωστή μέσα από διάφορες ονομασίες: «Εκπαίδευση για την αμοιβαία κατανόηση», «Εκπαίδευση για την Ειρήνη», «Αξίες της Εκπαίδευσης», «Πολυπολιτισμική/ Διαπολιτισμική Εκπαίδευση», «Εκπαίδευση στα ανθρώπινα δικαιώματα», «Δεξιότητες Ζωής», «Ανθρωπιστική ή Συναισθηματική Εκπαίδευση», «Συναισθηματική Νοημοσύνη» και «Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη» (Dacey et al, 2016).

Οι δεξιότητες της συναισθηματικής νοημοσύνης, γνωστές ως κοινωνική και συναισθηματική μάθηση, είναι το κλειδί για την ακαδημαϊκή επιτυχία, αλλά και τις επιτυχίες γενικότερα στη ζωή (six seconds, n.d.). Πρόκειται για μια μαθησιακή διαδικασία που βοηθά παιδιά, ακόμη και ενήλικες να αναπτύξουν τις θεμελιώδεις δεξιότητες για την αποτελεσματικότητα στη ζωή. Η SEL διδάσκει τις δεξιότητες εκείνες που όλοι χρειάζονται ώστε να διαχειρίζονται κατάλληλα τις σχέσεις τους, την εργασία τους και τον εαυτό τους αποτελεσματικά (CASEL, 2008). Πιο συγκεκριμένα, περιλαμβάνει ένα σύνολο δεξιοτήτων, τα οποία εντάσσονται στις εξής πέντε ομάδες: 1) Αυτοεπίγνωση/Αυτογνωσία (Self-awareness), 2) Αυτοδιαχείριση (Self-management), 3) Κοινωνική Επίγνωση (Social awareness), 4) Δεξιότητες σχέσεων (Relationship skills) και 5) Υπεύθυνη λήψη αποφάσεων (Responsible decision making) (CASEL, 2008).

Στη συνέχεια, στον πίνακα 2. περιγράφεται πως οι δεξιότητες SEL παρουσιάζονται στη ζωή ενός παιδιού (Dacey et al, 2016):

Πίνακας 2: Οι δεξιότητες SEL στη ζωή ενός παιδιού

ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ SEL	ΠΩΣ ΕΜΦΑΝΙΖΟΝΤΑΙ ΣΤΗ ΖΩΗ ΕΝΟΣ ΠΑΙΔΙΟΥ
Αυτό-επίγνωση (Self-awareness)	Καθώς τα παιδιά αναπτύσσονται αρχίζουν να αναγνωρίζουν τα συναισθήματα των άλλων (ο ενθουσιασμός των νέων γονέων στο νοσοκομείο, η εξουθένωση εξαιτίας της έλλειψης ύπνου και η υπερηφάνεια στα πρώτα βήματα του παιδιού). Επίσης, μαθαίνουν να αναγνωρίζουν και να βρίσκουν λέξεις για τα δικά τους συναισθήματα, πρώτα για τα απλά (όπως η ευτυχία, η λύπη και ο φόβος) κι έπειτα για τα πιο πολύπλοκα (όπως η απογοήτευση, η υπερηφάνεια και η ανησυχία). Στην πορεία, μαθαίνουν πως να διαχειρίζονται το συναισθηματικό τους κόσμο. Η ικανότητα αναγνώρισης και διαχείρισης των συναισθημάτων είναι το πρώτο βήμα για μια επιτυχημένη κοινωνική ζωή.
Αυτό-διαχείριση (Self-management)	Όλα τα παιδιά αντιμετωπίζουν δύσκολες καταστάσεις, αν και ορισμένα πρέπει να αντιμετωπίσουν έντονες προκλήσεις όπως είναι η φτώχεια, η κατάχρηση, ή άλλα τραύματα. Το να χειρίζεται κανείς τις καταστάσεις αποτελεσματικά αποτελεί κλειδί για μια υγιή ανάπτυξη. Οι ερευνητές μιλούν για αισιοδοξία και θάρρος. Η ικανότητα αποτελεσματικής διαχείρισης δύσκολων καταστάσεων ενισχύει και τις υπόλοιπες τέσσερις δεξιότητες SEL. Στην πραγματικότητα οι δεξιότητες αυτές είναι αλληλεξαρτώμενες για την ιδανική ανάπτυξη ενός ατόμου.
Κοινωνική Επίγνωση (Social awareness)	Τα βρέφη εκφράζουν ανησυχία και ανάγκη για φροντίδα πολύ πριν μιλήσουν. Για τα περισσότερα παιδιά, η ικανότητα αυτή ενισχύεται, περιλαμβάνοντας όλο και περισσότερους ανθρώπους στη ζωή τους. Για ορισμένα παιδιά όμως, ο κύκλος ατόμων παραμένει κλειστός, ίσως επειδή αντιμετωπίζουν δύσκολες καταστάσεις ως προς την εξισορρόπηση των αναγκών τους σε σχέση με τους άλλους.
Υπεύθυνη Λήψη Αποφάσεων (Responsible decision-making)	Τα επιτυχημένα παιδιά, όπως οι επιτυχημένοι ενήλικες συνήθως λαμβάνουν υπεύθυνες αποφάσεις. Αυτό συμβαίνει όταν δημιουργούν και διατηρούν θετικές φιλίες στο σχολείο, όταν νοιάζονται για την υγεία σε έναν κόσμο που ωθεί στην κατάχρηση ουσιών και όταν εργάζονται σκληρά στο σχολείο και στο σπίτι.
Δεξιότητες Σχέσεων (Relationship skills)	Όλοι είμαστε περιτριγυρισμένοι από σχέσεις. Ωστόσο, δεν είναι όλες θετικές. Οι θετικές σχέσεις θέτουν όρια τα οποία δηλώνουν φροντίδα και αγάπη, περιλαμβάνοντας τόσο την ακρόαση, όσο και την ομιλία. Στις θετικές σχέσεις τα παιδιά ζητούν βοήθεια από τους ενήλικες και παρατηρούν τι συμβαίνει στη πορεία. Εξετάζουν τα όρια και αξιολογούν πως οι άλλοι αντιδρούν σε μια ακατάλληλη συμπεριφορά.

Ακόμα, η κοινωνική και συναισθηματική μάθηση (SEL) βοηθά τα άτομα να αναπτύξουν την ικανότητα του αποτελεσματικού χειρισμού των δύσκολων καταστάσεων (Safe and Sound, An Educational Leader's Guide to Evidence-Based Social and Emotional Learning (SEL) Programs, 2003). Πιο συγκεκριμένα, μέσα από την κοινωνική και συναισθηματική μάθηση τα άτομα δύνανται να αποκτήσουν και να εφαρμόσουν γνώσεις, δεξιότητες και στάσεις, που είναι αναγκαίες για την αναγνώριση, κατανόηση και διαχείριση των συναισθημάτων τους, καθώς επίσης και για την επίτευξη των στόχων τους. Επιπλέον, μπορούν να αναπτύξουν ενσυναίσθηση, να δημιουργήσουν θετικές σχέσεις και να λαμβάνουν υπεύθυνες αποφάσεις (Κουρμούση, 2012). Ακόμα, στις δεξιότητες SEL περιλαμβάνονται η καλλιέργεια της φροντίδας, το ενδιαφέρον για τους άλλους και η κατάλληλη αντιμετώπιση δύσκολων καταστάσεων. Όλες αυτές οι δεξιότητες επιτρέπουν στα άτομα να ηρεμούν μόνα τους όταν θυμώνουν, να δημιουργούν φιλίες, να επιλύουν τις συγκρούσεις και να κάνουν πιο ασφαλείς επιλογές (CASEL, 2008). Οι περισσότεροι άνθρωποι υποθέτουν την αντίληψη πως η ακαδημαϊκή μάθηση που συντελείται στο σχολείο έχει μικρή έως καθόλου σχέση με τα συναισθήματα και το κοινωνικό περιβάλλον. Ωστόσο, στις μέρες μας η επιστήμη υποστηρίζει το ακριβώς αντίθετο. Τα συναισθηματικά κέντρα του εγκεφάλου συνδέονται άμεσα με συγκεκριμένες περιοχές που περιλαμβάνονται στη γνωστική μάθηση. Όταν ένα παιδί που προσπαθεί να μάθει, έχει παγιδευτεί σε ένα οδυνηρό συναίσθημα, τα μαθησιακά κέντρα παρεμποδίζονται προσωρινά. Αυτό συμβαίνει, καθώς η προσοχή του παιδιού εστιάζει στην πηγή του προβλήματος. Έτσι, το παιδί έχει μειωμένη ικανότητα ακοής, κατανόησης ή μνήμης. Ουσιαστικά, υπάρχει μια άμεση σχέση μεταξύ συναισθημάτων και μάθησης (Goleman, χ.η.).

Η ανάπτυξη των κοινωνικών και συναισθηματικών δεξιοτήτων των μαθητών είναι ανάγκη να επιτευχθεί για τρεις λόγους. Πρώτα από όλα, οι μαθητές χρειάζονται τις δεξιότητες SEL για να γίνουν επιτυχημένοι και παραγωγικοί πολίτες. Παραδείγματος χάριν, οι εργοδότες αξιολογούν τις SEL δεξιότητες των εργαζομένων συμπεριλαμβανομένης της προοπτικής, της επικοινωνίας και της επιμονής. Επιπλέον, οι δεξιότητες SEL, εμπεριέχονται σε πολλές από τις ικανότητες που οι μαθητές χρειάζονται ώστε να είναι έτοιμοι για το κολλέγιο ή την εργασία. Τα πρότυπα ετοιμότητας εργασίας και κολλεγίου δεν εστιάζουν αποκλειστικά σε ακαδημαϊκό

περιεχόμενο, αλλά περιλαμβάνουν επίσης την ανάπτυξη δεξιοτήτων απαραίτητων για την επιτυχή πορεία στον ακαδημαϊκό και επαγγελματικό τομέα. Τέλος, η ακαδημαϊκή επίδοση βελτιώνεται όταν οι μαθητές συμμετέχουν σε πρακτικές διδασκαλίας που προωθούν τη SEL. Όταν οι μαθητές συμμετέχουν σε δραστηριότητες που επιτρέπουν να εφαρμόσουν τις κοινωνικό-συναισθηματικές τους δεξιότητες, η έρευνα έχει αποδείξει πως η μάθηση ενισχύεται (Yoder, 2013). Οι μαθητές που είναι σε θέση να ελέγχουν τις παρορμήσεις και τη συμπεριφορά τους είναι και ικανοί να συγκεντρώνονται κατά τη διάρκεια της μαθησιακής διαδικασίας, συνεπώς να μαθαίνουν πραγματικά. Η κοινωνία εστιάζει κυρίως στις διανοητικές ικανότητες των παιδιών, αγνοώντας το πώς μπορούν να αναπτυχθούν αυτές οι ικανότητες. Στόχος των περισσότερων ατόμων είναι να επιτύχουν τα παιδιά στο σχολείο, αποδεικνύοντάς το μέσα από μια καλή βαθμολογία. Ωστόσο, για να επιτευχθεί η μάθηση πρέπει οι μαθητές να είναι συγκεντρωμένοι και να προσέχουν, γεγονός που προϋποθέτει τον έλεγχο των παρορμήσεών τους. Για να μείνουν συγκεντρωμένοι οι μαθητές σε ένα συγκεκριμένο καθήκον πρέπει να αναβάλλουν για αργότερα οποιαδήποτε άλλη ευχαρίστηση. Όλα τα παραπάνω έχουν άμεση σχέση με την κοινωνική προσαρμογή και συναισθηματική ανάπτυξη (Schiller, 2010).

Μόνο κάνοντας τη SEL σημαντική σε κάθε επίπεδο (τάξη, περιοχή, πολιτεία και έθνος), θα αποτελέσει πραγματικά απαραίτητο συστατικό της εκπαίδευσης από τη προσχολική ηλικία έως και τη τελευταία βαθμίδα εκπαίδευσης. Σύμφωνα με τον Franklin D. Roosevelt «Δεν μπορούμε πάντα να χτίσουμε το μέλλον για τη νεολαία μας, αλλά μπορούμε να χτίσουμε τη νεολαία μας για το μέλλον». Πράγματι, παρέχοντας υψηλής ποιότητας, ισορροπημένη εκπαίδευση είναι δυνατόν να προετοιμαστούν όλοι οι μαθητές, ώστε να διαχειρίζονται τις προκλήσεις της ζωής κατάλληλα, με μεγαλύτερη επιτυχία (Color code personality science, n.d.).

Συνεπώς, είναι σημαντικό τα άτομα να εκπαιδεύονται σε δεξιότητες κοινωνικής και συναισθηματικής μάθησης, ώστε να ελέγχουν τα συναισθήματά τους και τις παρορμήσεις τους και να επιτυγχάνουν σε ακαδημαϊκό επίπεδο αλλά και γενικότερα στη ζωή τους.

Στον πίνακα 3. περιγράφεται ένα σύνολο εθνικών και διεθνών οργανισμών υποστήριξης της SEL, παρέχοντας links σε πηγές, οι οποίες περιλαμβάνουν χρήσιμες πληροφορίες, μέσα από βιβλία, άρθρα με σχετικές έρευνες και διαδικτυακά σεμινάρια (webinars).

Πίνακας 3: Οργανισμοί Υποστήριξης SEL (Dacey et al., 2016)

ΕΘΝΙΚΟΙ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ SEL	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
<p>Casel (Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning): www.casel.org</p>	<p>Πρόκειται για έναν οργανισμό των Ηνωμένων Πολιτειών, ο οποίος στοχεύει στην προαγωγή της SEL για όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης. Ο CASEL εστιάζει τις προσπάθειές του και την επίδρασή του σε αποτελέσματα ερευνών.</p>
<p>ASCD: The Whole Child (Association for Supervision and Child Development) www.ascd.org</p>	<p>Ο οργανισμός ASCD είναι μια διεθνής παρουσία στην ανάπτυξη του προγράμματος σπουδών, σχεδιασμένο για να ενδυναμώσει τους εκπαιδευτικούς, να προάγει την ηγεσία και να στηρίξει την επιτυχία για τα μεμονωμένα άτομα, αλλά και τις ομάδες εκπαιδευομένων.</p>
<p>UNICEF (United Nations International Children's Emergency Fund) www.unicef.org</p>	<p>Είναι ένα οργανισμός αφοσιωμένος στην προστασία των δικαιωμάτων, της υγείας και της ευημερίας των παιδιών σε ολόκληρο τον κόσμο. Εστιάζει κυρίως στην προσχολική αλλά και στην πρώτη σχολική ηλικία. Επιδιώκει στη βελτίωση της ζωής των παιδιών.</p>
<p>(NCSSE) National Center on Safe & Supportive Learning Environments https://safesupportivelearning.ed.gov/</p>	<p>Πρόκειται για έναν οργανισμό, ο οποίος διαπραγματεύεται θέματα όπως το bullying, η παρενόχληση και η κατάχρηση ουσιών, σε μια προσπάθεια βελτίωσης των μαθησιακών συνθηκών για όλους τους μαθητές. Ιδρύθηκε από το Τμήμα Εκπαίδευσης των Ηνωμένων Πολιτειών, με σκοπό να παρέχει εκπαίδευση σε μαθητές, εκπαιδευτικούς, κοινωνίες και οικογένειες.</p>
<p>Character Education Partnership http://character.org/</p>	<p>Αυτός ο μη κερδοσκοπικός οργανισμός, οραματίζεται νέους ανθρώπους σε όλο τον κόσμο, μορφωμένους, εμπνευσμένους, ηθικούς και ενεργούς πολίτες. Παρέχοντας εκπαίδευση, ένα εθνικό συνέδριο, και εργαλεία αξιολόγησης, ο οργανισμός επιδιώκει να συνδέσει εκπαιδευτικούς και άλλους ανθρώπους που επιθυμούν να βελτιώσουν τις σχολικές συνθήκες.</p>
<p>Six Seconds www.6seconds.org</p>	<p>Ο οργανισμός "Six Seconds" απευθύνεται σε ανθρώπους σε ολόκληρο τον πλανήτη, οι οποίοι επιδιώκουν να διδάξουν δεξιότητες συναισθηματικής νοημοσύνης.</p>
<p>National Parent-Teacher-Association www.pta.org</p>	<p>Για πάνω από 100 χρόνια ο National PTA, έχει αναγνωριστεί ως ο κορυφαίος οργανισμός που συνδέει όσους εμπλέκονται με τις εκπαιδευτικές εμπειρίες των παιδιών: εκπαιδευτικοί, οικογένειες, σπουδαστές, μέλη μιας κοινωνίας, οι οποίοι μοιράζονται κοινούς στόχους για την επιτυχία των εκπαιδευομένων.</p>
<p>National Institute of Mental Health www.nimh.nih.gov</p>	<p>Ασχολείται με τη θεραπεία των διανοητικών προβλημάτων και υποστηρίζει την έρευνα σε μια ποικιλία θεμάτων.</p>
<p>National Association of School www.nasponline.org</p>	<p>Ο οργανισμός αυτός αγωνίζεται για την ενδυνάμωση των σχολικών ψυχολόγων προωθώντας αποτελεσματικές πρακτικές στον τομέα της υπεράσπισης, της ηγεσίας και της πολιτιστικής ανταπόκρισης.</p>

Επιπλέον, στο Παράρτημα 1 παρουσιάζονται χρήσιμες ιστοσελίδες, οι οποίες αναδεικνύουν χρήσιμο υλικό για την κοινωνική και συναισθηματική ευεξία των παιδιών.

2.2.2.2 Τα πλεονεκτήματα της κοινωνικής και συναισθηματικής μάθησης

Η τελευταία δεκαετία έρευνας έχει προσφέρει σημαντική ανάπτυξη στο γνωστικό μας πεδίο, όσον αφορά στις αποτελεσματικές στρατηγικές των προγραμμάτων SEL στα σχολεία. Πλέον, είναι γνωστό πως έτσι μπορούν να προαχθούν οι κοινωνικές δεξιότητες, η εμπλοκή των μαθητών στη μαθησιακή διαδικασία, η αφοσίωση στο σχολείο, οι θετικές επιδράσεις στις ακαδημαϊκές επιδόσεις και η ασφάλεια. Ο εκπαιδευτικός οδηγός “Safe and Sound: An educational Leader’s guide to evidence based social and emotional learning programs”, αναπτύχθηκε για να βοηθήσει τους εκπαιδευτικούς να προβούν σε συνειδητές επιλογές, με σκοπό την κατανόηση και υλοποίηση των ποιοτικότερων προγραμμάτων ανάπτυξης κοινωνικών και συναισθηματικών δεξιοτήτων (Safe and Sound, An Educational Leader’s Guide to Evidence-Based Social and Emotional Learning (SEL) Programs, 2003).

Με το πέρασμα των χρόνων, επιστημονικά δεδομένα απέδειξαν την αποτελεσματικότητα των SEL προγραμμάτων ως παρεμβάσεις που βοηθούν στη μείωση της πιθανότητας να αντιμετωπίσουν προβλήματα οι νέοι. Επιπλέον, παρατηρείται ενίσχυση των δεξιοτήτων όσον αφορά στις προκλήσεις της ζωής. Μαζί με τα πλεονεκτήματα της SEL ως μια προληπτική στρατηγική, ένα ακόμη όφελος έχει αναδυθεί: η κοινωνική και συναισθηματική μάθηση διευκολύνει την ακαδημαϊκή μάθηση. Έτσι, προσφέρει μια απαραίτητη και έγκαιρη βοήθεια στην εκπλήρωση της κύριας αποστολής των σχολείων (Goleman, χ.η.).

Είναι επιστημονικά αποδεδειγμένο πως βοηθώντας τα παιδιά να βελτιώσουν την αυτοεπίγνωσή τους, να διαχειριστούν τα συναισθήματά τους και τις παρορμήσεις τους και να ενισχύσουν την ενσυναίσθησή τους, προκύπτουν αποτελέσματα υψηλών ακαδημαϊκών επιδόσεων. Ύστερα από μια μετα-ανάλυση 668 μελετών αξιολόγησης σε προγράμματα SEL για παιδιά προσχολικής ηλικίας έως και λυκείου τα δεδομένα

έδειξαν πως τα προγράμματα SEL προσφέρουν σημαντικά οφέλη που σχετίζονται με τα ακαδημαϊκά κατορθώματα. Η παρούσα έρευνα διεξήχθη από τον Roger Weissberg, ο οποίος διευθύνει τη Συνεργατική για την Ακαδημαϊκή, Κοινωνική και Συναισθηματική Μάθηση στο πανεπιστήμιο του Ιλινόι στο Σικάγο, έναν οργανισμό που βοήθησε στην εξάπλωση της SEL σε όλο τον κόσμο. Από τα σχολεία που συμμετείχαν σε προγράμματα SEL, έως και το 50% των μαθητών παρουσίασε βελτίωση στη βαθμολογία έως και 38% αύξηση του αρχικού μέσου όρου τους. Επιπλέον, τα προγράμματα SEL έκαναν τα σχολεία ασφαλέστερα, καθώς ο μέσος όρος των περιστατικών ανάρμοστης συμπεριφοράς μειώθηκε κατά 44%. Την ίδια στιγμή, το ποσοστό φοίτησης αυξήθηκε, ενώ το 63% των φοιτητών έδειξαν πιο θετική συμπεριφορά.

Μεγάλος αριθμός ερευνών αποδεικνύουν πως τα προγράμματα κοινωνικής και συναισθηματικής μάθησης οδηγούν σε καλύτερα μαθησιακά αποτελέσματα, ενισχύοντας τις δεξιότητες SEL των εκπαιδευομένων, βελτιώνοντας τη στάση προς τον εαυτό και τους άλλους, δημιουργώντας ένα θετικό κλίμα στην τάξη και αυξάνοντας τα ποσοστά επιτυχίας στα τεστ. Επιπλέον, περιορίζουν την επιθετική συμπεριφορά, το άγχος και τα προβλήματα (βλ. Σχήμα 1). Ακόμη, διδάσκουν τα παιδιά κοινωνικές και συναισθηματικές δεξιότητες, οι οποίες συνδέονται άμεσα με τη γνωστική ανάπτυξη. Σε ένα ιδανικό περιβάλλον τα παιδιά επικεντρώνονται, κινητοποιούνται και είναι ενεργά εμπλεκόμενα, απολαμβάνοντας την εργασία τους. Έτσι θα μπορούσε να είναι το κλίμα μιας τάξης, ως άμεσο αποτέλεσμα ενός προγράμματος SEL. Η ανάπτυξη σχέσεων μεταξύ των μαθητών αλλά και του εκπαιδευτικού και των μαθητών του, δύνανται να ενισχύσει την επιθυμία των μαθητών για μάθηση. Ακόμα, οι μαθητές που έχουν μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση και πιστεύουν στις ικανότητές τους, προσπαθούν πιο σκληρά. Ακόμα, τα προγράμματα SEL εκτός από την ενίσχυση των επιτυχιών στο σχολείο, αυξάνουν τις επιτυχίες των παιδιών γενικότερα στη ζωή τους.

Η καλή επιστήμη συνδέει την Κοινωνική & Συναισθηματική Μάθηση με τα ακόλουθα:

Σχήμα 1: Τα οφέλη της Κοινωνικής και Συναισθηματικής Μάθησης για τους μαθητές (Durlak et al., 2011)

Τα άτομα που είναι επιτυχημένα σε ακαδημαϊκό και προσωπικό επίπεδο είναι κοινωνικά και συναισθηματικά επαρκή. Έχουν αυτοεπίγνωση και μια θετική εικόνα για τον εαυτό τους αλλά και για τους άλλους. Γνωρίζουν τα δυνατά τους σημεία και είναι αισιόδοξοι για το μέλλον. Επίσης, μπορούν να διαχειριστούν τα συναισθήματά τους. Είναι σε θέση να θεσπίσουν και να κατακτήσουν τους στόχους τους. Και είναι αποτελεσματικοί και υπεύθυνοι στην επίλυση προβλημάτων. Ωστόσο, έρευνες αναφέρουν πως η ικανότητα λήψης αποφάσεων και επίλυσης προβλημάτων δεν εγγυάται ότι τα άτομα θα χρησιμοποιήσουν τις συγκεκριμένες δεξιότητες με θετικό παρά με αρνητικό σκοπό. Για το λόγο αυτό, είναι σημαντικό η εκπαίδευση στη λήψη αποφάσεων να εστιάζει σε μια αίσθηση ευθύνης και σεβασμού προς τους άλλους.

Τα κοινωνικά και συναισθηματικά καταρτισμένα άτομα τα πάνε καλά με τους άλλους. Ξέρουν πώς να επικοινωνούν αποτελεσματικά και πώς να συνεργάζονται. Διαπραγματεύονται με τους άλλους ώστε να επιλύσουν προβλήματα και έχουν καλές δεξιότητες άρνησης. Επίσης, γνωρίζουν πότε και πώς να ζητήσουν βοήθεια. Τέλος, συνεισφέρουν θετικά στην οικογένειά τους και στη κοινωνία την οποία ζουν μέσα από δραστηριότητες όπως διδασκαλία συνομηλίκων, εκστρατείες υγείας και συμβουλευτική ομότιμων.

ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ SEL

- 1) Βασίζονται σε θεωρία και έρευνα
- 2) Διδάσκουν τα παιδιά να εφαρμόζουν τις δεξιότητες SEL στην καθημερινή τους ζωή
- 3) Χτίζουν γερές σχέσεις με το σχολείο, μέσα από φροντίδα, ενεργή εμπλοκή και σχολικές πρακτικές
- 4) Παρέχουν κατάλληλη αναπτυξιακή διδασκαλία και πολιτισμική ευαισθησία, ανάλογα με τη βαθμίδα εκπαίδευσης
- 5) Διευκολύνουν τον συντονισμό των σχολείων
- 6) Ενισχύουν τις σχολικές επιδόσεις, μέσα από την ανάπτυξη κοινωνικών και συναισθηματικών δεξιοτήτων
- 7) Περιλαμβάνουν τις οικογένειες και τις κοινότητες ως εταίρους
- 8) Παρέχουν υποστήριξη και πολιτική που οδηγούν στην επιτυχία
- 9) Παρέχουν υψηλής ποιότητας εκπαίδευση του προσωπικού
- 10) Ενσωματώνουν συνεχή αξιολόγηση και βελτίωση

2.2.2.3 SEL και δεξιότητες 21^{ου} αιώνα στην Εκπαίδευση

Η σημασία της δύναμης της εκπαίδευσης έχει αυξηθεί σημαντικά στη σύγχρονη κοινωνία. Σε μια εποχή έντονου ανταγωνισμού στην αγορά εργασίας, τα πρότυπα μάθησης είναι πιο υψηλά από ποτέ και οι εργαζόμενοι χρειάζονται σπουδαιότερες γνώσεις και δεξιότητες για να επιβιώσουν και να επιτύχουν. Ιδίως οι δεξιότητες των

εκπαιδευτικών είναι κρίσιμες, καθώς επιδρούν καθοριστικά στην αποτελεσματική μάθηση των παιδιών. Συνεπώς, οι απαιτήσεις για τους εκπαιδευτικούς αυξάνονται ραγδαία (Darling-Hammond, 2006).

Η οργάνωση Partnership for 21st Century Skills έχει ορίσει ένα ισχυρό όραμα για την εκπαίδευση του 21ου αιώνα, ώστε να εξασφαλιστεί η επιτυχία του κάθε παιδιού, ως πολίτης και εργαζόμενος του 21ου αιώνα. Πιο συγκεκριμένα, δίνει έμφαση στην ανάγκη για ανάπτυξη κάθε πτυχής του εκπαιδευτικού συστήματος σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης, καθώς επίσης και κατά την προετοιμασία εκπαιδευτικών προγραμμάτων και την επαγγελματική κατάρτιση, τα οποία πρέπει να ευθυγραμμιστούν με την προετοιμασία των πολιτών με τις δεξιότητες του 21^{ου} αιώνα (The Partnership for 21st Century Skills, 2009). Σύμφωνα με εκπαιδευτικούς και καθηγητές πανεπιστημίων ο όρος «Δεξιότητες 21^{ου} αιώνα» αναφέρεται σε ένα σύνολο γνώσεων, δεξιοτήτων και χαρακτηριστικών της προσωπικότητας που είναι ιδιαίτερα σημαντικά για την επιτυχία στον σημερινό κόσμο

Στις μέρες μας, οι υποψήφιοι εργαζόμενοι οφείλουν να είναι ικανοί να συνεργάζονται, να επικοινωνούν και να επιλύουν προβλήματα, δεξιότητες που αναπτύσσονται κυρίως μέσα από την κοινωνική και συναισθηματική μάθηση. Μάλιστα, στις τοπ δέκα δεξιότητες για το 2020 περιλαμβάνεται η συναισθηματική νοημοσύνη, δηλαδή η ανάπτυξη δεξιοτήτων SEL (Soffel, 2016).

Οι δεξιότητες SEL σύμφωνα με τον οργανισμό CASEL (2008), δεξιότητες απαραίτητες για κάθε εκπαιδευτικό του 21^{ου} αιώνα είναι:

- **Αυτοεπίγνωση/Αυτογνωσία (Self-awareness):** Αφορά στις ικανότητες αναγνώρισης των συναισθημάτων, των ενδιαφερόντων, των αναγκών, των αξιών και των δυνατών στοιχείων ενός ατόμου, διατηρώντας μια καλά θεμελιωμένη αίσθηση εμπιστοσύνης στον εαυτό.
- **Αυτοδιαχείριση (Self-management):** Χαρακτηρίζεται από τις εσωτερικές δεξιότητες αυτορρύθμισης και διαχείρισης των συναισθημάτων ενός ατόμου. Ακόμα, εμπεριέχει τον αυτοέλεγχο, τη διαχείριση του στρες, τον έλεγχο των

παρορμήσεων, την αυτό-κινητοποίηση (self-motivation), την επιμονή για αντιμετώπιση των προκλήσεων, όπως επίσης και τις ικανότητες θέσπισης κατάλληλων στόχων, καθορίζοντας και παρακολουθώντας την πρόοδο προς την προσωπική και ακαδημαϊκή επιτυχία.

- **Κοινωνική Επίγνωση (Social awareness):** Αναφέρεται στην ικανότητα δημιουργίας επιτυχών σχέσεων με τους άλλους και περιλαμβάνει την ενσυναίσθηση, καθώς επίσης και το σεβασμό των ομοιοτήτων και των διαφορών μεταξύ των ατόμων. Επιπλέον, δίνει μεγάλη έμφαση στην αναγνώριση της αξίας και στη βέλτιστη αξιοποίηση της οικογένειας, του σχολείου και της κοινότητας.
- **Δεξιότητες σχέσεων (Relationship skills):** Πρόκειται για την ικανότητα δημιουργίας και διατήρησης υγιών και επικοινωνιακών σχέσεων, βασισμένες στη συνεργασία. Επίσης, συμπεριλαμβάνουν την ικανότητα αντίστασης στην ακατάλληλη κοινωνική πίεση, την ικανότητα πρόληψης, διαχείρισης και επίλυσης των διαπροσωπικών συγκρούσεων και την ικανότητα για παροχή και αναζήτηση βοήθειας, όποτε κρίνεται αναγκαίο.
- **Υπεύθυνη λήψη αποφάσεων (Responsible decision making):** Περιλαμβάνει την ικανότητα λήψης αποφάσεων που βασίζεται στα ηθικά πρότυπα, στο ενδιαφέρον για την ασφάλεια, στις κατάλληλες κοινωνικές νόρμες, στον σεβασμό προς τους άλλους και στη σωστή εκτίμηση των καταστάσεων και των πιθανών επιπτώσεων των διάφορων ενεργειών. Επιπλέον, συμπεριλαμβάνει την ικανότητα εφαρμογής της δεξιότητας λήψης απόφασης σε ακαδημαϊκά και κοινωνικά πλαίσια, καθώς και τη συνεισφορά στην ευημερία του σχολείου και της κοινότητας με υπεύθυνο τρόπο. Εμπεριέχει τις ικανότητες αναγνώρισης προβλημάτων, εκτίμησης καταστάσεων, χρήσης δεξιοτήτων επίλυσης προβλημάτων σε συνδυασμό με την αξιολόγηση των διαφορετικών εναλλακτικών λύσεων.

Έχει διαπιστωθεί πως ο ρόλος του εκπαιδευτικού αποτελεί κρίσιμο παράγοντα στην αποτελεσματικότητα της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Κρίνεται απαραίτητη η ανάπτυξη των κοινωνικών και συναισθηματικών δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών, καθώς εάν ένας εκπαιδευτικός πρόκειται να διδάξει συγκεκριμένες δεξιότητες,

οφείλει να έχει ο ίδιος προηγουμένως εκπαιδευτεί σε αυτές. Το γεγονός αυτό, προσφέρει το πλεονέκτημα στον εκπαιδευτικό να αποτελεί πρότυπο για τους μαθητές και επιπλέον να αυξάνει την αποτελεσματικότητα της διδασκαλίας αυτών των δεξιοτήτων. Τα σχολεία που προάγουν τις δεξιότητες SEL έχουν ανακαλύψει πως βελτιώνοντας τις κοινωνικές και συναισθηματικές δεξιότητες των εκπαιδευτικών παρατηρείται μια θετική επίδραση στη μάθηση και στη συμπεριφορά των μαθητών. Η διδασκαλία βασίζεται σε κοινωνική αλληλεπίδραση και αποτελεσματική μάθηση, συνεπώς απαιτεί υψηλά επίπεδα δεξιοτήτων. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό ιδίως όταν η διδασκαλία εστιάζει σε κοινωνικές και συναισθηματικές δεξιότητες.

Οι εκπαιδευτικοί χρειάζονται κοινωνική και συναισθηματική κατανόηση και επάρκεια, ώστε να έχουν την αυτοπεποίθηση να προβάλλουν, να επιδείξουν και να διδάξουν τις δεξιότητες αυτές στους μαθητές τους. Οι μαθητές αναπτύσσουν συναισθηματικές δεξιότητες όταν οι εκπαιδευτικοί προβάλλουν τις δεξιότητες αυτές για τους μαθητές τους. Όπως οι κινητικές δεξιότητες, ομοίως και οι κοινωνικές και συναισθηματικές δεξιότητες πρέπει να εξασκούνται. Ωστόσο, για να υπάρχει αποτέλεσμα θα πρέπει όλα τα παραπάνω να λαμβάνουν χώρα σε ένα μαθητοκεντρικό και προσανατολισμένο στη δράση περιβάλλον διδασκαλίας (Fern, 2013).

Σύμφωνα με πρόσφατη αναφορά του οργανισμού CASEL ένα ποσοστό 83% εκπαιδευτικών δήλωσαν πως θα επιθυμούσαν εκπαίδευση σε δεξιότητες κοινωνικής και συναισθηματικής μάθησης. Δεδομένα ερευνών αποδεικνύουν πως ελάχιστοι είναι οι καθηγητές που πραγματικά λαμβάνουν εκπαίδευση στις δεξιότητες SEL. Η έλλειψη εκπαίδευσης σε δεξιότητες SEL για τους εκπαιδευτικούς έχει συνέπειες στους μαθητές τους. Μια άλλη αποκαλυπτική μελέτη έδειξε πως οι εκπαιδευτικοί που δεν επένδυσαν στο πρόγραμμα SEL που χρησιμοποιούσαν στην τάξη τους, χειροτέρευαν τις δεξιότητες SEL των μαθητών τους. Πιθανότατα, οι συγκεκριμένοι εκπαιδευτικοί δεν είχαν επίγνωση της επίδρασης που είχαν οι κοινωνικές και συναισθηματικές τους δεξιότητες στην αποτελεσματικότητά τους ως δάσκαλοι.

Ακόμα, έρευνες αποκαλύπτουν πως ένα ποσοστό 31% των πολιτειών της Αμερικής, απαιτούν οι εκπαιδευτικοί να έχουν γνώσεις και δεξιότητες, ώστε να προάγουν τις πέντε διατάξεις της SEL στους μαθητές τους. Μέσα από αυτά τα ευρήματα αποδεικνύεται πως ο τομέας της εκπαίδευσης αρχίζει να αναγνωρίζει τη σημασία της SEL και να την ενσωματώνει στις πρακτικές του, με σκοπό την επιτυχία των μαθητών (Schonert-Reichl & Zakrzewski, 2014).

2.2.3 Κοινωνική και Συναισθηματική Μάθηση: Παρελθόν, Παρόν και Μέλλον

Τα τελευταία χρόνια σημαντικό πλήθος ερευνών αποκαλύπτουν την αξία των συναισθημάτων για τη ζωή μας. Όπως αναφέρει ο John Gottman, καθηγητής ψυχολογίας στο πανεπιστήμιο της Ουάσιγκτον, στο βιβλίο του “Η συναισθηματική νοημοσύνη των παιδιών”, «Περισσότερο και από το δείκτη νοημοσύνης, το γνωστό σε όλους μας IQ, η συναισθηματική επίγνωση και η ικανότητα του ατόμου να χειρίζεται τα συναισθήματά του καθορίζουν την επιτυχία και την ευτυχία στη ζωή». Επίσης, έρευνες αποδεικνύουν πως μέσα από τη συναισθηματική αγωγή τα παιδιά γίνονται υγιέστεροι και πιο επιτυχημένοι ενήλικες (Gottman, 2000).

Οι ρίζες της SEL προέρχονται από την Αρχαία Ελλάδα. Όταν ο Πλάτωνας έγραψε για την εκπαίδευση στη Δημοκρατία, πρότεινε ένα ολιστικό πρόγραμμα σπουδών το οποίο προϋποθέτει την εκπαίδευση στη φυσική αγωγή, τις τέχνες, την επιστήμη, το χαρακτήρα και την ηθική κρίση. «Με τη διατήρηση ενός υγιούς συστήματος εκπαίδευσης και ανατροφής, παράγεις πολίτες με καλό χαρακτήρα», εξήγησε. Προετοιμάζοντας παιδιά ώστε να είναι υπεύθυνοι, παραγωγικοί και εμπλεκόμενοι πολίτες είναι μια διαχρονική επιδίωξη που συνεχίζει να αποτελεί στόχο της εκπαίδευσης έως και σήμερα. Το πώς θα συμβεί αυτό στο σύγχρονο σχολικό σύστημα, καλείται να ανακαλύψει η SEL (Edutoria Staff, 2011).

Ο όρος SEL είναι σχετικά νέος, έκανε την εμφάνισή του για πρώτη φορά το 1995, μετά τη δημοσίευση του βιβλίου «Συναισθηματική Νοημοσύνη», του Daniel Goleman. Η

SEL έχει τις ρίζες της στις ολιστικές θεωρίες εκπαίδευσης, οι οποίες στοχεύουν στην ολόπλευρη ανάπτυξη του ατόμου, περιλαμβάνοντας το διανοητικό, συναισθηματικό, σωματικό, κοινωνικό, αισθητικό και πνευματικό κομμάτι. Η Maria Montessori, ο John Dewey και ο Rudolph Steiner αποτελούν τρεις από τους κορυφαίους πρωτοπόρους του 20^{ου} αιώνα, των οποίων το έργο επικεντρώνεται στην ολιστική προσέγγιση εκπαίδευσης των παιδιών. Στην πορεία, ο Abraham Maslow έδρασε δημιουργώντας την ιεραρχία των ανθρώπινων αναγκών, ο Howard Gardner με τη θεωρία της πολλαπλής νοημοσύνης το 1993 και ο Goleman με την έρευνα στη συναισθηματική νοημοσύνη το 1995 (Lindsay, 2013).

Ο **Abraham Maslow**, Αμερικανός ψυχολόγος, δημιούργησε τη θεωρία της ιεράρχησης των αναγκών, καθώς πίστευε πως τα άτομα κινητοποιούνται μέσα από την τάση για ικανοποίηση των αναγκών τους. Ο Maslow παρουσιάζει τις ανάγκες των ανθρώπων σε μια πυραμίδα, τοποθετώντας τις θεμελιώδεις ανάγκες στη βάση της πυραμίδας. Μάλιστα, τόνισε πως αν οι ανάγκες αυτές δεν ικανοποιηθούν (σωματικές, ασφάλειας, αγάπης, αυτοεκτίμησης και αυτοπραγμάτωσης), τότε το άτομο θα αισθάνεται αγχωμένο, χάνοντας την ικανότητα να εστιάσει σε υψηλότερου επιπέδου ικανότητες. Σύμφωνα με τον Maslow όταν ένα άτομο φτάνει στην κορυφή της πυραμίδας, όπου βρίσκεται η αυτοπραγμάτωση, γίνεται πιο σοφό και αυτόματα γνωρίζει τι πρέπει να κάνει σε ένα εύρος καταστάσεων (Huitt, 2007).

Ο **Howard Gardner**, καθηγητής ψυχολογίας στο Πανεπιστήμιο του Harvard και συγγραφέας είκοσι βιβλίων διατύπωσε τη θεωρία της πολλαπλής νοημοσύνης. Ουσιαστικά, όρισε μια κλίμακα γνωστικών δεξιοτήτων πέρα από τις τυπικές που σχετίζονται με τη μάθηση, όπως είναι η γλωσσική και η λογικομαθηματική (Edutoria Staff, 2009). Υποστήριξε πως τα άτομα επεξεργάζονται διαφορετικά τις πληροφορίες που λαμβάνουν και μαθαίνουν με διαφορετικούς τρόπους, χρησιμοποιώντας διάφορα είδη νοημοσύνης όπως: λεκτική-γλωσσική, λογικό-μαθηματική, σωματική-κινησθητική, μουσική, διαπροσωπική, ενδοπροσωπική, χωρική και νατουραλιστική (Edutoria Staff, 2016).

Ο **Daniel Goleman**, ψυχολόγος και δημοσιογράφος, στο προσωπικό του website αναφέρεται στον όρο της συναισθηματικής νοημοσύνης ως μια έννοια που δημιουργήθηκε από τους Mayer και Salovey, την οποία ανακάλυψε καθώς μελετούσε ένα επιστημονικό περιοδικό το 1990. Το 1995, έγραψε το πρώτο του βιβλίο για τη συναισθηματική νοημοσύνη και σήμερα ο όρος είναι παγκοσμίως γνωστός. Πλέον η σημασία του όρου έχει αναγνωριστεί και κυρίως από τους εκπαιδευτικούς, οι οποίοι οργανώνουν προγράμματα κοινωνικής και συναισθηματικής μάθησης ή αλλιώς προγράμματα SEL (Goleman, χ.η.). Ουσιαστικά, ο Goleman, βασιζόμενος στο έργο του Gardner, κατάφερε να αποδείξει πως η μάθηση και η ικανότητα επίδοσης επηρεάζονται από τη συναισθηματική νοημοσύνη (EQ) και όχι αποκλειστικά από το δείκτη νοημοσύνης (IQ), μια άποψη που επικρατούσε για καιρό (Lindsay, 2013). Σύμφωνα με τον Goleman, οι παράγοντες που σχετίζονται με την επιτυχία ή αποτυχία κάποιων ανθρώπων στη ζωή τους συνθέτουν την ευφυΐα της συναισθηματικής νοημοσύνης. Η ευφυΐα αυτή περιλαμβάνει αυτοεπίγνωση και έλεγχο των παρορμήσεων, επιμονή, ζήλο και αυτοενεργοποίηση, ενσυναίσθηση και κοινωνική προσαρμοστικότητα. Πρόκειται για δεξιότητες που χαρακτηρίζουν ανθρώπους οι οποίοι διαπρέπουν στη ζωή και οικοδομούν υγιείς διαπροσωπικές σχέσεις (Goleman, 1998).

Η συναισθηματική νοημοσύνη είναι έμφυτη σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό αλλά μπορεί και να διδαχθεί. Είναι αξιοθαύμαστο το γεγονός ότι έχει επιτευχθεί σημαντική πρόοδος με το πέρασμα των χρόνων όσον αφορά στο θέμα της κοινωνικής και συναισθηματικής μάθησης. Αν αναλογιστεί κανείς πως το 1995 τα προγράμματα SEL που διδάσκονταν στα παιδιά ήταν ελάχιστα και σήμερα 10.000 σχολεία παγκοσμίως διδάσκουν στα παιδιά δεξιότητες SEL, θα αντιληφθεί πως η πρόοδος είναι εκπληκτική (Lindsay, 2013).

Είναι πολύ σημαντικό οι εκπαιδευτικοί, οι γονείς, οι ερευνητές και οι σχεδιαστές προγραμμάτων να συνεργαστούν, έτσι ώστε να στηρίξουν την εφαρμογή SEL προγραμμάτων. Μέσα από έρευνες έχει διαπιστωθεί πως ποικίλα τεχνολογικά μέσα όπως υπολογιστές, ιστοσελίδες, εφαρμογές κινητών, τηλεδιασκέψεις και τα

κοινωνικά δίκτυα έχουν το πλεονέκτημα να ενισχύουν τη χρήση των SEL παρεμβάσεων. Πιο συγκεκριμένα, οι ιστοσελίδες, έχουν τη δυνατότητα να παρουσιάζουν και να ενημερώνουν τις πληροφορίες σχετικά με νέες έρευνες, πρακτικές και πολιτικές, όσον αφορά στη SEL. Επίσης, η τεχνολογία διαδραματίζει μείζονα ρόλο στην εκπαίδευση των εκπαιδευτικών μέσω αξιοποίησης διαδραστικών περιβαλλόντων του παγκόσμιου ιστού, έτσι ώστε να τους βοηθήσει να ξεπεράσουν τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν σχετικά με την αποτελεσματική εφαρμογή του προγράμματος. Η τηλεδιάσκεψη αποτελεί έναν οικονομικό τρόπο που επιτρέπει σε όσους υλοποιούν τα ίδια προγράμματα από διαφορετικά σημεία του πλανήτη να μοιραστούν τις εμπειρίες τους και να προσφέρουν δημιουργικές λύσεις σε πρακτικά προβλήματα. (Durlak et al., 2015)

2.2.4 Κριτική στην έννοια της Συναισθηματικής Νοημοσύνης του Goleman και στην Κοινωνική και Συναισθηματική Μάθηση γενικότερα

Ενώ η αξία της συναισθηματικής νοημοσύνης έχει διαπιστωθεί μέσα από πλήθος ερευνών, όπως καθετί νέο και καινοτόμο υφίσταται κριτική. Ωστόσο, σε καμία περίπτωση δεν αναιρούνται τα θετικά αποτελέσματα που επιφέρει η εφαρμογή των προγραμμάτων συναισθηματικής ανάπτυξης. Η κοινωνική και συναισθηματική μάθηση είναι μια έννοια σχετικά πρόσφατη και για το λόγο αυτό χρειάζεται να επενδυθεί ο απαραίτητος χρόνος, ούτως ώστε να γίνει αποδεκτή, τόσο από την εκπαιδευτική κοινότητα όσο και από τους γονείς (Μπάντη, 2010).

Παρόλο που η έννοια της συναισθηματικής νοημοσύνης είναι ευρέως γνωστή μέσα από το βιβλίο του Goleman, προκάλεσε προβληματισμό στην ακαδημαϊκή κοινότητα. Ουσιαστικά, αμφισβητείται η ίδια η ύπαρξη της «συναισθηματικής νοημοσύνης».

Στη συνέχεια, παρατίθενται ορισμένα βασικά επιχειρήματα, τα οποία υποστηρίζει ο Hein. Σύμφωνα με τον Hein (2001) λοιπόν, ο Goleman:

- Κάνει ισχυρισμούς για την προγνωστική ικανότητα της Συναισθηματικής Νοημοσύνης.

- Δημιούργησε έναν δικό του προσωπικό ορισμό της Συναισθηματικής Νοημοσύνης στον οποίο ενσωμάτωσε πτυχές της προσωπικότητας και της συμπεριφοράς, τα οποία ωστόσο δεν συσχετίζονται με τον επιστημονικό ορισμό της Συναισθηματικής Νοημοσύνης.
- Προσπαθεί να διαμορφώσει την αντίληψη πως παρουσιάζει κάτι επαναστατικό και καινοτόμο, ενώ πολλά από αυτά που γράφει είχαν μελετηθεί σε προηγούμενες έρευνες για την προσωπικότητα, στο παρελθόν.
- Υπονοεί πως κάθε άτομο μπορεί να εκπαιδευτεί, ώστε να είναι συναισθηματικά ευφυές, αδιαφορώντας για τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας ή τις ατομικές διαφορές μεταξύ των ατόμων.
- Παρουσιάζεται ως ο μοναδικός ειδικός στη Συναισθηματική Νοημοσύνη χωρίς να αναγνωρίζει αρκετά τους Mayer, Salovey, Caruso και άλλους επιστήμονες που ασχολήθηκαν με το θέμα.
- Προβάλλει την εργασία του ως επιστημονική, χωρίς στην ουσία να βασίζεται σε επιστημονικά δεδομένα.
- Οι πεποιθήσεις του έρχονται σε αντιπαράθεση με τις επιστημονικές θεωρίες για την αξία των συναισθημάτων, καθώς παρουσιάζει τα συναισθήματα ως κάτι που μπορεί να ελεγχθεί με εύκολο τρόπο.
- Ισχυρίστηκε ότι το τεστ του (ECI -360) είναι το αυθεντικό εργαλείο για την αξιολόγηση της Συναισθηματικής Νοημοσύνης, όμως δεν έχει χρησιμοποιηθεί από την επιστημονική κοινότητα σε κανέναν είδους έρευνα.

- Τα ακραία παραδείγματα που χρησιμοποιεί παρουσιάζουν μια αλλοιωμένη πραγματικότητα για την ανθρώπινη φύση.
- Διαχωρίζει την "καρδιά" από το "μυαλό", παρόλο που είναι επιστημονικά αναληθές, καθώς η νευροεπιστήμη έχει αποδείξει ότι ο συναισθηματικός εγκέφαλος (π.χ. η αμυγδαλή) μπορεί να έχει τη δυνατότητα αυτόνομης ενέργειας πάνω στη συμπεριφορά, χωρίς όμως να είναι πλήρως ανεξάρτητος, αυτόνομος ή υπεύθυνος για αυτό που περιγράφεται ως συναισθηματική νοημοσύνη.

Ενώ τα περισσότερα αποτελέσματα των προγραμμάτων SEL είναι ενθαρρυντικά για τους ερευνητές της SEL, υπάρχουν έρευνες που αποδεικνύουν το αντίθετο. Σε μια έρευνα του Ινστιτούτου Επιστημών Εκπαίδευσης (Institute of Education Sciences-IES), αξιολογήθηκαν επτά διαφορετικά προγράμματα SEL και τα αποτελέσματα ήταν δυσάρεστα. Στη μελέτη, για κάθε πρόγραμμα SEL, μια ερευνητική ομάδα σύγκρινε ένα γκρουπ πέντε με οκτώ σχολείων, στα οποία έτρεχε το πρόγραμμα με άλλα σχολεία της ίδιας περιοχής στα οποία δεν εφαρμόστηκε το πρόγραμμα. Μόλις οι ερευνητές συλλέξαν τα δεδομένα και παρατήρησαν τα αποτελέσματα, διαπίστωσαν πως δεν υπήρχαν σημαντικές διαφορές μεταξύ των σχολείων που έλαβαν την εκπαίδευση SEL και σε εκείνα που δεν έλαβαν. Επιπλέον, δεν παρουσιάστηκε αύξηση στην ακαδημαϊκή επίδοση, ούτε μείωση της αποκλίνουσας συμπεριφοράς των μαθητών. Με άλλα λόγια, τα προγράμματα SEL φάνηκε να είναι αναποτελεσματικά.

Ωστόσο, πολλοί ερευνητές της SEL, όπως ο Mark Greenberg του Penn State Maurice Elias του Πανεπιστημίου Rutgers υποστηρίζουν ότι ασυμφωνίες μεταξύ δυο μελετών μπορούν να εξηγηθούν από πιθανά προβλήματα με τις μεθόδους της έρευνας του IES. Παραδείγματος χάριν, οι ερευνητές IES δε μπορούν με βεβαιότητα να υποστηρίξουν πως τα σχολεία στα οποία δεν εφάρμοσαν το πρόγραμμα SEL στη μελέτη τους, δεν χρησιμοποιήθηκαν ορισμένες τεχνικές SEL στις τάξεις τους. Το γεγονός αυτό θα μπορούσε να εξηγήσει το λόγο για τον οποίο δεν παρατηρήθηκαν σημαντικές αλλαγές στην ανάλυση. Πολύ πιθανόν είναι τα παιδιά των σχολείων στα

οποία δεν εφαρμόστηκε το πρόγραμμα SEL, να επωφελήθηκαν από κάποια μορφή διδασκαλίας SEL ακόμη κι αν δεν έλαβαν κάποιο επίσημο πρόγραμμα (Suttie, 2011).

2.2.5 Προγράμματα Κοινωνικής και Συναισθηματικής Μάθησης

Το 1995 ενώ δημοσιεύτηκε το βιβλίο του Goleman για τη συναισθηματική νοημοσύνη, ο τομέας της κοινωνικής και συναισθηματικής μάθησης, ή αλλιώς SEL, μόλις ξεκινούσε να αναπτύσσεται. Τα καλοσχεδιασμένα προγράμματα SEL που απευθύνονταν σε σχολεία ήταν ελάχιστα. Στις περισσότερες περιπτώσεις τα σχολεία είχαν συνδέσει τα προγράμματα αυτά αποκλειστικά με την αντιμετώπιση ενός συγκεκριμένου προβλήματος, όπως η κατάχρηση ουσιών, η ανεπιθύμητη εγκυμοσύνη των εφήβων ή η σχολική βία. Μερικά από αυτά τα προγράμματα ήταν αρκετά αποδοτικά, ενώ άλλα ήταν άκρως απογοητευτικά. (Goleman, χ.η.).

Αρχικά, τα προγράμματα που σχεδιάζονταν και εφαρμόζονταν ήταν σε μεγάλο βαθμό κοινά παρόλο που απευθύνονταν σε διαφορετικό στόχο-πρόβλημα. Τα καλύτερα προγράμματα SEL υλοποιήθηκαν σε διάστημα μιας σχολικής χρονιάς. Προσαρμόζονταν στο εκάστοτε σχολικό κλίμα και χρησιμοποιούσαν κατάλληλα αναπτυξιακά μαθήματα. Επίσης, δίδασκαν τα παιδιά συγκεκριμένες κοινωνικο-συναισθηματικές δεξιότητες όπως αυτοεπίγνωση, αυτοδιαχείριση, ενσυναίσθηση και συνεργασία. Εν ολίγοις, πρόκειται για μαθήματα συναισθηματικής νοημοσύνης (Goleman, χ.η.).

Σκοπός των προγραμμάτων είναι τα παιδιά να καλλιεργήσουν τις κοινωνικές και συναισθηματικές τους δεξιότητες, ώστε να γίνουν υπεύθυνα άτομα, να συνεργάζονται αρμονικά, να αποκτήσουν ενσυναίσθηση, να χειρίζονται κατάλληλα τις προκλήσεις από τους συνομιλικούς τους, να επικοινωνούν ουσιαστικά, να είναι ικανά να επιλύουν προβλήματα και συγκρούσεις, να διαχειρίζονται τα συναισθήματά τους και να ελέγχουν την έκφραση αυτών. Μέσα από τα συγκεκριμένα προγράμματα, εξασφαλίζεται η παροχή φροντίδας και ενδιαφέροντος προς τους μαθητές διευκολύνοντάς τους να εξελιχθούν σε υπεύθυνους, παραγωγικούς και συναισθηματικά υγιείς ενήλικες πολίτες (Elias, 2003).

Τα προγράμματα SEL στοχεύουν επίσης, στη βελτίωση του σχολικού κλίματος και στις ακαδημαϊκές επιδόσεις των μαθητών. Στις ΗΠΑ πολλές περιοχές, ακόμη και ολόκληρες πολιτείες έχουν ενσωματώσει στο πρόγραμμα σπουδών τις δεξιότητες SEL. Αναγνωρίζεται λοιπόν, ότι οι μαθητές όπως πρέπει να αναπτύξουν ένα επίπεδο ικανοτήτων στα μαθηματικά και τη γλώσσα, ομοίως πρέπει να καλλιεργήσουν τις απαραίτητες δεξιότητες για τη ζωή (Goleman, χ.η.).

Έρευνες αποδεικνύουν πως η μάθηση και η επιτυχία στο σχολείο είναι δυνατόν να επιτευχθεί μόνο εφόσον οι μαθητές καλύψουν τις κοινωνικές, συναισθηματικές και φυσικές τους ανάγκες. Το γεγονός αυτό, καθιστά τα προγράμματα SEL απαραίτητα για την κοινωνική, συναισθηματική αλλά και γνωστική ανάπτυξη των μαθητών.

Σχήμα 2: Πώς λειτουργούν τα προγράμματα SEL, ώστε να παράγουν άτομα με μεγαλύτερη επιτυχία στο σχολικό πλαίσιο αλλά και στη ζωή

Το σχήμα 2 συνοψίζει τα αποτελέσματα ερευνών σχετικά με το πώς δουλεύουν τα προγράμματα SEL ώστε να προάγουν την ακαδημαϊκή επιτυχία και τις επιτυχίες στη ζωή των ατόμων γενικότερα. Το σχήμα περιγράφει τη λογική της σχέσης μεταξύ προγραμμάτων SEL και επιτυχίας των μαθητών στο σχολείο αλλά και στη ζωή γενικότερα. Τα προγράμματα SEL έχουν δυο χαρακτηριστικά τα οποία οδηγούν σε θετικά αποτελέσματα. Δημιουργώντας ασφαλή, με φροντίδα, με καλή διαχείριση και συμμετοχικά περιβάλλοντα, τα προγράμματα SEL έχουν ως αποτέλεσμα τη μεγαλύτερη αφοσίωση στο σχολείο, η οποία συνοδεύεται από μειωμένη παραβατική

συμπεριφορά και καλύτερες ακαδημαϊκές επιδόσεις (Safe and Sound, An Educational Leader's Guide to Evidence-Based Social and Emotional Learning (SEL) Programs, 2003).

2.2.5.1 Παραδείγματα προγραμμάτων SEL (Εξωτερικό)

Το 2002 η UNESCO ξεκίνησε μια παγκόσμια πρωτοβουλία για τη προώθηση της SEL, στέλνοντας μια έκθεση δέκα βασικών αρχών για την ενσωμάτωση της SEL στα Υπουργεία Παιδείας σε 140 χώρες. Σε ορισμένα κράτη και έθνη, η SEL έχει γίνει μια ομπρέλα κάτω από την οποία συγκεντρώνονται τα προγράμματα με εκπαιδευτικό χαρακτήρα, προγράμματα για την πρόληψη της βίας και των ναρκωτικών και προγράμματα σχολικής πειθαρχίας. Στο πανεπιστήμιο του Ιλινόι, για παράδειγμα έχουν οριστεί ειδικά μαθησιακά πρότυπα για τις δεξιότητες SEL για κάθε βαθμίδα εκπαίδευσης, από το νηπιαγωγείο έως και τη τελευταία τάξη του λυκείου.

Παραδείγματος χάριν, στις πρώτες τάξεις του δημοτικού οι μαθητές πρέπει να αναγνωρίζουν και να κατονομάζουν τα συναισθήματα και τον τρόπο που τους οδηγούν σε δράση. Στο τέλος του δημοτικού σχολείου, μαθήματα για την ενσυναίσθηση μετατρέπουν τη σχολική κοινότητα σε μαθητές ικανούς να αναγνωρίσουν μη λεκτικά στοιχεία που υποδηλώνουν πως αισθάνεται κάποιος. Στο γυμνάσιο οι μαθητές πρέπει να είναι σε θέση να αναλύσουν τι τους προκαλεί άγχος ή τι κινητοποιεί τις καλύτερες επιδόσεις τους.

Τέλος, στο λύκειο οι δεξιότητες SEL περιλαμβάνουν ακρόαση και ομιλία, με τρόπους που επιλύουν τις συγκρούσεις και διαπραγμάτευση για λύση επωφελή για όλα τα μέλη. Η Σιγκαπούρη έχει αναλάβει ενεργό πρωτοβουλία σε όλο τον κόσμο, όσον αφορά στη SEL, όπως επίσης έχουν κάποια σχολεία στη Μαλαισία, το Χονγκ Κονγκ, την Ιαπωνία και την Κορέα. Στην Ευρώπη, την Αυστραλία, τη Νέα Ζηλανδία και χώρες της Λατινικής Αμερικής και της Αφρικής υπάρχουν σχολεία που καλλιεργούν δεξιότητες συναισθηματικής νοημοσύνης (Goleman, χ.η.).

Στον πίνακα 4 περιλαμβάνονται ορισμένα από τα πρότυπα προγράμματα SEL, οι μεταβλητές και οι βαθμολογίες, όπως αξιολογήθηκαν από τον οργανισμό CASEL. Πιο συγκεκριμένα οι μεταβλητές στα προγράμματα SEL βαθμολογούνται ως εξής:

- Ο γεμάτος κύκλος ● υποδηλώνει δύναμη
- Ο άδειος κύκλος ○ υποδηλώνει αδυναμία
- Ο μισογεμάτος κύκλος ◐ υποδηλώνει υπόσχεση
- Ο κύκλος με το ένα τέταρτο καλυμμένο ◑ υποδηλώνει οριακή βαθμολογία

Πίνακας 4: Τα προγράμματα, οι μεταβλητές και οι βαθμολογίες των πρότυπων προγραμμάτων SEL, σύμφωνα με τον οργανισμό CASEL

ΠΡΟΤΥΠΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ SEL 	ΣΧΟΛΙΚΗ ΒΑΘΜΙΔΑ	ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ SEL				
		Αυτοεπίγνωση	Αυτοδιαχείριση	Δεξιότητες Σχέσεων	Υπεύθυνη Λήψη Αποφάσεων	Κοινωνική Επίγνωση
<u>Caring School Community (Child Development Project)</u> 1994-99 www.devstu.org	K-6	●	●	●	●	●
<u>Community of Caring (Growing Up Caring)</u> 1990 www.communityofcaring.org	K-12	●	●	●	●	●
<u>High/Scope Educational Approach for Preschool and Primary Grades</u> 1995, 1997 www.highscope.org	preK-3	●	●	●	●	●
<u>I Can Problem Solve (ICPS)</u> 1992 www.researchpress.com	PreK-6	●	●	●	●	●
<u>Know Your Body</u> 2000 www.kendallhunt.com	K-6	●	●	●	●	●
<u>Learning for Life</u> 1991-97 www.learning-for-life.org	K-12	●	●	●	●	●
<u>Lions-Quest ("Skills" series)</u> 1992, 1995, 1998, 2001 www.lions-quest.org	K-12	●	●	●	●	●

Michigan Model for Comprehensive Health Education 1995 www.emc.cmich.edu	K-12	●	●	●	●	●
PATHS (Promoting Alternative Thinking Strategies): 1994 www.prevention	K-6	●	●	●	●	●
Peace Works (Peace Education Foundation): 1996-99 www.peace education.com	preK-12	●	●	●	●	●
Productive Conflict Resolution Program: A Whole School Approach: 1997-98 www.schoolmediation center.org	K-12	●	●	●	●	●
Project ACHIEVE 2001 www.coedu.usf.edu/ projectachieve	preK-8	●	●	●	●	●
Quest (Violence Prevention series) 1995 www.toolsofchange.com	K-12	●	●	●	●	●
Reach Out to Schools: Social Competency Program (Open Circle Curriculum) 1990 www.open-circle.org	K-5	●	●	●	●	●
Resolving Conflict Creatively Program (RCCP) 1997-98 www.esrnational.org	K-8	●	●	●	●	●
Responsive Classroom® 1996 www.responsiveclassroom.org	K-6	●	●	●	●	●
Second Step 1991, 1997 www.cfchildren.org	PreK-9	●	●	●	●	●
Skills, Opportunities, and Recognition (SOAR) 2001 www.prevention science.com	K-6	●	●	●	●	●
Social Decision Making and Problem Solving Program 1989 www.umdj.edu/spsweb	K-6	●	●	●	●	●
Teenage Health Teaching Modules 1983, 1991, 1994, 1996, 1998 www.thtm.org	6-12	●	●	●	●	●
Tribes TLC®: A New Way of Learning and Being Together 2001 www.tribes.com	PreK-12	●	●	●	●	●
Voices: A Comprehensive Reading, Writing, and Character Education Program: 2002-03 www.aboutvlf.com	K-6	●	●	●	●	●

2.2.5.2 Το Πρόγραμμα «Βήματα για τη Ζωή» (Ελλάδα)

Εκτός του ότι υπάρχουν εκπαιδευτικοί οι οποίοι δεν γνωρίζουν τη σημασία των προγραμμάτων προαγωγής της ψυχικής υγείας των μαθητών, υπάρχουν και εκπαιδευτικοί οι οποίοι δυσκολεύονται να τα εντάξουν στη μαθησιακή διαδικασία, καθώς δεν γνωρίζουν πως να το κάνουν.

Το πρόγραμμα αξιοποιεί σημαντικές μεθόδους και στρατηγικές, ενισχύοντας τη συνεργασία μεταξύ σχολείου και οικογένειας. Το πρόγραμμα «Βήματα για τη ζωή» αποτελεί ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα παρέμβαση ατομικών και κοινωνικών δεξιοτήτων για μαθητές νηπιαγωγείου, βασισμένο στις αρχές του ΔΕΠΠΣ. Σκοπό έχει τη βελτίωση της συμπεριφοράς των μαθητών και της σχολικής επίδοσης μέσα από την ανάπτυξη των ατομικών και κοινωνικών δεξιοτήτων των μαθητών.

Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας, απαραίτητη προϋπόθεση για την ενίσχυση της κοινωνικής και συναισθηματικής ανάπτυξης των μαθητών, αποτελεί η προαγωγή της ψυχικής υγείας στα σχολεία μέσα από καθορισμένα προγράμματα. Το συγκεκριμένο πρόγραμμα εφαρμόστηκε σε 518 νήπια που κατοικούν στο νομό Βοιωτίας και τα αποτελέσματα έδειξαν πως η πειραματική ομάδα παρουσίασε σημαντική βελτίωση ως προς τις υπό αξιολόγηση δεξιότητες. Πιο συγκεκριμένα, τα νήπια καλλιέργησαν τη συγκέντρωση προσοχής, τη συνεργασία στην τάξη, την αναγνώριση και διαχείριση συναισθημάτων, την αποφυγή εκδήλωσης λεκτικής και σωματικής επιθετικότητας, την αυτοεκτίμηση, τη συνεργασία, δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων και δεξιότητες φιλίας. Αποτελέσματα παρόμοιων προγραμμάτων αποδεικνύουν επιπλέον βελτίωση στην ακαδημαϊκή επίδοση των μαθητών, αποκαλύπτοντας την κρίσιμη σημασία των συγκεκριμένων προγραμμάτων για τη μακροπρόθεσμη επιτυχία των μαθητών στη σχολική τους ζωή (Κουρμούση & Κούτρας, 2013).

Εικόνα 2: Βήματα για τη Ζωή, Εγχειρίδιο Εκπαιδευτικού

Στην εικόνα 2 παρουσιάζεται το εξώφυλλο του Προγράμματος «Βήματα για τη Ζωή», το οποίο αποτελεί ένα σχολικό πρόγραμμα πρόληψης 25 εβδομάδων, με απώτερο σκοπό την καλλιέργεια των κοινωνικών και συναισθηματικών δεικτών των μαθητών του νηπιαγωγείου.

2.2.6 Ο οργανισμός CASEL (Collaborative for Academic, Social and Emotional Learning)

Ο Goleman και οι συνεργάτες του δημιούργησαν τον οργανισμό CASEL γνωστό και ως συνεργασία για την ακαδημαϊκή, κοινωνική και συναισθηματική μάθηση, που σκοπό έχει την αξιολόγηση και τη μέτρηση των θετικών επιπτώσεων της κοινωνικής και συναισθηματικής αγωγής των προγραμμάτων SEL. Η οργάνωση δημιουργήθηκε το 1994 με σκοπό την καλλιέργεια της κοινωνικοσυναισθηματικής μάθησης (SEL), ως απαραίτητο μέρος της προσχολικής αλλά και των υπόλοιπων βαθμίδων εκπαίδευσης.

Η CASEL ανέπτυξε ένα πλαίσιο στο οποίο περιγράφει τα γενικά χαρακτηριστικά των επιτυχημένων προγραμμάτων SEL.

Ο CASEL αποτελεί έναν συνεργατικό οργανισμό εκπαιδευτικών και ερευνητών, ο οποίος ιδρύθηκε το 1994 από τον Daniel Goleman, συγγραφέα του βιβλίου «Συναισθηματική Νοημοσύνη». Βασισμένος στο Πανεπιστήμιο του Ιλινόι στο Σικάγο, ο CASEL παρέχει ηγεσία σε εκπαιδευτικούς και ερευνητές για την προαγωγή της επιστήμης και της πρακτικής των σχολείων που ακολουθούν προγράμματα SEL. Αποστολή του είναι η προαγωγή της υγιούς ανάπτυξης και ευημερίας των μαθητών, καθιστώντας τα προγράμματα SEL ως ένα απαραίτητο μέρος της εκπαιδευτικής διαδικασίας από την προσχολική και καθ' όλη τη διάρκεια της σχολικής περιόδου.

Τα πρώτα χρόνια ο CASEL εστίαζε στην επιστημονική απόδειξη των θετικών επιδράσεων της κοινωνικής και συναισθηματικής μάθησης στη σχολική επιτυχία των μαθητών. Το 1997 ο CASEL εισήγαγε τους εκπαιδευτικούς στην έννοια της SEL μέσα από το βιβλίο “Promoting Social and Emotional Learning: Guidelines for Educators”, το οποίο δόθηκε σε πάνω από 100.000 μέλη από την Ένωση Εποπτείας και ανάπτυξης προγραμμάτων σπουδών (Association for Supervision and Curriculum Development). Έκτοτε το ενδιαφέρον για τη SEL έχει αυξηθεί σημαντικά. Το 1998 η CASEL ξεκίνησε να σχεδιάζει έναν οδηγό για προγράμματα SEL με χρηματοδότηση από το Υπουργείο Παιδείας των ΗΠΑ. Ύστερα από λεπτομερή ανάλυση των περιεχομένων των προγραμμάτων αυτών και αξιοποίηση των ευρημάτων, δημιουργήθηκε το “Safe and Sound”. Ουσιαστικά, ο CASEL αποτελεί ένα κέντρο πληροφόρησης για τα προγράμματα SEL και ένα σημαντικό πρακτικό εργαλείο για τους εκπαιδευτικούς. Αξιολογεί τα προγράμματα και παρέχει περιγραφές για κάθε πρόγραμμα, ώστε κάθε ενδιαφερόμενος εκπαιδευτικός να επιλέγει αυτό που ικανοποιεί καλύτερα τις εκπαιδευτικές ανάγκες της εκάστοτε σχολικής τάξης.

Τα προγράμματα SEL αξιολογούνται από τον οργανισμό CASEL ως προς τέσσερα κριτήρια:

- 1) Το πρόγραμμα να έχει ως βάση το σχολείο και να περιλαμβάνει μια αλληλουχία μαθημάτων που στοχεύουν σε ένα γενικό μαθητικό πληθυσμό.

- 2) Να υπάρχουν τουλάχιστον οκτώ μαθήματα σε ένα από τα προγράμματα της χρονιάς.
- 3) Να υπάρχουν είτε μαθήματα διάρκειας τουλάχιστον δυο διαδοχικών σχολικών βαθμίδων είτε μια δομή που να προάγει την επέκταση του μαθήματος πέρα από τον πρώτο χρόνο του προγράμματος, επιτρέποντας την κατάλληλη αναπτυξιακή ακολουθία.
- 4) Το πρόγραμμα να είναι διεθνώς διαθέσιμο.

Το πρώτο κριτήριο βασίζεται σε έρευνες που αποδεικνύουν πως όλα τα παιδιά επωφελούνται από προγράμματα που είναι σχεδιασμένα για να καλλιεργήσουν τη κοινωνική και συναισθηματική ανάπτυξη. Συνεπώς, η SEL δεν πρέπει να εκλαμβάνεται ως μια εκπαιδευτική διαδικασία που αφορά μόνο σε μαθητές με παραβατική ή αποκλίνουσα συμπεριφορά, αλλά ως μια εκπαιδευτική διαδικασία που στοχεύει στον ευρύτερο μαθητικό πληθυσμό. Το δεύτερο και το τρίτο κριτήριο βασίζονται σε αποτελέσματα ερευνών που υποστηρίζουν ότι για να είναι αποτελεσματικά τα προγράμματα χρειάζεται να είναι επαρκή σε διάρκεια. Επίσης, είναι σημαντικό να υπάρχει αλληλουχία μεταξύ των μαθημάτων, συμβάλλοντας έτσι σε ένα οργανωμένο και συνεκτικό πρόγραμμα σπουδών. Με τον τρόπο αυτό, η μάθηση χτίζεται σταδιακά, στηριζόμενη στην πρότερη γνώση των μαθητών (Safe and Sound, An Educational Leader's Guide to Evidence-Based Social and Emotional Learning (SEL) Programs, 2003).

Δεν είναι λίγα τα προγράμματα που παρόλο που είναι δημοφιλή, έχουν απορριφθεί από τον οργανισμό CASEL, καθώς δεν πληρούν τα κριτήρια αξιολόγησης. Παραδειγματος χάριν, υπάρχουν προγράμματα SEL τα οποία διδάσκονται μέσα σε ένα μάθημα, κατά τη διάρκεια μιας σχολικής χρονιάς, γεγονός που δεν συμπίπτει με τις προϋποθέσεις του CASEL. Γενικά, τα προγράμματα που συνοδεύονται από ένα αστεράκι, όπως φαίνονται στον πίνακα 4., πληρούν τα πρότυπα του CASEL ως προς τους εξής τρεις τομείς:

- 1) Εξαιρετική διδασκαλία SEL (το πρόγραμμα καλύπτει επαρκώς τους πέντε βασικούς τομείς δεξιοτήτων SEL)

- 2) Απόδειξη της αποτελεσματικότητας (μια αυστηρή μελέτη αξιολόγησης αποδεικνύει την αποτελεσματικότητα του προγράμματος)
- 3) Εξαιρετική επαγγελματική ανάπτυξη (το πρόγραμμα παρέχει επαγγελματική ανάπτυξη και υποστήριξη)

Σύμφωνα με τη βιβλιογραφία (Dacey et al., 2016) έρευνες και μελέτες αξιολόγησης που περιγράφουν την επίδραση των αποτελεσματικών προγραμμάτων SEL, σύμφωνα με τον οργανισμό CASEL, επιβεβαιώνουν πως τα προγράμματα αυτά βοηθούν τα παιδιά να αποκτήσουν:

- μια βαθύτερη αίσθηση σύνδεσης με το σχολείο
- βελτιωμένες δεξιότητες για θέσπιση στόχων
- μεγαλύτερη ικανότητα επίλυσης προβλημάτων
- καλύτερο χαρακτήρα και υπεύθυνες αξίες

2.2.7 Τι είναι το e-Tutoring

Ο όρος “tutor” αναφέρεται σε κάποιον που διδάσκει έναν μόνο ή μια μικρή ομάδα μαθητών, δηλαδή στον ιδιαίτερο δάσκαλο ή τον καθηγητή που εργάζεται σε φροντιστήριο (Βικιλεξικό, χ.η.). Ο όρος e-tutor περιλαμβάνει οποιοδήποτε άτομο έχει αναλάβει το ρόλο υποστήριξης των μαθητών και καθιστά ικανούς τους μαθητές να μαθαίνουν αποτελεσματικά σε διαδικτυακό περιβάλλον (EDUTECH Wiki, χ.η.).

Το e-Tutoring αναφέρεται στην online διδασκαλία και εκ πρώτης όψεως φαίνεται να διαφέρει από την παραδοσιακή διδασκαλία μόνο ως προς τον παράγοντα της τεχνολογίας. Ωστόσο, οι διαφορές είναι σημαντικές όσον αφορά σε θέματα χρόνου, απόστασης, τεχνολογίας και εμπλοκής του διδακτικού προσωπικού (WARWICK Learning and Development Centre, n.d.). Οι ικανότητες που απαιτούνται από τον εκπαιδευτή e-Tutor, διαφέρουν αρκετά σε σχέση με εκείνες που χρειάζονται σε διαζώσης συναντήσεις. Πιο συγκεκριμένα, ο e-Tutor οφείλει να επιλέξει τα κατάλληλα τεχνολογικά περιβάλλοντα και εργαλεία, ώστε να τα ενσωματώσει στις μαθησιακές δραστηριότητες και να διαχειριστεί κατάλληλα, καθώς επίσης να υποστηρίξει τη

διαδικτυακή μάθηση των μαθητών του (WARWICK Learning and Development Centre, n.d.).

2.2.7.1 Μορφές e-Tutoring

Η μορφή που μπορεί να πάρει το e-Tutoring εξαρτάται από τον αριθμό των εκπαιδευομένων:

- **Many-to-one tutoring:** πρόκειται για τη διεργασία μάθησης που αφορά μια ομάδα σπουδαστών (group), τα οποία είναι συνδεδεμένα ταυτόχρονα και λαμβάνουν τις οδηγίες από έναν μόνο tutor
- **Peer tutoring:** είναι μια ευέλικτη στρατηγική, κατά την οποία οι σπουδαστές λαμβάνουν το ρόλο του εκπαιδευόμενου αλλά και του εκπαιδευτή, βοηθώντας ο ένας τον άλλο.
- **One-on-one tutoring:** στη μορφή αυτή ο εκπαιδευτικός tutor διδάσκει μεμονωμένους εκπαιδευόμενους, έχοντας χαρακτηριστικά του ιδιαίτερου μαθήματος

Επίσης η μορφή που μπορεί να πάρει το e-Tutoring εξαρτάται από τον χρόνο διεξαγωγής:

- **Synchronous (σύγχρονο):** Πρόκειται για τη διδασκαλία που λαμβάνει χώρα σε πραγματικό χρόνο, όπου εκπαιδευόμενος (tutee) και εκπαιδευτής (tutor) βρίσκονται online ταυτόχρονα, μέσω κοινής διεπαφής
- **Asynchronous (ασύγχρονο):** Είναι η διδασκαλία που πραγματοποιείται σε μη πραγματικό χρόνο μέσω ασύγχρονων εργαλείων (Χατζόγλου, 2014).

2.2.7.2 Πλεονεκτήματα e-Tutoring

Στις μέρες μας η εξ αποστάσεως εκπαίδευση γίνεται όλο και περισσότερο περιζήτητη, καθώς συνοδεύεται από ένα σύνολο θετικών χαρακτηριστικών:

- Πολλά Πανεπιστήμια παρέχουν δωρεάν online μαθήματα, μετατρέποντας την απόκτηση γνώσεων, σε μια ευρεία ποικιλία τομέων, μια εύκολη και προσβάσιμη από όλους διαδικασία, αρκεί να έχουν πρόσβαση σε υπολογιστή και στο διαδίκτυο.
- Παρουσιάζει ευελιξία στη μάθηση, εφόσον οι σπουδαστές έχουν την ευκαιρία να μελετούν με βάση το δικό τους ρυθμό, οπουδήποτε κι αν βρίσκονται, προσφέροντάς τους την ελευθερία να μελετήσουν όποτε οι ίδιοι επιθυμούν (eLearning Industry, n.d.).
- Διευκολύνει την εξοικονόμηση πόρων όσον αφορά στα έξοδα μετακίνησης, δίνοντας παράλληλα την ευκαιρία σε όσους παρουσιάζουν δυσκολίες στη μετακίνηση να παρακολουθήσουν τα μαθήματα online, χωρίς να χρειαστεί να προβούν σε διαδικασίες μετακίνησης
- Παρέχει στους εκπαιδευομένους τη δυνατότητα επιλογής του εκπαιδευτικού υλικού, το οποίο ικανοποιεί το επίπεδο των γνώσεων και των ενδιαφερόντων του
- Ικανοποιεί διαφορετικά μαθησιακά στυλ και διευκολύνει τη μάθηση μέσα από μια ποικιλία δραστηριοτήτων
- Αναπτύσσει δεξιότητες ηλεκτρονικών υπολογιστών και διαδικτύου, οι οποίες μπορούν να μεταφερθούν και σε άλλες πτυχές της ζωής του εκπαιδευομένου
- Η επιτυχής ολοκλήρωση των online ή computer based μαθημάτων ενισχύει την αυτογνωσία και την αυτοπεποίθηση των εκπαιδευομένων, ενθαρρύνοντας τους να αναλάβουν οι ίδιοι την ευθύνη της μάθησής τους (About e-Learning, 2014)
- Δίνει την ευκαιρία στους εκπαιδευομένους από όλο τον κόσμο να εμπλακούν στη μαθησιακή διαδικασία και να συνεργαστούν μεταξύ τους
- Παρέχει τη δυνατότητα σε όλους τους εκπαιδευομένους να συμμετέχουν, χωρίς να αισθάνονται εκφοβισμένοι, όπως σε μια παραδοσιακή τάξη διδασκαλίας, όπου πραγματοποιούνται face to face συναντήσεις
- Προσφέρει άπλετο χρόνο στους εκπαιδευομένους, ώστε να σκεφτούν και να συνθέσουν τις απαντήσεις και τις ιδέες τους στις online συζητήσεις (Duggleby et al., 2002).

2.2.7.3 Πρωτοβουλίες Ανάπτυξης e- SEL Tutoring

Στις μέρες μας παρατηρούνται σημαντικές προσπάθειες ανάπτυξης e-Tutoring για την καλλιέργεια των δεξιοτήτων SEL, λόγω της θεμελιώδους σημασίας τους και της αυξανόμενης ζήτησής τους. Ενδεικτικά αναφέρονται τέτοιες πρωτοβουλίες στον Πίνακα 5.

Πίνακας 5: Υπηρεσίες e-Tutoring SEL

Υπηρεσίες e-Tutoring SEL	Περιγραφή
<p>Care for teachers</p> <p>http://www.care4teachers.com/</p> <p>(Garrison Institute)</p>	<p>Πρόκειται για ένα πρόγραμμα επαγγελματικής ανάπτυξης που δημιουργήθηκε από το Ινστιτούτο Garrison, το οποίο στοχεύει στην καλλιέργεια των βασικών δεξιοτήτων SEL των εκπαιδευτικών, ώστε να καταφέρουν να δημιουργήσουν οι ίδιοι υποστηρικτικά περιβάλλοντα μάθησης. Μπορεί να πραγματοποιηθεί είτε ως blended είτε αποκλειστικά online. Προάγει την αυτοεπίγνωση, τον αναστοχασμό, την ενσυναίσθηση, την αυτορρύθμιση, και δεξιότητες που οδηγούν σε μια υγιή κοινωνική και συναισθηματική συμπεριφορά, ότι χρειάζεται δηλαδή ένας εκπαιδευτικός, ώστε να βοηθήσει τους μαθητές του να ανθίσουν κοινωνικά, συναισθηματικά και ακαδημαϊκά.</p>
<p>iSEL: Introduction to Social Emotional Learning</p> <p>http://eq.org/learn/courses/isel/</p> <p>(EQ.org-The six seconds Network)</p>	<p>Πρόκειται για μια δωρεάν on-line κοινότητα παροχής eLearning Courses για τη συναισθηματική νοημοσύνη που απευθύνεται σε γονείς, εκπαιδευτικούς και διευθυντές. Το InspirED αποτελεί ένα εκπαιδευτικό εργαλείο που παρέχει στους εκπαιδευμένους ισχυρές στρατηγικές για να εξασκηθούν στη συναισθηματική νοημοσύνη, να εφαρμόσουν τη συναισθηματική νοημοσύνη στην τάξη τους, ώστε ενδυναμώσουν τις σχέσεις και να αλλάξουν την τάξη μέσα από συγκεκριμένες στρατηγικές συναισθηματικής νοημοσύνης. Το iSEL, αποτελεί ένα e-course που περιλαμβάνει ένα σύνολο δραστηριοτήτων συνοδευόμενο από πλούσιο υλικό μελέτης και αλληλεπίδρασης που αφορά στην διδασκαλία της SEL.</p>
<p>Passageworks' SMART-in-Education program</p> <p>http://passageworks.org/courses/smart-in-education/</p> <p>(PassageWorks Institute)</p>	<p>Πρόκειται για ένα σύνολο μαθημάτων που απευθύνεται κυρίως σε εκπαιδευτικούς προσχολικής ηλικίας. Το πρόγραμμα SMART in Education, παρέχει στους εκπαιδευτικούς πρακτικές και αρχές για την υποστήριξη της κοινωνικής, συναισθηματικής και ακαδημαϊκής ανάπτυξης των μαθητών τους καθώς επίσης και για τη διατήρηση της δικής τους αυθεντικής διδακτικής πρακτικής.</p> <p>Επίσης, σκοπό έχει τη βελτίωση της ψυχικής και σωματικής υγείας, τη δημιουργία ισορροπίας και τη καλλιέργεια της συναισθηματικής νοημοσύνης των εκπαιδευτικών.</p> <p>Σκοπός του Passage Works Institute είναι η υποστήριξη των εκπαιδευτικών, ώστε να ενσωματώσουν την κοινωνική και συναισθηματική μάθηση στην τάξη.</p>

<p>SEL Masters Program</p> <p>http://ecps.educ.ubc.ca/human-development-learning-and-culture/hdlc-graduate-programs/concentration-in-social-emotional-learning-and-development-seld/</p> <p>(University of British Columbia)</p>	<p>Το UBC συγκαταλέγεται στα 40 καλύτερα πανεπιστήμια του κόσμου, παρέχοντας καινοτόμα εκπαιδευτικά προγράμματα μέσω online learning, καλύπτοντας τις ανάγκες των δια βίου εκπαιδευομένων. Τα μαθήματα στοχεύουν στην προσωπική και επαγγελματική ανάπτυξη μέσα από μια ευρεία γκάμα εκπαιδευτικών τομέων. Παράλληλα, τα προγράμματα αυτά ανταποκρίνονται στις ανάγκες των εκπαιδευομένων για συνεργατική, εξατομικευμένη και άμεσα προσβάσιμη on line εκπαίδευση. Το UBC αξιοποιεί νέες διδακτικές μεθόδους όπως: Blended Learning, Flipped Classrooms, Online Learning, Student-generated Content, MOOCs και Experiential Learning, ενισχύοντας την ανακάλυψη νέων τρόπων μάθησης.</p>
<p>SEL101: FOUNDATIONS COURSE SEL201: LEADERSHIP COURSE SEL301: PRACTICUM COURSE</p> <p>http://sel.cse.edu/</p> <p>(College of Saint Elizabeth)</p>	<p>Πρόκειται για τρία σειριακά online μαθήματα, η παρακολούθηση των οποίων οδηγεί στην απόκτηση πιστοποιητικού από το Κολλέγιο Saint Elizabeth. Όσον αφορά στο πρώτο μάθημα SEL101, είναι ένα μάθημα 5 εβδομάδων, το οποίο εστιάζει στις θεωρίες, τις έρευνες και τις διαστάσεις της κοινωνικής και συναισθηματικής μάθησης (SEL). Επίσης, σκιαγραφεί το σχολικό κλίμα και το ρόλο που διαδραματίζει στη συναισθηματική ανάπτυξη των παιδιών, την ακαδημαϊκή επιτυχία και τις επιλογές εργασίας. Το SEL201 έχει διάρκεια 12 εβδομάδες και είναι εστιασμένο στις ηγετικές ικανότητες. Σκοπό έχει να βοηθήσει τους διευθυντές σχολείων και εκπαιδευτικούς να αναπτύξουν κρίσιμες ηγετικές ικανότητες και ένα σχέδιο δράσης για την οργάνωση και την εφαρμογή της κοινωνικής και συναισθηματικής μάθησης στο σχολείο. Τέλος, το SEL301 είναι ένα μάθημα 16 εβδομάδων, εστιασμένο στην πρακτική άσκηση, το οποίο παρέχει στους εκπαιδευόμενους υποστήριξη, ένα δομημένο περιβάλλον για να σχεδιάσουν, να αναπτύξουν και να εφαρμόσουν ένα εξατομικευμένο σχέδιο στρατηγικής για την ενσωμάτωση της κοινωνικής και συναισθηματικής μάθησης στα σχολεία.</p>
<p>Association for Supervision & Curriculum Development (ASCD)</p> <p>http://www.ascd.org/professional-development.aspx</p>	<p>Το ASCD παρέχει μια ευελιξία στην επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών, παρέχοντας online μαθήματα. Στα πρόσφατα μαθήματα που πραγματοποιεί συμπεριλαμβάνονται τα: "Bullying: Taking Change, 2nd Edition", "Classroom Management: Building Effective Relationships, 2nd Edition," και "An Introduction to the Whole Child."</p>

2.3 Αυτό-Κατευθυνόμενη Μάθηση

2.3.1 Τι είναι η Αυτό-Κατευθυνόμενη Μάθηση/Self-Directed Learning (SDL)

Η έρευνα για την Αυτό-Κατευθυνόμενη Μάθηση ξεκίνησε όταν έγινε αντιληπτό πως υπήρχε μεγάλο ποσοστό ατόμων, τα οποία μελετούσαν μόνα τους, εκτός του τυπικού πλαισίου εκπαίδευσης. Έτσι, προέκυψε η θεωρία του παγόβουνου, σύμφωνα με την οποία αυτοί που μελετούσαν μόνοι τους ήταν πολύ περισσότεροι από αυτούς που μελετούσαν μέσα σε ένα τυπικό εκπαιδευτικό πλαίσιο. Η κορυφή του παγόβουνου

συνιστά το σύνολο των ατόμων που μαθαίνουν μέσα από την τυπική εκπαίδευση, ενώ το μεγάλο μέρος, που είναι κρυμμένο αποτελείται από εκείνους που μαθαίνουν μόνοι τους, μέσω άτυπης εκπαίδευσης(Καλομοίρης, 2014).

Υπάρχει μια ποικιλία στον τρόπο με τον οποίο οι μελετητές ορίζουν την Αυτό-Κατευθυνόμενη Μάθηση (SDL). Έχει τις ρίζες της στην Εκπαίδευση Ενηλίκων και κυρίως πηγάζει από την ανθρωπιστική ψυχολογία. Ωστόσο, ενδείκνυται για όλες τις ηλικίες, καθώς αποτελεί μια φυσική διαδικασία για τον καθένα (Gibbons, 2002). Μια περιεκτική μελέτη της βιβλιογραφίας οδηγεί στα εξής πορίσματα για τη συγκεκριμένη έννοια:

- Αποτελεί μια κρίσιμη δεξιότητα ζωής για τα νέα άτομα, καθιστώντας κάθε άτομο να είναι σε υψηλό βαθμό προσαρμοστικό σε νέες καταστάσεις και περιβάλλοντα, να συγκεντρώνει πηγές μάθησης και να μαθαίνει γρήγορα, έτσι ώστε να επιλύει τυχόν προβλήματα ή να διαχειρίζεται νέες εργασίες ή καταστάσεις που προκύπτουν (Chee, Divaharan, Tan, & Mun, 2011).
- Όπως υποδηλώνει ο όρος, σύμφωνα με την SDL, οι εκπαιδευόμενοι είναι υπεύθυνοι για την απόκτηση και τη διαχείριση της προσωπικής τους διαδικασίας μάθησης. Η SDL ενσωματώνει την αυτοδιαχείριση με τον αυτοέλεγχο, μια διαδικασία κατά την οποία οι εκπαιδευόμενοι ελέγχουν, αξιολογούν και ρυθμίζουν τις γνωστικές στρατηγικές μάθησης (Garrison, 1997).
- Ορισμένοι, υποστηρίζουν πως η SDL ορίζεται ως μια διαδικασία οργάνωσης της διδασκαλίας, η οποία εστιάζει στο επίπεδο αυτονομίας των εκπαιδευομένων καθ' όλη τη διάρκεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας (Harrison, 1978).
- Άλλοι θεωρούν την Αυτό-Κατευθυνόμενη μάθηση ως ένα προσωπικό χαρακτηριστικό γνώρισμα (Guglielmino, 1977, Kasworm, 1998), με το στόχο της εκπαίδευσης την ανάπτυξη των ατόμων, τα οποία να μπορούν να αποκτήσουν ηθική, πνευματική και συναισθηματική αυτονομία. (Candy, 1991).

- Η SDL αναγνωρίζει τη σημασία της θέλησης και των κινήτρων κατά την εκπαίδευση των εκπαιδευομένων. Τα κίνητρα οδηγούν το άτομο στην απόφαση να συμμετάσχει και η θέληση διατηρεί την προθυμία να δει το άτομο ένα καθήκον ως το τέλος, έτσι ώστε οι στόχοι του να κατακτηθούν (Garrison, 1997).
- Στην SDL ο έλεγχος που ασκεί ο εκπαιδευτικός στη μαθησιακή διεργασία σταδιακά εξασθενεί, ενώ ταυτόχρονα ενισχύεται η αυτό-κατεύθυνση του εκπαιδευόμενου (Gibbons, 2002).

Η Αυτό-Κατευθυνόμενη μάθηση, ως θεωρία και έννοια έχει μελετηθεί εκτενώς από πολλούς ερευνητές. Ορισμοί που διατυπώθηκαν από τους σημαντικότερους μελετητές της SDL είναι οι εξής:

- Αυτό-Κατευθυνόμενη Μάθηση σύμφωνα με τον **Knowles (1975)** «είναι η διαδικασία κατά την οποία τα άτομα αναλαμβάνουν την πρωτοβουλία, με ή χωρίς βοήθεια από τους άλλους, να κάνουν διάγνωση των δυσκολιών τους και των μαθησιακών τους αναγκών, να διαμορφώσουν τους ατομικούς μαθησιακούς τους στόχους, να προσδιορίσουν τις πηγές μάθησης, να εντοπίσουν και να εφαρμόσουν νέες στρατηγικές μάθησης και να αξιολογήσουν τα μαθησιακά τους αποτελέσματα.
- Οι **Merriam & Caffarella (1999)** ορίζουν την SDL ως μια μορφή εκπαίδευσης, κατά την οποία οι εκπαιδευόμενοι έχουν την κύρια ευθύνη για το σχεδιασμό, τη διεκπεραίωση και την αξιολόγηση της ατομικής τους μάθησης.
- Ο **Gibbons (2002)**, δήλωσε πως Αυτό-Κατευθυνόμενη Μάθηση είναι κάθε αύξηση σε γνώσεις, δεξιότητες, επιτεύγματα ή προσωπική ανάπτυξη, που ένα άτομο επιλέγει και καταφέρνει μέσα από ατομική προσπάθεια, χρησιμοποιώντας οποιαδήποτε μέθοδο, σε οποιαδήποτε κατάσταση, οποιαδήποτε στιγμή.

2.3.1.1 Πλεονεκτήματα Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης

Η βιβλιογραφία για την Αυτό-Κατευθυνόμενη Μάθηση υποστηρίζει μια σειρά από πλεονεκτήματα που αφορούν στους εκπαιδευόμενους:

- Οι αυτό-κατευθυνόμενοι εκπαιδευόμενοι επιδεικνύουν μεγαλύτερη επίγνωση της υπευθυνότητάς τους, δίνοντας νόημα στη μάθησή τους και αποκτώντας τον έλεγχο του εαυτού τους (Garrison, 1997).
- Είναι περίεργοι και πρόθυμοι να μάθουν νέα πράγματα, βλέπουν τα προβλήματα ως προκλήσεις, επιθυμούν την αλλαγή και απολαμβάνουν τη μάθηση.
- Έχουν κίνητρα και είναι επίμονοι, ανεξάρτητοι, αυτό-πειθαρχημένοι, εκπέμπουν σιγουριά για τον εαυτό τους και είναι προσανατολισμένοι στο στόχο τους (Taylor, 1995).
- Μέσα από κατάλληλο προγραμματισμό και εφαρμογή, η αυτό-κατευθυνόμενη μάθηση μπορεί να ενθαρρύνει τους εκπαιδευόμενους να αναπτύξουν τους δικούς τους κανόνες και πρότυπα ηγεσίας (Morrow, Sharkey & Firestone, 1993).

2.3.2 Ιστορική Εξέλιξη Αυτό-Κατευθυνόμενης μάθησης

Στις αρχές του 20^{ου} αιώνα, η SDL μελετήθηκε συστηματικά, εν μέρει χάρη στην ανάπτυξη του τομέα εκπαίδευσης ενηλίκων. Οι θεωρίες εκπαίδευσης ενηλίκων, ως ξεχωριστός τομέας, έχει ευρέως αναπτυχθεί στην Ευρώπη για να ικανοποιήσει τις ανάγκες των ενηλίκων πριν να διαδοθεί ο όρος «Ανδραγωγική» του Malcolm Knowles το 1960 στις Ηνωμένες Πολιτείες (Chee, Divaharan, Tan, & Mun, 2011).

Η θεωρία της Ανδραγωγικής αποτελεί «μια ολοκληρωμένη θεωρία μάθησης ενηλίκων» σύμφωνα με τον Knowles, η οποία οδηγεί σε συνεχή μετασχηματισμό των βιωμάτων των ενηλίκων εκπαιδευομένων (Τσιμπουκλή & Φίλιπς, 2008). Η θεωρία αυτή βασίζεται στις εξής έξι παραδοχές για τους ενήλικους εκπαιδευόμενους:

- Έχουν την ανάγκη να γνωρίζουν το λόγο για τον οποίο πρέπει να μάθουν κάτι προτού εμπλακούν στη διεργασία μάθησης

- Νιώθουν την ανάγκη του αυτό-καθορισμού. Ουσιαστικά, να λαμβάνουν οι ίδιοι τις αποφάσεις που αφορούν στη προσωπική τους ζωή και να αντιμετωπίζονται από τους άλλους ανάλογα.
- Οι εμπειρίες με τις οποίες εισέρχονται στη μαθησιακή διεργασία είναι πολλαπλές και πολυσύνθετες, διαφοροποιώντας τους από τα παιδιά
- Επιθυμούν την απόκτηση νέων, χρήσιμων γνώσεων για την αντιμετώπιση παρόντων ζητημάτων που τους απασχολούν
- Επιθυμούν την απόκτηση συγκεκριμένων κι όχι αφηρημένων γνώσεων
- Τα κίνητρά μάθηση τους είναι έντονα και εσωτερικά

Την καινοτομία στη θεωρία της Ανδραγωγικής εξηγούν τα εξής:

- 1) Η έμφαση που δίνει στα χαρακτηριστικά των ενηλίκων εκπαιδευομένων και κυρίως στην τάση τους για αυτό-κατευθυνόμενη μάθηση, μέσω της οποίας αποκτούν τη δυνατότητα αυτό-βελτίωσης, εφόσον οι ίδιοι αναλάβουν την πρωτοβουλία
- 2) Η ανάδειξη του ρόλου του εκπαιδευτή ενηλίκων ως διευκολυντής της μαθησιακής διεργασίας (Τσιμπουκλή & Φίλλιπς, 2008).

Ο Tough εργάστηκε πρωτοποριακά πάνω στην Αυτό-Κατευθυνόμενη Μάθηση, προσπαθώντας να επιβεβαιώσει τη θέση της θεωρίας αυτής. Ανακάλυψε πως τυπικά ένας ενήλικας ξοδεύει 500 ώρες το χρόνο σε σκόπιμες μαθησιακές εργασίες εκτός της τυπικής εκπαίδευσης. Έκτοτε, οι ερευνητές εστίασαν στον σχεδιασμό της διδασκαλίας για τους ενήλικες εκπαιδευόμενους, αναλύοντας τον σπουδαστή, αναγνωρίζοντας σχετικές πηγές, επιλέγοντας μορφές και αξιολογώντας τα μαθησιακά αποτελέσματα.

Ήδη από το 1980, οι ερευνητές ξεκίνησαν να εστιάζουν περισσότερο στη μαθησιακή διαδικασία, ονοματίζοντας τα χαρακτηριστικά των εκπαιδευομένων, το μαθησιακό περιεχόμενο και τη φύση της μάθησης καθαυτής. Ένα γνωστό παράδειγμα είναι το Staged Self-Directed Model (SSDL) του Grow. Το μοντέλο αυτό, ενεργοποιεί τους εκπαιδευόμενους, ώστε να αναγνωρίσουν το επίπεδο ετοιμότητάς τους για SDL. Έπειτα, οι εκπαιδευτικοί παρέχουν την κατάλληλη εκπαιδευτική καθοδήγηση

βασισμένη στις ανάγκες κάθε εκπαιδευόμενου, έτσι ώστε να τους βοηθήσει να μάθουν αποτελεσματικά (Chee, Divaharan, Tan, & Mun, 2011).

Μέχρι σήμερα, πλήθος μελετών σχετικά με τη θεωρία της Αυτό-Κατευθυνόμενης μάθησης κυριαρχεί στην online εκπαιδευτική κοινότητα, παρέχοντας αξιοσημείωτες ευκαιρίες για την εκπαίδευση ενηλίκων.

2.3.2.1 Θέσεις μελετητών για την Αυτό-Κατευθυνόμενη μάθηση

Μέσα από τη βιβλιογραφία διαπιστώθηκε ένα μεγάλο σύνολο μελετητών, οι οποίοι ασχολήθηκαν με την SDL. Ορισμένες αξιοσημείωτες θέσεις είναι οι εξής:

- Σύμφωνα με τον **Guglielmino (1978)**: «Αυτό-Κατευθυνόμενος είναι εκείνος που αναλαμβάνει πρωτοβουλίες, είναι ανεξάρτητος και επίμονος στη μάθησή του, δέχεται την ευθύνη για τη προσωπική του μάθησή και αντιμετωπίζει τα προβλήματα ως προκλήσεις κι όχι ως εμπόδια, είναι ικανός να δείξει αυτοπειθαρχία, έχει μια ισχυρή επιθυμία να αλλάξει και νιώθει σιγουριά για τον εαυτό του, απολαμβάνει τη μάθηση και έχει μια τάση να είναι προσηλωμένος στο στόχο του».
- Οι **Brockett and Hiemstra (1991)** πρότειναν το PRO model (Personal Responsibility Orientation), δηλαδή το «Μοντέλο με προσανατολισμό στην προσωπική ευθύνη». Ουσιαστικά, το μοντέλο αυτό υποδηλώνει πως η Αυτό-Κατευθυνόμενη Μάθηση εστιάζει στα προσωπικά χαρακτηριστικά του εκπαιδευόμενου. Μέσα από το συγκεκριμένο μοντέλο αναδεικνύονται δύο διαστάσεις της συγκεκριμένης μεθόδου:
 - 1) Self-Directed Learning: Ο προσανατολισμός στη διαδικασία (Process Orientation), «κατά την οποία ο σπουδαστής αναλαμβάνει την ευθύνη για το σχεδιασμό, την εφαρμογή και την αξιολόγηση της μαθησιακής διαδικασίας», εστιάζοντας στα χαρακτηριστικά της διαδικασίας της διδασκαλίας.

- 2) **Learner Self-Direction (Personal Orientation)**: Ο προσανατολισμός στον εκπαιδευόμενο, ο οποίος εστιάζει «στην επιθυμία του εκπαιδευόμενου να αναλάβει την ευθύνη της μάθησής του» (Brockett & Hiemstra, 1991), εστιάζοντας στα ατομικά χαρακτηριστικά του εκπαιδευομένου.
- Ο **Candy (1991)** έδωσε έμφαση στη διαδικασία και στο προϊόν της SDL. Επίσης στο μοντέλο του αναφέρεται σε τέσσερις ξεχωριστές αλλά αλληλένδετες μεταξύ τους διαστάσεις της SDL, ορίζοντας την Αυτό-Κατεύθυνση ως:
 - 1) Μια κατάσταση οργάνωσης της διδασκαλίας, ελεγχόμενη πλήρως από τον εκπαιδευόμενο (learner-control)
 - 2) Προθυμία και ικανότητα για αυτόνομη και ανεξάρτητη διαχείριση της μάθησης και της αγωγής που λαμβάνει το άτομο, έξω από το επίσημο εκπαιδευτικό πλαίσιο (self-management)
 - 3) Προσωπικό χαρακτηριστικό (personal autonomy)
 - 4) Μια διαδικασία κατά την οποία ο εκπαιδευόμενος είναι αυτοδίδακτος στη μάθησή του, προσπαθώντας να οικοδομήσει την κοινωνική γνώση (autodidaxy)
 - Όπως αναφέρει ο **Knowles (1975)** τα πέντε στάδια στην Αυτό-Κατευθυνόμενη Μάθηση είναι τα εξής:
 - 1) να κάνουν διάγνωση των δυσκολιών τους και των μαθησιακών τους αναγκών
 - 2) να διαμορφώσουν τους ατομικούς μαθησιακούς τους στόχους
 - 3) να προσδιορίσουν τις πηγές μάθησης
 - 4) να εντοπίσουν και να εφαρμόσουν νέες στρατηγικές μάθησης
 - 5) να αξιολογήσουν τα μαθησιακά τους αποτελέσματα

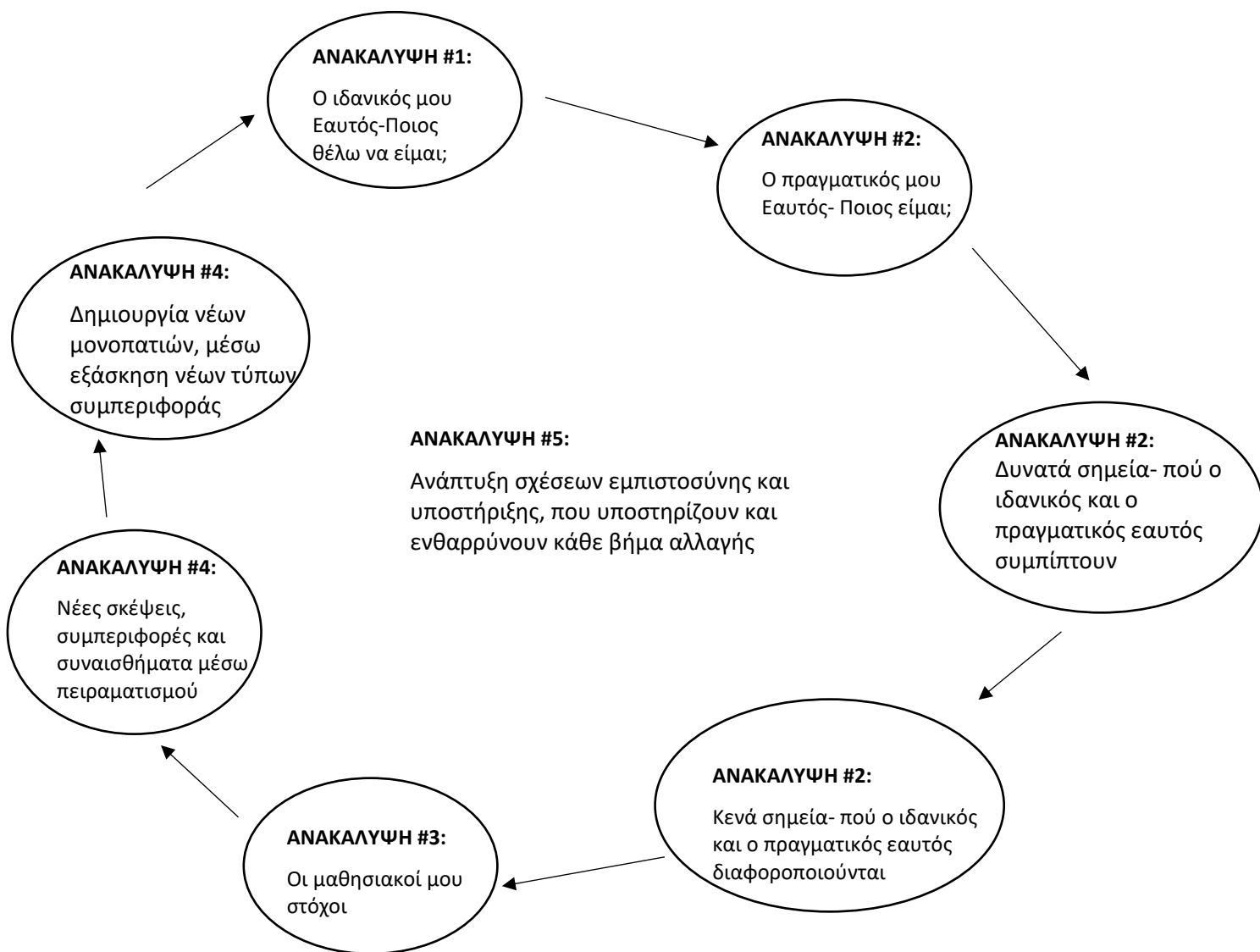
2.3.2.2 Η Θεωρία Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης του Richard Boyatzis

Σύμφωνα με τον **Richard Boyatzis**, η Αυτό-Κατευθυνόμενη Μάθηση αποδεικνύει πως οι ενήλικες μαθαίνουν ό,τι επιθυμούν να μάθουν. Δηλαδή, ακόμη κι αν μάθουν κάτι

προσωρινά, παραδείγματος χάριν για ένα τεστ, σύντομα το ξεχνούν. Οι σπουδαστές ίσως πολλές φορές να αντιδρούν σα να νοιάζονται για την εκμάθηση του αντικειμένου διδασκαλίας, αλλά στη πορεία διαπιστώνεται πως το αγνοούν ή το ξεχνούν, εκτός κι αν είναι κάτι για το οποίο θέλουν να μάθουν πραγματικά. Πρόκειται λοιπόν για μια σκόπιμη αλλαγή στη διάσταση του ποιος είσαι (Πραγματικός Εαυτός), ή του ποιος επιθυμείς να γίνεις (Ιδανικός Εαυτός), ή και τα δυο. Πιο συγκεκριμένα, δεν πρόκειται για μια παθητική διαδικασία, αντίθετα τα άτομα συμμετέχουν ενεργά στη διαδικασία ενδυνάμωσης τους, με τις εμπειρίες, τις γνώσεις, τις απόψεις και τα συναισθήματά τους. Ουσιαστικά, πρόκειται για μια διαδικασία χειραφέτησης, καθώς οι εκπαιδευόμενοι εμπλέκονται ενεργά στη διαμόρφωση της κοινωνίας και λαμβάνουν σημαντικές αποφάσεις για τη ζωή τους. Αποκτούν τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες, ώστε να διαχειριστούν τα θέματα που τους απασχολούν και σχετίζονται με την τωρινή τους κατάσταση. Ο εκπαιδευτής έχει ρόλο καθοδηγητικό και ενθαρρυντικό, διευκολύνοντας γενικότερα τη διαδικασία.

Η βελτίωση επέρχεται μέσα από τα εξής πέντε στάδια-ανακαλύψεις:

1. Ποιος είναι ο ιδανικός εαυτός ή ποιος ο επιθυμητός, και πού θέλει κάποιος να φτάσει,
2. Ποιος είναι ο πραγματικός εαυτός, τα δυνατά σημεία και τα κενά του, πού ο ιδανικός και ο πραγματικός εαυτός συμπίπτουν και πού διαφοροποιούνται,
3. Ποιοι είναι οι μαθησιακοί στόχοι και πώς πραγματοποιούνται με την ενίσχυση των δυνατών σημείων και την άμβλυνση των αδύναμων σημείων του χαρακτήρα,
4. Ο πειραματισμός σε νέες συμπεριφορές, σκέψεις και συναισθήματα, που έχει ως αποτέλεσμα την εξάσκηση νέων τύπων συμπεριφοράς και,
5. Ανάπτυξη σχέσεων εμπιστοσύνης και υποστήριξης, που υποστηρίζουν και ενθαρρύνουν κάθε βήμα αλλαγής.

Σχήμα 3: Η θεωρία της Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης του Richard Boyatzis

Ουσιαστικά, πρόκειται για μια διά βίου κυκλική διαδικασία συνεχούς προσαρμογής (βλ. Σχήμα 3), η οποία στηρίζεται στην αντίληψη ότι η ανάπτυξη των ηγετικών ικανοτήτων ενός ατόμου συνδέεται με την ανάπτυξη του πραγματικού εαυτού, την επίγνωση όλων των δυνατοτήτων και των πραγματικών του αναγκών (Κατσαρός, 2008).

2.3.2.3 Οι Κυριότερες Πτυχές της Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης (“The Salient Aspects of SDL”)

Οι Κυριότερες Πτυχές της Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης σε συνάρτηση με πιθανούς δείκτες συμπεριφοράς (Chee, Divaharan, Tan, & Mun, 2011), περιγράφονται στον πίνακα 6 ως εξής:

Πίνακας 6: Οι Κυριότερες Πτυχές της Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης σε συνάρτηση με πιθανούς δείκτες συμπεριφοράς

Κυριότερες Πτυχές Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης “Salient Aspects of SDL”	Πιθανοί Δείκτες Συμπεριφοράς (Possible Behavioural Indicators)
<ul style="list-style-type: none"> Κυριότητα της μάθησης (Ownership of learning) 	<ul style="list-style-type: none"> Οι εκπαιδευόμενοι αναγνωρίζουν, καθορίζουν και διατυπώνουν τους ατομικούς, μαθησιακούς τους στόχους Οι εκπαιδευόμενοι αναγνωρίζουν τα μαθησιακά τους καθήκοντα, ώστε να κατακτήσουν τους στόχους τους Οι εκπαιδευόμενοι σχεδιάζουν τη μαθησιακή τους πορεία Οι εκπαιδευόμενοι θέτουν προκλήσεις στο εαυτό τους, και ορίζουν τα επίπεδα για την κατάκτηση των μαθησιακών τους στόχων
<ul style="list-style-type: none"> Αυτό-Διαχείριση και Αυτό-Παρακολούθηση (Self-Management and Self-Monitoring) 	<ul style="list-style-type: none"> Οι εκπαιδευόμενοι θέτουν ερωτήματα και δημιουργούν σχετικές έρευνες πάνω σε αυτά Οι εκπαιδευόμενοι εξερευνούν ένα εύρος πιθανοτήτων και λαμβάνουν την πιο αξιόπιστη απόφαση Οι εκπαιδευόμενοι αυτοσχεδιάζουν και αυτό-διαχειρίζονται το χρόνο τους Οι εκπαιδευόμενοι αναστοχάζονται ως προς τη μαθησιακή διεργασία και συγκεντρώνουν ανατροφοδότηση από εκπαιδευτικούς και συνομηλίκους, ώστε να κατακτήσουν τους μαθησιακούς τους στόχους
<ul style="list-style-type: none"> Επέκταση της μάθησης (Extension of learning) 	<ul style="list-style-type: none"> Οι εκπαιδευόμενοι εφαρμόζουν σε νέα πλαίσια ό,τι έχουν μάθει Οι εκπαιδευόμενοι αξιοποιούν τις δεξιότητες που έχουν αποκτήσει για να μάθουν πέρα από το πλαίσιο του προγράμματος σπουδών

Στον πίνακα 6 παρουσιάζονται οι τρεις κυριότερες πτυχές της SDL. Πιο συγκεκριμένα, η αυτοδιαχείριση, η αυτό-παρακολούθηση και η επέκταση της μάθησης, και αντιστοιχίζονται σε πιθανούς παρατηρήσιμους Δείκτες Συμπεριφοράς (Behavioural Indicators) για χρήση στην τάξη. Αξιοποιώντας τους δείκτες Συμπεριφοράς μέσα σε ένα εκπαιδευτικό πλαίσιο, οι εκπαιδευτικοί έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθούν (monitor) σε ποιο βαθμό οι εκπαιδευόμενοι τους εμπλέκονται στην SDL, αποκτώντας αξιοσημείωτες πληροφορίες για τον σχεδιασμό εκπαιδευτικών στρατηγικών. Ουσιαστικά, οι δείκτες συμπεριφοράς, αποτυπώνουν τον έλεγχο των εκπαιδευομένων πάνω στην ατομική τους μαθησιακή εμπειρία, ενώ ο βαθμός των συμπεριφορών αυτών ποικίλει και εξαρτάται από το βαθμό συμμετοχής στην Αυτό-Κατευθυνόμενη Μάθηση (Χατζόγλου, 2014).

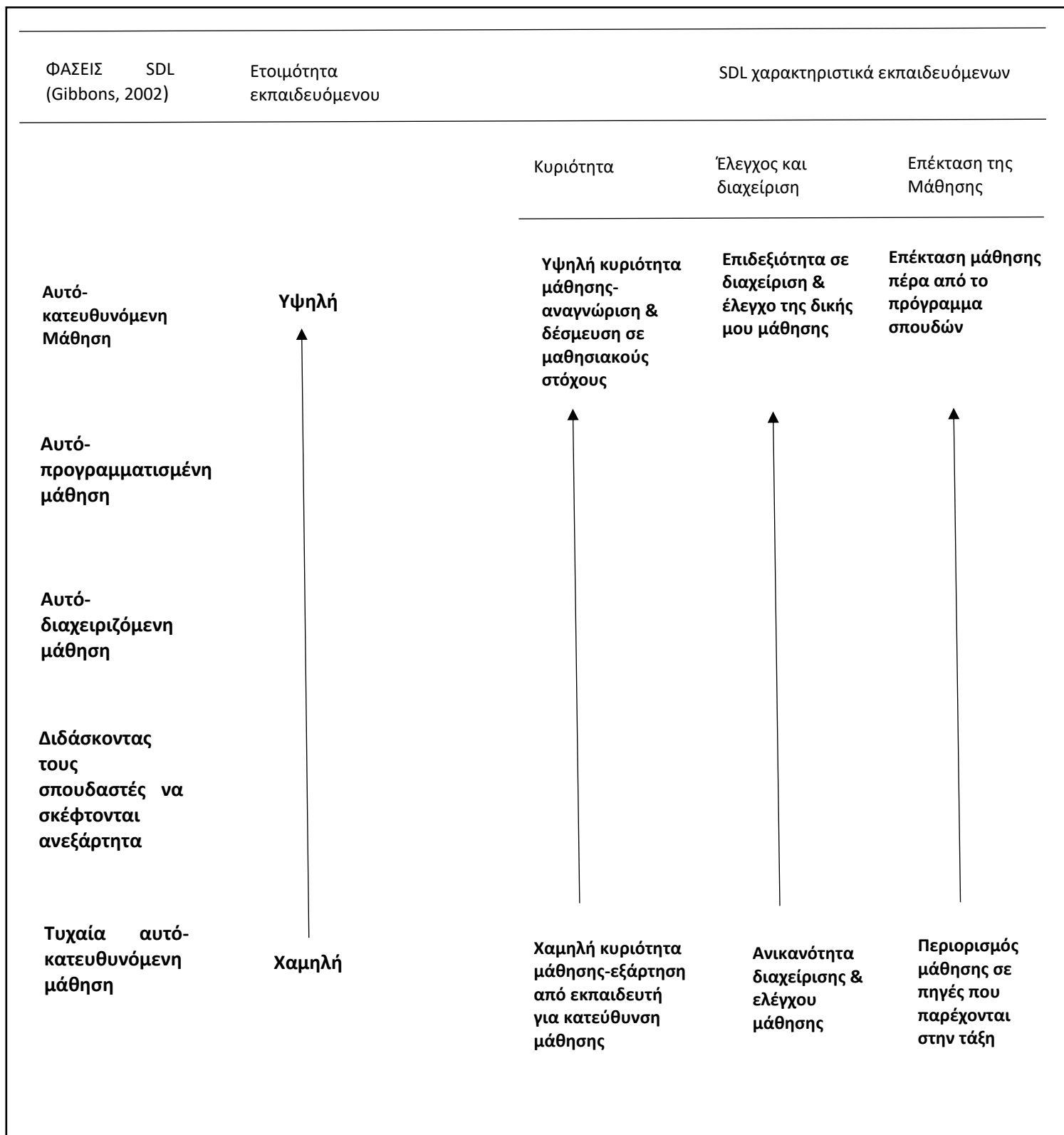
2.3.2.4 Η Αυτό-Κατευθυνόμενη Μάθηση ως Φάσμα

Ο Gibbons (2002) πιστεύει πως η SDL λαμβάνει χώρα ως φάσμα. Σύμφωνα με τον Gibbons, υπάρχουν πολλές φάσεις στην SDL, οι οποίες ξεκινούν από ένα χαμηλό βαθμό αυτό-κατεύθυνσης μέχρι τον υψηλότερο βαθμό SDL (Gibbons, 2002). Ουσιαστικά, καθ' όλη τη διάρκεια των φάσεων, παρατηρείται η εξασθένηση της κατεύθυνσης από τον εκπαιδευτικό και η ενίσχυση της Αυτό-κατεύθυνσης των εκπαιδευομένων. Πιο συγκεκριμένα, παρακάτω παρατίθενται οι φάσεις της SDL:

- 1) **Τυχαία αυτό-κατευθυνόμενη μάθηση** (Incidental self-directed learning): Η περιστασιακή εισαγωγή των δραστηριοτήτων Αυτό-κατευθυνόμενης μάθησης σε μαθήματα ή προγράμματα, τα οποία διαφορετικά θα ήταν δασκαλοκεντρικά.
- 2) **Διδάσκοντας τους σπουδαστές να σκέφτονται ανεξάρτητα** (Teaching students to think independently): Μαθήματα ή προγράμματα τα οποία δίνουν έμφαση στην προσωπική αναζήτηση εννοιών μέσω εξερεύνησης, αναζήτησης, επίλυσης προβλημάτων και δημιουργικών δραστηριοτήτων.
- 3) **Αυτό-διαχειριζόμενη μάθηση** (Self-managed learning): Μαθήματα ή προγράμματα τα οποία παρουσιάζονται μέσα από μαθησιακούς οδηγούς που οι εκπαιδευόμενοι ολοκληρώνουν ανεξάρτητα.

- 4) **Αυτό-προγραμματισμένη μάθηση (Self-planned learning):** Μαθήματα ή προγράμματα στα οποία οι σπουδαστές επιδιώκουν τα μαθησιακά αποτελέσματα μέσα από δραστηριότητες που οι ίδιοι έχουν σχεδιάσει.
- 5) **Αυτό-κατευθυνόμενη Μάθηση (Self-directed Learning):** Μαθήματα ή προγράμματα στα οποία οι σπουδαστές επιλέγουν τα αποτελέσματα, σχεδιάζουν τις δικές τους δραστηριότητες και τις ακολουθούν με το δικό τους τρόπο.

Ωστόσο, δεν είναι απαραίτητο οι φάσεις αυτές να λαμβάνουν χώρα σε ιεραρχική και γραμμική σειρά στην πράξη. Το σχήμα 4 περιγράφει συνοπτικά το φάσμα του Gibbons, το οποίο συνδέεται με τις τρεις κυριότερες πτυχές της SDL.

Σχήμα 4: Φάσμα SDL (Spectrum) και Ετοιμότητα μαθητή (Student's Readiness) (Chee et al., 2011)

Καθώς διανύουμε μια νέα εποχή, ένας αριθμός προβληματισμών ανέκυψαν, τα οποία αφορούν στην ανεπάρκεια της σχολικής εκπαίδευσης, όσον αφορά στην προετοιμασία των μαθητών για τις νέες προκλήσεις του 21^{ου} αιώνα. Το γεγονός αυτό,

συνεπάγεται προτάσεις για την εκπαίδευση των μαθητών σε δεξιότητες του 21^{ου} αιώνα. Η Αυτό-Κατευθυνόμενη Μάθηση αποτελεί κρίσιμη δεξιότητα του 21^{ου} αιώνα και είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τη δια βίου μάθηση. Μάλιστα, έχει καταχωρηθεί ως αίτημα για την σύγχρονη κοινωνία από διεθνείς οργανισμούς όπως είναι η UNESCO και ο OECD. Επομένως, παρουσιάζεται έντονη ερευνητική δραστηριότητα γύρω από την Αυτό-Κατευθυνόμενη Μάθηση και την εκπαίδευση. Εν ολίγοις, η Αυτό-Κατευθυνόμενη Μάθηση σήμερα αναγνωρίζεται ως μια σημαντική δεξιότητα του 21^{ου} αιώνα (21st century skill) για τους εκπαιδευομένους (Chee, Divaharan, Tan, & Mun, 2011).

Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται ένα πλήθος ερευνών γύρω από την Αυτό-Κατευθυνόμενη Μάθηση. Μια από αυτές είναι η έρευνα P21 Framework Definitions στα “21st Century Student Outcomes”. Τα αποτελέσματα της συγκεκριμένης έρευνας ομαδοποιήθηκαν σε τέσσερις κατηγορίες εκ των οποίων η μια αφορά στις «Δεξιότητες Ζωής και Σταδιοδρομίας» (“Life and Career Skills”), στην οποία περιλαμβάνεται η «Πρωτοβουλία και Αυτό-Κατεύθυνση» (“Initiative and Self-Direction”), ως κρίσιμη δεξιότητα του 21^{ου} αιώνα (Χατζόγλου, 2014).

Κρίνεται λοιπόν αναγκαίο οι μαθητές να καλλιεργήσουν την συγκεκριμένη δεξιότητα, ούτως ώστε να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της σύγχρονης παγκοσμιοποιημένης και ανταγωνιστικής κοινωνίας. Σύμφωνα με το P21 Framework Definitions “21st Century Student Outcomes” (The Partnership for 21st Century Skills, 2009) στις «Δεξιότητες Ζωής και Σταδιοδρομίας» περιλαμβάνεται η «Πρωτοβουλία και Αυτό-Κατεύθυνση», για την καλλιέργεια της οποίας συστήνεται:

- Η διαχείριση των στόχων και του χρόνου, μέσα από:
 - ο τη θέσπιση στόχων με υλικά και άυλα κριτήρια επιτυχίας
 - ο την ισορροπία ανάμεσα σε τακτικούς (βραχυπρόθεσμους) και στρατηγικούς (μακροπρόθεσμους) στόχους
 - ο την αξιοποίηση του χρόνου και την αποτελεσματική διαχείριση του φόρτου εργασίας
- Η ανεξάρτητη εργασία, μέσα από:
 - ο την παρακολούθηση, τον καθορισμό, την ιεράρχηση και την ολοκλήρωση των εργασιών, δίχως άμεση επίβλεψη

- Οι μαθητές να γίνουν αυτό-κατευθυνόμενοι μέσα από:
 - ο την απόκτηση νέων εμπειριών και την επέκταση των γνώσεων πέρα από το καθορισμένο πλαίσιο του προγράμματος σπουδών
 - ο την επίδειξη πρωτοβουλίας για τη βελτίωση των επιπέδων δεξιοτήτων προς ένα επαγγελματικό επίπεδο
 - ο την επίδειξη δέσμευσης στη μάθηση, αναγνωρίζοντας την ως μια δια βίου διεργασία
 - ο τον κριτικό αναστοχασμό στις εμπειρίες του παρελθόντος, έτσι ώστε να επιτευχθεί ουσιαστική πρόοδος στο μέλλον (Χατζόγλου, 2014).

2.3.4 Αυτό-Κατευθυνόμενη Μάθηση και τεχνολογικά εργαλεία

Από τη στιγμή που οι εκπαιδευτικοί έχουν αποφασίσει το σχεδιασμό της διδασκαλίας, ίσως να επιθυμούν την ενσωμάτωση τεχνολογικών εργαλείων, έτσι ώστε να ενισχύσουν τα μαθησιακά αποτελέσματα των μαθητών τους και να τους βοηθήσουν να ελέγχουν την προσωπική τους μάθηση. Ωστόσο, υπάρχουν ερωτήματα τα οποία θα μπορούσαν να βοηθήσουν έναν εκπαιδευτικό να ενσωματώσει τις νέες τεχνολογίες στη μαθησιακή διεργασία. Μερικά από τα σημαντικότερα είναι τα εξής (Chee et al., 2011):

- Υπάρχει κάποιο κομμάτι της τεχνολογίας το οποίο μπορεί να ενισχύσει την αυτό-κατευθυνόμενη μάθηση των μαθητών μου; Πως μπορεί να στηρίξει τους μαθητές μου; Πως μπορώ να αξιοποιήσω την τεχνολογία, ώστε να αναπτύξω την μάθηση των εκπαιδευομένων, ενισχύοντας τους σταδιακά την αυτό-κατεύθυνση τους;
- Επιθυμώ να ενσωματώσω την τεχνολογία ώστε να στηρίξω μια δραστηριότητα καταιγισμού ιδεών (Brainstorming activity);
- Επιθυμώ να ενσωματώσω την τεχνολογία ώστε να στηρίξω τις διαδικασίες συζήτησης και διαπραγμάτευσης μεταξύ των μαθητών μου;
- Θα έπρεπε η τεχνολογία να μπορεί να παρέχει μια πλατφόρμα για τους μαθητές μου, ώστε να αναπτύξουν τις γνώσεις τους ομαδικά;

- Θα έπρεπε η τεχνολογία να παρέχει στους μαθητές μου ευκαιρίες για επίδειξη των γνώσεων τους;
- Πως μπορώ να επωφεληθώ από την τεχνολογία ως προς τον έλεγχο της μάθησης των εκπαιδευομένων;
- Τι είδους τεχνολογία επιθυμώ να ενσωματώσω; Επιθυμώ να ενσωματώσω ό,τι οι εκπαιδευόμενοι ήδη γνωρίζουν; Επιθυμώ να ενσωματώσω τεχνολογία, με την οποία οι μαθητές μου δεν είναι εξοικειωμένοι αλλά είναι ικανοί να χρησιμοποιήσουν;
- Πρέπει να δώσω ευκαιρίες στους μαθητές μου να επιλέξουν το επιθυμητό τεχνολογικό εργαλείο;

Ακολουθεί ένα σύνολο τεχνολογικών εργαλείων, τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη διευκόλυνση κάθε πτυχής της Αυτό-κατευθυνόμενης μάθησης, ανάλογα με το σκοπό του εκπαιδευτικού:

- **Κυριότητα Μάθησης:** Τα τεχνολογικά εργαλεία βοηθούν τους εκπαιδευόμενους να καθορίσουν τους στόχους τους μέσα από την εξωτερική και έκφραση των διαδικασιών, για την ολοκλήρωση των δραστηριοτήτων μάθησης.
- **Αυτό-Διαχείριση και Αυτό-παρακολούθηση:** Σύμφωνα με τους Howland et al. (2012) τα τεχνολογικά μέσα έχουν το ρόλο των γνωστικών εργαλείων, τα οποία βοηθούν τους εκπαιδευόμενους να αρθρώσουν και να εξωτερικεύσουν τις εσωτερικές γνωστικές διαδικασίες τους. Επιπλέον, θεωρούν πως τα τεχνολογικά μέσα ενισχύουν ισχυρότερα τη βαθιά μάθηση, εφόσον δίνονται οι κατάλληλες ευκαιρίες στους εκπαιδευόμενους να μάθουν με τα εργαλεία παρά από τα εργαλεία.
- **Επέκταση της μάθησης:** Μέσω της τεχνολογίας οι εκπαιδευόμενοι αντανακλούν τις μαθησιακές τους εμπειρίες (Χατζόγλου, 2014).

2.3.5 Πρωτοβουλίες Ανάπτυξης e-Tutoring SDL

Μέσα από ιστοεξερεύνηση για την αναζήτηση e-courses Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης έγινε αντιληπτό πως ελάχιστα είναι τα SDL e-courses, καθώς τα

περισσότερα είναι face to face ή απλώς δεν πληρούν τις προϋποθέσεις της Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης. Επίσης, διαπιστώθηκε πως τα περισσότερα μαθήματα Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης στοχεύουν στην επαγγελματική κατάρτιση των ενήλικων εκπαιδευομένων. Στον πίνακα 7 παρατίθενται μερικά από αυτά.

Πίνακας 7: Υπηρεσίες e-Tutoring Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης

Υπηρεσίες e-Tutoring Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης	Περιγραφή
<p>CSDL (Center for Self-Directed Learning)</p> <p>Bunker Hill Community College</p> <p>http://www.bhcc.mass.edu/cSDL/</p>	<p>Το CSDL προσφέρει ένα ευέλικτο πρόγραμμα αυτό-μελέτης σε αίθουσα μελέτης με ηλεκτρονικούς υπολογιστές, για τους σπουδαστές που επιθυμούν να εργαστούν με ένα μη παραδοσιακό τρόπο. Ουσιαστικά, οι σπουδαστές ολοκληρώνουν τις εργασίες των μαθημάτων με βάση το δικό τους πρόγραμμα, χωρίς να παρακολουθούν μαθήματα, χρησιμοποιώντας παραδοσιακά βιβλία παράλληλα με διαδικτυακές πηγές. Τα μαθήματα μπορούν είτε να διαρκέσουν ένα εξάμηνο είτε να ολοκληρωθούν μέσα σε λίγες εβδομάδες, ανάλογα με τις ανάγκες των εκπαιδευομένων.</p>
<p>HREA (The Global Human Rights Education And Training Centre)</p> <p>http://www.hrea.org/learn/elearning/selfdirected/</p>	<p>Πρόκειται για μικρής διάρκειας online μαθήματα επαγγελματικής ανάπτυξης που αφορούν σε μια ποικιλία διαφορετικών πεδίων μάθησης. Επίσης, είναι αυτό-κατευθυνόμενα, δηλαδή ο εκπαιδευόμενος μπορεί να τα ξεκινήσει και να τα ολοκληρώσει με βάση το δικό του ρυθμό. Τέλος, παρέχουν πιστοποιητικό παρακολούθησης, μετά την επιτυχή ολοκλήρωση των τελικών αξιολογήσεων.</p>
<p>RMC Learning Solutions</p> <p>Agile Fundamentals-Online</p> <p>http://shop.rmcls.com/e-Learning/agile_fundamentals.aspx</p>	<p>Αποτελεί ένα Αυτό-Κατευθυνόμενο e-course το οποίο περιλαμβάνει επτά διαδραστικές διαλέξεις, πενήντα αλληλεπιδράσεις και διαδραστικές εργασίες, πάνω από ογδόντα ακουστικές και βίντεο αφηγήσεις, ένα course blog ώστε να μοιράζονται οι σπουδαστές τις ιδέες τους και επιπλέον υλικό σχετικό με το διερευνώμενο θέμα.</p>
<p>ASHRAE</p> <p>https://www.ashrae.org/education-certification/online-learning</p> <p>https://www.ashrae.org/education-certification/self-directed-or-group-learning</p>	<p>Η ASHRAE (Παγκόσμια κοινότητα για την αειφόρο ανάπτυξη) διοργανώνει online self-paced education και SDL Course Book, επιτρέποντας στους εκπαιδευόμενους να μελετούν στο δικό τους ρυθμό. Επίσης, παρέχει ασκήσεις ανάπτυξης των δεξιοτήτων των σπουδαστών και αξιολόγησης της προόδου τους. Απευθύνεται κυρίως σε επαγγελματίες και πτυχιούχους.</p>

2.3.6 Κοινωνική και Συναισθηματική Μάθηση (SEL) και Αυτό-Κατευθυνόμενη Μάθηση (SDL)

Η Συναισθηματική Νοημοσύνη φαίνεται να έχει πολλά κοινά χαρακτηριστικά με την Αυτό-Κατευθυνόμενη μάθηση. Ο Bar-On (2004) περιγράφει τη συναισθηματική νοημοσύνη ως ένα σύνολο μη γνωστικών δεξιοτήτων που επηρεάζουν την ικανότητα επιτυχούς αντιμετώπισης ζητημάτων και πιέσεων του περιβάλλοντος (Bar-On, 2004). Επίσης, ισχυρίζεται πως τα άτομα που χαρακτηρίζονται από συναισθηματική νοημοσύνη είναι αυτοδύναμα όσον αφορά στο σχεδιασμό και στη λήψη σημαντικών αποφάσεων. Είναι πιθανό να αναζητήσουν επιπλέον γνώμες, προτού λάβουν τη σωστή απόφαση. Παρ' όλα αυτά, δε νιώθουν πως η αναζήτηση συμβουλών αποτελεί σημάδι αδυναμίας. Σύμφωνα με τον Bar-On μια από τις 15 δεξιότητες της συναισθηματικής νοημοσύνης, η ανεξαρτησία περιγράφεται ως η ικανότητα να είναι κανείς αυτό-κατευθυνόμενος στη σκέψη και τη δράση του (Bar-On, 1997).

Έρευνες που έχουν μελετήσει τις επιδράσεις προγραμμάτων αυτοβοήθειας, όπως των Kanfer και Goldstein (1991), γνωσιακής συμπεριφορικής θεραπείας, όπως του Barlow (1988), εκπαιδευτικών προγραμμάτων, όπως των Marrow, Jarrett και Rupinski (1997) και εκπαίδευσης όπως των Pascarella and Terenzini (1991) έχουν αποδείξει πως οι άνθρωποι μπορούν να αλλάξουν τη διάθεση, τη συμπεριφορά και την αυτοεικόνα τους (Fragouli, 2009). Επιπλέον, πλήθος ερευνών αποδεικνύει πως άτομα που συμμετείχαν σε μια διαδικασία καλλιέργειας δεξιοτήτων συναισθηματικής νοημοσύνης μπορούν να βελτιώσουν δεξιότητες όπως η αυτοεπίγνωση, η αυτοδιαχείριση, η κοινωνική επίγνωση και να τις διατηρήσουν σε βάθος χρόνου. Όλες οι έρευνες που αναφέρθηκαν παραπάνω, αποδεικνύουν πως τα άτομα μαθαίνουν ό,τι επιθυμούν να μάθουν. Ουσιαστικά, πρόκειται για σκόπιμη αλλαγή στη συμπεριφορά ενός ατόμου. Η Αυτό-Κατευθυνόμενη Αλλαγή είναι μια μορφή σκόπιμης αλλαγής από το άτομο το οποίο είναι πραγματικά στο άτομο το οποίο θα ήθελε ιδανικά να είναι (Boyatzis, 2002).

Η Αυτό-Κατευθυνόμενη Μάθηση σχετίζεται άμεσα με την Αυτό-Κατευθυνόμενη αλλαγή, όπου τα άτομα έχουν επίγνωση της αλλαγής και κατανοούν τη διαδικασία της (Boyatzis, 2002).

Η αλλαγή των δεξιοτήτων συναισθηματικής νοημοσύνης δεν είναι μια εύκολη διαδικασία. Η Αυτό-Κατευθυνόμενη Μάθηση είναι σημαντική για την αλλαγή του εαυτού που σχετίζεται με τις δεξιότητες καλλιέργειας της συναισθηματικής νοημοσύνης και μπορεί να βοηθήσει στην ανάπτυξή τους (Fragouli, 2009).

Τα περισσότερα πανεπιστήμια του κόσμου προσπαθούν να ακολουθήσουν πρότυπα διδασκαλίας βασισμένα στη θεωρία του κονστрукτιβισμού. Με τον τρόπο αυτό, ο εκπαιδευόμενος ενθαρρύνεται να αναλάβει τον σχεδιασμό και τον έλεγχο της μαθησιακής διεργασίας, αποκτώντας δεξιότητες αυτοκατευθυνόμενης μάθησης. Η κοινωνική και συναισθηματική μάθηση, ένας όρος που αναφέρεται στη διδασκαλία συναισθηματικής νοημοσύνης, μπορεί να πάρει τη μορφή μαθημάτων Δεξιοτήτων Ζωής.

Έρευνα αποδεικνύει πως μέσα από το σχεδιασμό ενός μαθήματος για την ανάπτυξη των δεξιοτήτων συναισθηματικής νοημοσύνης σε εκπαιδευόμενους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, βασισμένο στις αρχές εκπαίδευσης ενηλίκων και στην αυτοκατευθυνόμενη μάθηση, οι δεξιότητες αυτές αναπτύσσονται.

Η αυτοκατευθυνόμενη μάθηση αποτελεί σημαντικό κομμάτι στην εκπαίδευση των ενηλίκων, είναι ένας στόχος, καθώς οδηγεί σε επιτυχημένη μάθηση. Αν και η αυτοκατευθυνόμενη μάθηση είναι ένας τομέας που έχει μελετηθεί αρκετά, έρευνες σε συνδυασμό με τη συναισθηματική νοημοσύνη στο πλαίσιο της εκπαίδευσης ενηλίκων είναι ελάχιστες, ιδίως σε τεχνολογικά υποστηριζόμενο περιβάλλον. Πρόκειται για μια νέα περιοχή διερεύνησης, δεδομένου ότι οι δεξιότητες συναισθηματικής νοημοσύνης αποτελούν το κλειδί της επιτυχίας όσον αφορά στον επαγγελματικό τομέα και γενικότερα στην επίτευξη των στόχων της ζωής.

2.4 Στρατηγικές Διδασκαλίας

2.4.1 Τα έξι καπέλα της Σκέψης

Τα έξι καπέλα σκέψης (Six Thinking Hats) του Edward de Bono, αποτελεί μια μέθοδο, η οποία μπορεί να αξιοποιηθεί για τη διερεύνηση διαφορετικών αντιλήψεων και σκέψεων για μια πολύπλοκη προβληματική κατάσταση ή πρόκληση. Στην παρούσα

εργασία, η στρατηγική αυτή ενσωματώνεται στη θεωρία της Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης και συγκεκριμένα αξιοποιείται στην τρίτη φάση.

Πιο αναλυτικά, αποτελεί μια προσέγγιση, η οποία χρησιμοποιείται για την καλλιέργεια της κριτικής ή αλλιώς σφαιρικής σκέψης. Πρόκειται για μια τεχνική που μπορεί να χρησιμοποιηθεί είτε ατομικά, είτε ομαδικά και απευθύνεται σε υπαλλήλους, επαγγελματίες, υπεύθυνους ομάδων, τμήματα διοίκησης ανθρώπινου δυναμικού, δικηγόρους, διαφημιστές, υπαλλήλους μάρκετινγκ και εξυπηρέτησης πελατών. Επίσης, είναι κατάλληλη για ομάδες ατόμων που αναζητούν καινοτόμες ιδέες ή λύσεις σε κάποιο πρόβλημα.

Η τεχνική "Six Thinking Hats" σκοπό έχει:

- Την ενθάρρυνση της δημιουργικής, παράπλευρης σκέψης (Lateral Thinking)
- Την ολιστική αντιμετώπιση του προβλήματος
- Την κατάθεση πολλών απόψεων στο τραπέζι του διαλόγου
- Τη δημιουργική συμβολή όλων των συμμετεχόντων ανεξάρτητα από την προσωπική τους θέση
- Το διαχωρισμό του «εγώ» από τη συνολική «απόδοση» των συμμετεχόντων.

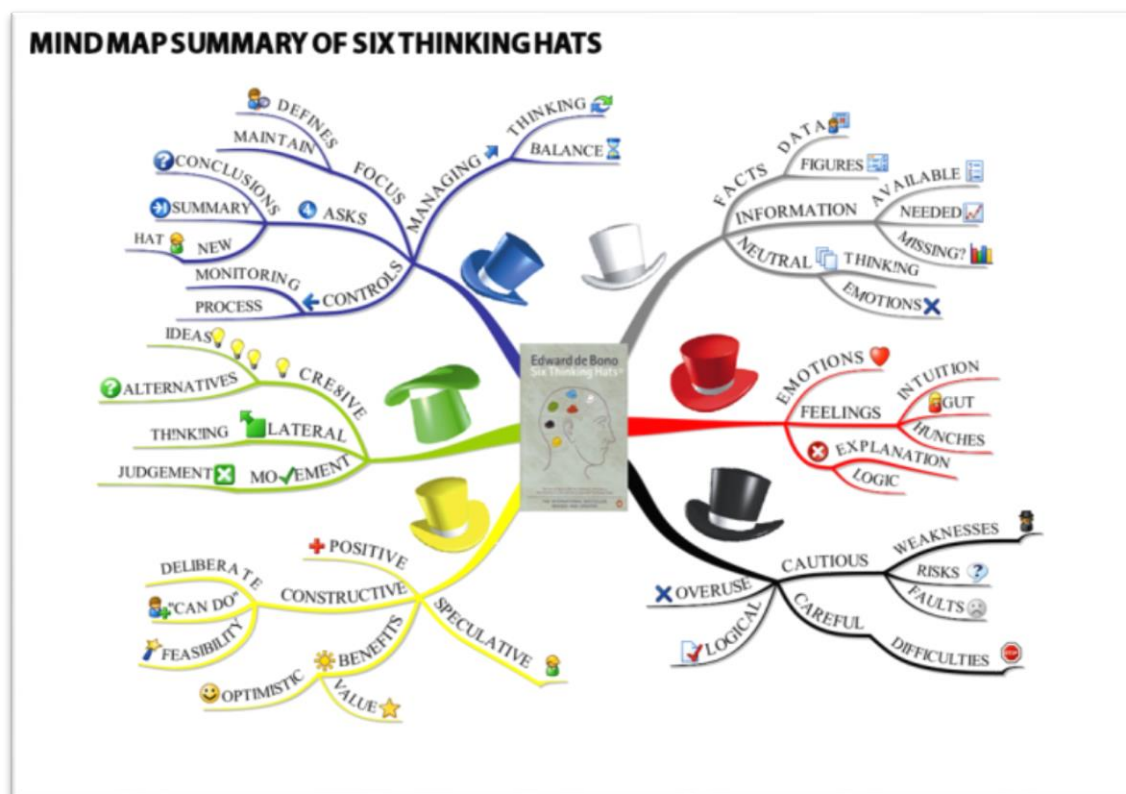
Αποτελεί μια ιδιαίτερα χρήσιμη τεχνική για τη συνεργατική μάθηση, καθώς δίνει την ευκαιρία στους συμμετέχοντες να εκφράσουν χωρίς ρίσκο την άποψή τους. Αυτό συμβαίνει, καθώς δεν χαρακτηρίζουν αυτόν που διατυπώνει μια άποψη αλλά το ρόλο, δηλαδή το καπέλο που φοράει κάθε φορά ένα άτομο, συνεπώς και την κατεύθυνση της σκέψης του τη δεδομένη χρονική στιγμή. Επιπλέον, κατευθύνει τους συμμετέχοντες να αντιληφθούν πως υπάρχει ένα σύνολο εναλλακτικών λύσεων, να εφαρμόσουν μια παραγωγική συζήτηση, να αντιμετωπίσουν το θέμα που τους απασχολεί σφαιρικά και να αναζητήσουν δημιουργικές και εφαρμόσιμες λύσεις. Στη σχολική εκπαίδευση χρησιμοποιείται κυρίως ως μέθοδος επίλυσης προβλημάτων (problem solving) και λήψης αποφάσεων (decision making), κατευθύνοντας τους μαθητές να αναπτύξουν διαφορετικούς τρόπους σκέψης (CoSyLLab Wiki, 2015).

Κάθε καπέλο έχει ένα χρώμα: το άσπρο, το κόκκινο, το μπλε, το πράσινο, το μαύρο και το κίτρινο. Ουσιαστικά, κάθε καπέλο ανάλογα με το χρώμα του, αντιπροσωπεύει ένα διαφορετικό τρόπο σκέψης, όπως παρουσιάζεται στον πίνακα 8:

Πίνακας 8: Η Στρατηγική Six Thinking Hats, Edward De Bono

Καπέλο	Ρόλος	Χρήση
Άσπρο	Πληροφορίες-Αντικειμενικά Γεγονότα 	Το άσπρο καπέλο εστιάζει στα διαθέσιμα δεδομένα. Αντιπροσωπεύει τις αντικειμενικές πληροφορίες που αφορούν στην κατάσταση που μας απασχολεί. Σκεφτόμαστε πάνω στις πληροφορίες που έχουμε συγκεντρώσει και αναζητούμε τρόπους ώστε να συλλέξουμε περισσότερες πληροφορίες.
Κόκκινο	Συναισθήματα 	Χρησιμοποιώντας το κόκκινο καπέλο, εντοπίζουμε τα προβλήματα μέσω της διαίσθησης και των συναισθημάτων. Οι συμμετέχοντες έχουν την ευκαιρία να εκφράσουν τα συναισθήματά τους ή να αναγνωρίσουν τα συναισθήματα των άλλων, σχετικά με το υπό μελέτη θέμα.
Μαύρο	Μειονεκτήματα-Αρνητικές Πλευρές-Κρίση 	«Φορώντας» το μαύρο καπέλο σκέψης, βλέπουμε όλες τις λανθασμένες αποφάσεις. Ουσιαστικά, αντιπροσωπεύει τη λογική σκέψη. Αναδεικνύει τα αδύνατα σημεία και εστιάζει στην αρνητική οπτική των ιδεών που εξετάζονται, αξιολογώντας το ρίσκο που ενέχει μια άλλη επιλογή ή απόφαση.
Κίτρινο	Αισιοδοξία-Πλεονεκτήματα-Θετικές Πλευρές 	Με αυτό το καπέλο σκεφτόμαστε θετικά. Αποτελεί την αισιόδοξη οπτική που αναδεικνύει τα οφέλη της απόφασής μας. Ουσιαστικά, εξετάζει την προοπτική της εκάστοτε επιλογής.
Μπλε	Λογική-Έλεγχος και Διαχείριση της διαδικασίας 	Συμβολίζει τον έλεγχο της διαδικασίας. Χρησιμοποιείται για να ορίσει σχέδιο δράσης, τον προγραμματισμό όλων και τη διαχείριση του χρόνου.
Πράσινο	Δημιουργικές Ιδέες 	Το πράσινο καπέλο χαρακτηρίζεται από δημιουργικότητα. Επιτρέπει στους συμμετέχοντες να αναπτύξουν εναλλακτικές λύσεις σε ένα πρόβλημα, αναδεικνύοντας παράλληλα τις προκλήσεις και τις αλλαγές.

Η Εικόνα 3. (CoSyLLab Wiki, 2015) συνοψίζει τις ιδιότητες των καπέλων, οι οποίες περιγράφονται αναλυτικά στον Πίνακα 8.

Εικόνα 3: Η στρατηγική Six Thinking Hats και οι ιδιότητες κάθε καπέλου

Ο Edward de Bono ανάλογα με το στόχο που επιδιώκεται να κατακτηθεί κάθε φορά, προτείνει μια διαφορετική ακολουθία χρήσης των έξι καπέλων σκέψης. Στο λογισμικό «de Bono Thinking 24x7», ο de Bono παρουσιάζει 17 διαφορετικές ακολουθίες των καπέλων σκέψης, για ατομική (Personal Edition), αλλά και ομαδική εφαρμογή (Collaborative Edition), στοχεύοντας σε μια καινοτόμο παραγωγή ιδεών για την αντιμετώπιση ποικίλων καταστάσεων (Πεγκλίδου, 2014).

2.5 Σύνοψη Θεωρητικής θεμελίωσης και βιβλιογραφικής επισκόπησης

Συνοψίζοντας, διαπιστώθηκε η ανάγκη κατάρτισης των εκπαιδευτικών του 21ου αιώνα σε βασικές δεξιότητες ζωής, έτσι ώστε να είναι σε θέση να ανταποκριθούν στις σύγχρονες απαιτήσεις της σχολικής πραγματικότητας, εστιάζοντας στην ολόπλευρη ανάπτυξη των μαθητών τους. Πλήθος ερευνών επιβεβαιώνουν πως η ανάπτυξη εκπαιδευτικών παρεμβάσεων που στοχεύουν στις δεξιότητες SEL είναι κρίσιμης σημασίας για την καλλιέργεια των βασικών δεξιοτήτων ζωής. Επιπλέον, μέσα από ειδικά σχεδιασμένα εκπαιδευτικά περιβάλλοντα αναδεικνύονται οι δεξιότητες αυτό-κατευθυνόμενης μάθησης των εκπαιδευομένων, δεξιότητες απαραίτητες για την ακαδημαϊκή, ατομική αλλά και επαγγελματική πορεία κάθε ατόμου. Ενώ έχουν αναπτυχθεί e-courses, τα οποία στοχεύουν στην ανάπτυξη δεξιοτήτων Κοινωνικής και συναισθηματικής μάθησης, ελάχιστα είναι εκείνα που βασίζονται σε κάποια μεθοδολογία. Προς την κατεύθυνση αυτή κινείται η παρούσα διπλωματική εργασία, αποσκοπώντας στη δημιουργία ενός τεχνολογικά υποστηριζόμενου περιβάλλοντος, βασισμένο στη θεωρία Αυτό-κατευθυνόμενης μάθησης (SDL) και στους στόχους της Κοινωνικής και Συναισθηματικής μάθησης (SEL) του διεθνή οργανισμού CASEL.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

3.1 Στόχος της Ερευνητικής Προσέγγισης

Στόχος της παρούσας ερευνητικής προσέγγισης είναι ο σχεδιασμός, η υλοποίηση και η αξιολόγηση ενός τεχνολογικά υποστηριζόμενου περιβάλλοντος ("**apT² e-SEL Tutoring environment**"), αξιοποιώντας το μοντέλο της Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης για την ανάπτυξη Κοινωνικών και Συναισθηματικών Δεξιοτήτων (Social and Emotional Learning/ SEL) στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση.

3.2 Ορισμοί

3.2.1 Εννοιολογικοί Ορισμοί Ερευνητικών Μεταβλητών

Σύμφωνα με τη σχετική βιβλιογραφία (CASEL, 2008), οι δείκτες που μελετώνται στην παρούσα διπλωματική εργασία περιγράφονται ως εξής:

Κοινωνική και Συναισθηματική Μάθηση (SEL): Πρόκειται για μια διαδικασία μέσω της οποίας παιδιά και ενήλικες αποκτούν και αποτελεσματικά εφαρμόζουν γνώσεις, στάσεις και δεξιότητες που είναι απαραίτητες για την κατανόηση και διαχείριση των συναισθημάτων τους, καθώς επίσης και τη θέσπιση και κατάκτηση των στόχων τους. Επιπλέον, τα άτομα με κοινωνική και συναισθηματική μάθηση έχουν τη δεξιότητα της ενσυναίσθησης και είναι ικανά να δημιουργούν και να διατηρούν θετικές σχέσεις με τους άλλους και να λαμβάνουν υπεύθυνες αποφάσεις (CASEL, 2008).

Η κοινωνική και συναισθηματική μάθηση περιλαμβάνει πέντε βασικές δεξιότητες:

1. **Αυτοεπίγνωση/Αυτογνωσία (Self-awareness):** Αφορά στις ικανότητες αναγνώρισης των συναισθημάτων, των ενδιαφερόντων, των αναγκών, των αξιών, των δυνατών και των αδύνατων στοιχείων ενός ατόμου, διατηρώντας μια καλά θεμελιωμένη αίσθηση εμπιστοσύνης στον εαυτό.
2. **Αυτοδιαχείριση (Self-management):** Χαρακτηρίζεται από τις εσωτερικές δεξιότητες αυτορρύθμισης και διαχείρισης των συναισθημάτων ενός ατόμου. Ακόμα, εμπεριέχει τον αυτοέλεγχο, τη διαχείριση του στρες, τον έλεγχο των παρορμήσεων, την αυτό-κινητοποίηση (self-motivation), την επιμονή για αντιμετώπιση των προκλήσεων, όπως επίσης και τις ικανότητες θέσπισης

κατάλληλων στόχων, καθορίζοντας και παρακολουθώντας την πρόοδο προς την προσωπική και ακαδημαϊκή επιτυχία.

3. **Κοινωνική Επίγνωση (Social awareness):** Αναφέρεται στην ικανότητα δημιουργίας επιτυχών σχέσεων με τους άλλους και περιλαμβάνει την ενσυναίσθηση, καθώς επίσης και το σεβασμό των ομοιοτήτων και των διαφορών μεταξύ των ατόμων. Επιπλέον, δίνει μεγάλη έμφαση στην αναγνώριση της αξίας και στη βέλτιστη αξιοποίηση της οικογένειας, του σχολείου και της κοινότητας.
4. **Δεξιότητες σχέσεων (Relationship skills):** Πρόκειται για την ικανότητα δημιουργίας και διατήρησης υγιών και εποικοδομητικών σχέσεων, βασισμένες στη συνεργασία. Επίσης, συμπεριλαμβάνουν την ικανότητα αντίστασης στην ακατάλληλη κοινωνική πίεση, την ικανότητα πρόληψης, διαχείρισης και επίλυσης των διαπροσωπικών συγκρούσεων και την ικανότητα για παροχή και αναζήτηση βοήθειας, όποτε κρίνεται αναγκαίο.
5. **Υπεύθυνη λήψη αποφάσεων (Responsible decision making):** Περιλαμβάνει την ικανότητα λήψης αποφάσεων που βασίζεται στα ηθικά πρότυπα, στο ενδιαφέρον για την ασφάλεια, στις κατάλληλες κοινωνικές νόρμες, στον σεβασμό προς τους άλλους και στη σωστή εκτίμηση των καταστάσεων και των πιθανών επιπτώσεων των διάφορων ενεργειών. Επιπλέον, συμπεριλαμβάνει την ικανότητα εφαρμογής της δεξιότητας λήψης απόφασης σε ακαδημαϊκά και κοινωνικά πλαίσια, καθώς και η συνεισφορά στην ευημερία του σχολείου και της κοινότητας με υπεύθυνο τρόπο. Εμπεριέχει τις ικανότητες αναγνώρισης προβλημάτων, εκτίμησης καταστάσεων, χρήσης δεξιοτήτων επίλυσης προβλημάτων σε συνδυασμό με την αξιολόγηση των διαφορετικών εναλλακτικών λύσεων.

Επιπλέον ορισμοί που συναντώνται στην παρούσα εργασία είναι οι ακόλουθοι:

Αυτό-κατευθυνόμενη Μάθηση (Self-Directed Learning/SDL): είναι η διαδικασία κατά την οποία τα άτομα αναλαμβάνουν την πρωτοβουλία, με ή χωρίς βοήθεια από τους άλλους, να κάνουν διάγνωση των δυσκολιών τους και των μαθησιακών τους

αναγκών, να διαμορφώσουν τους ατομικούς μαθησιακούς τους στόχους, να προσδιορίσουν τις πηγές μάθησης, να εντοπίσουν και να εφαρμόσουν νέες στρατηγικές μάθησης και να αξιολογήσουν τα μαθησιακά τους αποτελέσματα (Knowles, 1975).

Ακολουθούν οι τρεις κυριότερες πτυχές της SDL:

- **Κυριότητα της μάθησης (Ownership of learning)**

Οι εκπαιδευόμενοι αναγνωρίζουν, καθορίζουν και διατυπώνουν τους ατομικούς, μαθησιακούς τους στόχους. Επιπλέον, αναγνωρίζουν τα μαθησιακά τους καθήκοντα, ώστε να κατακτήσουν τους στόχους τους και σχεδιάζουν τη μαθησιακή τους πορεία. Τέλος, οι εκπαιδευόμενοι θέτουν προκλήσεις στο εαυτό τους και ορίζουν τα επίπεδα για την κατάκτηση των μαθησιακών τους στόχων.

- **Αυτό-Διαχείριση και Αυτό-Παρακολούθηση (Self-Management and Self-Monitoring)**

Οι εκπαιδευόμενοι θέτουν ερωτήματα και δημιουργούν σχετικές έρευνες πάνω σε αυτά. Ακόμη, εξερευνούν ένα εύρος πιθανοτήτων και λαμβάνουν την πιο αξιόπιστη απόφαση. Επιπλέον, αυτοσχεδιάζουν και αυτό-διαχειρίζονται το χρόνο τους. Τέλος, αναστοχάζονται ως προς τη μαθησιακή διεργασία, συγκεντρώνοντας παράλληλα ανατροφοδότηση από εκπαιδευτικούς και συνομηλίκους, ώστε να κατακτήσουν τους μαθησιακούς τους στόχους.

- **Επέκταση της μάθησης (Extension of learning)**

Οι εκπαιδευόμενοι εφαρμόζουν σε νέα πλαίσια ό,τι έχουν μάθει. Επίσης, αξιοποιούν τις δεξιότητες που έχουν αποκτήσει για να μάθουν πέρα από το πλαίσιο του προγράμματος σπουδών.

Κίνητρο (motivation): ορίζεται ως το αίτιο που προκαλεί την ανθρώπινη δράση. Τα κίνητρα ωθούν το άτομο να ενεργήσει είτε από μέσα, είτε απ' έξω. Ουσιαστικά, είναι πιθανό να πηγάζουν από εσωτερικές αιτίες συμπεριφοράς (ένστικτα, ορμές, σκοποί, επιθυμίες ή συναισθήματα) ή ακόμη και από εξωτερικές (αμοιβές, φόβους, τιμωρία, επιβράβευση ή απωθητικούς ερεθισμούς). Ίσως είναι εγγενή (έχουν δηλαδή κληρονομική βάση, είναι ένστικτα) ή επίκτητα (αποκτιούνται μέσα από διαδικασίες

μάθησης και αλληλεπίδρασης) (Κωσταρίδου-Ευκλείδη, 1999). Όσον αφορά στη μαθησιακή διεργασία, τα κίνητρα αναφέρονται στη διάθεση, την επιμονή και την προσπάθεια που επιδεικνύουν οι εκπαιδευόμενοι κατά την ενασχόλησή τους με ένα έργο, έτσι ώστε να φτάσουν στο επιθυμητό αποτέλεσμα (Αλεξανδρή, 2010). Σύμφωνα με τον Keller το μοντέλο ARCS, αποτελεί μια θεωρία τεσσάρων παραγόντων που μετρά τα επίπεδα των κινήτρων των ατόμων.

3.2.2 Λειτουργικοί Ορισμοί Ερευνητικών Μεταβλητών

Αφού πραγματοποιήθηκε στο κεφάλαιο 2 η ανάλυση και αποσαφήνιση των θεωρητικών εννοιών που αποτελούν τους θεμελιώδεις άξονες της παρούσας διπλωματικής εργασίας, στη φάση αυτή επιχειρείται η αντιστοίχιση των συγκεκριμένων εννοιών με τους λειτουργικούς ορισμούς τους. Με τον τρόπο αυτό, επιδιώκεται η επεξήγηση του πως αξιοποιούνται οι δεδομένες έννοιες στη συγκεκριμένη μελέτη, έτσι ώστε να γίνει αντιληπτό τι διερευνάται και τι αποτιμάται.

Αρχικά, για να ελεγχθεί ο βαθμός εξοικείωσης των εκπαιδευομένων με τις δεξιότητες SEL, αξιοποιήθηκαν τα πρότυπα στόχων SEL, σύμφωνα με τον οργανισμό CASEL. Τα πρότυπα στόχων, οργανώνονται εντός πέντε ομάδων-στόχων, οι οποίες περιγράφουν τις γνώσεις, τις ικανότητες και τις στάσεις που οι εκπαιδευόμενοι θα πρέπει να αποκτήσουν, δηλαδή τι οι εκπαιδευόμενοι θα πρέπει να γνωρίζουν, να είναι ικανοί να κάνουν και ποια θα είναι η στάση τους ως προς τις δεξιότητες κοινωνικής και συναισθηματικής μάθησης, αφού ολοκληρώσουν το e-course του "**apT² e-SEL Tutoring environment**". Συγκεκριμένα, στην παρούσα εργασία αξιοποιήθηκαν τα πρότυπα στόχων SEL στους υποψήφιους ΤΠΕ/ICT εκπαιδευτικούς, τα οποία και προσαρμόστηκαν σύμφωνα με τον οργανισμό CASEL:

ΑΥΤΟ-ΕΠΙΓΝΩΣΗ

Standard SEL 1: Οι εκπαιδευόμενοι να είναι ικανοί να αναγνωρίζουν και να περιγράφουν τον εαυτό τους και τα ενδιαφέροντά τους

Standard SEL 2: Οι εκπαιδευτικοί να αποδέχονται και να εκτιμούν τον εαυτό τους

Standard SEL 3: Οι εκπαιδευτικοί να είναι ικανοί να αναγνωρίζουν τα συναισθήματά τους

ΑΥΤΟΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ

Standard SEL 4: Οι εκπαιδευτικοί να μάθουν να θέτουν κατάλληλους στόχους για την ατομική, ακαδημαϊκή και επαγγελματική τους εξέλιξη

Standard SEL 5: Οι εκπαιδευτικοί να μπορούν να κινητοποιούν τον εαυτό τους, έτσι ώστε να επιτύχουν τους στόχους τους

Standard SEL 6: Οι εκπαιδευτικοί να μπορούν να διαχειρίζονται τα συναισθήματά τους

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

Standard SEL 7: Οι εκπαιδευτικοί να μάθουν τα βήματα επίλυσης προβλημάτων

Standard SEL 8: Οι εκπαιδευτικοί να είναι ικανοί να βρίσκουν πολλές λύσεις σε ένα πρόβλημα και να εντοπίζουν τη καλύτερη

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΓΝΩΣΗ

Standard SEL 9: Οι εκπαιδευτικοί να συνειδητοποιήσουν πως οι άνθρωποι είναι διαφορετικοί, σκέφτονται διαφορετικά και έχουν διαφορετικά ενδιαφέροντα

Standard SEL 10: Οι εκπαιδευτικοί να αναπτύξουν την ικανότητα της ενσυναίσθησης

Standard SEL 11: Οι εκπαιδευτικοί να μπορούν να σέβονται τις απόψεις και τις προτιμήσεις των άλλων

Standard SEL 12: Οι εκπαιδευτικοί να μπορούν να αναγνωρίζουν την αξία του κάθε ανθρώπου

ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΣΧΕΣΕΩΝ

Standard SEL 13: Οι εκπαιδευτικοί να αναπτύξουν δεξιότητες συνεργασίας

Standard SEL 14: Οι εκπαιδευτικοί να μάθουν να διαχειρίζονται και να επιλύουν τις διαπροσωπικές συγκρούσεις αποτελεσματικά

Standard SEL 15: Οι εκπαιδευτικοί να αναπτύξουν επικοινωνιακές και κοινωνικές δεξιότητες, ώστε να αλληλοεπιδρούν αποτελεσματικά με τους άλλους

Για τη συλλογή των δεδομένων των παραπάνω δεικτών δημιουργήθηκε ένα αυτοσχέδιο ερωτηματολόγιο, το οποίο συμπλήρωσαν οι εκπαιδευόμενοι πριν την έναρξη και κατά τη λήξη του e-course (Pre-Post test Case-Assessment SEL Checklist).

Το συγκεκριμένο ερωτηματολόγιο αποτελείτο από 25 cases που αφορούσαν τις πέντε δεξιότητες Κοινωνικής και Συναισθηματικής Μάθησης. Επιπρόσθετα, κατά τη διάρκεια του e-course, οι συμμετέχοντες κλήθηκαν να ολοκληρώσουν ένα σύνολο ομαδικών και ατομικών δραστηριοτήτων (7 Παραδοτέα), εκ των οποίων οι 3 δραστηριότητες (ΔΡ_4.1, ΔΡ_4.2 & ΔΡ_5.1), αναλύθηκαν ποιοτικά για τη διερεύνηση των 5 μεταβλητών της Κοινωνικής και Συναισθηματικής Μάθησης (1. Αυτοεπίγνωση, 2. Αυτοδιαχείριση, 3. Κοινωνική Επίγνωση, 4. Υπεύθυνη Λήψη Αποφάσεων και 5. Δεξιότητες Σχέσεων).

Οι στόχοι του e-course, σύμφωνα με την Ταξινόμια των διδακτικών στόχων κατά Bloom (Bloom's Taxonomy, 1956) παρατίθενται ως εξής (Παπασταματίου, 2010):

- Οι εκπαιδευτικοί να αποκτήσουν γνώσεις
- Να αναπτύξουν ικανότητες
- Να αλλάξουν στάσεις

Πιο συγκεκριμένα, στον Πίνακα 9. παρουσιάζεται πως οι στόχοι SEL περιλαμβάνονται σε κάθε κατηγορία διδακτικών στόχων, σύμφωνα με τον Bloom:

Πίνακας 9: Διδακτικοί Στόχοι SEL του e-course, σύμφωνα με τον Bloom

ΓΝΩΣΕΙΣ	ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ	ΣΤΑΣΕΙΣ
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Οι εκπαιδευτικοί να συνειδητοποιήσουν πως οι άνθρωποι είναι διαφορετικοί, σκέφτονται διαφορετικά και έχουν διαφορετικά ενδιαφέροντα (κοινωνική επίγνωση) ✓ Οι εκπαιδευτικοί να μάθουν τρόπους διαχείρισης των συναισθημάτων (αυτοδιαχείριση) ✓ Οι εκπαιδευτικοί να μάθουν τα βήματα επίλυσης προβλημάτων (υπεύθυνη λήψη αποφάσεων) 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Οι εκπαιδευτικοί να μάθουν να θέτουν κατάλληλους στόχους για την ατομική, ακαδημαϊκή και επαγγελματική τους εξέλιξη (αυτοδιαχείριση) ✓ Οι εκπαιδευτικοί να είναι ικανοί να βρίσκουν πολλές λύσεις σε ένα πρόβλημα και να εντοπίζουν τη καλύτερη (υπεύθυνη λήψη αποφάσεων) ✓ Να εφαρμόζουν τεχνικές λήψης αποφάσεων και τα βήματα επίλυσης προβλημάτων (υπεύθυνη λήψη αποφάσεων) ✓ Οι εκπαιδευτικοί να είναι ικανοί να αναγνωρίζουν και να περιγράφουν τον εαυτό τους και τα ενδιαφέροντά τους (αυτοεπίγνωση) ✓ Οι εκπαιδευτικοί να καταστούν ικανοί να αναγνωρίζουν τα συναισθήματά τους (αυτοεπίγνωση) ✓ Οι εκπαιδευτικοί να μπορούν να διαχειρίζονται τα συναισθήματά τους (αυτοδιαχείριση) ✓ Οι εκπαιδευτικοί να αναπτύξουν την ικανότητα της ενσυναϊσθησης (κοινωνική επίγνωση) ✓ Οι εκπαιδευτικοί να αναπτύξουν δεξιότητες συνεργασίας (δεξιότητες σχέσεων) ✓ Οι εκπαιδευτικοί να μπορούν να αναγνωρίζουν την αξία του κάθε ανθρώπου (κοινωνική επίγνωση) ✓ Οι εκπαιδευτικοί να αναπτύξουν επικοινωνιακές και κοινωνικές δεξιότητες, ώστε να αλληλοεπιδρούν αποτελεσματικά με τους άλλους (δεξιότητες σχέσεων) ✓ Οι εκπαιδευτικοί να μάθουν να διαχειρίζονται και να επιλύουν τις διαπροσωπικές συγκρούσεις αποτελεσματικά (δεξιότητες σχέσεων) 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Οι εκπαιδευτικοί να αποδέχονται και να εκτιμούν τον εαυτό τους (αυτοεπίγνωση) ✓ Να σέβονται τις απόψεις και τις προτιμήσεις των άλλων (κοινωνική επίγνωση) ✓ Οι εκπαιδευτικοί να μπορούν να σέβονται τις απόψεις και τις προτιμήσεις των άλλων (κοινωνική επίγνωση) ✓ Οι εκπαιδευτικοί να μπορούν να κινητοποιούν τον εαυτό τους, έτσι ώστε να επιτύχουν τους στόχους τους (αυτοδιαχείριση)

Επίσης, πριν την έναρξη κι έπειτα από την ολοκλήρωση του e-course, οι εκπαιδευόμενοι συμπλήρωσαν ένα ερωτηματολόγιο (Pre-Post test Self-Assessment

SDL Checklist), το οποίο αποτελείτο από 8 ερωτήσεις που αφορούσαν τις Κυριότερες πτυχές της Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης.

Για τον έλεγχο του βαθμού ενίσχυσης της Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης μέσα από τις «Κυριότερες Πτυχές της Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης» αξιοποιήθηκε η έρευνα των Chee et al. (2011). Επιπλέον, για τις ανάγκες του e-course αξιοποιήθηκε η θεωρία της Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης του Boyatzis (Boyatzis, 1999; Boyatzis, 2001; Goleman, Boyatzis, McKee, 2002).

Μέσα από τα pre-test και post-test επιχειρείται να ελεγχθεί εάν οι εκπαιδευόμενοι καλλιέργησαν-διαφοροποίησαν τις SDL δεξιότητες τους ως προς τις πτυχές:

- **Κυριότητα της Μάθησης:** Οι εκπαιδευόμενοι αναγνωρίζουν τα μαθησιακά τους καθήκοντα, καθορίζουν και διατυπώνουν τους ατομικούς, μαθησιακούς τους στόχους και σχεδιάζουν τη μαθησιακή τους πορεία. Επίσης, θέτουν προκλήσεις στο εαυτό τους, και ορίζουν τα επίπεδα για την κατάκτηση των μαθησιακών τους στόχων, ενισχύοντας έτσι τη δεξιότητα θέσπισης στόχων.
- **Διαχείριση και Παρακολούθηση της δικής μου μάθησης:** Οι εκπαιδευόμενοι θέτουν ερωτήματα και δημιουργούν σχετικές έρευνες πάνω σε αυτά. Επιπλέον, εξερευνούν ένα εύρος πιθανοτήτων και λαμβάνουν την πιο αξιόπιστη απόφαση, αυτοσχεδιάζουν και αυτό-διαχειρίζονται το χρόνο τους, αναστοχάζονται ως προς τη μαθησιακή διεργασία και συγκεντρώνουν ανατροφοδότηση από εκπαιδευτικούς και συνομηλίκους, ώστε να κατακτήσουν τους μαθησιακούς τους στόχους. Ουσιαστικά, μέσα από την «αυτό-διαχείριση» και «αυτό-παρακολούθηση» οι εκπαιδευόμενοι καλλιεργούν τις δεξιότητες λήψης αποφάσεων, διαχείρισης χρόνου και ανεξάρτητης σκέψης
- **Επέκταση της δικής μου μάθησης:** Οι εκπαιδευόμενοι εφαρμόζουν σε νέα πλαίσια ό,τι έχουν μάθει, αξιοποιώντας τις δεξιότητες που έχουν αποκτήσει για να μάθουν πέρα από το πλαίσιο του προγράμματος σπουδών (Chee et al., 2011).

Έπειτα από την ολοκλήρωση του e-course αξιοποιήθηκε αυτοσχέδια Ρουμπρίκα (Ρουμπρίκα 1: "Assessment Rubric for the *apT²* e-SEL Tutoring e-course & *apT²* e-SEL

Tutoring Environment"), για να ελεγχθεί σε ποιο βαθμό το τεχνολογικά υποστηριζόμενο περιβάλλον "**apT² e-SEL Tutoring environment**" βοήθησε στην επίτευξη των στόχων του e-course. Οι δείκτες της συγκεκριμένης Ρουμπρίκας προσαρμόστηκαν κατάλληλα, ώστε να αποτιμήσουν τη διαδικασία του e-course (σκοπός, θέμα, υλικό και γνώσεις), αλλά και το ίδιο το τεχνολογικά υποστηριζόμενο περιβάλλον "**apT² e-SEL Tutoring environment**" (ευχρηστία, περιεχόμενο).

Κίνητρο (Motivation): στην παρούσα διπλωματική εργασία ορίζεται ως ο παράγοντας που ενισχύει το ενδιαφέρον και τη διάθεση του εκπαιδευόμενου για ενεργό συμμετοχή στην εξ αποστάσεως μαθησιακή διεργασία. Για την μέτρηση του δείκτη αυτού δημιουργήθηκε αυτοσχέδια Ρουμπρίκα, βασισμένη κυρίως στο ερευνητικό εργαλείο IMMS (Instructional Materials Motivation Survey), του Keller.

Η Ρουμπρίκα 2: "*Assessment Rubric for the ARCSBI*", αφορούσε στην αξιολόγηση των δεικτών που αφορούν στα κίνητρα των συμμετεχόντων: Προσοχή-Σχετικότητα-Αυτοπεποίθηση-Ικανοποίηση (Attention-Relevance-Confidence-Satisfaction), της Πρόθεσης Συμπεριφοράς (Behavioral Intentions), καθώς επίσης και της Αλληλεπίδρασης (Interaction).

3.3 Ερευνητικά Ερωτήματα

Για το σχεδιασμό και την υλοποίηση του τεχνολογικά υποστηριζόμενου περιβάλλοντος ("**apT² e-SEL Tutoring environment**") αξιοποιήθηκε ένα e-course, ενορχηστρωμένο με τη θεωρία της Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης, βάσει των προτύπων στόχων του οργανισμού CASEL. Ειδικότερα, διαμορφώθηκαν τα ακόλουθα ερευνητικά ερωτήματα:

RQ1.) Σε ποιο βαθμό επηρεάστηκαν οι κοινωνικές και συναισθηματικές (SEL) δεξιότητες των εκπαιδευομένων ως προς:

RQ1.1) το δείκτη της Αυτοεπίγνωσης;

RQ1.2) το δείκτη της Αυτοδιαχείρισης;

RQ1.3) το δείκτη της Υπεύθυνης Λήψης Αποφάσεων;

RQ1.4) το δείκτη της Κοινωνικής Επίγνωσης;

RQ1.5) το δείκτη των Δεξιοτήτων Σχέσεων;

RQ2.) Σε ποιο βαθμό οι εκπαιδευόμενοι ενίσχυσαν τις δεξιότητες Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης μέσα από τις «Κυριότερες πτυχές της Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης» (Salient Aspects of SDL”), ως προς:

RQ2.1) την Κυριότητα της μάθησης

RQ2.2) τη Διαχείριση και παρακολούθηση της δικής μου μάθησης

RQ2.3) την Επέκταση της δικής μου μάθησης

RQ3.) Σε ποιο βαθμό το τεχνολογικά υποστηριζόμενο περιβάλλον **”apT² e-SEL Tutoring environment”**, βοήθησε στην επίτευξη των στόχων του e-course βάσει της Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης;

RQ4.) Κατά πόσο επηρεάστηκαν τα κίνητρα των εκπαιδευομένων αξιοποιώντας το διδακτικό υλικό του **”apT² e-SEL Tutoring environment”**;

3.4 Ερευνητική Μέθοδος

Για τη διεκπεραίωση της παρούσας επιστημονικής έρευνας ως μέθοδος συλλογής δεδομένων επιλέχθηκε η πειραματική διαδικασία, της οποίας τα κύρια συστατικά περιγράφονται στον πίνακα 10.

Πίνακας 10: Συστατικά Πειράματος (Cohen et al., 2008)

ΠΕΙΡΑΜΑ			
Σκοποί	Σημεία Εστίασης	Βασικοί Όροι	Χαρακτηριστικά
Σύγκριση σε ελεγχόμενες συνθήκες	Αρχικές καταστάσεις	Προκαταρτική εξέταση/τεστ και εξέταση/τεστ μετά την παρέμβαση	Έλεγχος και πειραματικές ομάδες
Διατύπωση γενικεύσεων για την αποτελεσματικότητα	Τυχαιοποιημένες ελεγχόμενες δοκιμές	Αναγνώριση, απομόνωση και έλεγχος των κύριων μεταβλητών	Αντιμετωπίζει τις καταστάσεις σαν εργαστηριακές
Αντικειμενική μέτρηση της παρέμβασης		Γενικεύσεις	Αίτια που οφείλονται στην πειραματική παρέμβαση
Εδραίωση της αιτιότητας		Σύγκριση	Δεν κρίνει την αξία
		Αιτιότητα	Απλουστευτικό

Με βάση τα είδη επιστημονικής έρευνας, η παρούσα έρευνα ταξινομείται στον Πίνακα 11 ως εξής:

Πίνακας 11: Πειραματική Έρευνα

Ως προς το επιδιωκόμενο επιστημονικό σκοπό	➤ Περιγραφική
Ως προς τα μέσα συλλογής δεδομένων	➤ Πειραματική
Ως προς το χώρο διεξαγωγής	➤ Εργαστηριακή
Ως προς τον αριθμό των εξεταζόμενων ατόμων	➤ Δειγματοληπτική
Ως προς το είδος των εμπειρικών δεδομένων που συλλέγει	➤ Ποσοτική και Ποιοτική

Πρόκειται λοιπόν για μια πειραματική έρευνα που αποτελεί μια μικτή προσέγγιση, καθώς συνδυάζει την ποσοτική και την ποιοτική μέθοδο. Σύμφωνα με τον Κασιμάτη (2011), στην ποσοτική μέθοδο συλλογής των δεδομένων, συντελείται η συλλογή αριθμητικών δεδομένων, τα οποία αναλύονται με μεθόδους της Περιγραφικής και Επαγωγικής Στατιστικής. Με τον τρόπο αυτό, πραγματοποιείται η ανίχνευση των σχέσεων μεταξύ των μεταβλητών που επηρεάζουν την εξέλιξη του υπό μελέτη φαινομένου. Όσον αφορά στην ποιοτική έρευνα, οι αναλύσεις βασίζονται σε ερμηνείες και λεκτικές φράσεις του δείγματος για την περιγραφή των υπό μελέτη φαινομένων. Έτσι, συντελείται η κατανόηση των υπό μελέτη φαινομένων.

Στην παρούσα πειραματική έρευνα μικτής προσέγγισης, οι εκπαιδευόμενοι πριν την έναρξη και κατά τη λήξη του e-course συμπλήρωσαν ένα ερωτηματολόγιο (Pre-Post test Case-Assessment SEL Checklist), το οποίο αποτελείτο από 25 cases που αφορούσαν τις πέντε δεξιότητες Κοινωνικής και Συναισθηματικής Μάθησης

Επίσης, πριν την έναρξη κι έπειτα από την ολοκλήρωση του e-course, οι εκπαιδευόμενοι συμπλήρωσαν ένα ερωτηματολόγιο (Pre-Post test Self-Assessment SDL Checklist), το οποίο αποτελείτο από 8 ερωτήσεις που αφορούσαν τις Κυριότερες πτυχές της Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης.

Επιπρόσθετα, κατά τη διάρκεια του e-course, οι συμμετέχοντες κλήθηκαν να ολοκληρώσουν ένα σύνολο ομαδικών και ατομικών δραστηριοτήτων (7 Παραδοτέα), εκ των οποίων οι 3 δραστηριότητες (ΔΡ_4.1, ΔΡ_4.2 & ΔΡ_5.1), αναλύθηκαν ποιοτικά για τη διερεύνηση των 5 μεταβλητών της Κοινωνικής και Συναισθηματικής Μάθησης (1. Αυτοεπίγνωση, 2. Αυτοδιαχείριση, 3. Κοινωνική Επίγνωση, 4. Υπεύθυνη Λήψη Αποφάσεων και 5. Δεξιότητες Σχέσεων).

Τέλος, αφού ολοκληρώθηκε το e-course, οι συμμετέχοντες κλήθηκαν να απαντήσουν σε δυο Ρουμπρίκες. Η Ρουμπρίκα 1: **"Assessment Rubric for the apT² e-SEL Tutoring e-course & apT² e-SEL Tutoring Environment"**, αφορούσε στην αξιολόγηση του "apT² e-SEL Tutoring" e-course και το "apT² e-SEL Tutoring" Environment, που έλαβε χώρα στο ηλεκτρονικό εργαλείο Google Sites. Ενώ, η Ρουμπρίκα 2: **"Assessment Rubric for the ARCSBI"**, αφορούσε στην αξιολόγηση των δεικτών: Προσοχή-Σχετικότητα-Αυτοπεποίθηση-Ικανοποίηση (Attention-Relevance-Confidence-Satisfaction), των δεικτών Πρόθεσης Συμπεριφοράς (Behavioral Intentions), καθώς επίσης και της Αλληλεπίδρασης (Interaction).

3.5 Επιλογή Στατιστικών Κριτηρίων

Η ανάλυση της παρούσας έρευνας βασίστηκε στην Περιγραφική στατιστική, σκοπός της οποίας είναι η συνοπτική παρουσίαση των δεδομένων. Ουσιαστικά, πραγματοποιήθηκε υπολογισμός συχνοτήτων (ποσοστών), μέσων όρων, ελάχιστων και μέγιστων τιμών και τυπικής απόκλισης (πόσο αποκλίνουν οι τιμές των μεταβλητών από το μέσο όρο).

3.5.1 Ανάλυση Αξιοπιστίας (Reliability Analysis)

Για τον έλεγχο της αξιοπιστίας των ερωτήσεων της παρούσας έρευνας αξιοποιήθηκε ο δείκτης αξιοπιστίας α του Cronbach, οι τιμές του οποίου κυμαίνονται από 0 έως 1. Οι τιμές που βρίσκονται κοντά στο μηδέν δηλώνουν έλλειψη αξιοπιστίας. Αντίθετα,

οι τιμές που βρίσκονται κοντά στο 1 δηλώνουν συνέπεια. Μάλιστα, έχει οριστεί πως τιμές μεγαλύτερες του 0,7 δηλώνουν ότι οι απαντήσεις που δόθηκαν είναι συνεπείς και πως τα αποτελέσματα της στατιστικής ανάλυσης θα είναι αξιόπιστα.

3.5.2 Έλεγχος κανονικότητας Kolmogorov Smirnov

Στη συνέχεια, για τον έλεγχο της κανονικότητας των μεταβλητών που δημιουργήθηκαν για κάθε ομάδα ερωτήσεων, εφαρμόστηκε το Kolmogorov-Smirnov Test . Με τον τρόπο αυτό, εξετάστηκε αν η κατανομή των δεδομένων είναι κανονική ή όχι. Αν η p-value είναι μικρότερη του 0,05 τότε οι μεταβλητές δεν ακολουθούν κανονική κατανομή. Αντίθετα, στην περίπτωση που η τιμή p-value είναι μεγαλύτερη ή ίση του 0,05, οι μεταβλητές ακολουθούν κανονική κατανομή.

3.5.3 Συσχέτιση Spearman (Συντελεστής συσχέτισης r_s) και Συσχέτιση Pearson (Συντελεστής συσχέτισης r)

Ακολούθησε, ο έλεγχος Συσχέτισης του Spearman για να εξετασθεί η ύπαρξη συσχέτισης μεταξύ των μεταβλητών, καθώς δεν ακολουθούν όλες οι μεταβλητές κανονική κατανομή. Ωστόσο, για τις μεταβλητές που ακολουθούν κανονική κατανομή έγινε επιλογή του συντελεστή συσχέτισης Pearson. Οι τιμές που μπορεί να πάρει ένας συντελεστής συσχέτισης είναι από -1 έως +1. Όταν ο συντελεστής συσχέτισης έχει αρνητική τιμή, σημαίνει πως υπάρχει αρνητική γραμμική συσχέτιση. Δηλαδή, οι μεγαλύτερες τιμές της μιας μεταβλητής τείνουν να αντιστοιχούν στις μικρότερες τιμές της άλλης μεταβλητής. Ενώ, οι θετικές τιμές του συντελεστή γραμμικής συσχέτισης δηλώνουν θετική γραμμική συσχέτιση μεταξύ των μεταβλητών. Ουσιαστικά, οι μεγαλύτερες τιμές της μίας μεταβλητής τείνουν να αντιστοιχούν στις μεγαλύτερες τιμές της άλλης μεταβλητής. Τιμές κοντά στο μηδέν δηλώνουν πως δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική γραμμική συσχέτιση μεταξύ των μεταβλητών.

3.5.4 Wilcoxon Signed Ranks Test

Αξιοποιήθηκε ο μη παραμετρικός έλεγχος του Wilcoxon test, ο οποίος δεν απαιτεί κανονικότητα στις κατανομές των μεταβλητών ($p\text{-value} < 0,05$). Με τον τρόπο αυτό,

πραγματοποιήθηκε η σύγκριση του σκορ των τιμών των μεταβλητών πριν και μετά την περάτωση του e-course, για να διαπιστωθεί εάν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά. Σε περίπτωση που η p-value είναι μικρότερη του 0,05, υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά.

3.5.5 Paired Samples t-test

Για την περίπτωση που οι μεταβλητές ακολουθούν κανονική κατανομή ($p\text{-value} > 0,05$), πραγματοποιείται η σύγκριση των μέσων όρων των τιμών των μεταβλητών πριν και μετά την περάτωση του e-course, για να διαπιστωθεί εάν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά. Σε περίπτωση που η p-value είναι μικρότερη του 0,05, τότε ο μέσος όρος του δείγματος πριν διαφέρει στατιστικά σημαντικά από το μέσο όρο του δείγματος μετά την περάτωση του e-course.

3.6 Δείγμα Ερευνητικής Διαδικασίας

3.6.1 Συμμετέχοντες

Στην παρούσα έρευνα συμμετείχαν 55 ενήλικες φοιτητές του Πανεπιστημίου Πειραιώς του «Τμήματος Ψηφιακών Συστημάτων», (28 γυναίκες και 27 άντρες), με επαρκείς τεχνολογικές γνώσεις, εκ των οποίων οι 31 είναι Προπτυχιακοί Φοιτητές των Κατευθύνσεων: «Ηλεκτρονικές Υπηρεσίες» και «Συστήματα Επικοινωνιών και Δικτύων». Η πειραματική διαδικασία υλοποιήθηκε στα πλαίσια του μαθήματος: «Συμβουλευτικές Υπηρεσίες»/ “IT-Centric Professional Development –ItcPD”, του εαρινού εξαμήνου του ακαδημαϊκού έτους 2016-2017, στο εργαστήριο του οποίου εγγράφηκαν οικειοθελώς.

Επίσης, η πειραματική ομάδα αποτελείται από 24 Μεταπτυχιακούς φοιτητές του «Τμήματος Ψηφιακών Συστημάτων» του Πανεπιστημίου Πειραιώς, με κατεύθυνση την «Ηλεκτρονική Μάθηση». Η πειραματική διαδικασία για τη συγκεκριμένη ομάδα φοιτητών υλοποιήθηκε στα πλαίσια του μαθήματος: «Εκπαίδευση η-Εκπαιδευτών»/ “e-tutoring-eTsT”, του εαρινού εξαμήνου του ακαδημαϊκού έτους 2016-2017, στο εργαστήριο του οποίου εγγράφηκαν οικειοθελώς. Το e-course έλαβε χώρα στο τεχνολογικά υποστηριζόμενο περιβάλλον “**apT² e-SEL Tutoring environment**”, του

Google Sites, παρέχοντας έτσι τη δυνατότητα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης σε όλη την πειραματική ομάδα. Επιπλέον, σύμφωνα με το εκπαιδευτικό σενάριο του εργαστηρίου, σε συγκεκριμένες φάσεις του σεναρίου οι συμμετέχοντες χωρίστηκαν τυχαία σε ομάδες των δυο (2) και τριών (3) ατόμων αντίστοιχα, μέσω της εφαρμογής Research Randomizer.

3.6.2 Περιορισμοί

Η παρούσα έρευνα διεξήχθη με συγκεκριμένους μεθοδολογικούς περιορισμούς, οι οποίοι θα πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά τη διαδικασία αποτίμησης των αποτελεσμάτων της. Αρχικά, το δείγμα της πειραματικής διαδικασίας δεν επιλέχθηκε με τυχαία δειγματοληψία. Αυτό συνέβη καθώς η έρευνα έλαβε χώρα στο τεχνολογικά υποστηριζόμενο περιβάλλον "**apT² e-SEL Tutoring environment**", το οποίο υποστηρίζεται από το Google Sites. Συνεπώς, οι εκπαιδευόμενοι έπρεπε να έχουν επαρκείς γνώσεις χειρισμού ηλεκτρονικού υπολογιστή. Ακόμη, τη χρονική περίοδο διεξαγωγής της έρευνας δεν ήταν εύκολη η εξασφάλιση μεγαλύτερου αριθμού συμμετεχόντων στην πειραματική διαδικασία, που να πληροί τα ακόλουθα κριτήρια του κατάλληλου δείγματος-πληθυσμού: την ηλικία (ενήλικες), τις επαρκείς γνώσεις και δεξιότητες όσον αφορά στη χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή, να είναι εκπαιδευτικοί ή ακόμη και υποψήφιοι εκπαιδευτικοί, καθώς και το ακαδημαϊκό ενδιαφέρον για την παρακολούθηση ενός εξ αποστάσεως course. Για το λόγο αυτό, επιλέχθηκε η πειραματική ομάδα των φοιτητών του Πανεπιστημίου Πειραιώς, η οποία αποδείχτηκε πως συγκεντρώνει τα ανωτέρω χαρακτηριστικά.

Επομένως, τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας μπορούν να αποτελέσουν μόνο λογικές εκτιμήσεις, καθώς το δείγμα δεν επιλέχθηκε με τυχαία δειγματοληψία, όπου κάθε μέλος μιας κοινότητας θα είχε τις ίδιες πιθανότητες να επιλεγεί, αλλά επιλέχθηκε ένας τύπος δείγματος που δεν είναι αντιπροσωπευτικός του ευρύτερου πληθυσμού και δε δύναται η γενίκευση των αποτελεσμάτων, καθώς επίσης το δείγμα είναι μικρό (Cohen et al., 2008).

3.7 Υλικό

Για τις ανάγκες της ερευνητικής διαδικασίας σχεδιάστηκε και υλοποιήθηκε το τεχνολογικά υποστηριζόμενο περιβάλλον "**apT² e-SEL Tutoring environment**", με το

εργαλείο Google Sites. Στο τεχνολογικά υποστηριζόμενο περιβάλλον **"απT² e-SEL Tutoring environment"** φιλοξενείται ένα e-course, για το οποίο αξιοποιήθηκαν ορισμένες από τις δραστηριότητες του Προγράμματος «Learning to Live Together» του Ιδρύματος Arigatou (2008), μια από το εργαστήριο δημιουργίας προσωπικού ePortfolio, στο οποίο η ερευνήτρια συμμετείχε κατά τη διάρκεια της φοίτησής της στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών του Πανεπιστημίου Πειραιώς, στα πλαίσια του μαθήματος: «Θεωρίες Μάθησης και Διδακτικά Μοντέλα», ενώ λίγες από τις δραστηριότητες είναι αυτοσχέδιες. Το Google Sites παραμετροποιήθηκε κατάλληλα, ώστε να οργανωθεί σε 5 φάσεις, όσες προτείνει το μοντέλο Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης (SDL) του Richard Boyatzis. Αντίστοιχα, έγινε και η κατανομή των δραστηριοτήτων στο Google Sites, σύμφωνα με τις Φάσεις του μοντέλου SDL. Επίσης, τις δραστηριότητες της εκπαιδευτικής παρέμβασης συνοδεύουν Web 2.0 Εργαλεία Ηλεκτρονικής Μάθησης, όπως voki, e-mail, skype, google forms, google group/forum και map tool. Το **"απT² e-SEL Tutoring environment"** διατίθεται ηλεκτρονικά στον σύνδεσμο: <https://sites.google.com/site/eseltutoringenvironment/home>. Επιπλέον, όλο το εκπαιδευτικό υλικό παρατίθενται στο Παράρτημα 1.

3.7.1 Χαρακτηριστικά και ανάγκες εκπαιδευομένων

Οι συμμετέχοντες είναι φοιτητές του Πανεπιστημίου Πειραιώς, υποψήφιοι ΤΠΕ/ICT εκπαιδευτικοί, με επαρκείς γνώσεις χειρισμού ηλεκτρονικού υπολογιστή. Κατά τη διάρκεια του εαρινού εξαμήνου των Προπτυχιακών αλλά και Μεταπτυχιακών φοιτητών του Πανεπιστημίου Πειραιώς ολοκληρώθηκε η πειραματική διαδικασία, η οποία διήρκησε για κάθε ομάδα φοιτητών (Προπτυχιακοί-Μεταπτυχιακοί) 2 εβδομάδες. Καθώς οι φοιτητές έχουν επιβαρυνμένο πρόγραμμα, εξαιτίας του φόρτου των μαθημάτων του Πανεπιστημίου, αλλά και λόγω εργασίας εκτός Πανεπιστημίου, είναι αντιληπτό πως ο ελεύθερος χρόνος τους είναι περιορισμένος. Ακόμη, προέκυψε η ανάγκη για άμεση επικοινωνία με την εκπαιδευτικό για λήψη βοήθειας. Επιπλέον, δεν μπορεί να παραληφθεί η ανάγκη για αίσθηση ασφάλειας στο τεχνολογικά υποστηριζόμενο περιβάλλον και η απαγόρευση εισόδου οποιουδήποτε άλλου στο περιβάλλον εκτός των συμμετεχόντων.

Με βάση τις ανάγκες του δείγματος λήφθηκαν οι αποφάσεις σχεδιασμού και το **"apT² e-SEL Tutoring"** e-course, δημιουργήθηκε ως ένα ασύγχρονο ηλεκτρονικό μάθημα, όπου κάθε εκπαιδευόμενος έχει τη δυνατότητα να συμμετέχει στη μαθησιακή διεργασία σύμφωνα με το δικό του χρόνο και τις δικές του ανάγκες.

3.7.2 Δόμηση του τεχνολογικά υποστηριζόμενου περιβάλλοντος "apT² e-SEL Tutoring environment"

3.7.2.1 Εργαλείο του τεχνολογικά υποστηριζόμενου περιβάλλοντος "apT² e-SEL Tutoring environment"

Το εξ αποστάσεως μάθημα που δημιουργήθηκε στα πλαίσια της παρούσας έρευνας, λαμβάνει χώρα στο τεχνολογικά υποστηριζόμενο περιβάλλον **"apT² e-SEL Tutoring environment"**, αξιοποιώντας το Google Sites. Το Google Sites είναι δωρεάν και παρέχει τη δυνατότητα δημιουργίας ενός αυτόνομου ηλεκτρονικού περιβάλλοντος μάθησης, όπου ο χρήστης/δημιουργός του έχει την ευκαιρία να το προσαρμόσει στις ανάγκες των εκπαιδευομένων του. Ακόμη, αποτελεί ένα ελκυστικό περιβάλλον και μια φιλική προς τους χρήστες διεπιφάνεια, προσφέρει τη δυνατότητα υποστήριξης

πολυμεσικού υλικού (ήχος, βίντεο, εικόνα και γραπτό κείμενο) και είναι εύκολο στη χρήση του, τόσο ως προς τη δημιουργία όσο και κατά την επεξεργασία χωρίς να απαιτεί γνώσεις προγραμματισμού ή την εγκατάσταση server.

Το Google Sites παρέχει στους χρήστες τα εξής πλεονεκτήματα:

- Είναι δωρεάν
- Είναι γρήγορο και εύκολο ως προς την κατασκευή και την επεξεργασία
- Δεν απαιτεί προγραμματισμό ή βάσεις δεδομένων
- Δεν προϋποθέτει την εγκατάσταση κάποιου λογισμικού
- Ο δημιουργός μπορεί να έχει πρόσβαση στα εργαλεία οπουδήποτε
- Ο δημιουργός έχει τον πλήρη έλεγχο της ιστοσελίδας (Google Sites for Learning and Teaching)- Πραγματοποιούνται ελεγχόμενες κινήσεις του ιστότοπου και ειδοποίηση του κεντρικού διαχειριστή για κάθε αλλαγή που γίνεται στα περιεχόμενα της ιστοσελίδας από κάποιον άλλο διαχειριστή.
- Μπορούν να δημιουργηθούν πολλαπλοί λογαριασμοί διαχειριστών με διαφορετικό επίπεδο πρόσβασης
- Δυνατότητα να προσθέσει σε κάθε σελίδα κείμενο, εικόνες, animations, λεύκωμα φωτογραφιών, βίντεο, πίνακες, συνδέσμους, forum, ημερολόγιο, γραφήματα, Google docs, χάρτες, ανακοινώσεις, δυνατότητα ανάρτησης σχολίων.
- Δυνατότητα χρήσης κώδικα HTML
- Δυνατότητα επιλογής είτε δημόσιας χρήσης είτε χρήσης από συγκεκριμένα άτομα που ο ίδιος ο δημιουργός επιλέγει, ενώ παράλληλα μπορεί να επιλέξει το είδος χρήσης (προβολή ή/και επεξεργασία) του ιστότοπου.

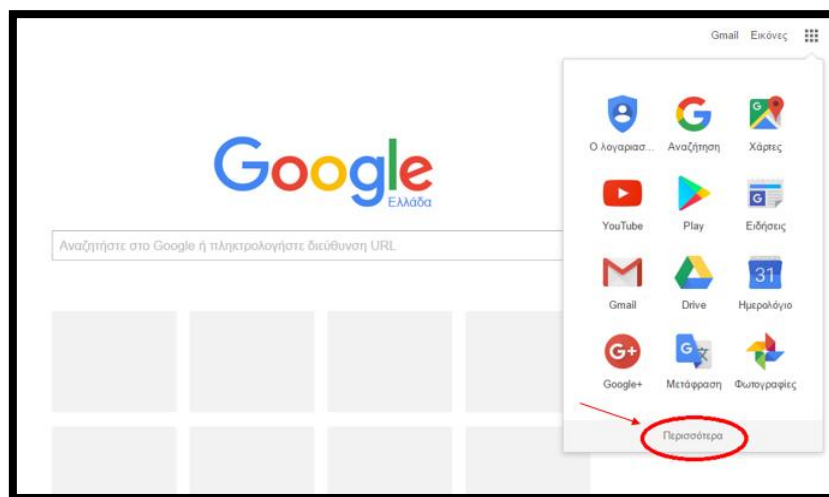
Η αρχική σελίδα παραμετροποιήθηκε, ενσωματώνοντας κείμενο, slideshow (κυλιόμενες εικόνες) και link για avatar.

Εικόνα 4: Αρχική Σελίδα “arT² e-SEL περιβάλλοντος”

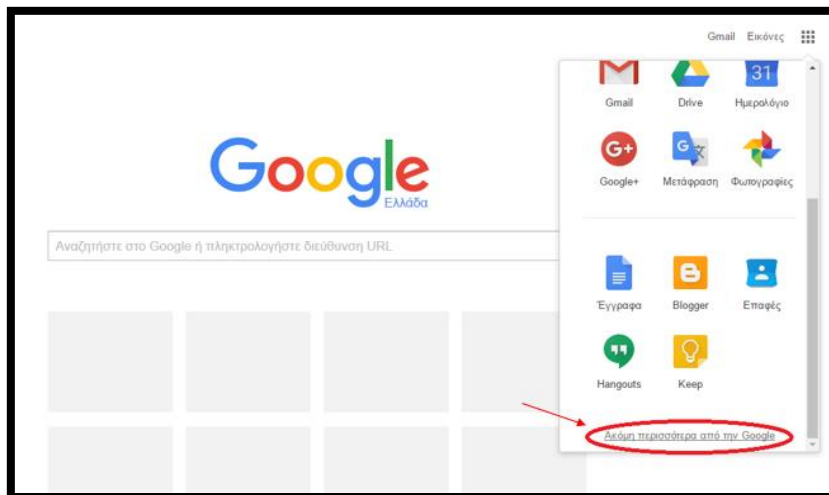
3.7.2.2 Δημιουργία Ιστοσελίδας στο Google Sites

Οποιοσδήποτε χρήστης Google λογαριασμού έχει την ευκαιρία να δημιουργήσει και να διαμοιραστεί ιστοσελίδες εύκολα και δωρεάν. Η ροή των βημάτων για το σχεδιασμό της ιστοσελίδας στο Google Sites έχει ως εξής: Αρχικά, στις εφαρμογές της Google ο χρήστης επιλέγει την εντολή «Περισσότερα» (βλ. εικόνα 5), έπειτα την εντολή «ακόμη περισσότερα από την Google» (βλ. εικόνα 6) και από τη σελίδα «Our Products» (βλ. εικόνα 7) επιλέγει τη σελίδα «SEE ALL PRODUCTS», όπου βρίσκεται η σελίδα «Sites» που οδηγεί στη δημιουργία και μορφοποίηση της ιστοσελίδας.

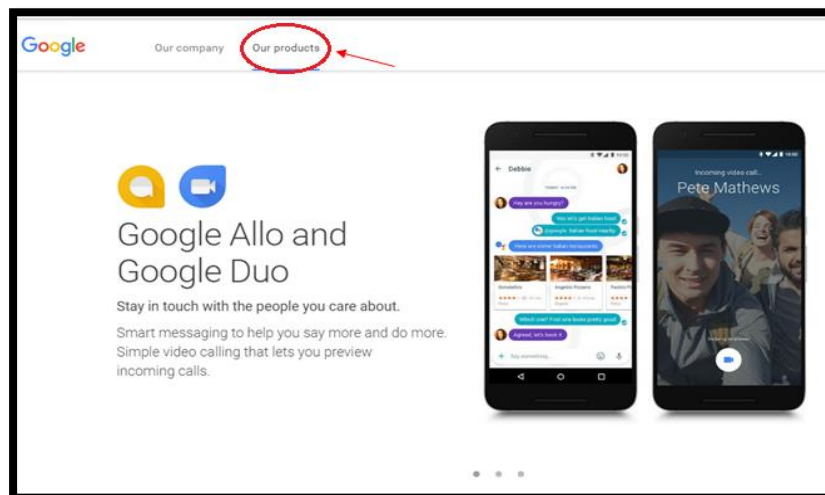
Εικόνα 5: Εφαρμογές της Google → Περισσότερα

- Εντολή «ακόμη περισσότερα από την Google»

Εικόνα 6: Εφαρμογές της Google → Ακόμη Περισσότερα από την Google

- Σελίδα «Our Products»

Εικόνα 7: Σελίδα «Our Products»

Στο παράρτημα 2 παρουσιάζονται εκτενέστερα τα βήματα που εφαρμόστηκαν για το σχεδιασμό του "apT² e-SEL Tutoring environment".

3.8 Ερευνητικά Εργαλεία

3.8.1 Μέσα Συλλογής Δεδομένων

Στην παρούσα πειραματική έρευνα μικτής προσέγγισης, τα μέσα συλλογής δεδομένων είναι συνολικά 2 ερωτηματολόγια Pre-test, 2 ερωτηματολόγια Post-test και 2 ρουμπρίκες.

Πιο συγκεκριμένα, οι εκπαιδευόμενοι πριν την έναρξη και κατά τη λήξη του e-course συμπλήρωσαν ένα ερωτηματολόγιο (Pre-Post test Case-Assessment SEL Checklist), το οποίο αποτελείτο από 25 cases που αφορούσαν τις πέντε δεξιότητες Κοινωνικής και Συναισθηματικής Μάθησης (SEL), εκ των οποίων:

- 1) 5 Cases αξιολογούσαν την εξοικείωση των εκπαιδευομένων με την **αυτοεπίγνωση (self-awareness)**:
 - Αναγνώριση ενδιαφερόντων, στόχων, πεποιθήσεων και αξιών (Cases: 6, 25)
 - Αποδοχή και εκτίμηση εαυτού (Case: 4)
 - Αναγνώριση και έκφραση συναισθημάτων (Case: 1)
 - Αναγνώριση δυνατών και αδύνατων στοιχείων του εαυτού (Case: 14)

- 2) 5 Cases αξιολογούσαν την εξοικείωση των εκπαιδευομένων με την **αυτοδιαχείριση (self-management)**:
 - Διαχείριση συναισθημάτων (Case:5, 16, 22)
 - Θέσπιση στόχων (Case:18)
 - Αντιμετώπιση των προκλήσεων (Case:7)

- 3) 5 Cases αξιολογούσαν την εξοικείωση των εκπαιδευομένων με την **Κοινωνική Επίγνωση (Social awareness)**:
 - Αναγνώριση συναισθημάτων των άλλων- ενσυναίσθηση (Cases: 9, 24)
 - Αναγνώριση της διαφορετικότητας των ατόμων-διαφορετικά ενδιαφέροντα και τρόπος σκέψης (Case: 17)
 - Αναγνώριση της αξίας κάθε ανθρώπου (Case: 11)
 - Σεβασμός των απόψεων και των προτιμήσεων των άλλων (Case: 15)

4) 5 Cases αξιολογούσαν την εξοικείωση των εκπαιδευομένων με την Δεξιότητα

Υπεύθυνης Λήψης Αποφάσεων (Responsible Decision Making):

- *Αναγνώριση των συνεπειών μιας συμπεριφοράς (Case: 12)*
- *Αναγνώριση των επιλογών και των συνεπειών τους (Case: 13)*
- *Αξιολόγηση των εναλλακτικών λύσεων, αξιοποίηση της καλύτερης λύσης και αξιοποίηση της δεξιότητας επίλυσης προβλημάτων (Case: 2, 20)*
- *Εντοπισμός και αξιολόγηση πιθανών λύσεων ενός προβλήματος (Case: 21)*

5) 5 Cases αξιολογούσαν την εξοικείωση των εκπαιδευομένων με την

Δεξιότητα Σχέσεων (Relationship Skills):

- *Ανάπτυξη δεξιοτήτων συνεργασίας (Case: 10)*
- *Ανάπτυξη επικοινωνιακών και κοινωνικών δεξιοτήτων για την αποτελεσματική αλληλεπίδραση με τους άλλους (Cases: 3, 19)*
- *Αποτελεσματική διαχείριση και επίλυση των διαπροσωπικών συγκρούσεων (Cases: 8, 23)*

Επίσης, πριν την έναρξη κι έπειτα από την ολοκλήρωση του e-course, οι εκπαιδευόμενοι συμπλήρωσαν ένα ερωτηματολόγιο (Pre/Post test Self-Assessment SDL Checklist), το οποίο αποτελείτο από 8 ερωτήσεις που αφορούσαν τις Κυριότερες πτυχές της Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης και ήταν διαβαθμισμένο σύμφωνα με την πεντάβαθμη κλίμακα Likert (1-Καθόλου, 2-Λίγο, 3-Ούτε λίγο ούτε πολύ, 4-Πολύ, 5-Πάρα πολύ). Πιο συγκεκριμένα:

1) 4 ερωτήσεις αξιολογούσαν την εξοικείωση των εκπαιδευομένων με την

Κυριότητα της Μάθησης (Ownership of learning):

- *Αναγνωρίζω, καθορίζω και διατυπώνω τους ατομικούς μου μαθησιακούς στόχους*
- *Προσδιορίζω τα μαθησιακά μου καθήκοντα, ώστε να κατακτήσω τους στόχους μου*

- Σχεδιάζω τη μαθησιακή μου πορεία
- Θέτω προκλήσεις στον εαυτό μου και ορίζω τα επίπεδα για την κατάκτηση των μαθησιακών μου στόχων

2) 2 ερωτήσεις αξιολογούσαν την εξοικείωση των εκπαιδευομένων με την **Αυτό-Διαχείριση και Αυτό-Παρακολούθηση (Self-Management and Self-Monitoring):**

- Εξερευνώ ένα εύρος πιθανοτήτων και λαμβάνω την πιο αξιόπιστη απόφαση
- Αυτοσχεδιάζω και αυτό-διαχειρίζομαι το χρόνο μου

3) 2 ερωτήσεις αξιολογούσαν την εξοικείωση των εκπαιδευομένων με την **Επέκταση της μάθησης (Extension of learning):**

- Εφαρμόζω σε νέα πλαίσια ό,τι έχω μάθει
- Αξιοποιώ τις δεξιότητες που έχω αποκτήσει για να μάθω πέρα από το πλαίσιο του προγράμματος σπουδών

Επιπρόσθετα, κατά τη διάρκεια του e-course, οι συμμετέχοντες κλήθηκαν να ολοκληρώσουν ένα σύνολο ομαδικών και ατομικών δραστηριοτήτων (7 Παραδοτέα), εκ των οποίων οι ΔΡ_4.1, ΔΡ_4.2 & ΔΡ_5.1, αναλύθηκαν ποιοτικά για τη διερεύνηση των 5 μεταβλητών της Κοινωνικής και Συναισθηματικής Μάθησης (1. Αυτοεπίγνωση, 2. Αυτοδιαχείριση, 3. Κοινωνική Επίγνωση, 4. Υπεύθυνη Λήψη Αποφάσεων και 5. Δεξιότητες Σχέσεων). Πιο συγκεκριμένα, σε όλη τη διάρκεια του e-course οι εκπαιδευόμενοι καλούνταν να ολοκληρώσουν ένα σύνολο δραστηριοτήτων για την εξοικείωση τους με τις δεξιότητες Κοινωνικής και Συναισθηματικής Μάθησης (SEL), απαντώντας σε ένα σύνολο ερωτήσεων που αφορούσαν στις δεξιότητες SEL.

Ουσιαστικά, κλήθηκαν να απαντήσουν σε ερωτήσεις που αφορούσαν τα στοιχεία της προσωπικότητάς τους, τους στόχους τους, τη διαχείριση καταστάσεων-προβλημάτων καθημερινής ζωής (**ΔΡ_4.1: “Η ιστορία του Bobby”**), τον καταγισμό εναλλακτικών λύσεων για την αντιμετώπιση ενός προβλήματος και επιλογή της καλύτερης για την

επιτυχή επίλυσή του (**ΔΡ_4.2: “Η καλύτερη Λύση”**) και τέλος, τη διαχείριση συγκρουσιακών καταστάσεων (**ΔΡ_5.1: “Επίλυση Συγκρούσεων”**).

Τέλος, αφού ολοκληρώθηκε το e-course, οι συμμετέχοντες κλήθηκαν να απαντήσουν σε δυο Ρουμπρίκες, οι οποίες ήταν διαβαθμισμένες σύμφωνα με την πεντάβαθμη κλίμακα Likert (1-Καθόλου, 2-Λίγο, 3-Ούτε λίγο ούτε πολύ, 4-Πολύ, 5-Πάρα πολύ). Η Ρουμπρίκα 1: **“Assessment Rubric for the apT² e-SEL Tutoring e-course & apT² e-SEL Tutoring Environment”**, αφορούσε στην αξιολόγηση του **“apT² e-SEL Tutoring”** e-course και το **“apT² e-SEL Tutoring”** Environment, που έλαβε χώρα στο ηλεκτρονικό εργαλείο Google Sites. Ενώ, η Ρουμπρίκα 2: **“Assessment Rubric for the ARCSBI”**, βασίστηκε στην αξιολόγηση των δεικτών: Προσοχή-Σχετικότητα-Αυτοπεποίθηση-Ικανοποίηση (Attention-Relevance-Confidence-Satisfaction), των δεικτών Πρόθεσης Συμπεριφοράς (Behavioral Intentions), καθώς επίσης και της Αλληλεπίδρασης (Interaction).

3.9 Περιγραφή Διαδικασίας Έρευνας

3.9.1 Εκπαιδευτικός Σχεδιασμός του e-course

Το e-course, το οποίο σχεδιάστηκε και υλοποιήθηκε εντός του τεχνολογικά υποστηριζόμενου περιβάλλοντος **“apT² e-SEL Tutoring environment”**, ενορχηστρώνει τις δεξιότητες SEL (Social and Emotional Learning), με τη μέθοδο της Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης, μέσα από το τεχνολογικά υποστηριζόμενο περιβάλλον **“apT² e-SEL Tutoring environment”**.

Ουσιαστικά, σκοπός του e-course είναι η προετοιμασία των υποψήφιων ΤΠΕ/ICT εκπαιδευτικών ώστε να είναι σε θέση να αντιμετωπίσουν δύσκολες καταστάσεις που θα προκύψουν μεταξύ μαθητών, οι οποίες θα αφορούν σε προβλήματα συμπεριφοράς, τα οποία πηγάζουν από δυσκολίες στην επικοινωνία και τη συνεργασία μεταξύ των μαθητών, λόγω της διαφορετικότητας που επικρατεί ως προς τις αντιλήψεις, τις πολιτισμικές διαφορές και την προσωπικότητα κάθε παιδιού. Ως αποτέλεσμα, προκύπτουν συχνά συγκρούσεις και προβλήματα επικοινωνίας και συνεργασίας μεταξύ των μαθητών, τα οποία αδυνατούν οι ίδιοι να επιλύσουν, δημιουργώντας αισθήματα κατωτερότητας και κοινωνικού αποκλεισμού. Για την

αντιμετώπιση της παρούσας κατάστασης κρίνεται απαραίτητο οι μαθητές να καλλιεργήσουν τις δεξιότητες SEL, όπως διατυπώνονται σύμφωνα με τον οργανισμό CASEL (βλ. Εικόνα 8):

- 1) Αυτό-επίγνωση (Self-awareness)
- 2) Αυτό-διαχείριση (Self-management)
- 3) Υπεύθυνη Λήψη Αποφάσεων (Responsible Decision Making)
- 4) Κοινωνική Επίγνωση (Social Awareness)
- 5) Δεξιότητες Σχέσεων (Relationship Skills)

Εικόνα 8: Οι δεξιότητες SEL, CASEL (2008)

Άλλωστε, η εκπαίδευση σε δεξιότητες κοινωνικής και συναισθηματικής μάθησης αποτελεί εφόδιο για την ανάπτυξη δεξιοτήτων του 21^{ου} αιώνα. Μάλιστα, μελέτες αποδεικνύουν πως η εκπαίδευση σε δεξιότητες SEL αποτελεί προϋπόθεση, ώστε οι μαθητές να είναι σε θέση να συνεργάζονται, να επικοινωνούν και να επιλύουν προβλήματα (Soffel, 2016). Ακόμη, πλήθος μελετών υποστηρίζουν πως οι δεξιότητες SEL δεν βελτιώνουν απλά τις ικανότητες μάθησης, και το σχολικό κλίμα, αλλά

αποτελούν εργαλεία μιας ζωής για τη συνολική ευημερία και αποτελεσματικότητα (Lindsay, 2013).

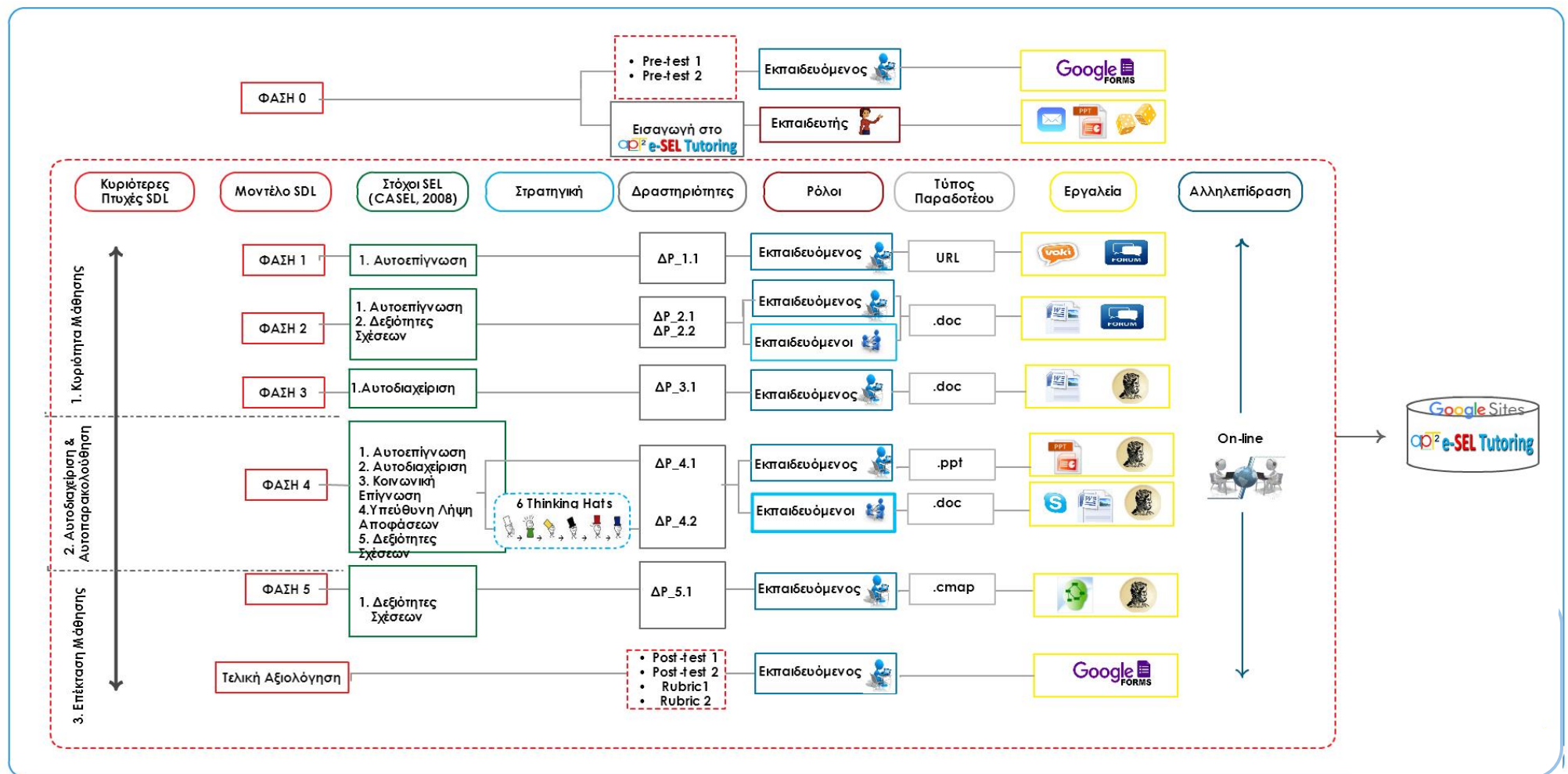
Ωστόσο, για να επιτευχθεί αυτό, βασική προϋπόθεση αποτελεί η εξοικείωση των εκπαιδευομένων με τις δεξιότητες κοινωνικής και συναισθηματικής μάθησης, έτσι ώστε να είναι σε θέση να τις μεταδώσουν μετέπειτα στους μαθητές τους.

Το e-course οργανώνεται εντός των **5 Στόχων SEL** (Social and Emotional Learning):

- 1. Αυτό-επίγνωση (Self-awareness)**
- 2. Αυτό-διαχείριση (Self-management)**
- 3. Υπεύθυνη Λήψη Αποφάσεων (Responsible Decision Making)**
- 4. Κοινωνική Επίγνωση (Social Awareness)**
- 5. Δεξιότητες Σχέσεων (Relationship Skills)**

Οι στόχοι SEL αντιστοιχίζονται πλήρως με τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες του σεναρίου.

Το "**apT² e-SEL Tutoring**" e-course, σχεδιάστηκε και οργανώθηκε με βάση το μοντέλο της Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης, όπως περιγράφεται και στο κεφάλαιο 2.3. Για τη διαμόρφωση του παρόντος e-course αξιοποιήθηκε το μοντέλο Αυτό-κατευθυνόμενης Μάθησης του Richard Boyatzis, το οποίο περιλαμβάνει πέντε βήματα-φάσεις. Κάθε φάση αντιστοιχίστηκε με έναν ή περισσότερους στόχους SEL, σύμφωνα με τον οργανισμό CASEL (2008), όπως αναλύθηκε στο κεφάλαιο 2.2.2. Ο βαθμός ενίσχυσης της Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης θα αποτιμηθεί μέσα από τις «Κυριότερες Πτυχές της Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης» ("Salient Aspects of SDL") (Chee et al., 2011), μέσω pre και post-test, πριν και μετά τη μαθησιακή διεργασία. Στη φάση 4 αξιοποιήθηκε η στρατηγική Six Thinking Hats του de Bono, η οποία παρουσιάστηκε αναλυτικά στο κεφάλαιο 2.4.1. Στο Σχήμα 5. παρουσιάζεται ο Εκπαιδευτικός Σχεδιασμός του e-course.

Σχήμα 5: Εκπαιδευτικός Σχεδιασμός Σεναρίου του e-course (curriculum alignment)

Ξεκινώντας ο εκπαιδευτής μέσω mail ενημερώνει τους εκπαιδευόμενους για το e-course και τους καλεί να συμπληρώσουν 2 pre-test σε Google Forms. Στη συνέχεια, οι συμμετέχοντες καλούνται να μελετήσουν το εισαγωγικό υλικό σε μορφή .ppt και να ακολουθήσουν τις οδηγίες για να ξεκινήσουν την πλοήγηση στο **"apT² e-SEL Tutoring environment"**. Στο σχήμα 6 παρουσιάζονται οι 7 δραστηριότητες του e-course, καθώς και το είδος της δραστηριότητας (ατομική/ομαδική), όπου διαφαίνεται ποιες είναι οι δραστηριότητες, στις οποίες ο κάθε εκπαιδευόμενος εργάζεται ατομικά και ποιες είναι οι δραστηριότητες στις οποίες οι εκπαιδευόμενοι εργάζονται συλλογικά. Επίσης, το σχήμα 6 αναδεικνύει τα εργαλεία που αξιοποιούνται σε κάθε φάση του εκπαιδευτικού σχεδιασμού (forum, voki, skype, ppt, map tool). Κλείνοντας, οι εκπαιδευόμενοι καλούνται να συμπληρώσουν 2 post-test και 2 ρουμπρίκες.

Κατά τη διάρκεια του e-course, οι εκπαιδευόμενοι ολοκληρώνουν τις δραστηριότητες του σεναρίου, η πλειονότητα των οποίων βασίζεται στο πρόγραμμα "Learning to Live Together", το οποίο προτείνει το Ίδρυμα Arigatou International σε συνεργασία με τη Unicef και την Unesco. Ακόμη, μια δραστηριότητα είναι εμπνευσμένη από το εργαστήριο δημιουργίας προσωπικού ePortfolio, το οποίο διεξήχθη κατά το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016, στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών του Πανεπιστημίου Πειραιώς, στα πλαίσια του μαθήματος: «Θεωρίες Μάθησης και Διδακτικά Μοντέλα», ενώ λίγες από τις δραστηριότητες είναι αυτοσχέδιες. Το πρόγραμμα "Learning to Live Together" απευθύνεται κυρίως σε εκπαιδευτικούς και σκοπό έχει τη δημιουργία ενός καλύτερου περιβάλλοντος για τα παιδιά όλου του κόσμου, επιδιώκοντας την ολόπλευρη ανάπτυξή τους. Πιο συγκεκριμένα, το πρόγραμμα "Learning to Live Together" στοχεύει στην καλλιέργεια της αυτοεπίγνωσης, στην αναγνώριση και αποδοχή της διαφορετικότητας που υπάρχει σε ολόκληρο τον κόσμο, στην αναγνώριση της ισότητας των ανθρώπων και συνεπώς στο σεβασμό προς τους άλλους. Παρ' όλα αυτά, το πρόγραμμα φαίνεται να αναπτύσσει περαιτέρω δεξιότητες κοινωνικής και συναισθηματικής μάθησης αφού μέσα από το εκπαιδευτικό υλικό είναι σε θέση να ενισχύσει την έκφραση των συναισθημάτων, την αυτοδιαχείριση και την ενσυναίσθηση των εκπαιδευομένων.

Πίνακας 12: Δραστηριότητες Arigatou που αξιοποιήθηκαν στο e-course του “art² e-SEL Tutoring” περιβάλλοντος

Δραστηριότητες Arigatou	Σκοπός
<p style="text-align: center;">My Life Tree</p>	<p>Να ενθαρρύνει τους συμμετέχοντες να αναγνωρίσουν τον εαυτό τους σε σχέση με τους άλλους. Η συγκεκριμένη δραστηριότητα στοχεύει στην καλλιέργεια της αυτοεπίγνωσης των εκπαιδευομένων (αναγνώριση, αποδοχή και εκτίμηση εαυτού και συναισθημάτων).</p>
<p style="text-align: center;">Bobby’s Story</p>	<p>Να εξοικειώσει τους εκπαιδευόμενους με καταστάσεις-προβλήματα που ενδέχεται να έχουν ήδη συναντήσει ή πρόκειται να συναντήσουν στην πορεία της ζωής τους, έτσι ώστε να είναι σε θέση να τα τις αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά. Η συγκεκριμένη δραστηριότητα στοχεύει στην καλλιέργεια της αυτοεπίγνωσης και αυτοδιαχείρισης των εκπαιδευομένων (αναγνώριση και διαχείριση συναισθημάτων).</p>
<p style="text-align: center;">Six Step Problem Solving</p>	<p>Να εξοικειώσει τους εκπαιδευόμενους με ένα δομημένο τρόπο επίλυσης προβλημάτων, όπου θα έχουν τη δυνατότητα να εντοπίσουν μη βίαιες εναλλακτικές επιλογές για την επίλυση προβλημάτων. Η συγκεκριμένη δραστηριότητα στοχεύει στην καλλιέργεια της δεξιότητας υπεύθυνης λήψης αποφάσεων των εκπαιδευομένων (εκμάθηση βημάτων επίλυσης προβλημάτων).</p>
<p style="text-align: center;">Peace News</p>	<p>Να εξοικειώσει τους εκπαιδευόμενους με καταστάσεις-προβλήματα, όπου παρατηρείται έλλειψη σεβασμού, με σκοπό την εξάσκηση στη δημιουργία θετικών λύσεων. Η συγκεκριμένη δραστηριότητα στοχεύει στην καλλιέργεια της δεξιότητας υπεύθυνης λήψης αποφάσεων των εκπαιδευομένων (εύρεση διαφορετικών λύσεων σε ένα πρόβλημα και εντοπισμός της καλύτερης).</p>

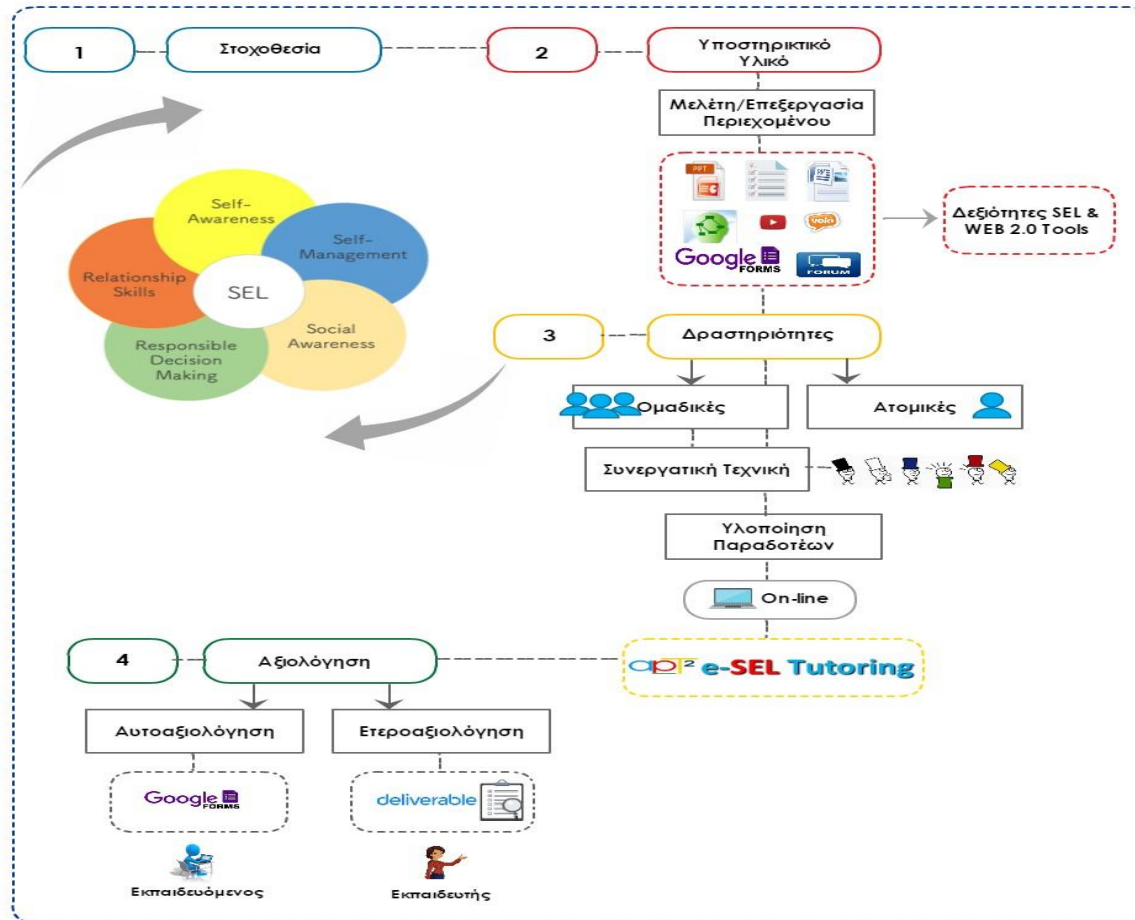
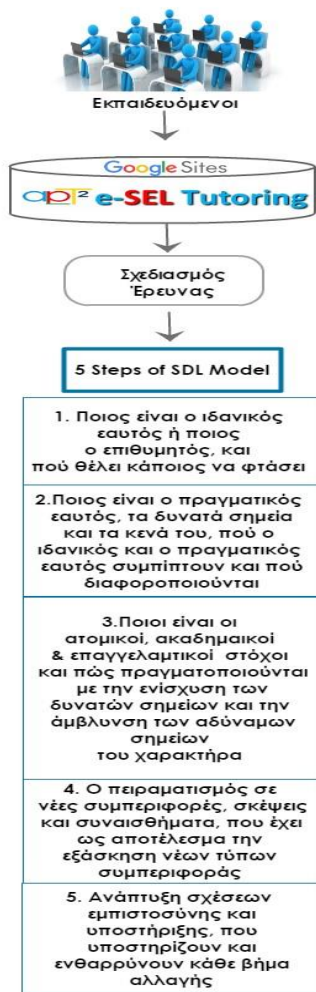
Στον Πίνακα 12 παρατίθενται οι δραστηριότητες που επιλέχθηκαν από το πρόγραμμα “Learning to Live Together”.

3.9.2 Πειραματική Διαδικασία

Η Πειραματική διαδικασία διεξήχθη κατά το εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2016-2017, σε 55 συνολικά φοιτητές (Προπτυχιακούς και Μεταπτυχιακούς) του Πανεπιστημίου Πειραιώς. Το e-course έλαβε χώρα στο τεχνολογικά υποστηριζόμενο περιβάλλον "**apT² e-SEL Tutoring environment**", αξιοποιώντας την πλατφόρμα Google Sites. Η ροή των εργασιών ενορχηστρώθηκε στο σενάριο του e-course, το οποίο βασίστηκε στους στόχους της κοινωνικής και συναισθηματικής μάθησης (SEL) και στην Αυτό-κατευθυνόμενη μάθηση (SDL). Οι συμμετέχοντες κλήθηκαν να εκπονήσουν 7 συνολικά ασύγχρονες, ατομικές και ομαδικές, εξ αποστάσεως (web-based) δραστηριότητες, με την αξιοποίηση ποικίλων ψηφιακών εφαρμογών. Επιπλέον, οι εκπαιδευόμενοι συμπλήρωσαν 4 ερωτηματολόγια (pre/post-tests) και 2 ρουμπρικές αξιολόγησης, ατομικά και εξ αποστάσεως.

Το σενάριο βασίζεται στις 5 φάσεις του μοντέλου SDL, του Boyatzis και στους 5 στόχους SEL του οργανισμού CASEL. Πριν την έναρξη της πειραματικής διαδικασίας, απεστάλη στους συμμετέχοντες μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου- πρόσκληση στο "**apT² e-SEL Tutoring environment**", έτσι ώστε να εγγραφούν στο e-course. Ενημερώθηκαν ότι όλες οι διαδικασίες για την υλοποίηση του e-course γίνονται αποκλειστικά web-based μέσω του "**apT² e-SEL Tutoring environment**", το οποίο περιλαμβάνει μια εισαγωγή με πληροφορίες και το χρονοδιάγραμμα του e-course, το περιεχόμενο των δραστηριοτήτων και τις ημερομηνίες παράδοσής τους, καθώς επίσης και αναλυτικές οδηγίες για την υλοποίησή τους. Πρόκειται για ατομικές αλλά και ομαδικές δραστηριότητες, μια από τις οποίες αξιοποίησε τη συνεργατική στρατηγική "Six Thinking Hats του De Bono". Για την μελέτη και υλοποίηση των δραστηριοτήτων αξιοποιήθηκαν Web 2.0 εργαλεία όπως το voki, το snap tool, το forum και video. Τέλος, πραγματοποιήθηκε αυτοαξιολόγηση των ίδιων των εκπαιδευομένων, μέσω της συμπλήρωσης pre/post-test αλλά και ετεροαξιολόγηση από τον εκπαιδευτή, μέσω ανάλυσης ορισμένων παραδοτέων αρχείων των συμμετεχόντων.

Στο σχήμα 6 φαίνεται το γενικό πλάνο (General Script) της Πειραματικής Διαδικασίας.

Σχήμα 6: Γενικό πλάνο Πειραματικής Διαδικασίας

Στο σχήμα 6 φαίνεται το γενικό πλάνο (General Script) της Πειραματικής Διαδικασίας

3.9.3 Δραστηριότητες του Σεναρίου

Κατά την πειραματική διαδικασία οι δραστηριότητες του σεναρίου ευθυγραμμίστηκαν με τις φάσεις του μοντέλου της Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης (SDL) του Boyatzis και με τους στόχους δεξιοτήτων Κοινωνικής και Συναισθηματικής Μάθησης/SEL (CASEL).

Συνολικά οι δραστηριότητες του παρόντος εκπαιδευτικού σεναρίου είναι 7, εκ των οποίων οι 2 είναι ομαδικές και οι 5 ατομικές. Ακόμη, τα ερωτηματολόγια και οι ρουμπρίκες που κλήθηκαν να συμπληρώσουν οι συμμετέχοντες είναι επίσης ατομικά. Η εκφώνηση όλων των δραστηριοτήτων του e-course, ακολουθεί την ίδια δομή, η οποία έχει ως εξής:

- Φάση
- Τίτλος Δραστηριότητας
- Περιγραφή
- Είδος
- Στόχος
- Εργαλεία
- Οδηγίες Υλοποίησης
- Ενδεικτικός Φόρτος Εργασίας

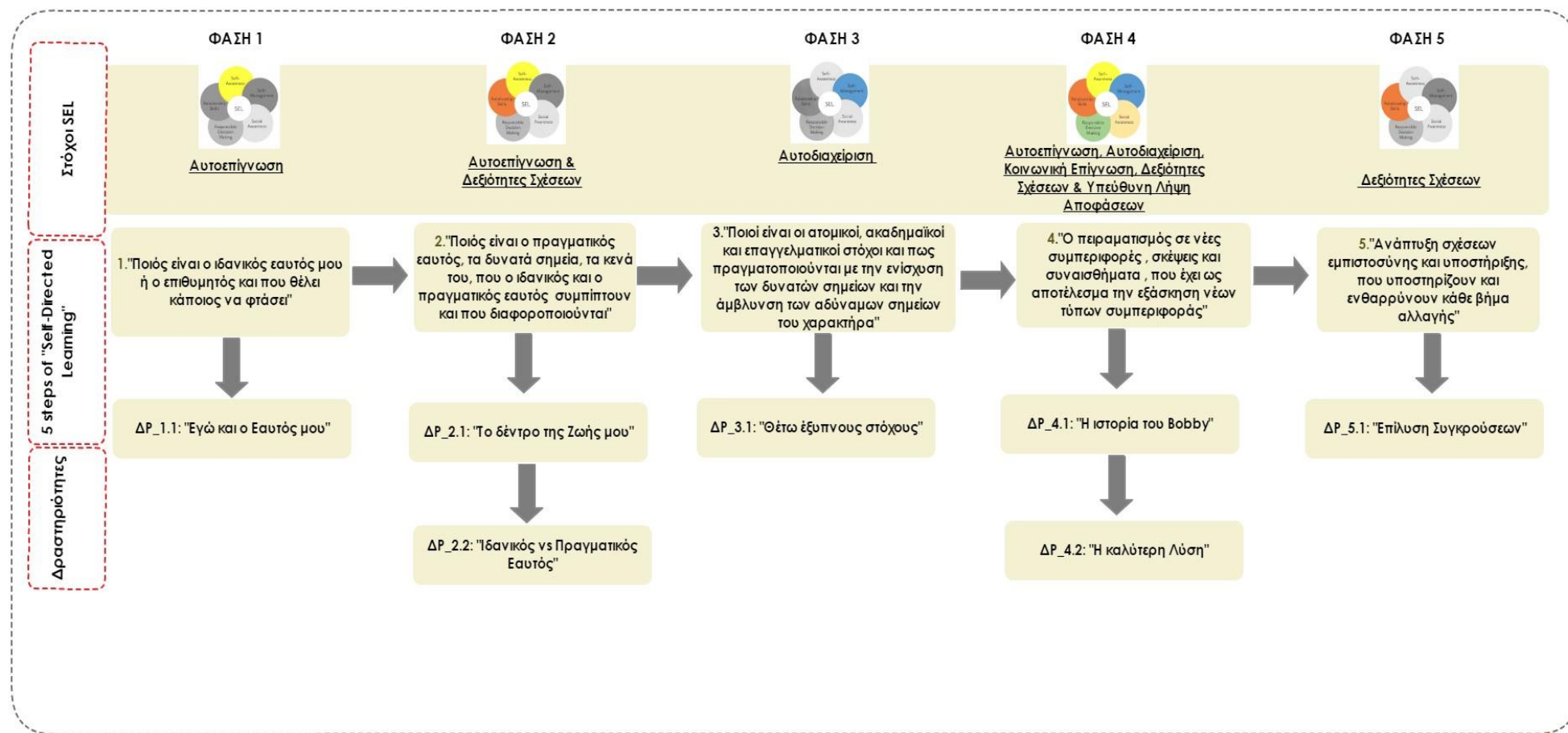
Όσον αφορά στις δραστηριότητες του παρόντος εκπαιδευτικού σεναρίου:

- Η υλοποίηση τους έχριζε αξιοποίησης πολυποίκιλου πολυμεσικού υλικού (αρχεία .doc, .xls, .ppt, video, cam tool, voki & skype).
- Η δομή της ροής του σεναρίου, αλλά και του ίδιου του **"apT² e-SEL Tutoring"** περιβάλλοντος, καθοδηγούσε την πορεία των συμμετεχόντων στο e-course. Ουσιαστικά, οι εκπαιδευόμενοι καλούνταν να υλοποιήσουν τις δραστηριότητες σειριακά, σύμφωνα με τη ροή των φάσεων του μοντέλου SDL.
- Ο e-tutor ύστερα από την ολοκλήρωση κάθε φάσης από τους εκπαιδευομένους και καθ' όλη τη διάρκεια της πειραματικής διαδικασίας, αναρτούσε ανακοινώσεις, υποστηρίζοντας με αυτό τον τρόπο τους

συμμετέχοντες μέσω καθοδηγητικών, υποστηρικτικών και ανατροφοδοτικών μηνυμάτων (scaffolding).

Στο Παράρτημα 4 παρουσιάζεται συγκεντρωτικά η ροή με όλες τις δραστηριότητες του σεναρίου, από την Φάση 0/Εισαγωγή έως και τη λήξη του e-course, συμπεριλαμβανομένων των ερωτηματολογίων που στάλθηκαν στους φοιτητές προς συμπλήρωση. Επίσης, στο Παράρτημα 4, αναλύεται το χρονοδιάγραμμα του e-course, όπως οργανώθηκε για τους προπτυχιακούς φοιτητές (ITcPD) , το οποίο διήρκησε 2 εβδομάδες, όσο διήρκησε τη πειραματική διαδικασία και για τους μεταπτυχιακούς φοιτητές (MSc) του Πανεπιστημίου Πειραιώς.

Ενώ στο Σχήμα 7 παρουσιάζεται η ροή των δραστηριοτήτων σε συνάρτηση με τα Βήματα Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης (SDL) και τις 5 δεξιότητες-στόχους Κοινωνικής και Συναισθηματικής Μάθησης (SEL).

Σχήμα 7: Ροή Δραστηριοτήτων σε συνάρτηση με Βήματα SDL & Στόχους SEL

ΦΑΣΗ 0-ΕΙΣΑΓΩΓΗ/ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ

Οι συμμετέχοντες λαμβάνουν ένα μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου- πρόσκληση στο διαδικτυακό περιβάλλον, όπου ενημερώνονται σχετικά με το περιεχόμενο του e-course, τις αρμοδιότητές τους και το αντίστοιχο χρονοδιάγραμμα. Οι εκπαιδευόμενοι οφείλουν να μελετήσουν και να ακολουθήσουν τις οδηγίες-βήματα που τους παραδόθηκαν, ώστε να πλοηγηθούν στην πλατφόρμα του "**apT² e-SEL Tutoring environment**".

Τα βήματα που καλούνται να ακολουθήσουν οι συμμετέχοντες ορίζονται ως εξής:

- **Βήμα 1.** Μελέτη 2 αρχείων ppt (intro & directions)

Οι συμμετέχοντες κλήθηκαν να μελετήσουν 2 αρχεία power point, τα οποία περιλαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με το e-course, καθώς επίσης και οδηγίες για την έναρξη και την υλοποίησή του.

- **Βήμα 2.** Συμπλήρωση 2 ερωτηματολογίων σε Φόρμες της Google. (βλ. Πίνακας 13)
 - pre-test 1: 'Pre-test Case-Assessment SEL Checklist' και
 - pre-test 2: 'Pre-test Self-Assessment SDL Checklist'

Σε κάθε ερωτηματολόγιο οι εκπαιδευόμενοι κλήθηκαν να συμπληρώσουν το Ονοματεπώνυμό τους και στη συνέχεια να απαντήσουν σε ένα σύνολο ερωτήσεων που αφορούν στις δεξιότητες SEL και SDL αντίστοιχα.

- **Βήμα 3.** Δημιουργία Gmail λογαριασμού (Google Account) και ενημέρωση της ομάδας του "**apT² e-SEL Tutoring environment**".
- **Βήμα 4.** Έπειτα από τη συμπλήρωση των ερωτηματολογίων και την ενημέρωση της ομάδας του "**apT² e-SEL Tutoring environment**", στάλθηκε αίτημα-πρόσκληση σε κάθε συμμετέχοντα, το οποίο όφειλε ο καθένας ξεχωριστά να αποδεχτεί, ώστε να ξεκινήσει την πλοήγηση στο website.

Πίνακας 13: Ερωτηματολόγια-ΦΑΣΗ 0

<i>Pre-test1: "Pre-test Case Assessment SEL Checklist"</i>	Οι εκπαιδευόμενοι συμπληρώνουν ατομικά το Ερωτηματολόγιο δεξιοτήτων Κοινωνικής και Συναισθηματικής Μάθησης (SEL) (Παράρτημα 3).
<i>Pre-test2: "Pre-test Self-Assessment SDL Checklist"</i>	Οι εκπαιδευόμενοι συμπληρώνουν ατομικά το Ερωτηματολόγιο δεξιοτήτων Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης (SDL) (Παράρτημα 3).

ΦΑΣΗ 1

"Ποιος είναι ο ιδανικός εαυτός ή ο επιθυμητός, και πού θέλει κάποιος να φτάσει;

Αφού κάθε συμμετέχοντας ολοκληρώσει τις απαιτούμενες διαδικασίες της Εισαγωγικής Φάσης, σύμφωνα με το δικό του χρόνο, αλλά και σύμφωνα με το σχετικό χρονοδιάγραμμα του εργαστηρίου, του παρέχεται η δυνατότητα πλοήγησης στο **"apT² e-SEL Tutoring"** website.

Πρώτη εμφανίζεται η Αρχική Σελίδα, η οποία παρουσιάζει το θέμα του e-course, τους στόχους του, καθώς επίσης χρήσιμες οδηγίες πλοήγησης στο website. Αφού κάθε εκπαιδευόμενος προσπελάσει την Αρχική Σελίδα και ενημερωθεί εκτενέστερα για το e-course, θα είναι σε θέση να ξεκινήσει την υλοποίηση της ατομικής δραστηριότητας ΔΡ_1.1 (Παραδοτέο 1), η οποία εντάσσεται στη Φάση 1, και στοχεύει στην Αυτοεπίγνωση, όπως παρουσιάζεται στον Πίνακα 14:

Πίνακας 14: ΦΑΣΗ 1-Δραστηριότητα 1.1

ΔΡ_1.1: “Εγώ και ο Εαυτός μου”	Στη δραστηριότητα 1.1, η οποία είναι ατομική, οι συμμετέχοντες καλούνται να κάνουν εγγραφή στην εφαρμογή νοκι, ώστε να δημιουργήσουν το προσωπικό τους Avatar, με το οποίο θα συστηθούν στους συνεκπαιδευόμενούς τους.
---------------------------------------	--

Ακολουθεί παρουσίαση του Παραδοτέου (Deliverable) 1 μέσα από την εικόνα 9:

ΦΑΣΗ 1: "Ποιος είναι ο ιδανικός εαυτός ή ο επιθυμητός, και πού θέλει κάποιος να φτάσει"

ΔΡ_1.1: "Εγώ και ο Εαυτός μου"	
<p>Περιγραφή Δραστηριότητας</p>	<p>Στη δραστηριότητα αυτή μέσα από τη δημιουργία ενός Avatar καλείσαι να παρουσιάσεις με ένα δημιουργικό τρόπο τον εαυτό σου, στους συνεκπαιδευόμενους σου, για να πραγματοποιηθεί μια σύντομη γνωριμία μεταξύ όλων των συμμετεχόντων του e-course "ap¹ e-SEL Tutoring".</p>
<p>Είδος Δραστηριότητας</p>	<p>Ατομική</p>
<p>Στόχος</p>	<p><u>Αυτοεπίγνωση</u></p> <p>Να καταστείς ικανός/ή να αναγνωρίζεις και να περιγράφεις τον εαυτό σου, τους μελλοντικούς σου στόχους και τα ενδιαφέροντά σου.</p>
<p>Οδηγίες Υλοποίησης</p>	<p>Βήμα 1. Αναστοχάσου ως προς τους στόχους, τα ενδιαφέροντα σου και τα στοιχεία του εαυτού σου. Έχεις τη δυνατότητα να παρουσιάσεις όσα στοιχεία του εαυτού σου επιθυμείς και για τα οποία σου αρέσει να μιλάς! Ακολουθούν μερικές ιδέες που θα μπορούσες να συμπεριλάβεις:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Ποιος/α είσαι(Από πού κατάγεσαι, Που ζεις, Με τι ασχολείσαι) -Ποια είναι τα χόμπι σου -Ποιοι είναι οι μελλοντικοί σου στόχοι -Τι αναμένεις να κατακτήσεις με την ολοκλήρωση του e-course -Δεξιότητες-χαρακτηριστικά του ιδανικού σου εαυτού <p>Βήμα 2. Προαιρετικά μελέτησε το Υποστηρικτικό Υλικό "Carl Rogers- ideal self" που βρίσκεται στο παρακάτω URL: http://www.simplypsychology.org/carl-rogers.html</p> <p>Βήμα 3. Πλοηγήσου στην ιστοσελίδα http://www.voki.com/</p>
	<p>Βήμα 4. Κάνε δωρεάν εγγραφή, έτσι ώστε να έχεις πρόσβαση στη δημιουργία του προσωπικού σου Avatar (συμπληρώνοντας τα υποχρεωτικά πεδία)</p> <p>Βήμα 5. Μελέτησε προσεκτικά το Υποστηρικτικό Υλικό- Tutorial που βρίσκεται στο παρακάτω URL: https://www.youtube.com/watch?v=FunBew6S4Bk</p> <p>Βήμα 6. Δημιούργησε το προσωπικό σου Avatar, σύμφωνα με τις οδηγίες του Tutorial και αντέγραψε το URL</p> <p>Βήμα 7. Ανέβασε το URL στη σελίδα FORUM του ap¹ e-SEL Tutoring environment , στο πεδίο Forum ΔΡ_1.1: "Εγώ και ο Εαυτός μου", συμπληρώνοντας δίπλα το Επώνυμό σου.</p>
<p>Ενδεικτικός Φόρτος Εργασίας</p>	<p>Επεξεργασία Παραδοτέου: 3 ώρες</p>
<p>GOOD LUCK!</p>	

Εικόνα 9: ΦΑΣΗ 1 → Παρουσίαση Δραστηριότητας 1.1

Οι συμμετέχοντες του e-course, υλοποίησαν τη δραστηριότητα 1.1 μέσα από τη δημιουργία ενός Avatar, όπου κλήθηκαν να παρουσιάσουν με ένα δημιουργικό τρόπο τον εαυτό τους και συγκεκριμένα χαρακτηριστικά του ιδανικού τους εαυτού, στους συνεκπαιδευόμενους τους, για να πραγματοποιηθεί μια σύντομη γνωριμία μεταξύ όλων των συμμετεχόντων του "apT² e-SEL Tutoring" e-course. Στη συνέχεια, κάθε εκπαιδευόμενος, ανέβασε το URL του προσωπικού του Voki σε συγκεκριμένο ανοικτό για όλους Πεδίο στο Forum.

ΦΑΣΗ 2

"Ποιος είναι ο πραγματικός εαυτός, τα δυνατά σημεία και τα κενά του, πού ο ιδανικός και ο πραγματικός εαυτός συμπίπτουν και πού διαφοροποιούνται;"

Η Φάση 2 περιλαμβάνει τις δραστηριότητες 2.1 και 2.2. Η ΔΡ_2.1: "Το δέντρο της Ζωής μου" (Παραδοτέο 2) είναι ατομική δραστηριότητα, ενώ η ΔΡ_2.2: "Ιδανικός vs Πραγματικός Εαυτός" (Παραδοτέο 3), είναι ομαδική.

Οι δραστηριότητες στοχεύουν στην Αυτοεπίγνωση και στις Δεξιότητες Σχέσεων.

Ο πίνακας 15 παρουσιάζει συνοπτικά τα Παραδοτέα 2 & 3.

Πίνακας 15: ΦΑΣΗ 2-Δραστηριότητες 2.1 & 2.2

ΔΡ_2.1: "Το δέντρο της Ζωής μου"	Στη δραστηριότητα 2.1, η οποία είναι ατομική, οι συμμετέχοντες καλούνται να συμπληρώσουν το δέντρο της ζωής τους. Ουσιαστικά, καλούνται να αναστοχαστούν ως προς τα στοιχεία του εαυτού τους, να παρουσιάσουν καταστάσεις που τους προκαλούν διάφορα συναισθήματα, τα
---	---

	ενδιαφέροντά τους και άλλα στοιχεία του εαυτού τους.
<i>ΔΡ_2.2: “Ιδανικός vs Πραγματικός Εαυτός”</i>	Στην ομαδική δραστηριότητα 2.2 οι συμμετέχοντες καλούνται να μελετήσουν τις ΔΡ_1.1 & ΔΡ_2.1 του άλλου μέλους της ομάδας τους. Έπειτα, καλούνται να σκεφτούν και να συμπληρώσουν ένα Checklist που αφορά στοιχεία της προσωπικότητάς τους, καθώς και να απαντήσουν στο εξής ερώτημα: «Που ο ιδανικός και ο πραγματικός εαυτός συμπίπτουν και που διαφοροποιούνται;» όσον αφορά τον εαυτό τους, αλλά και να σχολιάσουν τι πιστεύουν ως προς αυτό το ερώτημα για το άλλο μέλος της ομάδας τους.

Στο Παράρτημα 1 παρουσιάζεται η περιγραφή για το σύνολο των δραστηριοτήτων του e-course, υπό μορφή screenshots.

Οι συμμετέχοντες του e-course, υλοποίησαν τη δραστηριότητα 2.1 μέσα από τη συμπλήρωση ενός .doc αρχείου, όπου κλήθηκαν να συμπληρώσουν ένα σύνολο προτάσεων που αφορούσαν σε στοιχεία της προσωπικότητάς τους. Στη συνέχεια, κάθε εκπαιδευόμενος, ανέβασε το .doc αρχείο του σε συγκεκριμένο ανοικτό για όλους Πεδίο στο Forum.

Οι συμμετέχοντες του e-course, υλοποίησαν τη δραστηριότητα 2.2 μέσα από τη συμπλήρωση ενός Checklist (.doc αρχείου), όπου κλήθηκαν να επιλέξουν από ένα σύνολο δεξιοτήτων, που αφορούσαν σε στοιχεία της προσωπικότητάς τους. Στη συνέχεια, κάθε εκπαιδευόμενος, ανέβασε το Checklist (.doc αρχείο) του σε

συγκεκριμένο ανοικτό για όλους Πεδίο στο Forum. Τέλος, κάθε φοιτητής απάντησε σε ένα ερώτημα που του τέθηκε σχετικά με τον Ιδανικό και Πραγματικό εαυτό του, σχολιάζοντας επίσης τι πιστεύει ως προς αυτό το ερώτημα για το άλλο μέλος της ομάδας του.

ΦΑΣΗ 3

"Ποιοι είναι οι ατομικοί, ακαδημαϊκοί και επαγγελματικοί σου στόχοι και πώς πραγματοποιούνται με την ενίσχυση των δυνατών σημείων και την άμβλυνση των αδύναμων σημείων του χαρακτήρα;"

Η Φάση 3 περιλαμβάνει τη δραστηριότητα 3.1: "Θέτω έξυπνους στόχους" (Παραδοτέο 4) και είναι ατομική δραστηριότητα.

Η δραστηριότητα στοχεύει στην Αυτοδιαχείριση.

Ο πίνακας 16 παρουσιάζει συνοπτικά το Παραδοτέο 4.

Πίνακας 16: ΦΑΣΗ 3-Δραστηριότητα 3.1

ΔΡ_3.1: "Θέτω έξυπνους στόχους"	Στη δραστηριότητα 3.1, η οποία είναι ατομική, οι συμμετέχοντες καλούνται να εξασκηθούν στη διαδικασία τοποθέτησης στόχων, οι οποίοι αφορούν στο ατομικό, ακαδημαϊκό και επαγγελματικό πλαίσιο.
--	--

Οι συμμετέχοντες του e-course, υλοποίησαν ατομικά τη δραστηριότητα 3.1 μέσα από τη συμπλήρωση ενός .xl αρχείου, όπου κλήθηκαν να εξασκηθούν στη διαδικασία τοποθέτησης στόχων, οι οποίοι αφορούν στο ατομικό, ακαδημαϊκό και επαγγελματικό τους πλαίσιο. Στη συνέχεια, κάθε εκπαιδευόμενος, ανέβασε το .xl αρχείο του σε συγκεκριμένο Πεδίο στην πλατφόρμα «Εύδοξο» του Πανεπιστημίου Πειραιώς.

ΦΑΣΗ 4

"Ο πειραματισμός σε νέες συμπεριφορές, σκέψεις και συναισθήματα, που έχει ως αποτέλεσμα την εξάσκηση νέων τύπων συμπεριφοράς"

Η Φάση 4 περιλαμβάνει τις δραστηριότητες 4.1 & 4.2. Η ΔΡ_4.1: "Η ιστορία του Bobby" (Παραδοτέο 5) είναι ατομική δραστηριότητα, ενώ η ΔΡ_4.2: "Η Καλύτερη Λύση" (Παραδοτέο 6), είναι ομαδική δραστηριότητα.

Οι δραστηριότητες στοχεύουν στην Αυτοεπίγνωση, την Αυτοδιαχείριση, την Κοινωνική Επίγνωση, την Υπεύθυνη Λήψη Αποφάσεων και τις Δεξιότητες Σχέσεων. Δηλαδή, στις 5 βασικές δεξιότητες Κοινωνικής και Συναισθηματικής Μάθησης (SEL).

Ο πίνακας 17 παρουσιάζει συνοπτικά τα Παραδοτέα 5 & 6.

Πίνακας 17: ΦΑΣΗ 4-Δραστηριότητες 4.1 & 4.2

ΔΡ_4.1: "Η ιστορία του Bobby"	Στη δραστηριότητα 4.1, η οποία είναι ατομική, οι συμμετέχοντες καλούνται να εξοικειωθούν με καταστάσεις-προβλήματα που ενδέχεται να έχουν ήδη συναντήσει ή πρόκειται να συναντήσουν στην πορεία της ζωής τους, έτσι ώστε να είναι σε θέση να τα αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά. Πιο συγκεκριμένα, πρόκειται για μια ιστορία που αφορά σε έναν μαθητή τον Bobby, ο οποίος είναι περιθωριοποιημένος, εξαιτίας της διαφορετικότητάς του. Οι εκπαιδευόμενοι καλούνται να σκεφτούν και να επιχειρηματολογήσουν ως προς
--------------------------------------	--

	το πώς θα διαχειρίζονταν αυτή τη κατάσταση.
<i>ΔΡ_4.2: “Η Καλύτερη Λύση”</i>	Στην ομαδική δραστηριότητα 4.2, οι συμμετέχοντες καλούνται να εξοικειωθούν με καταστάσεις-προβλήματα, στα οποία παρατηρείται έλλειψη σεβασμού, με σκοπό την εξάσκηση στη δημιουργία θετικών λύσεων. Κάθε ομάδα, αξιοποιώντας τη Στρατηγική “Six Thinking Hats”, του De Bono καλείται να σκεφτεί πιθανές εναλλακτικές λύσεις για την επιτυχή αντιμετώπιση του προβλήματος.

Οι συμμετέχοντες του e-course, υλοποίησαν ατομικά τη δραστηριότητα 4.1 μέσα από τη συμπλήρωση ενός .ppt αρχείου, όπου κλήθηκαν να απαντήσουν σε ένα σύνολο ερωτήσεων που αφορούσαν μια κατάσταση- πρόβλημα που θα μπορούσε να τους παρουσιαστεί κατά την πορεία τους ως εκπαιδευτικοί. Στη συνέχεια, κάθε εκπαιδευόμενος, ανέβασε το .ppt αρχείο του σε συγκεκριμένο Πεδίο στον Εύδοξο του Πανεπιστημίου Πειραιώς.

Οι συμμετέχοντες του e-course, υλοποίησαν σε ομάδες τη δραστηριότητα 4.2, μέσα από τη συμπλήρωση ενός .doc αρχείου, όπου κλήθηκαν να απαντήσουν σε ένα σύνολο ερωτήσεων που αφορούσαν μια κατάσταση- πρόβλημα αξιοποιώντας τη Στρατηγική “Six Thinking Hats”, του De Bono ώστε να σκεφθούν πιθανές εναλλακτικές λύσεις για την επιτυχή αντιμετώπιση του προβλήματος. Στη συνέχεια, ένας εκπαιδευόμενος από κάθε ομάδα, ανέβασε το .doc αρχείο του σε συγκεκριμένο Πεδίο στον Εύδοξο του Πανεπιστημίου Πειραιώς.

ΦΑΣΗ 5

"Πόσο καλά μπορείς να αναπτύξεις σχέσεις εμπιστοσύνης και υποστήριξης, που υποστηρίζουν και ενθαρρύνουν κάθε βήμα αλλαγής;"

Η Φάση 5 περιλαμβάνει την ατομική δραστηριότητα 5.1: "Επίλυση Συγκρούσεων" (Παραδοτέο 7).

Η συγκεκριμένη δραστηριότητα στοχεύει στις Δεξιότητες Σχέσεων.

Ο πίνακας 18 παρουσιάζει συνοπτικά το Παραδοτέο 7.

Πίνακας 18: ΦΑΣΗ 5-Δραστηριότητα 5.1

ΔΡ_5.1: "Επίλυση Συγκρούσεων"	Στη δραστηριότητα 5.1, η οποία είναι ατομική, οι συμμετέχοντες θα έχουν την ευκαιρία να ενημερωθούν σχετικά με την εργασία και με τους παράγοντες που επηρεάζουν τη συμπεριφορά, όπως είναι: τα κίνητρα, οι αξίες, η συγκινησιακή κατάσταση, οι προθέσεις, η λεκτική και μη λεκτική επικοινωνία, έτσι ώστε να αναπτύξουν δεξιότητες, ώστε να διαχειρίζονται τις συγκρουσιακές καταστάσεις, υιοθετώντας θετικές στάσεις και προτείνοντας στρατηγικές επίλυσης των συγκρούσεων.
--------------------------------------	---

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

4.1 Εισαγωγή

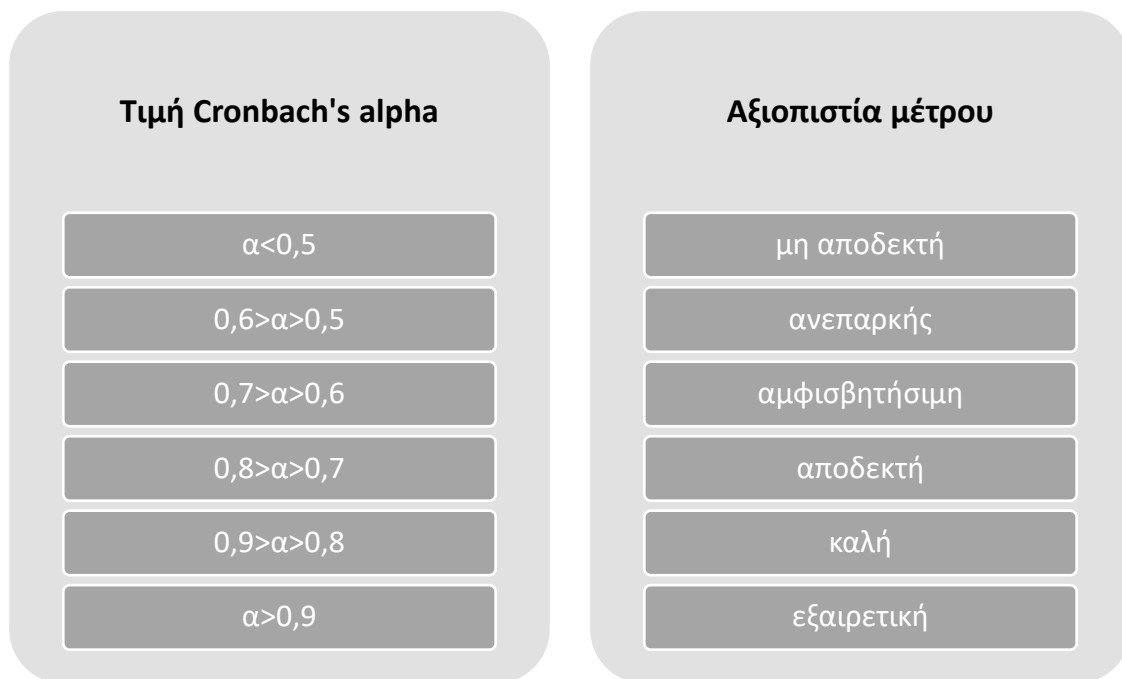
Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζονται τα ευρήματα της πειραματικής διαδικασίας και απαντώνται τα ερευνητικά ερωτήματα που έχουν τεθεί. Αρχικά, διερευνάται η αξιοπιστία των εργαλείων συλλογής δεδομένων κι έπειτα εξετάζεται η ύπαρξη στατιστικά σημαντικών διαφορών μεταξύ των pre-test και post-test μετρήσεων των εξαρτημένων μεταβλητών (αυτοεπίγνωση, αυτοδιαχείριση, κοινωνική επίγνωση, υπεύθυνη λήψη αποφάσεων, δεξιότητες σχέσεων, κυριότητα της μάθησης, διαχείριση και παρακολούθηση της δικής μου μάθησης και επέκταση της δικής μου μάθησης). Στη συνέχεια, παρουσιάζεται η ποιοτική ανάλυση των παραδοτέων των εκπαιδευόμενων.

Για την επεξεργασία και ανάλυση των δεδομένων που συλλέχθηκαν, χρησιμοποιήθηκε το στατιστικό πακέτο SPSS (Statistical Package for Social Sciences).

4.2 Περιγραφική Ανάλυση Αποτελεσμάτων

4.2.1 Ανάλυση αξιοπιστίας εργαλείων μέτρησης

Για τον έλεγχο της αξιοπιστίας των ερωτηματολογίων της παρούσας έρευνας, χρησιμοποιήθηκε ο συντελεστής Cronbach α (coefficient α). Ο συντελεστής Cronbach α μπορεί να πάρει τιμές από 0 έως 1. Όσο πιο κοντά στο 1 είναι η τιμή του Cronbach α , τόσο πιο αξιόπιστο θεωρείται ένα εργαλείο συλλογής δεδομένων. Σύμφωνα με τους George και Mallery (2003), η αξιοπιστία ενός μέτρου ορίζεται σύμφωνα με το συντελεστή Cronbach α . Πιο συγκεκριμένα, το σχήμα που ακολουθεί παρουσιάζει τις τιμές του α σε συνάρτηση με την αξιοπιστία του μέτρου.

Σχήμα 8: Τιμή Cronbach α σε συνάρτηση με την αξιοπιστία του μέτρου

Ωστόσο, καθώς το δείγμα που συμμετείχε στην παρούσα έρευνα είναι σχετικά μικρό (55 άτομα), αποδεκτές θεωρούνται και οι τιμές μεταξύ 0,6 και 0,7.

Ερωτηματολόγιο αξιολόγησης των δεξιοτήτων SDL ('Pre/Post-test Self-assessment SDL Checklist' –Pre/Post-test 2)

Αρχικά, ξεκινώντας από τις ερωτήσεις E1.1-E3.2, που αναφέρονται στις Κυριότερες πτυχές της αυτό-κατευθυνόμενης μάθησης (SDL), γίνεται έλεγχος για να διαπιστωθεί εάν υπάρχει συνέπεια μεταξύ των απαντήσεων τους. Αρχικά, γίνεται έλεγχος για τις ερωτήσεις E1.1-E1.4 που αφορούν στην Κυριότητα της μάθησης. Για τις ερωτήσεις E1.1-E1.4, ο συντελεστής α Cronbach υπολογίζεται $0,787 > 0,7$. Άρα, μπορεί να δημιουργηθεί μια κοινή μεταβλητή, με το όνομα «**Κυριότητα της μάθησης**» και θα είναι ο μέσος όρος των απαντήσεων των 4 αυτών ερωτήσεων. Στη συνέχεια, γίνεται έλεγχος για τις ερωτήσεις E2.1-E2.2 που αφορούν στην **Διαχείριση και Παρακολούθηση της Δικής μου Μάθησης**. Για τις ερωτήσεις E2.1-E2.2, ο συντελεστής α Cronbach υπολογίζεται $0,194 < 0,7$. Άρα, δεν υπάρχει συνέπεια για τις 2 αυτές ερωτήσεις. Για αυτό το λόγο θα αναλυθούν ξεχωριστά.

Ακολουθεί ο έλεγχος για τις ερωτήσεις E3.1-E3.2 που αφορούν στην Επέκταση της δικής μου Μάθησης. Για τις ερωτήσεις E3.1-E3.2, ο συντελεστής α Cronbach

υπολογίζεται $0,717 > 0,7$. Άρα, μπορεί να δημιουργηθεί μια κοινή μεταβλητή, με το όνομα «**Επέκταση της δικής μου Μάθησης**» και θα είναι ο μέσος όρος των απαντήσεων των 2 αυτών ερωτήσεων.

Ερωματολόγιο αξιολόγησης e-course & περιβάλλοντος (‘Assessment Rubric for the “αPT² e-SEL Tutoring” e-course & “αPT² e-SEL Tutoring Environment”)

Ακολουθεί έλεγχος για το εάν υπάρχει συνέπεια μεταξύ των απαντήσεων των ερωτήσεων E1.1-E1.6, που αναφέρονται στο “αPT² e-SEL Tutoring” e-course. Για τις ερωτήσεις E1.1-E1.6 ο συντελεστής α Cronbach υπολογίζεται $0,847 > 0,7$. Άρα, υπάρχει συνέπεια μεταξύ των απαντήσεων των ερωτήσεων E1.1-E1.6. Επομένως, μπορεί να δημιουργηθεί μια κοινή μεταβλητή, με το όνομα “**αPT² e-SEL Tutoring e-course**” και θα είναι ο μέσος όρος των απαντήσεων των 6 αυτών ερωτήσεων.

Ομοίως, γίνεται έλεγχος για το εάν υπάρχει συνέπεια μεταξύ των απαντήσεων των ερωτήσεων E2.1-E2.15, που αναφέρονται στο “αPT² e-SEL Tutoring” environment. Για τις ερωτήσεις E2.1-E2.15 ο συντελεστής α Cronbach υπολογίζεται $0,736 > 0,7$. Άρα, υπάρχει συνέπεια μεταξύ των απαντήσεων των ερωτήσεων E2.1-E2.15. Επομένως, μπορεί να δημιουργηθεί μια κοινή μεταβλητή, με το όνομα “**αPT² e-SEL Tutoring environment**” και θα είναι ο μέσος όρος των απαντήσεων των 15 αυτών ερωτήσεων.

Ερωματολόγιο αξιολόγησης Κινήτρων (‘Assessment Rubric for ARCSBI’)

Αρχικά, ξεκινώντας από την πρώτη ομάδα ερωτήσεων που αφορούν στην προσοχή, πραγματοποιείται αντιστροφή όσων ερωτήσεων έχουν αρνητική έννοια (E4, E8 και E9). Έπειτα, γίνεται έλεγχος εάν υπάρχει συνέπεια μεταξύ των απαντήσεων των ερωτήσεων E1-E9, που αναφέρονται στην προσοχή. Για τις ερωτήσεις E1-E9 ο συντελεστής α Cronbach υπολογίζεται $0,772 > 0,7$. Άρα, υπάρχει συνέπεια μεταξύ των απαντήσεων των ερωτήσεων E1-E9. Επομένως, μπορεί να δημιουργηθεί μια κοινή μεταβλητή, η «**Προσοχή**» και θα αποτελεί το μέσο όρο των απαντήσεων των 9 αυτών ερωτήσεων. Η τιμή της μεταβλητής αυτής ορίζεται ως το άθροισμα των απαντήσεων προς το σύνολο των ερωτήσεων.

Στη συνέχεια, πραγματοποιείται αντιστροφή όσων ερωτήσεων της μεταβλητής «**σχετικότητα**» έχουν αρνητική έννοια (E16 & E18). Έπειτα, γίνεται έλεγχος εάν υπάρχει συνέπεια μεταξύ των απαντήσεων των ερωτήσεων E10-E18, που

αναφέρονται στην σχετικότητα. Για τις ερωτήσεις E10-E18 ο συντελεστής α Cronbach υπολογίζεται $0,737 > 0,7$. Άρα, υπάρχει συνέπεια μεταξύ των απαντήσεων των ερωτήσεων E10-E18. Επομένως, μπορεί να δημιουργηθεί μια κοινή μεταβλητή, η «**Σχετικότητα**» και θα είναι ο μέσος όρος των απαντήσεων των 9 αυτών ερωτήσεων.

Έπειτα, πραγματοποιείται αντιστροφή των ερωτήσεων E24 & E25 της μεταβλητής «εμπιστοσύνη» που έχουν αρνητική έννοια. Εν συνεχεία, γίνεται έλεγχος εάν υπάρχει συνέπεια μεταξύ των απαντήσεων των ερωτήσεων E19-E26, που αναφέρονται στην εμπιστοσύνη. Για τις ερωτήσεις E19-E26 ο συντελεστής α Cronbach υπολογίζεται $0,588 < 0,7$. Παρατηρείται πως ο συντελεστής α Cronbach είναι μικρότερος του 0,7. Μέσα από τον πίνακα 19, εντοπίζεται η ερώτηση της μεταβλητής «εμπιστοσύνη», η οποία προκαλεί πτώση στην τιμή του α . Η Ερώτηση αυτή είναι η E23, με την εξαγωγή της οποίας, αυξάνεται ο βαθμός α Cronbach σε $0,664 > 0,6$. Άρα, υπάρχει συνέπεια μεταξύ των απαντήσεων των ερωτήσεων E19-E26 (εκτός της E23). Επομένως, μπορεί να δημιουργηθεί μια κοινή μεταβλητή, με το όνομα «**Εμπιστοσύνη**» και θα είναι ο μέσος όρος των απαντήσεων των 7 αυτών ερωτήσεων.

Πίνακας 19: Item total Statistics E23

	<i>Scale Mean if Item Deleted</i>	<i>Scale Variance if Item Deleted</i>	<i>Corrected Item-Total Correlation</i>	<i>Cronbach's Alpha if Item Deleted</i>
E19. Υπήρχαν οδηγίες για την εκτέλεση των δραστηριοτήτων.	27,82	9,152	,490	,507
E20. Ήξερα ότι η επιτυχία μου βασίστηκε στις ικανότητες και τις προσπάθειές μου.	28,45	9,141	,214	,587
E22. Ο στόχος των δραστηριοτήτων αποτελούσε πρόκληση αλλά ήταν τελικά κάτι το επιτεύξιμο για μένα.	28,42	9,322	,407	,525
E23. Στην αρχή του μαθήματος, είχα την εντύπωση ότι θα	28,85	11,497	-,109	,664

ήταν εύκολο για μένα.

E24. Οι δραστηριότητες του μαθήματος ήταν πιο δύσκολες για μένα από ότι θα επιθυμούσα.

28,27

8,906

,321

,545

E25. Δεν μπορούσα να κατανοήσω πολλά πράγματα από το περιεχόμενο του μαθήματος.

28,04

8,147

,458

,493

E.26 Η καλή οργάνωση του υλικού με βοήθησε να αποκτήσω την πεποίθηση ότι θα διεκπεραιώσω τις δραστηριότητες.

28,09

9,232

,438

,518

Ακολουθεί έλεγχος για το εάν υπάρχει συνέπεια μεταξύ των απαντήσεων των ερωτήσεων E27-E31, που αναφέρονται στην ικανοποίηση. Για τις ερωτήσεις E27-E31 ο συντελεστής α Cronbach υπολογίζεται $0,829 > 0,7$. Άρα, υπάρχει συνέπεια μεταξύ των απαντήσεων των ερωτήσεων E27-E31. Επομένως, μπορεί να δημιουργηθεί μια κοινή μεταβλητή, με το όνομα «**Ικανοποίηση**» και θα είναι ο μέσος όρος των απαντήσεων των 5 αυτών ερωτήσεων.

Ομοίως γίνεται έλεγχος για το αν υπάρχει συνέπεια μεταξύ των απαντήσεων των ερωτήσεων E32-E34, που αναφέρονται στην πρόθεση συμπεριφοράς. Για τις ερωτήσεις E32-E34 ο συντελεστής α Cronbach υπολογίζεται $0,917 > 0,7$. Άρα, υπάρχει συνέπεια μεταξύ των απαντήσεων των ερωτήσεων E32-E34. Επομένως, μπορεί να δημιουργηθεί μια κοινή μεταβλητή, η «**Πρόθεση Συμπεριφοράς**», η οποία θα αποτελεί το μέσο όρο των απαντήσεων των 3 αυτών ερωτήσεων.

Ακολουθεί ο έλεγχος για το αν υπάρχει συνέπεια μεταξύ των απαντήσεων των ερωτήσεων E35-E36, που αναφέρονται στην αλληλεπίδραση. Για τις ερωτήσεις E35-E36 ο συντελεστής α Cronbach υπολογίζεται $0,847 > 0,7$. Άρα, υπάρχει συνέπεια μεταξύ των απαντήσεων των ερωτήσεων E35-E36. Επομένως, μπορεί να δημιουργηθεί μια κοινή μεταβλητή, η «**Αλληλεπίδραση**», η οποία θα αποτελεί το μέσο όρο των απαντήσεων των 2 αυτών ερωτήσεων.

4.2.2 Τα ερευνητικά ερωτήματα

Τα μέσα συλλογής δεδομένων που χρησιμοποιήθηκαν ήταν 3 παραδοτέα αρχεία, καθώς επίσης, 2 ερωτηματολόγια (pre/post test) και 2 Ρουμπρίκες, τα οποία συμπλήρωσαν οι εκπαιδευόμενοι σε Google forms.

Όσον αφορά στο **1^ο ερευνητικό ερώτημα (E.E.1)**, αλλά και στα επιμέρους ερευνητικά ερωτήματα που προκύπτουν για κάθε δείκτη της κοινωνικής και συναισθηματικής μάθησης (SEL), εξετάζεται η εξοικείωση των συμμετεχόντων με κάθε δείκτη ξεχωριστά αλλά και συνολικά. Για την εξέταση του παρόντος ερωτήματος, οι συμμετέχοντες συμπλήρωσαν ένα αυτοσχέδιο ερωτηματολόγιο (pre/post-test), όπου κλήθηκαν να αναγνωρίσουν σε 25 περιστατικά τις δεξιότητες κοινωνικής και συναισθηματικής μάθησης που σχετίζονται με το εκάστοτε περιστατικό. Οι εκπαιδευόμενοι συμπλήρωσαν το ερωτηματολόγιο πριν και μετά τη λήξη του e-course, ώστε να ελεγχθεί τυχόν μεταβολή στις απαντήσεις τους και να διαπιστωθεί εάν και κατά πόσο εξοικειώθηκαν και με ποιους δείκτες. Το ερωτηματολόγιο παρουσιάζει 25 περιστατικά, στα οποία οι εκπαιδευόμενοι καλούνται να επιλέξουν τη δεξιότητα που ο πρωταγωνιστής κάθε περιστατικού διαθέτει ή θα έπρεπε να διαθέτει. Επιπλέον, για την εξέταση του **1^{ου} ερευνητικού ερωτήματος** οι εκπαιδευόμενοι κλήθηκαν να ολοκληρώσουν 3 παραδοτέα-δραστηριότητες, μέσα από την ανάλυση των οποίων διακρίνεται η εξοικείωση τους με τις 5 δεξιότητες κοινωνικής και συναισθηματικής μάθησης.

Για την απάντηση του **2^{ου} ερευνητικού ερωτήματος (E.E.2)**, το οποίο διερευνά την εξοικείωση των εκπαιδευόμενων με τους δείκτες Αυτό-κατευθυνόμενης μάθησης (SDL), οι εκπαιδευόμενοι συμπλήρωσαν ένα ερωτηματολόγιο (pre/post-test). Το παρόν ερωτηματολόγιο αποτελείται από 8 ερωτήσεις που αφορούν στις 3 Κυριότερες

Πτυχές της Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης: 1. Κυριότητα της Μάθησης, 2. Διαχείριση και Παρακολούθηση της δικής μου μάθησης και 3. Επέκταση της δικής μου μάθησης. Για τις απαντήσεις χρησιμοποιήθηκε 5βαθμη διαβάθμιση σημαντικότητας της κλίμακας Likert με δυνατές απαντήσεις: 1=Καθόλου, 2=Λίγο, 3=Ούτε λίγο ούτε πολύ, 4=Πολύ, 5=Πάρα πολύ.

Όσον αφορά στην απάντηση του **3^{ου} ερευνητικού ερωτήματος (E.E.3)**, αξιοποιήθηκε η ρουμπρίκα 1, η οποία αξιολογεί το e-course συνολικά και το τεχνολογικά υποστηριζόμενο περιβάλλον ειδικότερα. Η ρουμπρίκα 1 αποτελείται από 21 ερωτήσεις, εκ των οποίων οι 6 αφορούν στο e-course και οι 15 στο τεχνολογικά υποστηριζόμενο περιβάλλον. Για τις απαντήσεις χρησιμοποιήθηκε 5βαθμη διαβάθμιση σημαντικότητας της κλίμακας Likert με δυνατές απαντήσεις: 1=Καθόλου, 2=Λίγο, 3=Ούτε λίγο ούτε πολύ, 4=Πολύ, 5=Πάρα πολύ.

Για την απάντηση του **4^{ου} ερευνητικού ερωτήματος (E.E.4)** αξιοποιήθηκε η ρουμπρίκα 2, η οποία αξιολογεί τους δείκτες: Προσοχή, Σχετικότητα, Εμπιστοσύνη, Ικανοποίηση, Πρόθεση Συμπεριφοράς και Αλληλεπίδραση. Η ρουμπρίκα 2 αποτελείται από 36 ερωτήσεις, εκ των οποίων οι 9 αφορούν στην Προσοχή, 9 στην Σχετικότητα, 8 στην Εμπιστοσύνη, 5 στην Ικανοποίηση, 3 στην Πρόθεση Συμπεριφοράς και 2 στην Αλληλεπίδραση. Για τις απαντήσεις χρησιμοποιήθηκε 5βαθμη διαβάθμιση σημαντικότητας της κλίμακας Likert με δυνατές απαντήσεις: 1=Καθόλου, 2=Λίγο, 3=Ούτε λίγο ούτε πολύ, 4=Πολύ, 5=Πάρα πολύ.

1^ο Ερευνητικό Ερώτημα

RQ1) Σε ποιο βαθμό επηρεάστηκαν οι κοινωνικές και συναισθηματικές (SEL) δεξιότητες των εκπαιδευομένων ως προς:

RQ1.1) το δείκτη της Αυτοεπίγνωσης;

RQ1.2) το δείκτη της Αυτοδιαχείρισης;

RQ1.3) το δείκτη της Υπεύθυνης Λήψης Αποφάσεων;

RQ1.4) το δείκτη της Κοινωνικής Επίγνωσης;

RQ1.5) το δείκτη των Δεξιοτήτων Σχέσεων;

Αρχικά, πραγματοποιήθηκε έλεγχος κανονικότητας για τις μεταβλητές του ερωτηματολογίου Pre/post-test 1 που αφορούν στο 1^ο Ερευνητικό Ερώτημα, για να διαπιστωθεί εάν οι μεταβλητές: αυτοεπίγνωση, αυτοδιαχείριση, κοινωνική επίγνωση, υπεύθυνη λήψη αποφάσεων και δεξιότητες σχέσεων, ακολουθούν κανονική κατανομή. Καθώς η $p\text{-value}_{\text{πριν}}=0,055>0,05$ και η $p\text{-value}_{\text{μετά}}=0,175>0,05$, όλες οι μεταβλητές ακολουθούν κανονική (βλ. πίνακα 20).

Πίνακας 20: Έλεγχος κανονικότητας Kolmogorov-Smirnov Test για Pre/Post-test 1

	N	Normal Parameters a,b			Most Extreme Differences		Kolmogorov-Smirnov Z	Asymp. Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Absolute	Positive	Negative		
ΒαθμολογίαPre	55	17,36	4,494	,181	,082	-,181	1,341	,055
ΒαθμολογίαPost	55	17,60	3,952	,149	,068	-,149	1,103	,175

Έτσι, αξιοποιείται το Paired Samples Test, ώστε να ελεγχθεί εάν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά πριν και μετά. Από τον έλεγχο t-test προκύπτει η τιμή του p-value να είναι ίση με $0,705>0,05$, άρα δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά πριν και μετά (βλ. πίνακα 21).

Πίνακας 21: Έλεγχος Paired Samples Test για Pre/Post-test 1

		Paired Differences							
Pair		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	95% Confidence Interval of the Difference		t	df	Sig. (2-tailed)
					Lower	Upper			
Pair 1	ΒαθμολογίαPre - ΒαθμολογίαPost	-,236	4,603	,621	-1,481	1,008	-,381	54	,705

Μάλιστα, ο μέσος όρος βαθμολογίας πριν είναι 17,36, ενώ ο μέσος όρος βαθμολογίας μετά είναι 17,60 (βλ. πίνακα 22).

Πίνακας 22: Μέσος όρος βαθμολογίας πριν και μετά (Pre/Post-test 1)

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	ΒαθμολογίαPre	17,36	55	4,494	,606
	ΒαθμολογίαPost	17,60	55	3,952	,533

2^ο Ερευνητικό Ερώτημα

RQ2.) Σε ποιο βαθμό οι εκπαιδευόμενοι ενίσχυσαν τις δεξιότητες Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης μέσα από τις «Κυριότερες πτυχές της Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης» (Salient Aspects of SDL”), ως προς:

RQ2.1) την Κυριότητα της μάθησης;

RQ2.2) τη Διαχείριση και παρακολούθηση της δικής μου μάθησης;

RQ2.3) την Επέκταση της δικής μου μάθησης;

Πραγματοποιήθηκε έλεγχος κανονικότητας για τις μεταβλητές του ερωτηματολογίου Pre/post-test 2, που αφορούν στο 2^ο Ερευνητικό Ερώτημα, για να διαπιστωθεί εάν οι καινούριες μεταβλητές που δημιουργήθηκαν: «Κυριότητα της Μάθησης» και «Επέκταση της δικής μου Μάθησης», καθώς και οι ερωτήσεις που αφορούν στη μεταβλητή «Διαχείριση και παρακολούθηση της δικής μου μάθησης», ακολουθούν κανονική κατανομή. Ο έλεγχος γίνεται εφαρμόζοντας το Kolmogorov-Smirnov Test (βλ. Πίνακα 23), όπου διαπιστώνεται πως δεν ακολουθούν όλες οι μεταβλητές κανονική κατανομή, καθώς η $p\text{-value}_{\text{κυριότητα μάθησης μετά}}$ και η $p\text{-value}_{A2.1,A2.2}$ πριν και μετά $<0,05$.

Πίνακας 23: Έλεγχος κανονικότητας Kolmogorov-Smirnov Test για Pre/Post-test 2

	N	Normal Parameters ^{a,b}		Most Extreme Differences			Kolmogorov-Smirnov Z	Asymp. Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Absolute	Positive	Negative		
Κυριότητα της Μάθησης (Πριν)	55	3,9000	,54772	,138	,137	-,138	1,020	,249
Επέκταση της δικής μου Μάθησης (Πριν)	55	3,9818	,68694	,158	,158	-,156	1,175	,126
Κυριότητα της Μάθησης (Μετά)	55	4,2182	,58344	,228	,228	-,209	1,688	,007
Επέκταση της δικής μου Μάθησης (Μετά)	55	4,0909	,73969	,164	,133	-,164	1,219	,102
A2.1 Εξερευνώ ένα εύρος πιθανοτήτων και λαμβάνω την πιο αξιόπιστη απόφαση	55	4,05	,678	,278	,278	-,268	2,058	,000
A2.2 Αυτοσχεδιάζω και αυτό-διαχειρίζομαι το χρόνο μου	55	3,91	1,005	,245	,139	-,245	1,818	,003
B2.1 Εξερευνώ ένα εύρος πιθανοτήτων και λαμβάνω την πιο αξιόπιστη απόφαση	55	4,07	,663	,289	,289	-,274	2,144	,000
B2.2 Αυτοσχεδιάζω και αυτό-διαχειρίζομαι το χρόνο μου	55	4,04	,942	,229	,153	-,229	1,696	,006

Εφόσον, δεν ακολουθούν όλες οι μεταβλητές κανονική κατανομή γίνεται η χρήση του Wilcoxon test για να εξετασθεί εάν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά στις απαντήσεις του δείγματος πριν και μετά. (βλ. Πίνακα 24). Από τον πίνακα 24 διαπιστώνεται πως η Κυριότητα της Μάθησης παρουσιάζει στατιστικά σημαντική διαφορά πριν και μετά, αφού η p-value ισούται με $0,00 < 0,05$.

Πίνακας 24: Έλεγχος Wilcoxon Test για Pre/Post-test 2

	Z	Asymp. Sig. (2-tailed)
Κυριότητα της Μάθησης (Μετά) - Κυριότητα της Μάθησης (Πριν)	-4,528 ^b	,000
Επέκταση της δικής μου Μάθησης (Μετά) - Επέκταση της δικής μου Μάθησης (Πριν)	-1,029 ^b	,303
B2.1 Εξερευνώ ένα εύρος πιθανοτήτων και λαμβάνω την πιο αξιόπιστη απόφαση - A2.1 Εξερευνώ ένα εύρος πιθανοτήτων και λαμβάνω την πιο αξιόπιστη απόφαση	-,191 ^b	,849
B2.2 Αυτοσχεδιάζω και αυτό- διαχειρίζομαι το χρόνο μου - A2.2 Αυτοσχεδιάζω και αυτό- διαχειρίζομαι το χρόνο μου	-,787 ^b	,431
Note: * a. Wilcoxon Signed Ranks Test, b. Based on negative ranks		

Μέσα από τον Πίνακα 25 παρουσιάζονται οι ελάχιστες (min) και οι μέγιστες (max) τιμές, καθώς και ο μέσος όρος (mean) των τιμών των μεταβλητών του δείγματος. Επίσης, παρατηρείται μικρή αύξηση στο μέσο όρο των τιμών όλων των μεταβλητών μετά την ολοκλήρωση του e-course, ο οποίος κυμαίνεται στο 4, πολύ κοντά στην max τιμή. Το γεγονός αυτό δηλώνει την εξοικείωση των συμμετεχόντων με τις δεξιότητες αυτό-κατευθυνόμενης μάθησης.

Πίνακας 25: Min-Max-Mean τιμές για Pre/Post-test 2

	<i>N</i>	<i>Minimum</i>	<i>Maximum</i>	<i>Mean</i>	<i>Std. Deviation</i>
Κυριότητα της Μάθησης (Πριν)	55	2,50	5,00	3,9000	,54772
Κυριότητα της Μάθησης (Μετά)	55	2,50	5,00	4,2182	,58344
Επέκταση της δικής μου Μάθησης (Πριν)	55	2,50	5,00	3,9818	,68694
Επέκταση της δικής μου Μάθησης (Μετά)	55	2,50	5,00	4,0909	,73969
A2.1 Εξερευνώ ένα εύρος πιθανοτήτων και λαμβάνω την πιο αξιόπιστη απόφαση	55	3	5	4,05	,678
B2.1 Εξερευνώ ένα εύρος πιθανοτήτων και λαμβάνω την πιο αξιόπιστη απόφαση	55	3	5	4,07	,663
A2.2 Αυτοσχεδιάζω και αυτό-διαχειρίζομαι το χρόνο μου	55	2	5	3,91	1,005
B2.2 Αυτοσχεδιάζω και αυτό-διαχειρίζομαι το χρόνο μου	55	2	5	4,04	,942
Valid N (listwise)	55				

3^ο Ερευνητικό Ερώτημα

RQ3.) Σε ποιο βαθμό το τεχνολογικά υποστηριζόμενο περιβάλλον "**apT² e-SEL Tutoring environment**", βοήθησε στην επίτευξη των στόχων του e-course βάσει της Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης;

Πραγματοποιήθηκε έλεγχος κανονικότητας για τις μεταβλητές της Ρουμπρίκας 1, οι οποίες αντιστοιχούν στο 3^ο Ερευνητικό Ερώτημα, για να διαπιστωθεί εάν οι καινούριες μεταβλητές που δημιουργήθηκαν: "**apT² e-SEL Tutoring e-course**" & "**apT² e-SEL Tutoring environment**", ακολουθούν κανονική κατανομή. Ο έλεγχος

γίνεται εφαρμόζοντας το Kolmogorov-Smirnov Test (βλ. Πίνακα 26, όπου διαπιστώνεται πως και οι 2 μεταβλητές ακολουθούν κανονική κατανομή ($p\text{-value}>0,05$)).

Πίνακας 26: Έλεγχος κανονικότητας Kolmogorov-Smirnov Test για Rubric 1

	N	Normal Parameters ^{a,b}		Most Extreme Differences			Kolmogorov-Smirnov Z	Asymp. Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Absolute	Positive	Negative		
αPT ² e-SEL Tutoring	55	4,0788	,57989	,106	,089	-,106	,786	,567
αPT ² e-SEL Tutoring environment (Google Sites)	55	3,6145	,37596	,095	,095	-,074	,702	,709

Στη συνέχεια, γίνεται έλεγχος για να διαπιστωθεί αν οι νέες μεταβλητές “**αPT² e-SEL Tutoring e-course**” & “**αPT² e-SEL Tutoring environment**”, συσχετίζονται μεταξύ τους. Για τον υπολογισμό του συντελεστή συσχέτισης μεταξύ των μεταβλητών αυτών αξιοποιήθηκε ο συντελεστής συσχέτισης Pearson, καθώς ακολουθούν όλες οι μεταβλητές κανονική κατανομή. Στον πίνακα που ακολουθεί, διαπιστώνεται πως υπάρχει θετική συσχέτιση μεταξύ των 2 αυτών μεταβλητών. Μάλιστα, παρατηρείται στατιστικά σημαντική σχέση, αφού το $p\text{-value}=0,000<0,05$ και ο συντελεστής συσχέτισης Pearson είναι 0,728, τιμή που πλησιάζει στο 1. Αυτό σημαίνει ότι όσο αυξάνεται η μια μεταβλητή αυξάνεται και η άλλη.

Πίνακας 27: Έλεγχος συσχέτισης Pearson για Rubric 1

	Pearson Correlation		Sig. (2-tailed)	N
	<i>αPT²e-SEL Tutoring</i>	<i>αPT²e-SEL Tutoring environment (Google Sites)</i>	<i>αPT²e-SEL Tutoring</i>	<i>αPT²e-SEL Tutoring environment (Google Sites)</i>
<i>αPT²e-SEL Tutoring</i>	1	,728**	,000	55
<i>αPT²e-SEL Tutoring environment (Google Sites)</i>	,728**	1	,000	55

Note: * Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Αξιολόγηση αPT² e-SEL Tutoring e-course

(Το υλικό με τις απαντήσεις των συμμετεχόντων παρατίθενται στο Παράρτημα).

Σκοπός και θέμα e-course

Η περισσότεροι συμμετέχοντες είχαν θετική άποψη για το σκοπό και το θέμα του σεμιναρίου. Μάλιστα, 28 συμμετέχοντες δήλωσαν πως ο σκοπός του σεμιναρίου ήταν «**πολύ**» σαφής ενώ 24 δήλωσαν πως ο σκοπός του σεμιναρίου ήταν «**πάρα πολύ**» σαφής. Ακόμη, η πλειοψηφία των εκπαιδευομένων δήλωσε πως το θέμα του σεμιναρίου προσέλκυσε πολύ το ενδιαφέρον τους. Πιο συγκεκριμένα, 28 συμμετέχοντες δήλωσαν πως το θέμα του σεμιναρίου προσέλκυσε «**πολύ**» το ενδιαφέρον τους, ενώ 16 συμμετέχοντες δήλωσαν πως το θέμα του σεμιναρίου προσέλκυσε «**πάρα πολύ**» το ενδιαφέρον τους.

Υλικό e-course

Σχετικά με το υλικό του e-course, το οποίο προσφέρθηκε μέσω του Google Sites, η πλειοψηφία των συμμετεχόντων (31 άτομα) δήλωσε πως τους βοήθησε «**πάρα πολύ**» να ολοκληρώσουν τα παραδοτέα τους.

Γνώσεις από το e-course

Οι περισσότεροι συμμετέχοντες υποστήριξαν πως οι γνώσεις που απέκτησαν από το e-course θα τους βοηθήσουν «πολύ» στην επαγγελματική τους ανάπτυξη, καθώς επίσης κι ότι ανέπτυξαν πρακτικές γνώσεις τόσο για τη συναισθηματική αγωγή των μαθητών τους, όσο και για την Αυτό-κατευθυνόμενη μάθησή τους.

Αξιολόγηση apT² e-SEL Tutoring environment

Χρήση Google Sites

Η πλειοψηφία των εκπαιδευομένων (26 άτομα) δήλωσε πως μπορούσε «πολύ» εύκολα να αντιληφθεί τις διαθέσιμες επιλογές του περιβάλλοντος, ενώ 20 εκπαιδευόμενοι δήλωσαν «πάρα πολύ» στη συγκεκριμένη απάντηση («πολύ»: 47,3%, «πάρα πολύ»: 36,4%).

Ακόμη, η πλειοψηφία των εκπαιδευομένων (27 άτομα) δήλωσε πως αυτός ο δικτυακός τόπος ήταν «πολύ» εύκολος στη χρήση, ενώ 25 εκπαιδευόμενοι δήλωσαν «πάρα πολύ» στη συγκεκριμένη απάντηση («πολύ»: 49,1%, «πάρα πολύ»: 45,5%).

Όσον αφορά στο περιβάλλον του Google Sites, οι περισσότεροι συμμετέχοντες (28 άτομα) δήλωσαν «πολύ» στην ακόλουθη πρόταση: «Το περιβάλλον μου δίνει επαρκώς τη δυνατότητα να γνωρίζω σε ποια περιοχή βρίσκομαι ανά πάσα στιγμή» («πολύ»: 50,9%, «πάρα πολύ»: 27,3%).

Σχετικά με τη δομή της πληροφορίας και της πλοήγησης, οι περισσότεροι συμμετέχοντες (26 άτομα) υποστήριξαν πως ήταν «πολύ» κατάλληλες και κατανοητές («πολύ»: 47,3%, «πάρα πολύ»: 30,9%).

Η πλειοψηφία των εκπαιδευομένων (28 άτομα) δήλωσε πως θα ήθελε «πολύ» να χρησιμοποιεί αυτό το δικτυακό τόπο συχνά («πολύ»: 50,9%).

Οι περισσότεροι συμμετέχοντες (29 άτομα) υποστήριξαν πως βρήκαν τις διάφορες λειτουργίες σε αυτό το δικτυακό τόπο «πολύ» καλά οργανωμένες («πολύ»: 52,7%, «πάρα πολύ»: 25,5%).

Ακόμη, η πλειοψηφία των εκπαιδευομένων δήλωσε «καθόλου» στην ακόλουθη πρόταση: «Σκέφτηκα ότι υπήρχε μεγάλη ασυνέπεια σε αυτό το δικτυακό τόπο» («καθόλου»: 40%, «λίγο»: 38,2%).

Επίσης, οι περισσότεροι συμμετέχοντες δήλωσαν «πολύ» στην ακόλουθη πρόταση: «Φαντάζομαι ότι οι περισσότεροι άνθρωποι θα μάθουν να χρησιμοποιούν αυτό το δικτυακό τόπο πολύ γρήγορα» («πολύ»: 54,5%, «πάρα πολύ»: 30,9%).

Η πλειοψηφία των εκπαιδευομένων δήλωσε «καθόλου» στην ακόλουθη πρόταση: «Βρήκα αυτό το δικτυακό τόπο αδικαιολόγητα περίπλοκο/δύσκολο στη χρήση» («καθόλου»: 67,3%, «λίγο»: 27,3%).

Οι περισσότεροι συμμετέχοντες ένιωσαν «πολύ» σίγουροι χρησιμοποιώντας αυτό το δικτυακό τόπο. («πολύ»: 49,1%, «πάρα πολύ»: 27,3%).

Όσον αφορά τις απαιτούμενες γνώσεις των εκπαιδευομένων, η πλειοψηφία των συμμετεχόντων δήλωσε πως δε χρειάστηκε «καθόλου» να μάθει πολλά πράγματα πριν να μπορέσει να ξεκινήσει με αυτό το δικτυακό τόπο («καθόλου»: 40%, «λίγο»: 32,7%).

Σχετικά με την υποστήριξη της ομάδας του εργαστηρίου, οι περισσότεροι εκπαιδευόμενοι δήλωσαν πως οι οδηγίες και οι κατευθύνσεις της ομάδας του εργαστηρίου, στο τεχνολογικό περιβάλλον "**apT² e-SEL Tutoring environment**", ήταν «πάρα πολύ» επαρκείς και τους βοήθησαν να συμμετέχουν ενεργά («πάρα πολύ»: 50,9%, «πολύ»: 38,2%,).

Η πλειοψηφία των εκπαιδευομένων δήλωσε πως το περιβάλλον "apT² e-SEL Tutoring" ήταν «πολύ» ελκυστικό («πολύ»: 34,5%, «πάρα πολύ»: 30,9%).

Επίσης, οι περισσότεροι συμμετέχοντες υποστήριξαν πως το περιβάλλον "apT² e-SEL Tutoring" συνείσφερε «πολύ» στην ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των μελών κάθε ομάδας («πολύ»: 47,3%, «πάρα πολύ»: 30,9%).

Τέλος, η πλειοψηφία των εκπαιδευομένων δήλωσε πως το περιβάλλον "**apT² e-SEL Tutoring environment**", ανταποκρίθηκε «πολύ» στις απαιτήσεις και στους στόχους του e-course («πολύ»: 54,5%, «πάρα πολύ»: 30,9%).

4^ο Ερευνητικό Ερώτημα

RQ4.) Κατά πόσο επηρεάστηκαν τα κίνητρα των εκπαιδευομένων αξιοποιώντας το διδακτικό υλικό του "**apT² e-SEL Tutoring environment**";

Πραγματοποιήθηκε έλεγχος κανονικότητας για τις μεταβλητές της Ρουμπρίκας 2, που περιλαμβάνονται στο 4^ο Ερευνητικό Ερώτημα, για να διαπιστωθεί εάν οι καινούριες μεταβλητές που δημιουργήθηκαν: **Προσοχή, Σχετικότητα, Εμπιστοσύνη, Ικανοποίηση, Πρόθεση Συμπεριφοράς και Αλληλεπίδραση**, ακολουθούν κανονική κατανομή. Ο έλεγχος γίνεται εφαρμόζοντας το Kolmogorov-Smirnov Test (βλ. Πίνακα 28), όπου διαπιστώνεται πως όλες οι μεταβλητές εκτός από την αλληλεπίδραση ακολουθούν κανονική κατανομή ($p\text{-value}_{\text{αλληλεπίδρασης}} < 0,05$).

Πίνακας 28: Έλεγχος κανονικότητας Kolmogorov-Smirnov Test για Rubric 2

	N	Normal Parameters ^{a,b}		Most Extreme Differences			Kolmogorov-Smirnov Z	Asymp. Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Absolute	Positive	Negative		
Attention	55	3,9556	,46535	,102	,102	-,082	,760	,611
Relevance	55	3,9152	,45258	,110	,110	-,079	,817	,517
Cofidence	55	4,1221	,48439	,118	,073	-,118	,878	,424
Satisfaction	55	4,0509	,58274	,107	,071	-,107	,795	,552
Behavioral_Intentions	55	4,2061	,74395	,155	,143	-,155	1,146	,145
Interaction	55	4,1182	,79328	,223	,133	-,223	1,651	,009

Στη συνέχεια, γίνεται έλεγχος για να διαπιστωθεί αν οι νέες μεταβλητές: **Προσοχή, Σχετικότητα, Εμπιστοσύνη, Ικανοποίηση, Πρόθεση Συμπεριφοράς και Αλληλεπίδραση** συσχετίζονται μεταξύ τους. Για τον υπολογισμό του συντελεστή συσχέτισης μεταξύ των μεταβλητών αυτών αξιοποιήθηκε ο συντελεστής συσχέτισης Spearman, καθώς δεν ακολουθούν όλες οι μεταβλητές κανονική κατανομή. Στον πίνακα 29, διαπιστώνεται πως υπάρχει θετική σχέση μεταξύ των 6 αυτών μεταβλητών. Μάλιστα, παρατηρείται στατιστικά σημαντική σχέση για τις

περισσότερες συσχετίσεις, αφού μέσα από την ανάλυση προκύπτει το $p\text{-value}=0,000<0,05$ και ο συντελεστής συσχέτισης για όλες τις μεταβλητές είναι κοντά στο 1. Αυτό σημαίνει ότι όσο αυξάνεται η προσοχή, αυξάνεται και η σχετικότητα. Ομοίως, και για τους υπόλοιπους συνδυασμούς μεταβλητών.

Πίνακας 29: Έλεγχος συσχέτισης Spearman για Rubric 2

Pearson Correlation						
	<i>Attention</i>	<i>Relevance</i>	<i>Confidence</i>	<i>Satisfaction</i>	<i>Behavioral_Intentions</i>	<i>Interaction</i>
Attention	1,000	,660**	,593**	,000	,304*	,547**
Relevance	,660**	1,000	,544**	,647**	,471**	,508**
Confidence	,593**	,544**	1,000	,534**	,395**	,277*
Satisfaction	,616**	,647**	,534**	1,000	,436**	,495**
Behavioral_Intentions	,304	,471**	,395**	,436**	1,000	,347**
Interaction	,547**	,508**	,277*	,495**	,347**	1,000

Note: **. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).
*. Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

Ο πίνακας που ακολουθεί παρουσιάζει τη μέγιστη (max) και ελάχιστη (min) τιμή, καθώς και το μέσο όρο (mean) των απαντήσεων που παρατηρήθηκε στο δείγμα για κάθε μεταβλητή. Γίνεται αντιληπτό πως ο μέσος όρος των απαντήσεων για κάθε μεταβλητή, βρίσκεται πάντα στο 4. Συνεπώς, οι συμμετέχοντες έχουν θετική άποψη και φαίνονται ικανοποιημένα από το e-course και το περιβάλλον γενικότερα.

Πίνακας 30: Min-Max-Mean τιμές για Rubric 2

	<i>N</i>	<i>Minimum</i>	<i>Maximum</i>	<i>Mean</i>	<i>Std. Deviation</i>
Attention	55	2,89	5,00	3,9556	,46535
Relevance	55	2,78	4,78	3,9152	,45258
Cofidence	55	3,14	5,00	4,1221	,48439
Satisfaction	55	2,60	5,00	4,0509	,58274
Behavioral_Intentions	55	2,00	5,00	4,2061	,74395
Interaction	55	1,00	5,00	4,1182	,79328
Valid N (listwise)	55				

Στους πίνακες που ακολουθούν παρουσιάζονται ενδεικτικά ερωτήματα της Ρουμπρίκας 'Assessment Rubric for ARCSBI'. Γενικότερα, παρατηρείται οι εκπαιδευόμενοι έχουν θετική άποψη για το e-course. Πιο συγκεκριμένα, στο 1^ο ερώτημα οι περισσότεροι φοιτητές, 29 στους 55, δήλωσαν «**πολύ**», 13 στους 55 δήλωσαν «**πάρα πολύ**» και μόνο ένα άτομο δήλωσε «**λίγο**» στην απάντησή του («πολύ»: 52,7%, «πάρα πολύ»: 23,6%).

Πίνακας 31: Ρουμπρίκα 2/ Ερώτημα 1

E1. Τα σημαντικά σημεία τονίζονταν με έντονη γραμματοσειρά (bold), χρώμα και υπογραμμίσεις.

	<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
	Λίγο	1	1,8	1,8
	Ούτε λίγο ούτε πολύ	12	21,8	23,6
Valid	Πολύ	29	52,7	76,4
	Πάρα πολύ	13	23,6	100,0
	Total	55	100,0	100,0

Πίνακας 32: Ρουμπρίκα 2/ Ερώτημα 2

E2. Υπήρχε κάτι ενδιαφέρον στην αρχή αυτού του μαθήματος που τράβηξε την προσοχή μου.

		<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
Valid	Ούτε λίγο ούτε πολύ	10	18,2	18,2	18,2
	Πολύ	33	60,0	60,0	78,2
	Πάρα πολύ	12	21,8	21,8	100,0
	Total	55	100,0	100,0	

Επίσης, στην ερώτηση 2 διακρίνεται η θετική άποψη των εκπαιδευομένων για το e-course. Πιο συγκεκριμένα, 33 στους 55 φοιτητές απάντησαν στο ερώτημα 2 «**πολύ**», 12 στους 55 φοιτητές απάντησαν «**πάρα πολύ**», ενώ μόνο 10 στους 55 φοιτητές απάντησαν «**ούτε λίγο ούτε πολύ**» («πολύ»: 60%, «πάρα πολύ»: 21,8%, «ούτε λίγο ούτε πολύ»: 18,2%).

Στο Παράρτημα 4 είναι διαθέσιμο το σύνολο των απαντήσεων των φοιτητών, όπου διαφαίνεται, στην πλειοψηφία, η θετική τους άποψη.

Ανάλυση Παραδοτέων αρχείων (1^ο Ερευνητικό Ερώτημα)

Πέρα από την αρχική και τελική αξιολόγηση σχετικά με τις δεξιότητες κοινωνικής και συναισθηματικής μάθησης, στην παρούσα έρευνα πραγματοποιήθηκε και διαμορφωτική αξιολόγηση μέσα από την ανάλυση παραδοτέων αρχείων (ΔΡ_4.1, ΔΡ_4.2 & ΔΡ_5.1), τα οποία κλήθηκαν να υλοποιήσουν οι εκπαιδευόμενοι. Πιο συγκεκριμένα, τα παραδοτέα αρχεία αποτελούσαν δραστηριότητες με ερωτήσεις μέσω των οποίων αντλούνταν πληροφορίες σχετικά με τις 5 μεταβλητές της Κοινωνικής και Συναισθηματικής Μάθησης (1. Αυτοεπίγνωση, 2. Αυτοδιαχείριση, 3. Κοινωνική Επίγνωση, 4. Υπεύθυνη Λήψη Αποφάσεων και 5. Δεξιότητες Σχέσεων). Η ατομική ΔΡ_4.1: “Η ιστορία του Bobby” παρουσίαζε την ιστορία ενός μαθητή του Bobby, ο οποίος ήταν περιθωριοποιημένος, εξαιτίας της διαφορετικότητάς του. Οι εκπαιδευόμενοι σε αυτή τη δραστηριότητα κλήθηκαν να απαντήσουν σε ένα σύνολο

ερωτήσεων, οι οποίες αφορούσαν στην αυτοεπίγνωση, στην αυτοδιαχείριση και στην κοινωνική επίγνωση και ουσιαστικά καλούνταν να επιχειρηματολογήσουν για το πώς θα διαχειρίζονταν τη παρούσα κατάσταση-πρόβλημα.

Η ομαδική ΔΡ_4.2: “Η καλύτερη λύση” παρουσίαζε καταστάσεις-προβλήματα της καθημερινής ζωής, όπου οι εκπαιδευόμενοι κλήθηκαν να απαντήσουν σε ένα σύνολο ερωτήσεων που αφορούσαν στις δεξιότητες υπεύθυνης λήψης αποφάσεων, κοινωνικής επίγνωσης και στις δεξιότητες σχέσεων. Στην συγκεκριμένη δραστηριότητα οι συμμετέχοντες αξιοποιώντας τη συνεργατική στρατηγική “Six Thinking hats” του de Bono, καλούνταν να σκεφτούν πιθανές εναλλακτικές λύσεις για την επιτυχή επίλυση του προβλήματος.

Η ατομική ΔΡ_5.1: “Επίλυση Συγκρούσεων” παρουσίαζε υποθετικά σενάρια που αφορούσαν συγκρούσεις στον εργασιακό χώρο, όπου οι εκπαιδευόμενοι κλήθηκαν να απαντήσουν σε ένα σύνολο ερωτήσεων που αφορούσαν στις δεξιότητες σχέσεων. Ουσιαστικά, οι συμμετέχοντες πρότειναν στρατηγικές επίλυσης των συγκρούσεων.

Μέσα από την ανάλυση των παραδοτέων και τις απαντήσεις του δείγματος έγινε αντιληπτό πως οι εκπαιδευόμενοι ήταν εξοικειωμένοι με τις δεξιότητες κοινωνικής και συναισθηματικής μάθησης (Ερευνητικό Ερώτημα 1), καθώς στις απαντήσεις τους ανέφεραν σωστά τα συναισθήματα (αυτοεπίγνωση) που ενδέχεται να βιώνουν οι ήρωες των ιστοριών-καταστάσεων-σεναρίων της εκπαιδευτικής παρέμβασης, μπήκαν στη θέση τους (κοινωνική επίγνωση-ενσυναίσθηση), κλήθηκαν να διαχειριστούν καταστάσεις (αυτοδιαχείριση), αναγνώρισαν τις επιλογές και τις συνέπειες μιας συμπεριφοράς (υπεύθυνη λήψη αποφάσεων), αλλά διαχειρίστηκαν και καταστάσεις επιλέγοντας την καταλληλότερη λύση για την επιτυχή επίλυση της σύγκρουσης (δεξιότητες σχέσεων). Αναφέρονται ενδεικτικά παραδείγματα:

Για τη ΔΡ_4.1:

Αυτοεπίγνωση: Αναγνώριση συναισθημάτων συμμετεχόντων για τον περιθωριοποιημένο Bobby → απάντηση: οίκτος, λύπη

Κοινωνική Επίγνωση (Ενσυναίσθηση): Αναγνώριση συναισθημάτων συμμετεχόντων εάν ήταν στη θέση του Bobby → απάντηση: Απογοήτευση, θλίψη, θυμό

Αυτοδιαχείριση: Διαχείριση της κατάστασης αν ο Bobby ήταν μαθητής των συμμετεχόντων → απάντηση: ανάγνωση βιβλίων που αφορούν στη διαφορετικότητα και οργάνωση σχετικών με το θέμα δραστηριοτήτων, ώστε να κατανοήσουν οι μαθητές πως η διαφορετικότητα στη ζωή μας είναι αναγκαία αλλά και όμορφη.

Για τη ΔΡ_4.2:

Υπεύθυνη λήψη αποφάσεων: «Θεωρείτε πως αντιμετώπισαν κατάλληλα την κατάσταση;» (αναγνώριση επιλογών και συνεπειών τους) → Απάντηση: Οι εμπλεκόμενοι στη διαμάχη, διευθυντής και οικογένεια, λειτούργησαν ο καθένας από την πλευρά του, με γνώμονα τις δικές του ανάγκες και πεποιθήσεις. Η στάση τους φαίνεται να είναι απόλυτη και επιλέγουν λύσεις των άκρων δηλαδή αποβολή της μαθήτριας και δικαστική παρέμβαση. Η σύγκρουση θα μπορούσε να λυθεί συνεργατικά δηλαδή με ουσιαστική επικοινωνία εκφράζοντας τα συναισθήματα, τις ανάγκες και τους κανόνες που διέπουν τη λειτουργία του σχολείου.

Κοινωνική επίγνωση: «Πως διαχειρίστηκαν οι ήρωες της Peace News Card τα συναισθήματά τους;» → Απάντηση: Όλοι λειτούργησαν με τα δικά του «γυαλιά». Θυμός, Έλλειψη ενσυναίσθησης, κατανόησης και αναγκών, ακραίες συμπεριφορές, έλλειψη ανοχής, χρησιμοποιούν τη θέληση της δύναμης για να εξουσιάσουν και όχι για να συνεργαστούν, απροθυμία για την επίλυση προβλημάτων.

Δεξιότητες σχέσεων: Διαχείριση της κατάστασης-επιλογή καταλληλότερης λύσης για αποτελεσματική διαχείριση συγκρούσεων → απάντηση: Εμείς δεν θα αποβάλλαμε το κορίτσι από το σχολείο. Θα ζητούσαμε να συζητήσουμε με τους γονείς και το κορίτσι προσωπικά για να κάνουμε κατανοητό πως δεν επιτρέπονται από τους κανονισμούς του σχολείου θρησκευτικές ενδείξεις από τους μαθητές. Αν οι γονείς ήταν ανένδοτοι θα ζητούσαμε να κανονιστεί μία συνέλευση μεταξύ συμβουλίου γονέων και

καθηγητών. Εκεί θα μπορούσε να συζητηθεί διεξοδικά το θέμα και να ειπωθούν όλες οι απόψεις με σκοπό να βρεθεί κάποια ικανοποιητική λύση.

Για τη ΔΡ_5.1:

Δεξιότητες σχέσεων: Επιλογή βέλτιστης λύσης-επιλογή στρατηγικής επίλυσης σύγκρουσης→ απάντηση: *Η βέλτιστη στρατηγική επίλυσης που επιλέγω είναι η Συνεργασία. Λαμβάνοντας υπόψιν μου το πλαίσιο σύγκρουσης (ομάδα για τη δημιουργία ενός πρωτότυπου serious game), θεωρώ ότι η παρουσίαση όλων των απόψεων και των ιδεών όλων των μελών της ομάδας ανεξαιρέτως και η εποικοδομητική συζήτηση πάνω στις προτάσεις που θα ακουστούν είναι ό,τι πιο δημιουργικό για την υλοποίηση του project. Κι αυτό γιατί τα μέλη της ομάδας μπορούν να ασκήσουν κριτική, να συμπληρώσει ο ένας την ιδέα του άλλου, να διαφωνήσουν, αλλά στο τέλος να συμφωνήσουν σε μια καλύτερη λύση και μέσα από έναν δημιουργικό διάλογο συνεργασίας να οδηγηθούν στα επιθυμητά αποτελέσματα και στην υλοποίηση της επιθυμητής πρότασης.*

Συνεπώς, θα μπορούσαμε να συμπεράνουμε πως οι συμμετέχοντες φαίνονται να είναι ήδη εξοικειωμένοι με τις δεξιότητες κοινωνικής και συναισθηματικής μάθησης, καθώς μέσα από τα pre/post-test δε διαφαίνεται κάποια σημαντική στατιστικά διαφορά στο σκορ των απαντήσεων τους, και από την ανάλυση των παραδοτέων φαίνεται πως είναι εξοικειωμένοι με τις δεξιότητες αυτές. Το ότι δε παρουσιάστηκε σημαντική στατιστικά διαφορά ίσως οφείλεται στο γεγονός ότι δεν υπήρχε μεγάλο δείγμα, δεν έγινε τυχαία δειγματοληψία καθώς επίσης η υλοποίηση του e-course ήταν μικρής διάρκειας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

5.1 Επισκόπηση Αποτελεσμάτων

Στην παρούσα διπλωματική εργασία πραγματοποιήθηκε ο σχεδιασμός, η υλοποίηση και η αξιολόγηση ενός τεχνολογικά υποστηριζόμενου περιβάλλοντος ("**apT² e-SEL Tutoring environment**"), αξιοποιώντας το μοντέλο της Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης για την ανάπτυξη Κοινωνικών και Συναισθηματικών Δεξιοτήτων (Social and Emotional Learning/ SEL) στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση. Πιο συγκεκριμένα, για το σχεδιασμό και την υλοποίηση του τεχνολογικά υποστηριζόμενου περιβάλλοντος ("**apT² e-SEL Tutoring environment**") αξιοποιήθηκε ένα e-course, ενορχηστρωμένο με τη θεωρία της Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης, βάσει των προτύπων στόχων του οργανισμού CASEL. Ειδικότερα, διαμορφώθηκαν τα ακόλουθα ερευνητικά ερωτήματα:

RQ1.) Σε ποιο βαθμό επηρεάστηκαν οι κοινωνικές και συναισθηματικές (SEL) δεξιότητες των εκπαιδευομένων ως προς:

RQ1.1) το δείκτη της Αυτοεπίγνωσης;

RQ1.2) το δείκτη της Αυτοδιαχείρισης;

RQ1.3) το δείκτη της Υπεύθυνης Λήψης Αποφάσεων;

RQ1.4) το δείκτη της Κοινωνικής Επίγνωσης;

RQ1.5) το δείκτη των Δεξιοτήτων Σχέσεων;

RQ2.) Σε ποιο βαθμό οι εκπαιδευόμενοι ενίσχυσαν τις δεξιότητες Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης μέσα από τις «Κυριότερες πτυχές της Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης» (Salient Aspects of SDL"), ως προς:

RQ2.1) την Κυριότητα της μάθησης

RQ2.2) τη Διαχείριση και παρακολούθηση της δικής μου μάθησης

RQ2.3) την Επέκταση της δικής μου μάθησης

RQ3.) Σε ποιο βαθμό το τεχνολογικά υποστηριζόμενο περιβάλλον "**apT² e-SEL Tutoring environment**", βοήθησε στην επίτευξη των στόχων του e-course βάσει της Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης;

RQ4.) Κατά πόσο επηρεάστηκαν τα κίνητρα των εκπαιδευομένων αξιοποιώντας το διδακτικό υλικό του "**apT² e-SEL Tutoring environment**";

Όσον αφορά στο 1^ο Ερευνητικό Ερώτημα:

RQ1.) Σε ποιο βαθμό επηρεάστηκαν οι κοινωνικές και συναισθηματικές (SEL) δεξιότητες των εκπαιδευομένων ως προς:

RQ1.1) το δείκτη της Αυτοεπίγνωσης;

RQ1.2) το δείκτη της Αυτοδιαχείρισης;

RQ1.3) το δείκτη της Υπεύθυνης Λήψης Αποφάσεων;

RQ1.4) το δείκτη της Κοινωνικής Επίγνωσης;

RQ1.5) το δείκτη των Δεξιοτήτων Σχέσεων;

Από τα ευρήματα της στατιστικής ανάλυσης και των παραδοτέων αρχείων των συμμετεχόντων διαπιστώνεται πως οι αξιολογητές έδειξαν να είναι εξοικειωμένοι με τους δείκτες της κοινωνικής και συναισθηματικής μάθησης. Ωστόσο, δεν παρατηρούνται στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ των δεικτών, πριν και μετά το e-course. Πιο συγκεκριμένα, ο μέσος όρος βαθμολογίας του pre-test 1 είναι 17,36, ενώ ο μέσος όρος βαθμολογίας του post-test 1 είναι 17,60. Σύμφωνα με τη διεθνή βιβλιογραφία, σε εκπαιδευτικές παρεμβάσεις, η ανάπτυξη των SEL δεξιοτήτων είναι επιτυχής ιδίως όταν η εκπαιδευτική παρέμβαση συνοδεύεται από κάποια μεθοδολογία-μοντέλο. Μάλιστα, έρευνες που αξιοποίησαν το SDL μοντέλο ως όχημα για την ανάπτυξη SEL δεξιοτήτων αποδεικνύουν πως μπορεί να επιτευχθεί το επιθυμητό αποτέλεσμα, καθώς οι δεξιότητες SEL ενισχύονται. Ωστόσο, στην παρούσα έρευνα εξαιτίας της σύντομης διάρκειας του e-course, καθώς επίσης και εξαιτίας των

περιορισμών που αναφέρονται στην ενότητα 3.6.2 δεν παρατηρήθηκε σημαντική αλλαγή στις δεξιότητες SEL.

Όσον αφορά στο 2^ο Ερευνητικό Ερώτημα:

RQ2.) Σε ποιο βαθμό οι εκπαιδευόμενοι ενίσχυσαν τις δεξιότητες Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης μέσα από τις «Κυριότερες πτυχές της Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης» (Salient Aspects of SDL”), ως προς:

RQ2.1) την Κυριότητα της μάθησης

RQ2.2) τη Διαχείριση και παρακολούθηση της δικής μου μάθησης

RQ2.3) την Επέκταση της δικής μου μάθησης

Όσον αφορά στην αυτό-κατευθυνόμενη μάθηση οι εκπαιδευόμενοι φάνηκε να την ενίσχυσαν μέχρι το τέλος της μαθησιακής διεργασίας. Πιο συγκεκριμένα, όσον αφορά στην Κυριότητα της μάθησης, παρατηρήθηκαν τα υψηλότερα ποσοστά συγκριτικά με τις άλλες πτυχές της αυτό-κατευθυνόμενης μάθησης. Ουσιαστικά, η Κυριότητα της μάθησης παρουσίασε τη μεγαλύτερη αύξηση του μέσου όρου μετά την ολοκλήρωση του e-course (μέσος όρος_{πριν}=3.9000, μέσος όρος_{μετά}=4.2182). Αύξηση του μέσου όρου, αν και μικρού βαθμού, παρατηρήθηκε επίσης, και για τις μεταβλητές «Διαχείριση και Παρακολούθηση της δικής μου μάθησης» και «Επέκταση της δικής μου μάθησης». Συνεπώς, μέσα από το e-course οι εκπαιδευόμενοι ανέπτυξαν μεταξύ άλλων, τις δεξιότητες θέσπισης στόχων (goal-setting skills), διαχείρισης χρόνου (time-management skills), λήψης αποφάσεων (decision making skills) και ανεξάρτητης σκέψης (independent thinking skills). Ακόμη, ανέπτυξαν την ικανότητα να εφαρμόζουν τη γνώση σε νέα περιβάλλοντα μάθησης.

Όσον αφορά στο 3^ο Ερευνητικό Ερώτημα:

RQ3.) Σε ποιο βαθμό το τεχνολογικά υποστηριζόμενο περιβάλλον **”apT² e-SEL Tutoring environment”**, βοήθησε στην επίτευξη των στόχων του e-course βάσει της Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης;

Σχετικά με το e-course, καθώς και το περιβάλλον του **"apT² e-SEL Tutoring environment"**, οι αξιολογητές ήταν θετικοί στις απαντήσεις τους. Πιο συγκεκριμένα, φάνηκε πως ο σκοπός και το θέμα του e-course ήταν σε σημαντικό βαθμό σαφή, προσέλκυαν το ενδιαφέρον των εκπαιδευόμενων και το υλικό που προσφέρθηκε μέσω της πλατφόρμας Google Sites, τους βοήθησε σε σημαντικό βαθμό να ολοκληρώσουν τα παραδοτέα τους. Ακόμη, μέσα από την εκπαιδευτική παρέμβαση οι συμμετέχοντες δήλωσαν πως απέκτησαν πρακτικές γνώσεις για την κοινωνική και συναισθηματική μάθηση αλλά και για την αυτό-κατευθυνόμενη μάθηση. Σχετικά με τις διαθέσιμες επιλογές του περιβάλλοντος, η πλειοψηφία των εκπαιδευομένων δήλωσε πως μπορούσε πολύ εύκολα να τις αντιληφθεί, ενώ ο δικτυακός τόπος ήταν γι' αυτούς πολύ εύκολος στη χρήση, χωρίς να απαιτεί ιδιαίτερες γνώσεις, και οι λειτουργίες του πολύ καλά οργανωμένες. Μάλιστα, οι περισσότεροι συμμετέχοντες ένιωσαν πολύ σίγουροι χρησιμοποιώντας αυτό το δικτυακό τόπο. Γενικότερα, όσον αφορά στη δομή της πληροφορίας και της πλοήγησης, οι περισσότεροι συμμετέχοντες τις βρήκαν πολύ κατάλληλες και κατανοητές. Όσον αφορά στην υποστήριξη από την ομάδα του εργαστηρίου, οι περισσότεροι εκπαιδευόμενοι θεώρησαν πάρα πολύ επαρκείς τις οδηγίες και τις κατευθύνσεις της ομάδας εργαστηρίου και ότι τους βοήθησαν να συμμετέχουν ενεργά στο τεχνολογικό περιβάλλον **"apT² e-SEL Tutoring"**. Ακόμη, η πλειοψηφία των εκπαιδευομένων δήλωσε πως το περιβάλλον **"apT² e-SEL Tutoring"** ήταν πολύ ελκυστικό κι ότι συνείσφερε πολύ στην ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των μελών κάθε ομάδας. Τέλος, η πλειοψηφία των εκπαιδευομένων δήλωσε πως το περιβάλλον **"apT² e-SEL Tutoring"** ανταποκρίθηκε πολύ στις απαιτήσεις και στους στόχους του e-course.

Όσον αφορά στο 4^ο Ερευνητικό Ερώτημα:

RQ4.) Κατά πόσο επηρεάστηκαν τα κίνητρα των εκπαιδευομένων αξιοποιώντας το διδακτικό υλικό του **"apT² e-SEL Tutoring environment"**;

Οι συμμετέχοντες εκδήλωσαν θετική άποψη για το διδακτικό υλικό του **"apT² e-SEL Tutoring environment"**, όπου διαπιστώθηκε πως έμειναν πολύ ικανοποιημένοι και ανέπτυξαν ισχυρά κίνητρα σχετικά με την εκπαιδευτική παρέμβαση. Μάλιστα, ο μέσος όρος των απαντήσεων στις μεταβλητές της ARCSBI Rubric κυμαίνεται στο 4,

πολύ κοντά στην μέγιστη τιμή (5). Έτσι, γίνεται αντιληπτό πως ο σχεδιασμός του e-course και του εκπαιδευτικού υλικού και περιβάλλοντος συντέλεσε:

- στη διέγερση και τη διατήρηση της **Προσοχής** των εκπαιδευομένων, καθ' όλη τη διάρκεια της εκπαιδευτικής παρέμβασης
- συντέλεσε στην ανάπτυξη πίστης των συμμετεχόντων στον εαυτό τους, όσον αφορά στη διεκπεραίωση του παρόντος e-course (**Εμπιστοσύνη**)
- συντέλεσε στη δημιουργία αίσθησης **Ικανοποίησης** στους συμμετέχοντες
- συντέλεσε στην αναγνώριση της χρησιμότητας της ηλεκτρονικής μάθησης και στην επικείμενη ενσωμάτωσή της στη μαθησιακή διεργασία των συμμετεχόντων (Πρόθεση Συμπεριφοράς)

Και ανέδειξε:

- τη σύνδεση του εκπαιδευτικού υλικού και των δραστηριοτήτων με αυθεντικές εμπειρίες και ενδιαφέροντα των εκπαιδευόμενων (**Σχετικότητα**)
- την αλληλεπίδραση μεταξύ των εκπαιδευόμενων μεταξύ τους, αλλά και με τον εκπαιδευτικό (**Αλληλεπίδραση**)

Άλλωστε, έρευνες αποδεικνύουν πως e-learning περιβάλλοντα που υποστηρίζονται από το μοντέλο SDL, διατηρούν τα κίνητρα των συμμετεχόντων κατά τη διάρκεια του e-course. Πράγματι, στην παρούσα έρευνα ο εκπαιδευτικός σχεδιασμός του e-course βοήθησε στη διατήρηση των κινήτρων των εκπαιδευομένων, καθώς ακολούθησε τις εξής αρχές εκπαιδευτικού σχεδιασμού:

- 1) Παροχή περιεχομένου στους εκπαιδευόμενους που είναι σχετικό και χρήσιμο για αυτούς
- 2) Αξιοποίηση πολυμέσων στο e-course, για τη διατήρηση του ενδιαφέροντος των εκπαιδευομένων
- 3) Παροχή εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων που προσομοιώνουν πραγματικές καταστάσεις ζωής
- 4) Παροχή εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων που εμπλέκουν ενεργά τους εκπαιδευόμενους στη μαθησιακή διεργασία
- 5) Παροχή περιεχομένου σύμφωνα με το ανάλογο επίπεδο δυσκολίας
- 6) Σχεδιασμός ενός περιβάλλοντος που να είναι εύκολος στην πλοήγηση

- 7) Σχεδιασμός ενός e-course που να ικανοποιεί τον εκπαιδευόμενο όσον αφορά στο σύνολο της μαθησιακής εμπειρίας
- 8) Ενσωμάτωση κοινωνικών αλληλεπιδράσεων κατά τη μαθησιακή διεργασία (αλληλεπίδραση με εκπαιδευτή και αλληλεπίδραση μεταξύ των εκπαιδευομένων)
- 9) Παροχή ανατροφοδότησης (feedback) για τις επιδόσεις των εκπαιδευομένων

Ανακεφαλαιωτικά, μπορεί να ειπωθεί πως ο σχεδιασμός του e-course και του εκπαιδευτικού υλικού και περιβάλλοντος, συντέλεσε στην ανάπτυξη των **Κινήτρων** των συμμετεχόντων.

5.2 Συμπεράσματα

Μελετώντας τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας γίνεται αντιληπτό πως οι εκπαιδευόμενοι μέσα από το "**apT² e-SEL Tutoring** e-course" και "**apT² e-SEL Tutoring environment**", εξοικειώθηκαν σε μικρό βαθμό με τους δείκτες Κοινωνικής και συναισθηματικής μάθησης. Δεν παρατηρήθηκε κάποια στατιστικά σημαντική διαφορά όσον αφορά στους δείκτες Κοινωνικής και συναισθηματικής μάθησης, γεγονός που εξηγείται από τους περιορισμούς του δείγματος στο κεφάλαιο 3.6.2. Σχετικά με τις δεξιότητες αυτό-κατευθυνόμενης μάθησης, οι εκπαιδευόμενοι φάνηκε να τις ενίσχυσαν μέχρι το τέλος της εκπαιδευτικής παρέμβασης. Μάλιστα, η κυριότητα της μάθησης φάνηκε να αναπτύχθηκε σε σημαντικό βαθμό σε σχέση με τις υπόλοιπες πτυχές της αυτό-κατευθυνόμενης μάθησης. Συνεπώς, μέσα από το e-course οι εκπαιδευόμενοι ανέπτυξαν σε σημαντικό βαθμό τις δεξιότητες θέσπισης στόχων (goal-setting skills).

Επιπλέον, μέσα από τις θετικές απαντήσεις των συμμετεχόντων, προκύπτει πως το e-course ακολουθεί τα κριτήρια μιας αποτελεσματικής ροής εκπαιδευτικού σχεδιασμού. Παράλληλα, παρατηρείται πως οι εκπαιδευόμενοι έμειναν ικανοποιημένοι από το e-course και το περιβάλλον του **apT² e-SEL Tutoring**. Αυτό, διαπιστώθηκε μέσα από τις υψηλές βαθμολογίες που παρουσίασαν οι μεταβλητές που εξετάστηκαν: Προσοχή, Σχετικότητα, Εμπιστοσύνη, Ικανοποίηση, Πρόθεση συμπεριφοράς και Αλληλεπίδραση.

5.3 Προτάσεις για περαιτέρω έρευνα

Στόχος της παρούσας διπλωματικής εργασίας ήταν ο σχεδιασμός, η υλοποίηση και η αξιολόγηση ενός τεχνολογικά υποστηριζόμενου περιβάλλοντος ("**apT² e-SEL Tutoring environment**"), αξιοποιώντας το μοντέλο της Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης για την ανάπτυξη Κοινωνικών και Συναισθηματικών Δεξιοτήτων (Social and Emotional Learning/ SEL) στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση και συγκεκριμένα σε 55 υποψήφιους (ICT/ΤΠΕ) εκπαιδευτικούς του Πανεπιστημίου Πειραιώς.

Η παρούσα μελέτη θα μπορούσε να αποτελέσει το έναυσμα για περαιτέρω έρευνα ως προς τα ακόλουθα:

- Το "**apT² e-SEL Tutoring**" e-course είναι ένα η-μάθημα διάρκειας 2 μόλις εβδομάδων, με ένα ορισμένο σύνολο δραστηριοτήτων (7). Για να αναδειχθούν σημαντικότερες στατιστικά διαφορές στις δεξιότητες κοινωνικής και συναισθηματικής μάθησης σημαντικός καθίσταται ο ρόλος της μεγαλύτερης χρονικής διάρκειας και ο εμπλουτισμός των δραστηριοτήτων ενός τέτοιου e-course.
- Σχετικά με την χρήση του Google Sites για την εκπαίδευση, θα μπορούσε να εφαρμοστεί η παρούσα εκπαιδευτική παρέμβαση και σε ένα άλλο τεχνολογικό εργαλείο, για να εξεταστούν τυχόν μεταβολές στα αποτελέσματα.
- Τον εντοπισμό τυχόν διαφορών στην εμπλοκή των εκπαιδευομένων στις δραστηριότητες της εκπαιδευτικής παρέμβασης μέσα από μια παραδοσιακή διδασκαλία (face2face), σε σύγκριση με την ενορχήστρωση των δραστηριοτήτων στο δικτυακό τόπο του Google Sites.
- Τον εντοπισμό της μεταβολής και άλλων δεικτών πέραν όσων αφορούν την κοινωνική και συναισθηματική μάθηση, κατά τη διάρκεια της εκπαιδευτικής παρέμβασης.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία

Ajzen, I., & Fishbein, M. (1980). *Understanding attitudes and predicting social behavior*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

About e-Learning. (2014). *E-Learning Advantages and Disadvantages*. Retrieved November 28, 2016, from <http://www.about-elearning.com/e-learning-advantages-and-disadvantages.html>

Boyatzis, R. (2001). *Unleashing the power of self-directed learning*. Retrieved July 7, 2006, from <http://www.eiconsortium.org>

Boyatzis, R.E. (2002). *Changing the Way We Manage Change: The Consultants Speak*, Quorum Books, NY.

Boyatzis, R. (2004). Self-directed learning, develop your emotional intelligence. *Executive Excellence*, 21, 11-12.

Brackett, M. & Katulak, N., (2007). Emotional Intelligence in the Classroom: Skill- Based Training for teachers and students In: Joseph Chiarrochi & Marziyah Panju (2008). *7 Successful Strategies to Promote Emotional Intelligence in the Classroom*, Great Britain: MPG Books Ltd

Bressert, S. (2007). What is Emotional Intelligence (EQ)?. *Psych Central*. Retrieved from <http://psychcentral.com/lib/what-is-emotional-intelligence-eq/0001037>

Brockett, R. G., and Hiemstra, R. (1991) *Self-direction in adult learning: Perspectives on theory, research, and practice*, London: Routledge.

Brooke, J. (1996). SUS: A “quick and dirty” usability scale. In P. W. Jordan, B. Thomas, B. A. Weerdmeester, & I. L. McClelland (Eds.), *Usability evaluation in industry*. 189–194. London: Taylor & Francis.

CASEL. (n.d.). What is SEL. Retrieved November 27, 2016, from <http://selted.weebly.com/what-is-sel.html>

- Chee, T. S, Divaharan, S., Tan, L., & Mun, C. H. (2011). *Self-directed learning with ICT: Theory, practice and assessment*. Singapore: Ministry of Education. Retrieved November 30, 2016, from <http://ictconnection.moe.edu.sg/ictconnection/slot/u200/mp3/monographs/self-directed%20learning%20with%20ict.pdf>
- Cherry, K. (2016) IQ or EQ: *Which One Is More Important? Traditional Intelligence vs. Emotional Intelligence*. Retrieved December 3, 2016, from <https://www.verywell.com/iq-or-eq-which-one-is-more-important-2795287>
- Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning (2003). *Safe and Sound: An Educational Leader's Guide to Evidence-Based Social and Emotional Learning (SEL) Programs*. Retrieved November 27, 2016, from http://indiana.edu/~pbisin/pdf/Safe_and_Sound.pdf
- Color code personality science. (n.d.). *Education*. Retrieved November 27, 2016, from <http://www.colorcode.com/media/WhitePaperSELinEdToday.pdf>
- Cooper, S. (2013, March 18). Look for employees with high EQ over IQ. *Forbes*. Retrieved December 3, 2016, from <http://www.forbes.com/sites/stevecooper/2013/03/18/look-for-employees-with-high-eq-over-iq/>
- CoSyLLab Wiki. (2015). *Six Thinking Hats*. Retrieved November 5, 2016, from http://cosywiki.ds.unipi.gr/index.php/Six_Thinking_Hats
- Dacey, J. S., Fiore, L. B., & Brion-Meisels, S. (2016). *Your child's social and emotional well-being : a complete guide for parents and those who help them*. Chichester, West Sussex, UK : Wiley/Blackwell
- Darling-Hammond, L. (2006). Constructing 21st-century teacher education. *Journal of Teacher Education*, 57(3), 300-314. Retrieved November 21, 2016 from <http://jte.sagepub.com/content/57/3/300.full.pdf+html>
- Day, C. (1999). *Developing teachers: The challenges of lifelong learning*. London/Philadelphia, PA: Routledge/Falmer Press.

- Duggleby, J., Howard, J., Butler, K., Williams, L., Cooke, M., Cotton, C., & Schmoller, S. (2002). *Effective Online Tutoring Guidelines*. Sheffield: JISC, The Sheffield College.
- Durlak, J. A., Weissberg, R.P., Dymnicki, A.B., Taylor, R.D., & Schellinger, K.B. (2011). The impact of enhancing student's social and emotional learning: A meta-analysis of school-based universal interventions. *Child Development*, 82, 405-432. doi:10.1111/j.1467-8624.2010.01564.x
- Durlak, J. A., Domitrovich, C. E., Weissberg, R. P., & Gullotta, T. P. (2015). *Handbook of social and emotional learning: Research and practice*. New York: Guilford.
- eLearning Industry (n.d.). *Advantages and Disadvantages of Online Learning*. Retrieved November 28, 2016, from <https://elearningindustry.com/advantages-and-disadvantages-of-online-learning>
- Elias M. J. (2003), "*Academic and Social- Emotional learning*", The International Academy of Education – IAE, The International Academy of Education, France: SADAG Διαθέσιμο: http://www.ibe.unesco.org/fileadmin/user_upload/archive/Publications/educationalpracticesseriespdf/prac11e.pdf
- Edutopia Staff, (2009). *Big Thinkers: Howard Gardner on Multiple Intelligences*. Retrieved November 21, 2016, from <https://www.edutopia.org/multiple-intelligences-howard-gardner-video>
- Edutopia Staff, (2011). *Social and Emotional Learning: A Short History*. Retrieved November 27, 2016, from <https://www.edutopia.org/social-emotional-learning-history>
- Edutopia Staff, (2016). *Multiple Intelligences: What Does the Research Say?* Retrieved November 21, 2016, from <https://www.edutopia.org/multiple-intelligences-research>
- Fern, H.S., (2013). *Implementation of a social and emotional learning programme in physical education: A teacher's action*. (Master in Sport and Exercise Psychology, Department of Sports Sciences, University of Jyväskylä) Retrieved November 21,

<https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/42014/URN:NBN:fi:ju-201308262193.pdf;sequence=1>

Fragouli, E. (2009). 'Emotional intelligence and change: a new approach through self directed learning and incorporation of imagined interactions', *Int. J. Decision Sciences, Risk and Management*, Vol. 1, Nos. 1/2, pp.112–125. Retrieved November 21, 2016 from <http://www.fapia.dk/wp-content/uploads/2012/02/Fragouli-2009.pdf>

George, D., & Mallery, P. (2003). *SPSS for Windows step by step: A simple guide and reference*. 11.0 update (4th ed.). Boston: Allyn & Bacon.

Gibbons, M.(2002). *The self-directed learning handbook: Challenging adolescent students to excel*. San Francisco, CA: Jossey-Bass

Goleman, D. (χ.η.). *Emotional Intelligence*. Ανακτήθηκε την 22η Οκτωβρίου 2016 από την ηλεκτρονική διεύθυνση <http://www.danielgoleman.info/topics/emotional-intelligence/>

Goleman, D. (χ.η.). *Social and Emotional Learning*. Ανακτήθηκε την 22η Οκτωβρίου 2016 από την ηλεκτρονική διεύθυνση <http://www.danielgoleman.info/topics/social-emotional-learning/>

Guglielmino, L. M. (1996). An examination of self-directed learning readiness and selected demographic variables of top female executives. In H. B. Long & Associates, *Current developments in self-directed learning* (pp. 11-22). Norman, OK: Public Managers Center, University of Oklahoma.

Guglielmino, L. M. (1997). Reliability and validity of the Self-Directed Learning Readiness Scale and the Learner Preference Assessment. In H. B. Long & Associates, *Current developments in self-directed learning*. Norman, OK: Public Managers Center, University of Oklahoma.

Guglielmino, L. M. (1978). *Development of the self-directed learning readiness scale*. (Doctoral dissertation, University of Georgia, 1977). *Dissertation Abstracts International*, 38, 6467A

- Hein S., (2001). *Critical Review of Daniel Goleman*, Ανακτήθηκε την 27η Νοεμβρίου από την ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.egi.org/gole.htm>
- Huitt, W. (2007). *Maslow's hierarchy of needs*. Retrieved November 21, 2016, from <http://www.edpsycinteractive.org/topics/conation/maslow.html>
- Jensen, K. (2012). Intelligence is overrated: What you really need to succeed. *Forbes*. Retrieved December 3, 2016, from <http://www.forbes.com/sites/keldjensen/2012/04/12/intelligence-is-overrated-what-you-really-need-to-succeed/>
- Kahn J., (2013). Can Emotional Intelligence Be Taught? *The New York Times*. Retrieved November 27, 2016, from <http://www.nytimes.com/2013/09/15/magazine/can-emotional-intelligence-be-taught.html?pagewanted=all&r=0>
- Kelley, T. L. & Sharpe, R. T. (2014). "SDL and Technology: Implications for Adult Education," *Adult Education Research Conference*. Retrieved November 27, 2016, from <http://newprairiepress.org/aerc/2014/roundtables/33>
- Knowles M. (1975). *Self-Directed Learning: A Guide for Learners and Teachers*. New York: Association Press.
- Lindsay M., (2013). *Integrating Social Emotional Learning into Secondary Curriculum*. (Master of Science in Education, School of Education and Counseling Psychology, Dominican University of California, San Rafael, CA). Retrieved November 21, 2016, from <http://scholar.dominican.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1094&context=masters-theses>
- Mayer, J. D., Salovey, P., & Caruso, D.R. (2008). Emotional intelligence: New ability or eclectic mix of traits? *American Psychologist*, 63, 503-517
- Merriam, S. B., & Caffarella, R.S. (1999). *Learning in adulthood. A comprehensive guide* (2nd ed.). San Francisco: Jossey-Bass

- Merriam, S. B. (2001). Andragogy and self-directed learning: Pillars of adult learning theory. *New Directions for Adult and Continuing Education*, 89, 3-14. doi: 10.1002/ace.3
- Morrow, L. M., Sharkey, E., & Firestone, W. A. (1993). *Promoting independent reading and writing through self-directed literacy activities in a collaborative setting*. Reading Research Report No.2.
- Payton J., Weissberg R., Durlak J., etc, (2008) *The Positive Impact of Social and Emotional Learning for Kindergarten to Eighth-Grade Students*, CASEL
- Shapley, P. (2000). On-line education to develop complex reasoning skills in organic chemistry. *Journal of Asynchronous Learning Networks*, 4(2). Retrieved December 8, 2003, from <http://www.sloan-c.org/publications/jaln/v4n2/index.asp>
- Schiller P. (2010). *Τα θεμέλια της σχολικής επιτυχίας. Πώς να καλλιεργήσουμε τη συναισθηματική και κοινωνική νοημοσύνη των παιδιών μας*. Εκδόσεις: Διόπτρα
- Schoen, D. (1983). *The reflective practitioner: how professionals think in action*. New York: Basic Books
- Schonert-Reichl, K., & Zakrzewski, V. (2014). How to close the Social-Emotional Gap in Teacher Training. *Greater Good Science Center* . Retrieved November 23, 2016, from http://greatergood.berkeley.edu/article/item/how_to_close_the_social_emotional_gap_in_teacher_training
- Schutte, N., Malouff, J., & Thorsteinsson E. (2013). Increasing Emotional Intelligence through Training: Current Status and Future Directions. *The international Journal of emotional education*, 5(1), 56-72. Ανακτήθηκε την 24η Ιουνίου 2016 από την ηλεκτρονική διεύθυνση https://www.um.edu.mt/_data/assets/pdf_file/0005/183884/vol5i1p4.pdf
- Six seconds Staff, (n.d.). *Social Emotional Learning*. Retrieved November 23, 2016, from <http://www.6seconds.org/education/social-emotional-learning/>

- Soffel, J. (2016). What are the 21st-century skills every student needs? *World Economic Forum*. Retrieved November 21, 2016, from <https://www.weforum.org/agenda/2016/03/21st-century-skills-future-jobs-students/>
- Surbhi, S. (2016). *Difference Between IQ and EQ*. Retrieved December 3, 2016, from <http://keydifferences.com/difference-between-iq-and-eq.html>
- Suttie J., (2011). Does SEL Make the Grade? *Greater Good in Action*. Retrieved November 28, 2016, from http://greatergood.berkeley.edu/article/item/sel_make_the_grade
- Tan, L., & Koh, J. (2014). *Self-directed learning: Learning in the 21st Century*. Singapore: Ministry of Education. Retrieved November 5, 2016, from <http://www.ictconnection/slot/u1023146/SDL%20Monograph.pdf>
- Taylor, B. (1995). Self-directed learning. Revisiting an idea most appropriate for middle school students. *Paper presented at the Combined Meeting of the Great Lakes and Southeast International Reading Association, Nashville.*
- The Partnership for 21st Century Skills. (2009), *P21 Framework Definitions*. Retrieved November 20, 2016, from http://www.p21.org/storage/documents/P21_Framework_Definitions.pdf
- UKessays (2015). *Boyatzis Theory of Self Directed Learning*. Retrieved November 28, 2016, from <https://www.ukessays.com/essays/psychology/boyatzis-theory-of-self-directed-learning-psychology-essay.php>
- Vega V. (2015). Social and Emotional Learning Research Review. *Edutopia*. Retrieved November 23, 2016, from <https://www.edutopia.org/sel-research-learning-outcomes>
- Vohra, V. (2013). Self Directed Learning Approaches to develop emotional intelligence in the business school context, *International Journal of Human Resource Management and Research*, Vol.3 Issue 1, 47-56. Retrieved November 23, 2016, from <http://tjprc.org/publishpapers/--1359351100-4.-Self%20directed%20-full.pdf>

WARWICK Learning and Development Centre. (n.d). Retrieved November 23, 2016, from <https://www2.warwick.ac.uk/services/ldc/courses/sdl/>

Wikipedia. (n.d.). *Google Sites*. Ανακτήθηκε την 5η Δεκεμβρίου, 2016, από https://en.wikipedia.org/wiki/Google_Sites

Yoder N. (2013). *Linking Social-Emotional Learning to Teaching Practices in an Urban Context: A Mixed Methods Study*. (Doctor of Philosophy(Education and Psychology), University of Michigan)). Retrieved November 21, 2016, from https://deepblue.lib.umich.edu/bitstream/handle/2027.42/102353/nyoder_1.pdf?sequence=1

Zins J. & Elias, M. (2007). Social and emotional learning. *Journal of Educational & Psychological Consultation*, 17(2 & 3), 233 - 255. doi: 10.1080/10474410701413152

Ελληνόγλωσση Βιβλιογραφία

Αλεξανδρή Ε. (2010). *Σχεδιασμός και αξιολόγηση στρατηγικών συνεργατικής μάθησης υποστηριζόμενων από την τεχνολογία στα πλαίσια της θεωρίας ανάπτυξης των κινήτρων του J. Keller*. (Αδημοσίευτη μεταπτυχιακή διατριβή, Πανεπιστήμιο Πειραιώς). Ανακτήθηκε την 4η Οκτωβρίου, 2016, από την ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://dione.lib.unipi.gr/xmlui/handle/unipi/4055>

Βρεττός Γ., & Καψάλης Α., (1997). *Αναλυτικό πρόγραμμα*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Γιαννακού, Ι. (2015). *Ανάπτυξη ψηφιακού περιβάλλοντος για υποστήριξη κοινωνικών και ψυχολογικών δεικτών Βιωματικό Σεμινάριο σε Εικονικούς Κόσμους: Διδασκαλία της Συναισθηματικής Αγωγής σε εκπαιδευτικούς*. (Αδημοσίευτη μεταπτυχιακή διατριβή, Πανεπιστήμιο Πειραιώς). Ανακτήθηκε την 4η Οκτωβρίου 2016 από την ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://dione.lib.unipi.gr/xmlui/handle/unipi/8726>

Cohen, L., Manion, L., & Morrison K., (2008). *Μεθοδολογία Εκπαιδευτικής Έρευνας*. Αθήνα: Μεταίχμιο. (Πρωτότυπη δημοσίευση, 2007).

Εκπαίδευση Εκπαιδευτών Ενηλίκων (2008) *Πρόγραμμα Δια Βίου Εκπαίδευσης από Απόσταση*, Εκπαιδευτικό Υλικό, Παραγωγοί Τσιμπουκλή Α. και Φίλλιπς Ν., Επιστημ. Επιμ. Κόκκος Α. και Κουτρούμπα Κ., ΥΠΕΠΘ, ΓΓΕΕ, ΙΔΕΚΕ.

Ζιώγκου, Μ., Δημητριάδης, Σ. (2010). *Χρήση εργαλείων τύπου wiki στην εκπαίδευση: μια μελέτη περίπτωσης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση*. 7ο Πανελλήνιο Συνέδριο με Διεθνή Συμμετοχή «Οι ΤΠΕ στην εκπαίδευση», τόμος II, (σ. 321-328). Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Κόρινθος, 23-26 Σεπτεμβρίου.

Gottman, J. (2000). *Η συναισθηματική νοημοσύνη των παιδιών. Πώς να μεγαλώσουμε παιδιά με συναισθηματική νοημοσύνη. Ένας πρακτικός οδηγός για γονείς*. (Χ. Χατζηχρήστου, Επιμ., & Χ. Ξενάκη, Μετάφρ.). Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Καλομοίρης Η.(2014). *Ανάπτυξη e-Portfolio με τη μέθοδο της Αυτό-κατευθυνόμενης Μάθησης (Self-Directed Learning)*. (Αδημοσίευτη διπλωματική εργασία,

- Πανεπιστήμιο Πειραιώς.) Ανακτήθηκε την 4η Οκτωβρίου 2016 από την ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://dione.lib.unipi.gr/xmlui/handle/unipi/6163>
- Κασιμάτη, Α. (2011). *Εισαγωγή στη διδακτική μεθοδολογία-Μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας*.
- Κατσαρός, Ι. (2008). *Οργάνωση και διοίκηση της εκπαίδευσης*. Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.
- Κουρκούτας, Η. & Μ. Raul Xavier (2010). Ενδυνάμωση ψυχικής ανθεκτικότητας (resilience) σε παιδιά και εφήβους με ακαδημαϊκές και ψυχοκοινωνικές δυσκολίες/διαταραχές: Παρεμβάσεις στο πλαίσιο του σχολείου. Στο Η. Κουρκούτας & Ρ. Caldin, (Επιστ. Επιμ.). *Οικογένειες παιδιών με ιδιαίτερες δυσκολίες και Σχολική Ένταξη* (σ. 131-160). Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα/ΠΕΔΙΟ(5_book_ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΕΣ_ΠΑΙΔΙΩΝ_ΕΝΤΑΞΗ)
- Κουρμούση Ν.(2012). «*Εκπαίδευση σε ατομικές και κοινωνικές δεξιότητες στο πλαίσιο της αγωγής υγείας στο νηπιαγωγείο*». (Αδημοσίευτη διδακτορική διατριβή, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων.) Ανακτήθηκε την 4η Οκτωβρίου, 2016, από την ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://thesis.ekt.gr/thesisBookReader/id/31671#page/138/mode/2up>
- Κουρμούση, Ν. & Κούτρας, Β. (Επιμ.).(2013). *Βήματα για τη ζωή*. Αθήνα: Σοκόλη.
- Κωσταρίδου-Ευκλείδη, Α. (1999). *Ψυχολογία Κινήτρων*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Μπάντη, Α. (2010). *Προγράμματα συναισθηματικής ανάπτυξης στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση – παραδείγματα από τη διεθνή και ελληνική πραγματικότητα*. (Αδημοσίευτη μεταπτυχιακή διατριβή, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών). Ανακτήθηκε την 30η Ιουνίου 2016 από την ηλεκτρονική διεύθυνση <https://dspace.lib.uom.gr/bitstream/2159/14352/3/BantiAsiminaMsc2010.pdf>
- Παπασταματίου, Ν. (2010). *Διδακτικοί Στόχοι και Διδασκαλία*. Ανακτήθηκε την 15^η Δεκεμβρίου, 2016, από http://www.slideshare.net/npapastam/ss-7070611?next_slideshow=1

- Πεγκλίδου, Π. (2014). "*STEM/6 Thinking Hats*": ένα μοντέλο για την ανάπτυξη δεξιοτήτων δημιουργικότητας στην προσχολική εκπαίδευση με την αξιοποίηση των *web 2.0* τεχνολογιών. (Αδημοσίευτη μεταπτυχιακή διατριβή, Πανεπιστήμιο Πειραιώς). Ανακτήθηκε την 4^η Δεκεμβρίου, 2016 από <http://dione.lib.unipi.gr/xmlui/handle/unipi/6159>
- Petrides, Sangareau, Furnham & Frederickson (2006). *Ερωτηματολόγιο αξιολόγησης της ΣΝ των εφήβων ως χαρακτηριστικού γνωρίσματος της προσωπικότητας*. (TEIQue-ASF)
- Πομώνης, Μ. (2014). *Δημιουργία ιστοσελίδων – Googlesites*.
- Τριλίβα, Σ. & Chimienti, G. (1998). *Εγώ και Εσύ γινόμαστε Εμείς - Πρόγραμμα Ελέγχου των συγκρούσεων*, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Υπουργείο Παιδείας & Θρησκευμάτων-Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (2007). «*Αξιολόγηση των Ποιοτικών χαρακτηριστικών του συστήματος πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης*», Ερευνητικό πρόγραμμα.
- Φωτοπούλου Β. (2013). *Επαγγελματισμός, επαγγελματική ανάπτυξη, επαγγελματική ταυτότητα και εκπαιδευτικός. Η περίπτωση των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης*. (Διδακτορική διατριβή, σχολή ανθρωπιστικών και κοινωνικών επιστημών, Πανεπιστήμιο Πατρών). Ανακτήθηκε την 4^η Οκτωβρίου, 2016, από την ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://thesis.ekt.gr/thesisBookReader/id/29911#page/1/mode/2up>
- Χατζόγλου Μ.,(2014). *Ανάπτυξη Διαδικτυακού Περιβάλλοντος e-Tutoring Κλασικών Γλωσσών στην Αγγλική με τη μέθοδο της Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης* (Αδημοσίευτη μεταπτυχιακή διατριβή, Πανεπιστήμιο Πειραιώς). Ανακτήθηκε την 4^η Οκτωβρίου, 2016, από την ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://dione.lib.unipi.gr/xmlui/handle/unipi/5997>

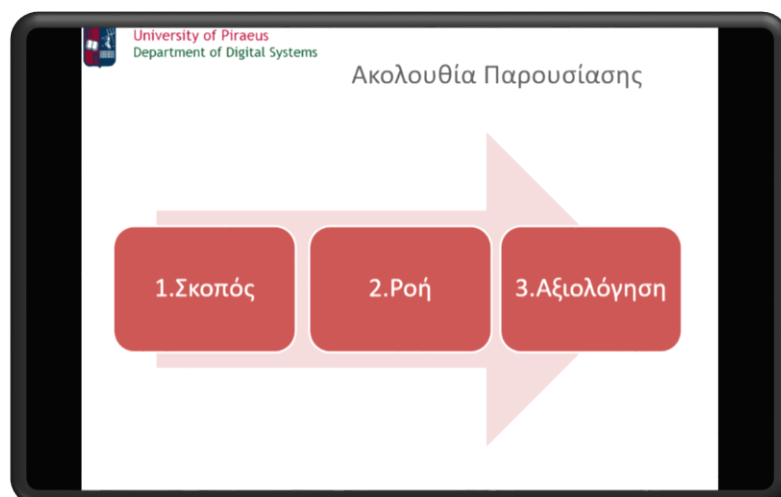
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: Εκπαιδευτικό υλικό

Εισαγωγή στο "απΤ² e-SEL Tutoring" e-course

Διαφάνεια 1

Διαφάνεια 2

Διαφάνεια 3

University of Piraeus
Department of Digital Systems

Που στοχεύει το e-course;

1.Σκοπός

Διαφάνεια 4

University of Piraeus
Department of Digital Systems

"απT² e-SEL Tutoring"

Πρότυπα Στάθων SEL του οργανισμού CASEL

Ασύγχρονη διαδικτυακή εξ' αποστάσεως εκπαίδευση + (Web 2.0 Tools)

Αυτό-Κατευθυνόμενη Μάθηση

WEB 2.0

Διαφάνεια 5

University of Piraeus
Department of Digital Systems

P21
PARTNERSHIP FOR
21ST CENTURY LEARNING

Η εκπαίδευση σε δεξιότητες SEL είναι κρίσιμης σημασίας για κάθε άτομο του 21ου αιώνα. Σύμφωνα με τον οργανισμό P21 (Partnership for 21st century learning), τα άτομα είναι απαραίτητο να εκπαιδευτούν σε δεξιότητες:

- Κοινωνικής και Συναισθηματικής Μάθησης
- Τεχνολογίας
- Πρωτοβουλίας και Αυτό-κατεύθυνσης

(The Partnership for 21st century skills, 2009)

Διαφάνεια 6

University of Piraeus
Department of Digital Systems

Έχετε σκεφτεί ποτέ αν το IQ από μόνο του αρκεί για να επιτύχει κανείς;

- Ο Dr. Goleman μέσα από έρευνες, έχει αποδείξει ότι το 80% της αποτελεσματικότητας των διοικητικών στελεχών οφείλεται στην ικανότητα συναισθηματικής νοημοσύνης (EQ) που διαθέτουν. Με άλλα λόγια το επίπεδο του Δείκτη Νοημοσύνης (IQ) συνεισφέρει όχι περισσότερο από 20% στην ικανότητα του ατόμου να λειτουργεί αποτελεσματικά και επιτυχημένα στο πλαίσιο μιας επιχείρησης.

Διαφάνεια 7

University of Piraeus
Department of Digital Systems

Ειδικοί Εκπαιδευτικοί Στόχοι

Μέσα από τις δραστηριότητες του "apT² e-SEL Tutoring" Mini Lab καλείστε να γνωρίσετε διαδικασίες:

- [ΕΕΣ1] για την αναγνώριση του εαυτού (σας) και των ενδιαφερόντων (σας) (Αυτοεπίγνωση)
- [ΕΕΣ2] για την αποδοχή και την εκτίμηση του εαυτού (σας) (Αυτοεπίγνωση)
- [ΕΕΣ3] για την αναγνώριση των συναισθημάτων (σας) (Αυτοεπίγνωση)

Διαφάνεια 8

University of Piraeus
Department of Digital Systems

Ειδικοί Εκπαιδευτικοί Στόχοι

Μέσα από τις δραστηριότητες του "apT² e-SEL Tutoring" Mini Lab καλείστε να γνωρίσετε διαδικασίες:

- [ΕΕΣ4] για την τοποθέτηση κατάλληλων στόχων για την ατομική, ακαδημαϊκή και επαγγελματική (σας) εξέλιξη (Αυτοδιαχείριση)
- [ΕΕΣ5] για την κινητοποίηση του εαυτού σας για την επίτευξη των στόχων (σας) (Αυτοδιαχείριση)
- [ΕΕΣ6] για τη διαχείριση των συναισθημάτων (σας) (Αυτοδιαχείριση)
- [ΕΕΣ7] για την αναγνώριση των συναισθημάτων των άλλων (Κοινωνική Επίγνωση)

Διαφάνεια 9

University of Piraeus
Department of Digital Systems

Ειδικοί Εκπαιδευτικοί Στόχοι

Μέσα από τις δραστηριότητες του "apT² e-SEL Tutoring" Mini Lab καλείστε να γνωρίσετε διαδικασίες:

- [ΕΕΣ8] για το σεβασμό των απόψεων και των προτιμήσεων των άλλων (Κοινωνική Επίγνωση)
- [ΕΕΣ9] για την αναγνώριση της αξίας κάθε ανθρώπου (Κοινωνική Επίγνωση)
- [ΕΕΣ10] για την αξιοποίηση μεθόδων/βήματα Επίλυσης Προβλημάτων (Υπεύθυνη Λήψη Αποφάσεων)

Διαφάνεια 10

University of Piraeus
Department of Digital Systems

Ειδικοί Εκπαιδευτικοί Στόχοι

Μέσα από τις δραστηριότητες του "apT² e-SEL Tutoring" Mini Lab καλείστε να γνωρίσετε διαδικασίες:

- [ΕΕΣ11] για την εύρεση εναλλακτικών λύσεων σε ένα πρόβλημα και τον εντοπισμό της καλύτερης (Υπεύθυνη Λήψη Αποφάσεων)
- [ΕΕΣ12] για τη συνειδητοποίηση "πως οι άνθρωποι είναι διαφορετικοί", "σκέφτονται διαφορετικά" και "έχουν διαφορετικά ενδιαφέροντα" (Κοινωνική Επίγνωση)
- [ΕΕΣ13] για την ανάπτυξη δεξιοτήτων συνεργασίας, επικοινωνιακών και κοινωνικών δεξιοτήτων (σαε) (Δεξιότητες Σχέσεων)

Διαφάνεια 11

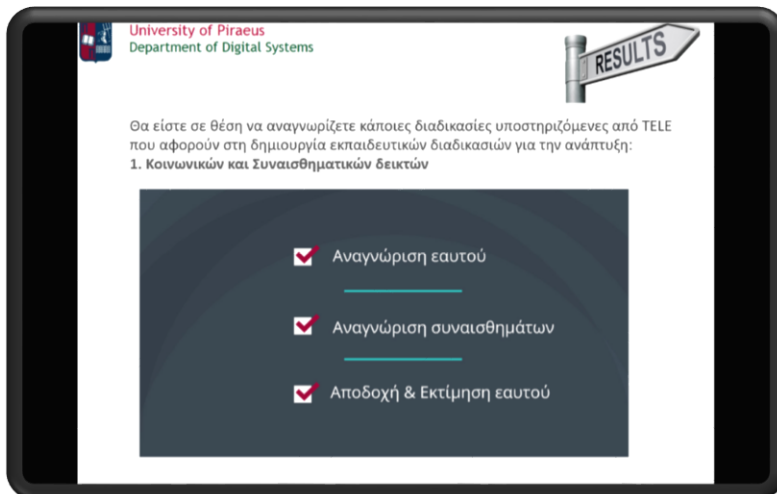
University of Piraeus
Department of Digital Systems

Ειδικό Εκπαιδευτικό Στόχοι

Μέσα από τις δραστηριότητες του "apT² e-SEL Tutoring" Mini Lab καλείστε να γνωρίσετε διαδικασίες:

- [ΕΕΣ14] για την αποτελεσματική διαχείριση και επίλυση των διαπροσωπικών συγκρούσεων (Δεξιότητες Σχέσεων)
- [ΕΕΣ15] για την εξοικείωση με τα Web 2.0 εργαλεία (ICT)
- [ΕΕΣ16] για τη χρήση Web 2.0 εργαλείων (ICT)
- [ΕΕΣ17] για την ενίσχυση της Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης

Διαφάνεια 12

University of Piraeus
Department of Digital Systems

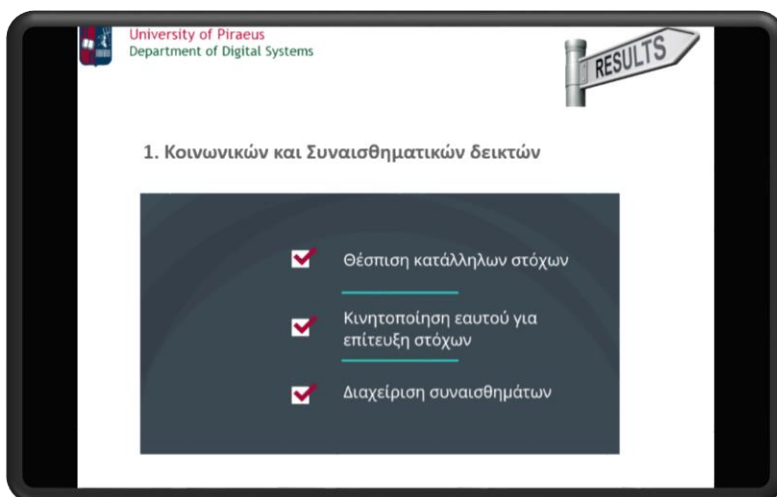
RESULTS

Θα είστε σε θέση να αναγνωρίζετε κάποιες διαδικασίες υποστηριζόμενες από TELE που αφορούν στη δημιουργία εκπαιδευτικών διαδικασιών για την ανάπτυξη:

1. Κοινωνικών και Συναισθηματικών δεικτών

- Αναγνώριση εαυτού
- Αναγνώριση συναισθημάτων
- Αποδοχή & Εκτίμηση εαυτού

Διαφάνεια 13

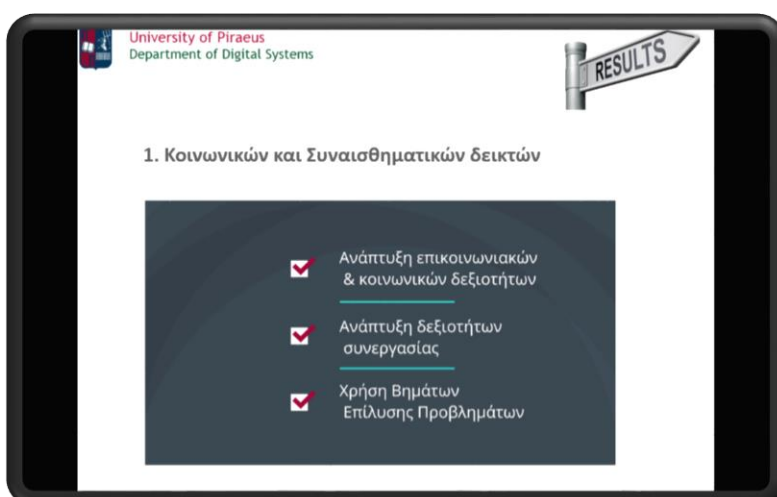
University of Piraeus
Department of Digital Systems

RESULTS

1. Κοινωνικών και Συναισθηματικών δεικτών

- ✓ Θέσπιση κατάλληλων στόχων
- ✓ Κινητοποίηση εαυτού για επίτευξη στόχων
- ✓ Διαχείριση συναισθημάτων

Διαφάνεια 14

University of Piraeus
Department of Digital Systems

RESULTS

1. Κοινωνικών και Συναισθηματικών δεικτών

- ✓ Ανάπτυξη επικοινωνιακών & κοινωνικών δεξιοτήτων
- ✓ Ανάπτυξη δεξιοτήτων συνεργασίας
- ✓ Χρήση Βημάτων Επίλυσης Προβλημάτων

Διαφάνεια 15

University of Piraeus
Department of Digital Systems

RESULTS

1. Κοινωνικών και Συναισθηματικών δεικτών

- ✓ Εύρεση λύσεων ενός προβλήματος και εντοπισμός της καλύτερης
- ✓ Αποτελεσματική διαχείριση & επίλυση διαπροσωπικών συγκρούσεων
- ✓ Αναγνώριση αξίας κάθε ανθρώπου

αμφίδρομη επικοινωνία

Διαφάνεια 16

University of Piraeus
Department of Digital Systems

RESULTS

1. Κοινωνικών και Συναισθηματικών δεικτών

- ✓ Αναγνώριση συναισθημάτων των άλλων/Ενσυναίσθηση
- ✓ Σεβασμός απόψεων και προτιμήσεων των άλλων
- ✓ Συνειδητοποίηση της διαφορετικότητας των ανθρώπων

αμφίδρομη επικοινωνία

Διαφάνεια 17

University of Piraeus
Department of Digital Systems

RESULTS

2. Ικανότητας χρήσης Web 2.0 εργαλείων (ICT)

3. Αυτό-Κατευθυνόμενη μάθησης

Web 2.0

SELF-DIRECTED LEARNING

Διαφάνεια 18

University of Piraeus
Department of Digital Systems

Καίριοι Δείκτες Απόδοσης (KPIs)

- [KPI_1] Ενημέρωση για τις TELE διαδικασίες που αφορούν στην ενίσχυση SDL δεξιοτήτων
- [KPI_2] Ενημέρωση για τις TELE διαδικασίες που αφορούν στην ενίσχυση SEL δεξιοτήτων
- [KPI_3] Αξιοποίηση WEB 2.0 εργαλείων για την ολοκλήρωση των δραστηριοτήτων

Key Performance Indicator

Διαφάνεια 19

University of Piraeus
Department of Digital Systems

ΣΕΝΑΡΙΟ

Scenario 1

ΦΑΤΗ 1 → Ξέρεις ποιος είναι ο πραγματικός σου εαυτός, ο ιδανικός ή ο επιθυμητός και μέχρι που μπορείς να φτάσεις;

ΦΑΤΗ 2 → Θέλεις να μάθεις ποιος είναι ο πραγματικός σου εαυτός, τα δυνατά σημεία και τα κενά που ίσως έχει; πού ο ιδανικός και ο πραγματικός εαυτός συμπίπτουν και πού διαφοροποιούνται;

ΦΑΤΗ 3 → Μπορείς να εντοπίσεις ποιοι είναι οι ατομικοί, ακαδημαϊκοί και επαγγελματικοί σου στόχοι και πώς πραγματοποιούνται με την ενίσχυση των δυνατών σημείων και την άμβλυση των αδύναμων σημείων του χαρακτήρα σου;

ΦΑΤΗ 4 → Θα ήθελες να πειραματιστείς σε νέες συμπεριφορές, σκέψεις και συναισθήματα, που έχουν ως αποτέλεσμα την εξάσκηση νέων τύπων συμπεριφοράς;

ΦΑΤΗ 5 → Πόσο εύκολα μπορείς να αναπτύξεις σχέσεις εμπιστοσύνης και υποστήριξης, που υποστηρίζουν και ενθαρρύνουν κάθε βήμα αλλαγής;

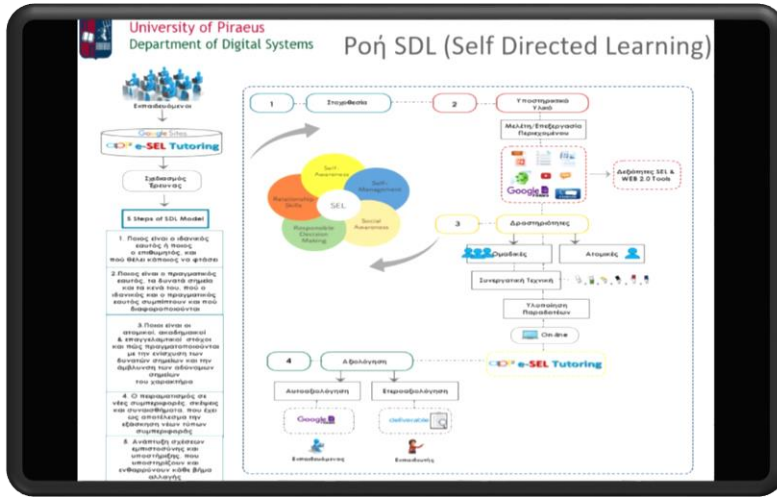
Διαφάνεια 20

University of Piraeus
Department of Digital Systems

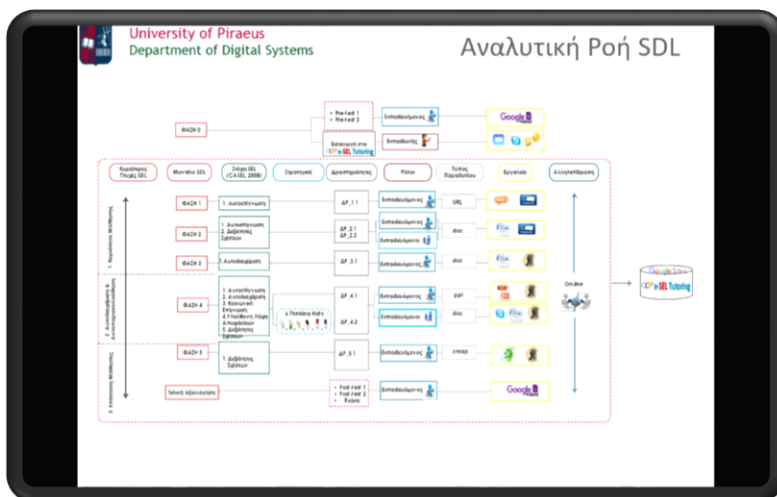
Ποια είναι η ροή του e-course;

2. Ροή

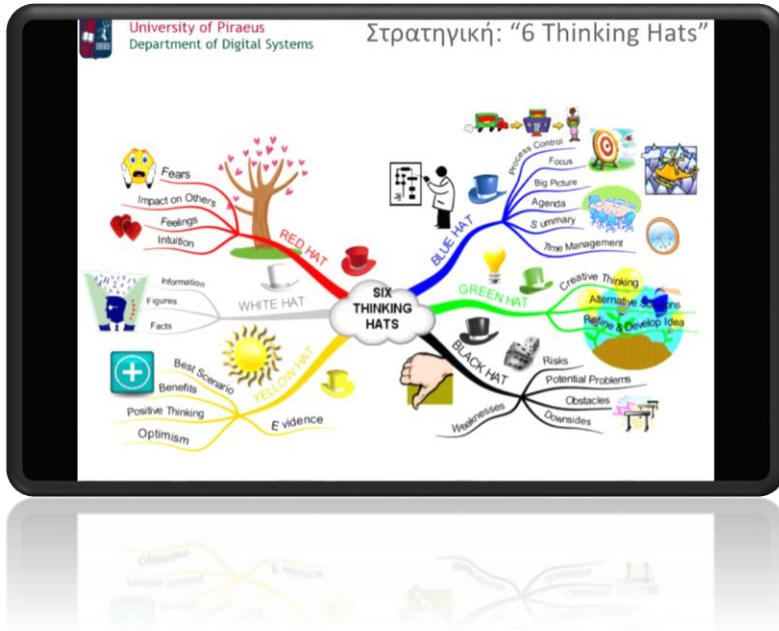
Διαφάνεια 21

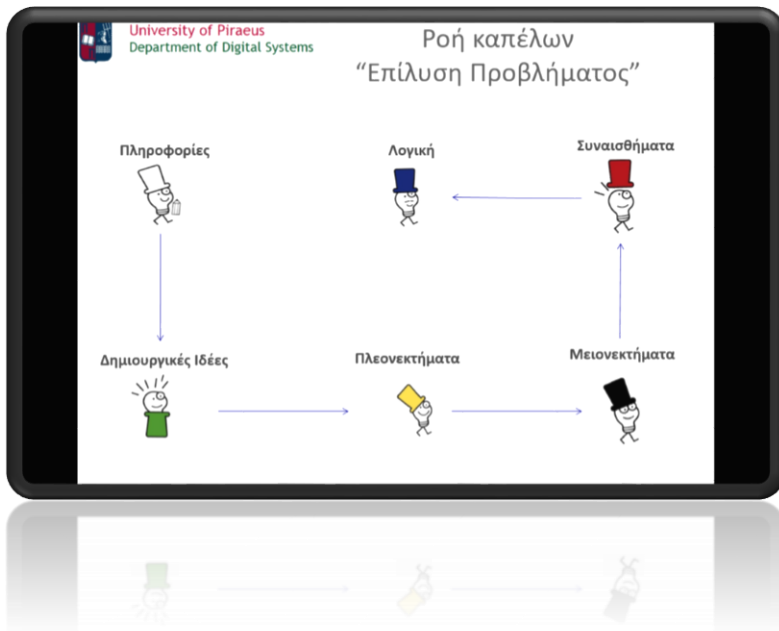
Διαφάνεια 22

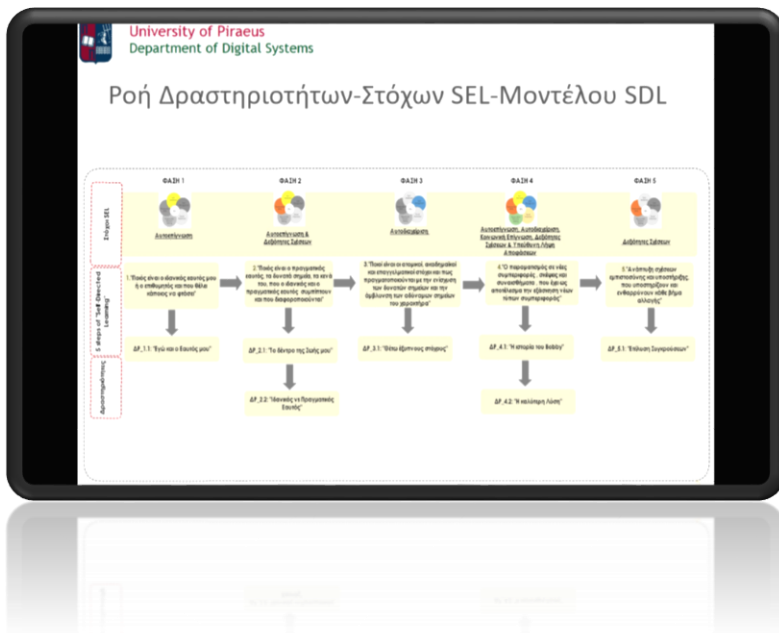
Διαφάνεια 23

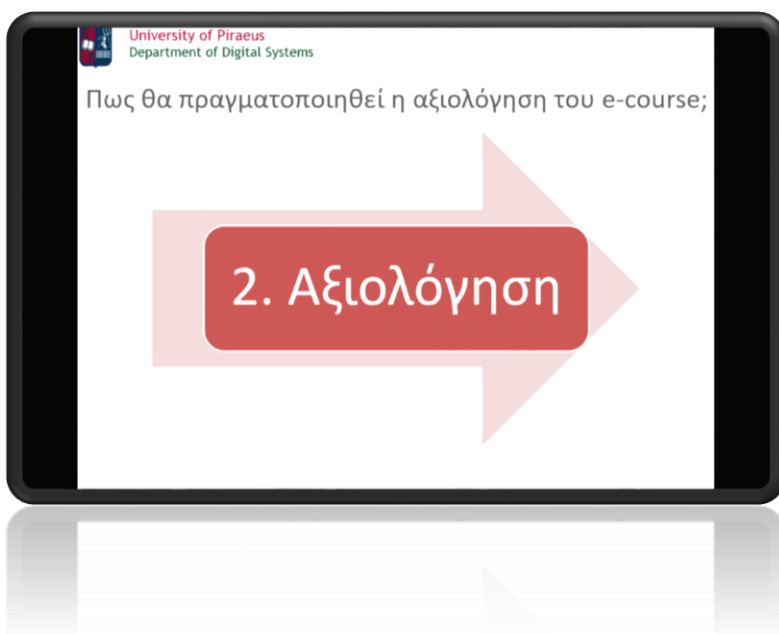
Διαφάνεια 24

Διαφάνεια 25

Διαφάνεια 26

Διαφάνεια 27

University of Piraeus Department of Digital Systems		Προηγ. Μεταπτυχιακές & Τελικές Αξιολογήσεις	Εργασιακές Αξιολογήσεις	Τελικές Αξιολογήσεις	
Αυθεντική Αξιολόγηση	Προηγ. Μεταπτυχιακές & Τελικές Αξιολογήσεις	1. Αυθεντικότητα 2. Διαφάνεια 3. Πιστοποίηση (ή όχι) 4. Συνεπεία (ή όχι) 5. Διαφάνεια (ή όχι)	Pre-test Case Assessment (SEL, Checkaid)	Pre-test	ΑΥΤΟ-ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
	Εργασιακές Αξιολογήσεις	1. Διαφάνεια της Διαδικασίας 2. Διαφάνεια της Διαδικασίας (ή όχι) 3. Διαφάνεια της Διαδικασίας (ή όχι)	Pre-test Self-Assessment (SEL, Checkaid)	Pre-test	
	Εργασιακές Αξιολογήσεις	1. Αυθεντικότητα 2. Διαφάνεια 3. Πιστοποίηση (ή όχι)	DP_1.1 Παραδοτέο	Παραδοτέο	
	Εργασιακές Αξιολογήσεις	1. Πιστοποίηση (ή όχι) 2. Διαφάνεια (ή όχι) 3. Διαφάνεια (ή όχι)	DP_2.2 Παραδοτέο	Παραδοτέο	ΕΤΕΡΟ-ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
	Εργασιακές Αξιολογήσεις	1. Διαφάνεια (ή όχι)	DP_3.1 Παραδοτέο	Παραδοτέο	
	Εργασιακές Αξιολογήσεις	1. Αυθεντικότητα 2. Διαφάνεια 3. Πιστοποίηση (ή όχι) 4. Συνεπεία (ή όχι) 5. Διαφάνεια (ή όχι)	Pre-test Case Assessment (SEL, Checkaid)	Pre-test	
	Εργασιακές Αξιολογήσεις	1. Διαφάνεια της Διαδικασίας 2. Διαφάνεια της Διαδικασίας (ή όχι) 3. Διαφάνεια της Διαδικασίας (ή όχι)	Pre-test Self-Assessment (SEL, Checkaid)	Pre-test	ΑΥΤΟ-ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
	Εργασιακές Αξιολογήσεις	1. Πιστοποίηση (ή όχι) 2. Διαφάνεια (ή όχι) 3. Διαφάνεια (ή όχι)	Assessment Rules for the 'ap ² e-SEL Tutoring Environment'	Κυρίως	
	Εργασιακές Αξιολογήσεις	1. Αυθεντικότητα 2. Διαφάνεια 3. Πιστοποίηση (ή όχι)			

Αυτο-αξιολόγηση/ Pre-test αξιολόγηση
→ Διαγνωστική αξιολόγηση (diagnostic assessment)

Έτερο-αξιολόγηση από τον e-Tutor
→ Διαμορφωτική αξιολόγηση (formative assessment)

Αυτο-αξιολόγηση, Post-test αξιολόγηση & αξιολόγηση Mini Lab
→ Τελική/Αθροιστική αξιολόγηση (summative assessment)

Διαφάνεια 28

University of Piraeus Department of Digital Systems		Χρονοδιάγραμμα Παραδοτέων/Deliverables				
		Deliverables ITCPD				
LAB DATES: ITCPD 01/05-15/05	PHASE 1 01/05-03/05 23:59	PHASE 2 04/05-06/05 23:59	PHASE 3 07/05-8/05 23:59	PHASE 4 9/05-13/05 23:59	PHASE 5 14/05-15/05 23:59	
'ap ² e-SEL Tutoring' Mini Lab	Deliverable 1 (FORUM) DP_1.1 (until 03/05)	Deliverable 2 (FORUM) DP_2.1 (until 05/05) Deliverable 3 (FORUM) DP_2.2 (until 06/05)	Deliverable 4 (EVDOXOS) DP_3.1 (until 08/05)	Deliverable 5 (EVDOXOS) DP_4.1 (until 10/05) Deliverable 6 (EVDOXOS) DP_4.2 (until 13/05)	Deliverable 7 (EVDOXOS) DP_5.1 (until 15/05)	

Διαφάνεια 29

The screenshot shows the e-SEL Tutoring interface for activity 1.1. At the top, it displays the University of Piraeus logo and the Department of Digital Systems. The main title is "ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1.1- ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ 1". Below this, the e-SEL Tutoring logo is visible, along with the text "SOCIAL & EMOTIONAL Learning". A navigation bar contains buttons for "ΑΡΧΗ", "ΕΠΙΧΕΙΡΙΣΤΕΣ", "ΕΛΕΓΧΟΙ", "ΜΑΘΗΤΕΣ", "ΜΑΘΗΤΕΣ", "ΜΑΘΗΤΕΣ", "ΜΑΘΗΤΕΣ", "ΕΠΙΧΕΙΡΙΣΤΕΣ".

On the left side, there is a sidebar with the text "ΕΠΙΧΕΙΡΙΣΤΕΣ", "ΜΑΘΗΤΕΣ", "ΑΝΑΛΟΓΙΣΤΕΣ", "Παράδειγμα", and a large number "6" with "11P" and "1P" below it. The main content area is titled "ΔΡ_1.1: 'Εγώ και ο Εαυτός μου'" and includes the following text:

Ανάρτηση παραβάνει στο Forum έως 04/11/2023 (23:58)

Περιγραφή Δραστηριότητας

Στη δραστηριότητα αυτή μέσα από τη δραστηριότητα ενός κλάδου, οι μαθητές, με ένα δραστηριότητα τρένο που είναι να με συζητήσουν μεμονωμένα του θέματος που είναι: στην συνειδητοποίηση σου, να η προετοιμασία με σύντομη γνώση μετά από ένα τον διαπραγματευτή που είναι "e-SEL Tutoring".

Πες τις ιδιαιτερότητες της Δραστηριότητας 1.1 (Παράδειγμα 1):

- Θέμα 1: Αναφέρεται στην σημασία της ζωής σου, το πώς είναι ΔΡ_1.1 ΕΚΦΩΝΩΣΗ
- Θέμα 2: Ηλίκια προσαρμοσμένη να αναλύσει τις ιδιαιτερότητες της συγκεκριμένης δραστηριότητας

Καλή Επιτυχία!

Διαφάνεια 30

The screenshot shows the e-SEL Tutoring interface for activity 2.1. At the top, it displays the University of Piraeus logo and the Department of Digital Systems. The main title is "ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2.1- ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ 2". Below this, the e-SEL Tutoring logo is visible, along with the text "SOCIAL & EMOTIONAL Learning". A navigation bar contains buttons for "ΑΡΧΗ", "ΕΠΙΧΕΙΡΙΣΤΕΣ", "ΕΛΕΓΧΟΙ", "ΜΑΘΗΤΕΣ", "ΜΑΘΗΤΕΣ", "ΜΑΘΗΤΕΣ", "ΜΑΘΗΤΕΣ", "ΕΠΙΧΕΙΡΙΣΤΕΣ".

On the left side, there is a sidebar with the text "ΕΠΙΧΕΙΡΙΣΤΕΣ", "ΜΑΘΗΤΕΣ", "ΑΝΑΛΟΓΙΣΤΕΣ", "Παράδειγμα", and a large number "6" with "11P" and "1P" below it. The main content area is titled "ΔΡ_2.1: 'Το δέντρο της Ζωής μου'" and includes the following text:

Ανάρτηση παραβάνει στο Forum έως 04/11/2023 (23:58)

Περιγραφή Δραστηριότητας

Στη δραστηριότητα αυτή κλάδου να συμπληρώσει το δέντρο της ζωής σου. Τα ανακαλύπτει, τις ανακαλύπτει ως προς το σημασία της δραστηριότητας σου. Να παρακολουθείς καταστάσεις που σου προκαλούν διάφορα συναισθήματα, η ενδιαφέρον σου να άλλα στοιχεία του εαυτού σου.

Πες τις ιδιαιτερότητες της Δραστηριότητας 2.1 (Παράδειγμα 2):

- Θέμα 1: Αναφέρεται στην σημασία της ζωής σου, το πώς είναι ΔΡ_2.1 ΕΚΦΩΝΩΣΗ
- Θέμα 2: Ηλίκια προσαρμοσμένη να αναλύσει τις ιδιαιτερότητες της συγκεκριμένης δραστηριότητας

Καλή Επιτυχία!

Διαφάνεια 31

The screenshot shows a tablet displaying a lesson page from the University of Piraeus Department of Digital Systems. The page is titled "ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2.2- ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ 3" and features the "e-SEL Tutoring" logo. The lesson is identified as "ΔΡ_2.2: 'Ίδανικός vs Πραγματικός Εαυτός'". It includes a sidebar with a "6" icon and a "6" icon, and a main content area with a description of the activity and a list of objectives. The page is displayed in a dark-themed interface.

Διαφάνεια 32

The screenshot shows a tablet displaying a lesson page from the University of Piraeus Department of Digital Systems. The page is titled "ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 3.1- ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ 4" and features the "e-SEL Tutoring" logo. The lesson is identified as "ΔΡ_3.1: 'Θέτω εξημνους στόχους'". It includes a sidebar with a "6" icon and a "6" icon, and a main content area with a description of the activity and a list of objectives. The page is displayed in a dark-themed interface.

Διαφάνεια 33

The screenshot shows a tablet displaying a digital learning interface. At the top, it reads 'University of Piraeus Department of Digital Systems' and 'ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 4.1- ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ 5'. Below this is the 'e-SEL Tutoring' logo with the tagline 'SOCIAL & EMOTIONAL Learning'. A navigation bar contains icons for 'ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ', 'ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ', 'ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ', 'ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ', 'ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ', 'ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ', 'ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ', 'ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ', 'ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ', 'ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ'. On the left, a sidebar indicates '6 εβδομάδες ΔΡ_4.1'. The main content area is titled 'ΔΡ_4.1: "Η ιστορία του Bobby"' and 'Αξιολογήστε τον εαυτό σας (23.59)'. It includes a 'Περιγραφή Δραστηριότητας' section with text about the activity and a 'Πώς θα ολοκληρώσει τη Δραστηριότητα 4.1 (Παράδειγμα 5):' section with two bullet points: '• ΒΗΜΑ 1: Αναθέματα στην επιφάνεια εργασίας που τα ρφτ αρχίζω ΔΡ_4.1 ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ' and '• ΒΗΜΑ 2: Ρυθμίστε πρακτικά και αναλύστε τις αξιολογήσεις της συγκεκριμένης δραστηριότητας'. At the bottom, it says 'Καλή επιτυχία!'.

Διαφάνεια 34

The screenshot shows a tablet displaying a digital learning interface. At the top, it reads 'University of Piraeus Department of Digital Systems' and 'ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 4.2- ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ 6'. Below this is the 'e-SEL Tutoring' logo with the tagline 'SOCIAL & EMOTIONAL Learning'. A navigation bar contains icons for 'ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ', 'ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ', 'ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ', 'ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ', 'ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ', 'ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ', 'ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ', 'ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ', 'ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ', 'ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ'. On the left, a sidebar indicates '6 εβδομάδες ΔΡ_4.1'. The main content area is titled 'ΔΡ_4.2: "Η Καλύτερη Λύση"' and 'Αξιολογήστε τον εαυτό σας (23.59)'. It includes a 'Περιγραφή Δραστηριότητας' section with text about the activity and a 'Πώς θα ολοκληρώσει τη Δραστηριότητα 4.2 (Παράδειγμα 6):' section with two bullet points: '• ΒΗΜΑ 1: Αναθέματα στην επιφάνεια εργασίας που τα ρφτ αρχίζω ΔΡ_4.2 ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ' and '• ΒΗΜΑ 2: Ρυθμίστε πρακτικά και αναλύστε τις αξιολογήσεις της συγκεκριμένης δραστηριότητας'. At the bottom, it says 'Καλή επιτυχία!'.

Διαφάνεια 35

University of Piraeus
Department of Digital Systems

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 5.1- ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ 7

e-SEL Tutoring
SOCIAL & EMOTIONAL Learning

ΕΠΙΛΥΣΗ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ

ΔΡ_5.1: "Επίλυση Συγκρούσεων"

Αριθμός παραθέσεων στον Εύδοξο έως 4/1/11 (23.59)

Απορρέει δραστηριότητα

Παραγωγή δραστηριότητας

Μπορώ από αυτή τη δραστηριότητα θα έχω την ευκαιρία να διαπραγματευθώ σχετικά με την εργασία και με τους κορμούς που αποτελούν τη συμπεριφορά, όπως είναι το κίνητρο, οι αξίες, η συλλογιστική κατάσταση, η πρόθεση, η λήψη και μη λήψη αποφάσεων, έτσι ώστε να αντιμετωπίσω διάφορες, κατά τη διάρκεια της αναγκαστικής κατάστασης, ανθρώπινες έμφυτες σχέσεις και να ημετέρας προσωπικές σχέσεις των συγκαταστάτων.

Πως θα κληρωθείτε τη δραστηριότητα 5.1 (Παράδειγμα 7):

- ΕΡΩΤΑ 1: Αναλύω τον επόμενο χρόνο που το μάθημα ΔΡ_5.1 ΕΚΦΩΝΩΝ
- ΕΡΩΤΑ 2: Παίρνω προσωπικά και αναλύω τις ιδιότητες κληρώσεως της συγκεκριμένης δραστηριότητας

Καλή Επιτυχία!

Διαφάνεια 36

University of Piraeus
Department of Digital Systems

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ SEL

CaseL (Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning): www.caseL.org

Six Seconds: www.6seconds.org

The Whole Child (Association for Supervision and Child Development) ASCD: www.ascd.org

UNICEF (United Nations International Children's Emergency Fund): www.unicef.org

National Center on Safe & Supportive Learning Environments (NCSSE): <https://safesupportivelearning.ed.gov/>

Character Education Partnership: <http://character.org/>

National Parent-Teacher-Association: www.pta.org

National Institute of Mental Health: www.nimh.nih.gov

Διαφάνεια 37

University of Piraeus
Department of Digital Systems

"apT² e-SEL Tutoring" LAB TEAM

Παρασκευά Φωτεινή | Αλεξίου Κάτια | Παπαϊωάννου Αργυρώ

Διαφάνεια 38

University of Piraeus
Department of Digital Systems

Any Questions?

Contact Us: apt2itcpd@gmail.com

Οδηγίες για το "απ² e-SEL Tutoring" e-course

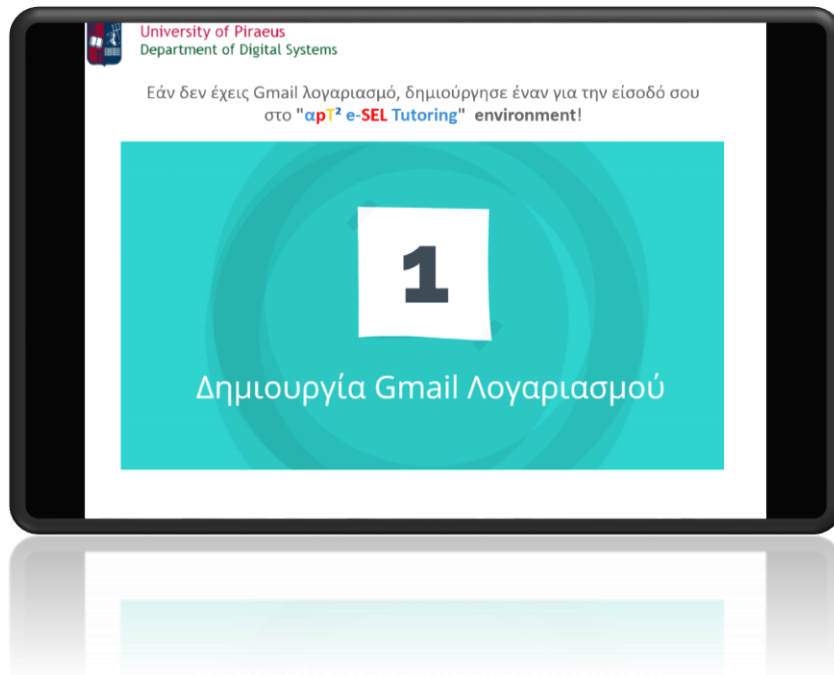
Διαφάνεια 1

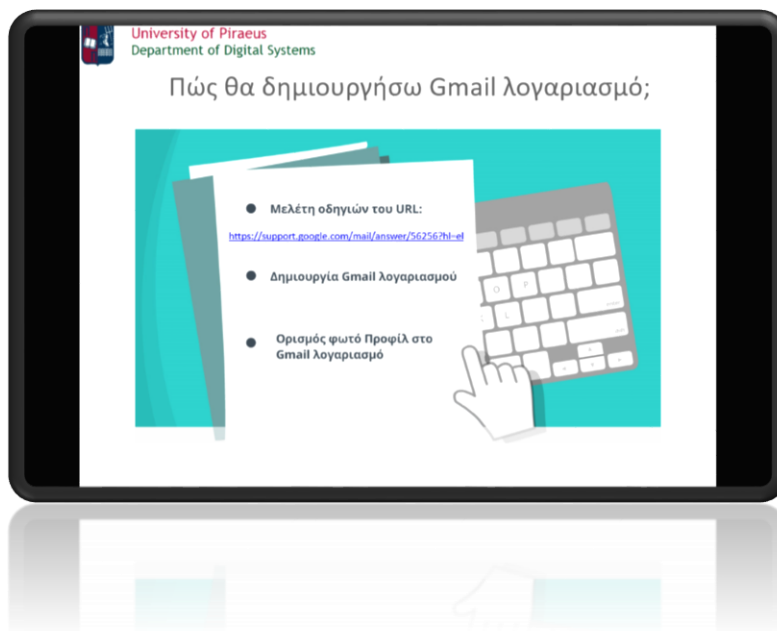
Διαφάνεια 2

Διαφάνεια 3

Διαφάνεια 4

Διαφάνεια 5

University of Piraeus
Department of Digital Systems

Τι πρέπει να κάνω για να εισέλθω στο Περιβάλλον του Mini Lab ;

Είσοδος στο apT² e-SEL Tutoring environment

Όσοι δεν έχουν ήδη θιχώσει τα Gmail λογαριασμούς τους καλούνται να τον εισέλθουν στο: apT2@upf.gr, στις 23.59 Έως την Δευτέρα 01/09/2017.

Η Lab team θα στείλει κείμενα προέμφωνισ στο e-course & στο forum, να απαντά καλύτερα ως αναζητήστε για να ολοκληρωθεί στο περιβάλλον & να συμμετάσχετε στο forum!

Ευχαριστώ στο Gmail λογαριασμό και κλιθήστε στο environment του Mini Lab

Διαφάνεια 6

University of Piraeus
Department of Digital Systems

Αφού συνδεθείς στο Gmail λογαριασμό σου, πλοηγήσου στο **apT² e-SEL Tutoring** environment!

2

Πλοήγηση στο apT² e-SEL Tutoring Environment

Διαφάνεια 7

University of Piraeus
Department of Digital Systems

Τοποθεσία του "apT² e-SEL Tutoring" environment!

apT² e-SEL Tutoring
Virtual & Intelligent
Learning

Course starts May 01, 2017

Don't miss your chance -
Start Navigation now!

<http://www.digitalsystems.upi.edu.gr/apT2-e-SEL-tutoring-environment/>

Διαφάνεια 8

University of Piraeus
Department of Digital Systems

Τι θα συναντήσω στο "apT² e-SEL Tutoring" environment;

apT² e-SEL Tutoring Environment

05 Ασύγχρονη Εκπαίδευση

06 Διδακτική Επιστήμη & Συναρτησιακή Παιδαγωγική

07 Διαδραστική Μάθηση

08 Forum

04 e-Tutoring

03 Αρχές Προγραμματισμού στην C++

02 Προγραμματισμός στην Java

01 Αγορά Σάββατο

Διαφάνεια 9

University of Piraeus
Department of Digital Systems

Ποιες είναι οι αρμοδιότητές σου ως μέλος του "apT² e-SEL Tutoring" environment;

3

Αρμοδιότητες ως μέλος του apT² e-SEL Tutoring Environment

Διαφάνεια 10

University of Piraeus
Department of Digital Systems

Ως μέλος του "apT² e-SEL Tutoring" καλείσαι:
1. Να ολοκληρώσεις τις Φάσεις γραμμικά ξεκινώντας από τη Φάση 1 → Φάση 5

Ολοκλήρωση του e-course γραμμικά

ΦΑΣΗ 1	ΦΑΣΗ 2	ΦΑΣΗ 3	ΦΑΣΗ 4	ΦΑΣΗ 5
ΔΡ_1.1	ΔΡ_2.1 ΔΡ_2.2	ΔΡ_3.1	ΔΡ_4.1 ΔΡ_4.2	ΔΡ_5.1

Διαφάνεια 11

University of Piraeus
Department of Digital Systems

2. Να μελετήσεις την εκφώνηση & το υλικό κάθε δραστηριότητας του Mini Lab και να την υλοποιήσεις με βάση τα βήματα, όπως αναφέρονται στο εκάστοτε .pdf αρχείο

e-SEL Tutoring
SOCIAL & EMOTIONAL Learning

ΔΡ_1.1: Έγώ και ο Εαυτός μου

Αριθμός παραδόσεων στο Forum έως 05/05 (23.55)

Προγραμματίστε την άσκηση σας για την εβδομάδα από Ανοίξιμο υλικό να παρακολουθεί με ένα θροιστικό τρόπο τον χρόνο που θα συζητάτε ερωτηματολόγιο της 2. Ένα από τα βήματα είναι να καταγράψετε τους, για να πραγματοποιηθεί με πολλαπλά γρήγορα αλλά και διαφορετικά με τη σειρά "e-SEL Tutoring"

Είστε δευτερεύοντες τη δραστηριότητα 1.1 (Παράδειγμα 1):

- ΒΗΜΑ 1: Προβλέψτε τους ερωτηματολόγιο στο το pdf αρχείο ΔΡ_1.1 ΠΡΟΒΛΕΨΗ
- ΒΗΜΑ 2: ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ των αποτελεσμάτων και συζήτηση με άλλους υλοποιώντας τις δραστηριότητες, δραστηριότητες

Καλή Επιτυχία!

Α/Α	Δραστηριότητα	Προβλεπόμενη Ημέρα	Προβλεπόμενος Χρόνος	Κατάσταση
1	ΔΡ_1.1	03/05	23:59	Κατάσταση
2	ΔΡ_2.1	05/05		Κατάσταση
3	ΔΡ_2.2	06/05		Κατάσταση
4	ΔΡ_3.1	08/05		Κατάσταση
5	ΔΡ_4.1	10/05		Κατάσταση
6	ΔΡ_4.2	13/05		Κατάσταση
7	ΔΡ_5.1	15/05		Κατάσταση

Διαφάνεια 12

University of Piraeus
Department of Digital Systems

3. Να ανεβάσεις κάθε δραστηριότητα στο Πεδίο που αντιστοιχεί (**Forum ή Εύδοξο**) και σύμφωνα με το προκαθορισμένο χρονοδιάγραμμα που έχει οριστεί!

ΩΡΑ 23:59

ΔΡ_1.1 έως 03/05

ΔΡ_2.1 έως 05/05

ΔΡ_2.2 έως 06/05

ΔΡ_3.1 έως 08/05

ΔΡ_4.1 έως 10/05

ΔΡ_4.2 έως 13/05

ΔΡ_5.1 έως 15/05

Διαφάνεια 13

University of Piraeus
Department of Digital Systems

4. Να συνεργαστείς με το άλλο μέλος της ομάδας σου για να ολοκληρώσεις όλες τις ομαδικές δραστηριότητες του Mini Lab!

ΟΜΑΔΕΣ "Mini Lab"
ANAMENONTAI

Διαφάνεια 14

University of Piraeus
Department of Digital Systems

5. Μην ξεχάσεις...

- Να μελετήσεις τις πληροφορίες του e-course (Mini Lab)
- Σε περίπτωση που έχεις απορίες μη διαθέσιμες να τις καταγράψεις στο forum Αποριών του 'apT' e-SEL Tutoring' environment!
- Σε περίπτωση που δεν επιλυθούν οι απορίες σου μπορείς να απευθυνθείς στην ομάδα του 'apT' e-SEL Tutoring' Mini Lab στο mail: ap2itcpd@gmail.com

Διαφάνεια 15

Screenshots από την περιγραφή των Δραστηριοτήτων του e-course

Πανεπιστήμιο Πειραιώς
Τμήμα Ψηφιακών Συστημάτων

OP²

ΦΑΣΗ 2: "Ποιος είναι ο πραγματικός εαυτός, τα δυνατά σημεία και τα κενά του, πού ο ιδανικός και ο πραγματικός εαυτός συμπίπτουν και πού διαφοροποιούνται"

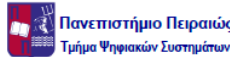

ΔΡ_2.1: "Το δέντρο της Ζωής μου"

	Στη δραστηριότητα αυτή καλείσαι να συμπληρώσεις το δέντρο της ζωής σου. Πιο συγκεκριμένα, θα αναστοχαστείς ως προς τα στοιχεία του πραγματικού σου εαυτού, θα παρουσιάσεις καταστάσεις που σου προκαλούν διάφορα συναισθήματα, τα ενδιαφέροντά σου και άλλα στοιχεία του πραγματικού σου εαυτού.

Εικόνα 10: ΦΑΣΗ 2 → Περιγραφή Δραστηριότητας 2.1

 	
Είδος Δραστηριότητας 	Ατομική
Στόχος 	Αυτοεπίγνωση-Δεξιότητες Σχέσεων <ul style="list-style-type: none"> ○ Να καταστείς ικανός/ή να αναγνωρίσεις, να αποδεχτείς και να εκτιμήσεις τον εαυτό σου (Αυτοεπίγνωση) ○ Να καταστείς ικανός/ή να αναγνωρίσεις τα συναισθήματά σου (Αυτοεπίγνωση)
Εργαλεία 	

Εικόνα 11: ΦΑΣΗ 2 → Είδος/Στόχος/Εργαλεία Δραστηριότητας 2.1

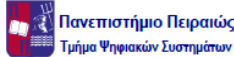

 	
Οδηγίες Υλοποίησης 	<p>Βήμα 1. Μελέτησε προσεκτικά το αρχείο: “ΔΡ_2.1_ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΟ_ΥΛΙΚΟ”</p> <p>Βήμα 2. Αναστοχάσου, ανακάλυψε και οπτικοποίησε τα όνειρά, τα ενδιαφέροντα, τις αξίες, τις πεποιθήσεις, τα δυνατά και τα αδύνατα σημεία του εαυτού σου, τις προσωπικές σου δεξιότητες και τις καταστάσεις που σου δημιουργούν διάφορα συναισθήματα.</p> <p>Βήμα 3. Υλοποίησε τη δραστηριότητα: “ΔΡ_2.1_Το δέντρο της ζωής μου_ΕΠΩΝΥΜΟ” (Επεξεργασία και Υποβολή του αρχείου)</p> <p>Βήμα 4. Αποθήκευσε το αρχείο doc με το Επώνυμό σου και ανέβασε το στη σελίδα FORUM του ap² e-SEL Tutoring environment, στο πεδίο Forum ΔΡ_2.1: “Το δέντρο της Ζωής μου”, με το όνομα ΔΡ_2.1_Το δέντρο της ζωής μου_ΕΠΩΝΥΜΟ.</p>

Εικόνα 12: ΦΑΣΗ 2 → Οδηγίες Υλοποίησης Δραστηριότητας 2.1

<p>Ενδεικτικός Φόρτος Εργασίας</p> 	<p>Επεξεργασία Παραδοτέου: 150 min</p>
	

Εικόνα 13: ΦΑΣΗ 2 → Ενδεικτικός Φόρτος Εργασίας Δραστηριότητας 2.1

ΦΑΣΗ 2 : “Ποιος είναι ο πραγματικός εαυτός, τα δυνατά σημεία και τα κενά του, πού ο ιδανικός και ο πραγματικός εαυτός συμπίπτουν και πού διαφοροποιούνται”

ΔΡ_ 2.2: “Ιδανικός vs Πραγματικός Εαυτός”

<p>Περιγραφή Δραστηριότητας</p> 	<p>Στη δραστηριότητα αυτή καλείσαι να μελετήσεις τις ΔΡ_1.1 & 2.1 του άλλου μέλους της ομάδας σου. Έπειτα, καλείσαι να σκεφτείς και να συμπληρώσεις ένα Checklist, καθώς και να απαντήσεις στο εξής ερώτημα: «Που ο ιδανικός και ο πραγματικός εαυτός συμπίπτουν και που διαφοροποιούνται;» όσον αφορά τον εαυτό σου, αλλά και να σχολιάσεις τι πιστεύεις ως προς αυτό το ερώτημα για το άλλο μέλος της ομάδας σου.</p>

Εικόνα 14: ΦΑΣΗ 2 → Περιγραφή Δραστηριότητας 2.2

 Πανεπιστήμιο Πειραιώς Τμήμα Ψηφιακών Συστημάτων	
Είδος Δραστηριότητας 	 Ομαδική
Στόχος 	Αυτοεπίγνωση-Δεξιότητες Σχέσεων <ul style="list-style-type: none"> ○ Να καταστείς ικανός/ή να αποδεχθείς και να εκτιμήσεις τον εαυτό σου (Αυτοεπίγνωση) ○ Να αναπτύξεις επικοινωνιακές και κοινωνικές δεξιότητες (Δεξιότητες Σχέσεων)
Εργαλεία 	

Εικόνα 15: ΦΑΣΗ 2 → Είδος/Στόχος/Εργαλεία Δραστηριότητας 2.2

 Πανεπιστήμιο Πειραιώς Τμήμα Ψηφιακών Συστημάτων	
Οδηγίες Υλοποίησης 	<p>Βήμα 1. Έλεγξε στη σελίδα ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ του ap² e-SEL Tutoring environment, ώστε να εντοπίσεις ποιος είναι ο συνεργάτης σου-το άλλο μέλος της ομάδας σου, η οποία σχηματίστηκε τυχαία, μέσω της εφαρμογής “Research Randomizer”.</p> <p>Βήμα 2. Μελέτησε προσεκτικά τα αρχεία: ΔΡ_1.1 & ΔΡ_2.1 του συνεργάτη σου, τα οποία βρίσκονται στη σελίδα FORUM του ap² e-SEL Tutoring environment, στα Πεδία Forum ΔΡ_1.1: “Εγώ και ο Εαυτός μου” & ΔΡ_2.1: “Το δέντρο της Ζωής μου” αντίστοιχα.</p> <p>Βήμα 3. Αναλογίσου τα στοιχεία του ιδανικού και πραγματικού εαυτού σου, αλλά και τα στοιχεία του ιδανικού και πραγματικού εαυτού του συνεργάτη σου</p> <p>Βήμα 4. Συμπλήρωσε στο Πεδίο του FORUM ΔΡ_2.2: “Ιδανικός vs Πραγματικός Εαυτός”, στο Πεδίο της Ομάδας σου, το Skills Checklist, επιλέγοντας τις δεξιότητες που θεωρείς ότι αντιπροσωπεύουν τον ιδανικό και τον πραγματικό εαυτό σου. Απάντησε στη συνέχεια στο Ερώτημα: “Που ο ιδανικός και ο Πραγματικός Εαυτός σου συμπίπτουν και που διαφοροποιούνται;”, ως προς τον εαυτό σου.</p>
	<p>Βήμα 5. Αφού μελετήσεις τις ΔΡ_1.1 & ΔΡ_2.1 του συνεργάτη σου, έλεγξε το Checklist του, την απάντησή του ως προς το Ερώτημα που τέθηκε και σχολίασε εάν συμφωνείς με την απάντησή του και τι πιστεύεις ως προς τον πραγματικό και ιδανικό εαυτό για το συνεργάτη σου.</p>

Εικόνα 16: ΦΑΣΗ 2 → Οδηγίες Υλοποίησης Δραστηριότητας 2.2

Πανεπιστήμιο Πειραιώς
Τμήμα Ψηφιακών Συστημάτων

op²

<p>Ενδεικτικός Φόρτος Εργασίας</p> 	<p>Επεξεργασία Παραδοτέου: 30 min</p>
	

Εικόνα 17: ΦΑΣΗ 2 → Ενδεικτικός Φόρτος Εργασίας Δραστηριότητας 2.2

Πανεπιστήμιο Πειραιώς
Τμήμα Ψηφιακών Συστημάτων

op²

ΦΑΣΗ 3: “Ποιοι είναι οι ατομικοί, ακαδημαϊκοί και επαγγελματικοί στόχοι και πώς πραγματοποιούνται με την ενίσχυση των δυνατών σημείων και την άμβλυση των αδύναμων σημείων του χαρακτήρα”

ΔΡ_3.1: “Θέτω έξυπνους στόχους”

<p>Περιγραφή Δραστηριότητας</p> 	<p>Στη δραστηριότητα αυτή θα εξασκηθείς στη διαδικασία τοποθέτησης στόχων, οι οποίοι αφορούν στο ατομικό, ακαδημαϊκό και επαγγελματικό πλαίσιο.</p>
<p>Είδος Δραστηριότητας</p> 	<p>Ατομική </p>

Εικόνα 18: ΦΑΣΗ 3 → Περιγραφή/Είδος Δραστηριότητας 3.1

 Πανεπιστήμιο Πειραιώς Τμήμα Ψηφιακών Συστημάτων			
Στόχος 	Αυτοδιαχείριση <ul style="list-style-type: none"> ○ Να μάθεις να θέτεις κατάλληλους στόχους για την ατομική, ακαδημαϊκή και επαγγελματική σου εξέλιξη ○ Να μπορείς να κινητοποιείς τον εαυτό σου, έτσι ώστε να επιτύχεις τους στόχους τους 		
Εργαλεία 			
Οδηγίες Υλοποίησης 	Βήμα 1. Μελέτησε προσεκτικά το αρχείο: ΔΡ_3.1_ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΟ_ΥΛΙΚΟ Βήμα 2. Σκέψου 3 από τα πεδία της ζωής: ΠΕΔΙΟ Α: Ατομικό Πλαίσιο και ΠΕΔΙΟ Β: Επαγγελματικό Πλαίσιο,		

Εικόνα 19: ΦΑΣΗ 3 → Στόχος/Εργαλεία/ Οδηγίες Υλοποίησης Δραστηριότητας 3.1

 Πανεπιστήμιο Πειραιώς Τμήμα Ψηφιακών Συστημάτων			
		ΠΕΔΙΟ Γ: Ακαδημαϊκό Πλαίσιο και οραματίσου την ανάπτυξη σου. Βήμα 3. Οπτικοποίησε όλα εκείνα που επιθυμείς να κατακτήσεις την επόμενη εβδομάδα, στο επόμενο εξάμηνο, στον επόμενο χρόνο, καθώς και στα επόμενα τρία χρόνια. Βήμα 4. Κατέγραψε με σαφήνεια και πληρότητα τους στόχους που επιθυμείς να κατακτήσεις. Χρησιμοποίησε τα κατάλληλα ρήματα σε κάθε "έκφραση στόχου". Βήμα 5. Θα πρέπει να καταγράψεις ένα σύνολο στόχων: <ul style="list-style-type: none"> • Α1. Να καταγράψεις τους στόχους που θέτεις σχετικά με την Ατομική σου Πορεία και εξέλιξη • Β1. Να καταγράψεις τους στόχους που θέτεις σχετικά με την Καριέρα σου • Γ1. Να καταγράψεις τους στόχους που θέτεις σχετικά με το "op² e-SEL Tutoring" e-course Βήμα 6. Ολοκληρώνοντας την Τοποθέτηση στόχων θα πρέπει να οπτικοποιήσεις νοητά στο μυαλό σου τις δράσεις που πρέπει να κάνεις για να υλοποιήσεις τους στόχους που έθεσες όσον αφορά στην ατομική σου πορεία και εξέλιξη	

Εικόνα 20: ΦΑΣΗ 3 → Οδηγίες Υλοποίησης Δραστηριότητας 3.1

 Πανεπιστήμιο Πειραιώς Τμήμα Ψηφιακών Συστημάτων			
		<p>Βήμα 7. Καθόρισε τις απαραίτητες δράσεις/βήματα που πρέπει να κάνεις για να υλοποιηθούν οι στόχοι σου, καθώς και τα κίνητρα που θα σε ωθήσουν να επιτύχεις τους στόχους σου.</p> <p>Βήμα 8. Υλοποίησε τη δραστηριότητα ΔΡ_3.1: "Θέτω έξυπνους στόχους_ΕΠΩΝΥΜΟ", συμπληρώνοντας το επώνυμό σου (Επεξεργασία και Υποβολή του αρχείου)</p>	
Ενδεικτικός Φόρτος Εργασίας 		Επεξεργασία Παραδοτέου: 3 ώρες	

Εικόνα 21: ΦΑΣΗ 3 → Βήματα Υλοποίησης/ Ενδεικτικός Φόρτος Εργασίας Δραστηριότητας 3.1

 Πανεπιστήμιο Πειραιώς Τμήμα Ψηφιακών Συστημάτων			
<p>ΦΑΣΗ 4: "Ο πειραματισμός σε νέες συμπεριφορές, σκέψεις και συναισθήματα, που έχει ως αποτέλεσμα την εξάσκηση νέων τύπων συμπεριφοράς"</p>			
<p>ΔΡ_4.1: "Η ιστορία του Bobby"</p>			
Περιγραφή Δραστηριότητας 		<p>Μέσα από αυτή τη δραστηριότητα θα έχεις την ευκαιρία να εξοικειωθείς με καταστάσεις-προβλήματα που ενδέχεται να έχεις ήδη συναντήσει ή πρόκειται να συναντήσεις στην πορεία της ζωής σου, έτσι ώστε να είσαι σε θέση να τα τις αντιμετωπίσεις αποτελεσματικά. Πιο συγκεκριμένα, πρόκειται για μια ιστορία που αφορά σε έναν μαθητή τον Bobby, ο οποίος είναι περιθωριοποιημένος, εξαιτίας της διαφορετικότητάς του. Καλείσαι λοιπόν, να σκεφτείς και να επιχειρηματολογήσεις ως προς το πώς θα διαχειριζόσουν αυτή τη κατάσταση.</p>	

Εικόνα 22: ΦΑΣΗ 4 → Περιγραφή Δραστηριότητας 4.1

  	
Είδος Δραστηριότητας 	Ατομική
Στόχος 	Αυτοεπίγνωση-Αυτοδιαχείριση-Κοινωνική Επίγνωση <ul style="list-style-type: none"> ○ Να καταστείς ικανός/ή να αναγνωρίζεις τα συναισθήματά σου (Αυτοεπίγνωση) ○ Να καταστείς ικανός/ή να διαχειρίζεσαι τα συναισθήματά σου (Αυτοδιαχείριση) ○ Να καταστείς ικανός/ή να αναγνωρίζεις τα συναισθήματα των άλλων (Κοινωνική Επίγνωση-Ενσυναίσθηση) ○ Να καταστείς ικανός/ή να αναγνωρίζεις την αξία του κάθε ανθρώπου (Κοινωνική Επίγνωση) ○ Να καταστείς ικανός/ή να σέβεσαι τους άλλους ανθρώπους (Κοινωνική Επίγνωση)

Εικόνα 23: ΦΑΣΗ 4 → Είδος/Στόχος Δραστηριότητας 4.1

  	
Εργαλεία 	
Οδηγίες Υλοποίησης 	Βήμα 1. Μελέτησε προσεκτικά το αρχείο: ΔΡ_4.1_ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΟ_ΥΛΙΚΟ Βήμα 2. Υλοποίησε τη δραστηριότητα: ΔΡ_4.1_Η ιστορία του Bobby_ΕΠΩΝΥΜΟ, συμπληρώνοντας το επώνυμό σου (Επεξεργασία και Υποβολή αρχείου) Βήμα 3. Αρχικά, αναγνώρισε και κατέγραψε τα συναισθήματά σου για τον Bobby Βήμα 4. Αναγνώρισε και κατέγραψε πως θα ένιωθες εάν ήσουν στη θέση του Bobby Βήμα 5. Αναγνώρισε και κατέγραψε τα συναισθήματά του Bobby Βήμα 6. Αναγνώρισε και κατέγραψε τα συναισθήματα των άλλων για τον Bobby

Εικόνα 24: ΦΑΣΗ 4 → Εργαλεία/ Οδηγίες Υλοποίησης (Βήμα 1-6) Δραστηριότητας 4.1

	<p>Βήμα 7. Ανέφερε ποια θεωρείς ότι είναι τα θετικά χαρακτηριστικά που θα μπορούσε να έχει ο Bobby</p> <p>Βήμα 8. Αναγνώρισε και κατέγραψε τα στοιχεία του εαυτού σου τα οποία θεωρείς πως σε κάνουν επιθυμητό προς τους άλλους</p> <p>Βήμα 9. Ανέφερε τι κοινό μπορεί να έχεις με τον Bobby</p> <p>Βήμα 10. Σκέψου και κατέγραψε, επιχειρηματολογώντας για το πώς θα διαχειριζόσουν αυτή την κατάσταση, εάν ο Bobby ήταν μαθητής σου</p> <p>-Πως θα αντιμετώπιζες τον Bobby και τους συμμαθητές του;</p> <p>Βήμα 11. Σκέψου και κατέγραψε ποιο είναι το συμπέρασμα στο οποίο οδηγείσαι μέσα από τη δραστηριότητα; (Πώς θεωρείς ότι πρέπει να αξιολογούμε τον εαυτό μας και τους άλλους; Που έχει σημασία να εστιάζουμε;)</p>
--	--

Εικόνα 25: ΦΑΣΗ 4 → Εργαλεία/Οδηγίες Υλοποίησης Δραστηριότητας 4.1

<p>Ενδεικτικός Φόρτος Εργασίας</p> 	<p>Επεξεργασία Παραδοτέου: 3 ώρες</p>

Εικόνα 26: ΦΑΣΗ 4 → Ενδεικτικός Φόρτος Εργασίας Δραστηριότητας 4.1

ΦΑΣΗ 4: “Ο πειραματισμός σε νέες συμπεριφορές, σκέψεις και συναισθήματα, που έχει ως αποτέλεσμα την εξάσκηση νέων τύπων συμπεριφοράς”

ΔΡ_4.2: “Η καλύτερη Λύση”	
<p>Περιγραφή Δραστηριότητας</p> 	<p>Μέσα από αυτή τη δραστηριότητα θα έχεις την ευκαιρία να εξοικειωθείς με καταστάσεις-προβλήματα, στα οποία παρατηρείται έλλειψη σεβασμού, με σκοπό την εξάσκηση στη δημιουργία θετικών λύσεων. Με την ομάδα σου αξιοποιώντας τη Στρατηγική “Six Thinking Hats”, του De Bono θα σκεφτείς πιθανές εναλλακτικές λύσεις για την επιτυχή αντιμετώπιση του προβλήματος.</p>

Εικόνα 27: ΦΑΣΗ 4 → Περιγραφή Δραστηριότητας 4.2

Πανεπιστήμιο Πειραιώς Τμήμα Ψηφιακών Συστημάτων		ap2	
<p>Είδος Δραστηριότητας</p> 	 <p>Ομαδική</p>	<p>Στόχος</p> 	<p><u>Υπεύθυνη Λήψη Αποφάσεων (Επίλυση Προβλημάτων)- Κοινωνική Επίγνωση-Δεξιότητες Σχέσεων</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Να μάθεις τα Βήματα Επίλυσης Προβλημάτων (Υπεύθυνη Λήψη Αποφάσεων) ○ Να καταστείς ικανός/ή να βρίσκεις πολλές λύσεις σε ένα πρόβλημα και να εντοπίζεις την καλύτερη (Υπεύθυνη Λήψη Αποφάσεων) ○ Να αναπτύξεις δεξιότητες συνεργασίας (Δεξιότητες Σχέσεων) ○ Να αναπτύξεις επικοινωνιακές και κοινωνικές δεξιότητες (Δεξιότητες Σχέσεων)

Εικόνα 28: ΦΑΣΗ 4 → Είδος/Στόχος Δραστηριότητας 4.2

 Πανεπιστήμιο Πειραιώς Τμήμα Ψηφιακών Συστημάτων			
		<ul style="list-style-type: none"> ο Να συνειδητοποιήσεις πως οι άνθρωποι είναι διαφορετικοί, σκέφτονται διαφορετικά και έχουν διαφορετικά ενδιαφέροντα (Κοινωνική Επίγνωση) 	
Εργαλεία 			
Οδηγίες Υλοποίησης 		<p>Βήμα 1. Ελεγξε στη σελίδα ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ του apT² e-SEL Tutoring environment, ποια είναι η Peace News Card που αντιστοιχεί στην ομάδα σου και η οποία βρίσκεται στο υποστηρικτικό υλικό.</p> <p>Βήμα 2. Μελέτησε προσεκτικά τα αρχεία: ΔΡ_4_2_ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΟ_ΥΛΙΚΟ & The_Six_Thinking_Hats_de_Bono</p> <p>Βήμα 3. Επικοινωνήσε με το συνεργάτη σου (Skype/ Chat) και απαντήστε στις ερωτήσεις 1-2 του αρχείου ΔΡ_4_2_H</p>	

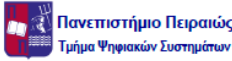

Εικόνα 29: ΦΑΣΗ 4 → Εργαλεία/Οδηγίες Υλοποίησης (Βήμα 1-3) 4.2

 Πανεπιστήμιο Πειραιώς Τμήμα Ψηφιακών Συστημάτων			
		<p>Καλύτερη Λύση _ ΕΠΩΝΥΜΟ#1_ΕΠΩΝΥΜΟ#2, που αφορούν στα εμπλεκόμενα στη διαμάχη μέλη. Στη συνέχεια, καλείστε να καταγράψετε την προσέγγισή σας ως προς το υπό μελέτη πρόβλημα, ανάλογα με το καπέλο που «φοράτε» κάθε φορά. Έπειτα, εντοπίστε την καταλληλότερη λύση για το πρόβλημα που μελετήσατε (Peace News Cardx), αξιοποιώντας τη Στρατηγική "Six Thinking Hats" του De Bono και λαμβάνοντας υπόψιν τα Βήματα Επίλυσης Προβλημάτων και τις 12 Δεξιότητες για τον Μετασχηματισμό της Διαμάχης (12 Skills for Conflict Transformation) και παρουσιάστε τη στο αρχείο: ΔΡ_4_2_H Καλύτερη Λύση _ ΕΠΩΝΥΜΟ#1_ΕΠΩΝΥΜΟ#2, (Επεξεργασία και Υποβολή του αρχείου) Το αρχείο θα πρέπει να ανεβάσει ένα μόνο άτομο της ομάδας.</p>	
Ενδεικτικός Φόρτος Εργασίας 		<p>Επεξεργασία Παραδοτέου: 4 ώρες</p>	
			

Εικόνα 30 → Οδηγίες Υλοποίησης (Βήμα 3)/ Ενδεικτικός Φόρτος Εργασίας Δραστηριότητας 4.2

 	
ΦΑΣΗ 5: “Ανάπτυξη σχέσεων εμπιστοσύνης και υποστήριξης, που υποστηρίζουν και ενθαρρύνουν κάθε βήμα αλλαγής”	
ΔΡ_5.1: “Επίλυση Συγκρούσεων”	
Περιγραφή Δραστηριότητας 	<p>Μέσα από αυτή τη δραστηριότητα θα έχεις την ευκαιρία να ενημερωθείς σχετικά με την εργασία και με τους παράγοντες που επηρεάζουν τη συμπεριφορά, όπως είναι: τα κίνητρα, οι αξίες, η συγκινησιακή κατάσταση, οι προθέσεις, η λεκτική και μη λεκτική επικοινωνία, έτσι ώστε να αναπτύξεις δεξιότητες, ώστε να διαχειρίζεται τις συγκρουσιακές καταστάσεις, υιοθετώντας θετικές στάσεις και να προτείνεις στρατηγικές επίλυσης των συγκρούσεων.</p>

Εικόνα 31: ΦΑΣΗ 5 Περιγραφή Δραστηριότητας 5.1

 	
Είδος Δραστηριότητας 	Ατομική
Στόχος 	Δεξιότητες Σχέσεων <ul style="list-style-type: none"> ο Να είσαι σε θέση να διαχειρίζεται και να επιλύεις τις διαπροσωπικές συγκρούσεις αποτελεσματικά.
Εργαλεία 	

Εικόνα 32: ΦΑΣΗ 5 → Είδος/Στόχος/Εργαλεία Δραστηριότητας 5.1

Οδηγίες Υλοποίησης	
	<p>Βήμα 1. Μελέτησε προσεκτικά το Υποστηρικτικό Υλικό της Δραστηριότητας 5.1, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο ΔΡ_5.1_ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΟ_ΥΛΙΚΟ</p> <p>Βήμα 2. Επέλεξε ένα από τα Σενάρια (1-2) που περιλαμβάνεται στο αρχείο ΔΡ_5.1_ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΟ_ΥΛΙΚΟ</p> <p>Βήμα 3. Κατέβασε το IHMC concept map tool στον υπολογιστή σου, αφού μελετήσεις προαιρετικά το tutorial που βρίσκεται στο εξής URL: https://www.youtube.com/watch?v=TMNq_oCFyI8.</p> <p>Βήμα 4. Συμπλήρωσε το αρχείο ΔΡ_5.1_Επίλυση Συγκρούσεων_ΕΠΩΝΥΜΟ, συμπληρώνοντας τα Επώνυμο σου</p> <p>A. Σύμφωνα με το Σενάριο που έχεις επιλέξει, κατέγραψε έναν τρόπο επίλυσης της σύγκρουσης που αφορά στο συγκεκριμένο σενάριο</p> <p>B. Πρότεινε τη στρατηγική επίλυσης της σύγκρουσης (συνεργασία, ανταγωνισμός, συμβιβασμός, υποχώρηση, αποφυγή) που θεωρείς ότι είναι κατάλληλη για τη συγκεκριμένη περίπτωση.</p> <p>Γ. Συμπλήρωσε τα αντίστοιχα πεδία-ερωτήματα (1-6.3) στο πρότυπο αρχείο ΔΡ_5.1_Επίλυση Συγκρούσεων_ΕΠΩΝΥΜΟ (Επεξεργασία και Υποβολή αρχείου)</p>

Εικόνα 33: ΦΑΣΗ 5 → Οδηγίες Υλοποίησης/Ενδεικτικός Φόρτος Εργασίας Δραστηριότητας 5.1

Ενδεικτικός Φόρτος Εργασίας	
	<p>Επεξεργασία Παραδοτέου: 3 ώρες</p>
	

Ιστοσελίδες με χρήσιμο υλικό για την κοινωνική και συναισθηματική ευημερία

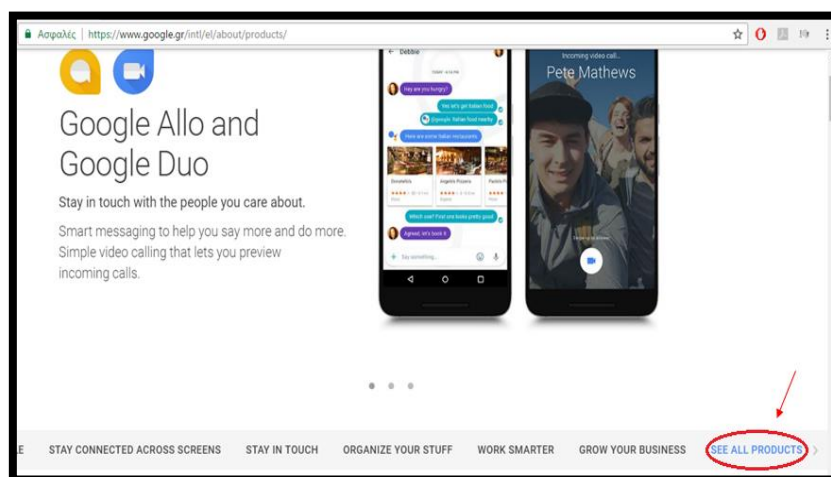
Πίνακας 33: Ιστοσελίδες για την κοινωνική και συναισθηματική ευημερία

Ιστοσελίδες για την κοινωνική και συναισθηματική ευημερία των παιδιών	
The Inner Resilience Program	http://www.innerresiliencetidescenter.org/publications.html
Defending the Early Years	http://deyproject.org/recommended-reading-and-resources/
Schools that Learn	http://schoolsthatlearn.com
Mindful Schools	www.mindfulschools.org

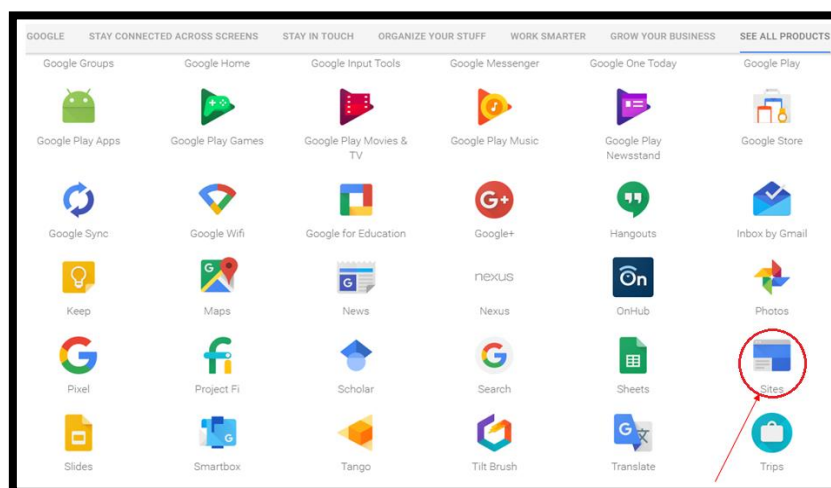
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2: Google Sites

Στην ενότητα αυτή παρατίθενται screenshots από τον σχεδιασμό του "αρΤ² e-SEL Tutoring" περιβάλλοντος καθώς και από την οργάνωση του υλικού του e-course στο "αρΤ² e-SEL Tutoring" περιβάλλον.

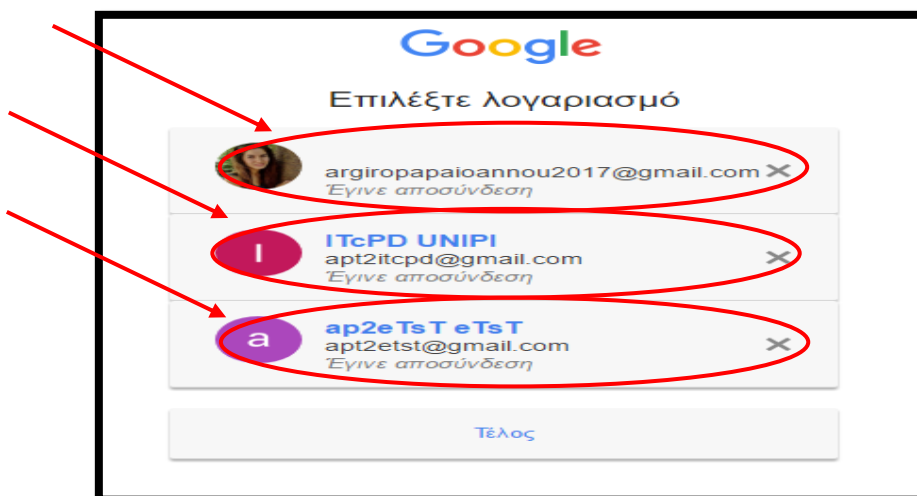
Σχεδιασμός "αρΤ² e-SEL Tutoring environment"

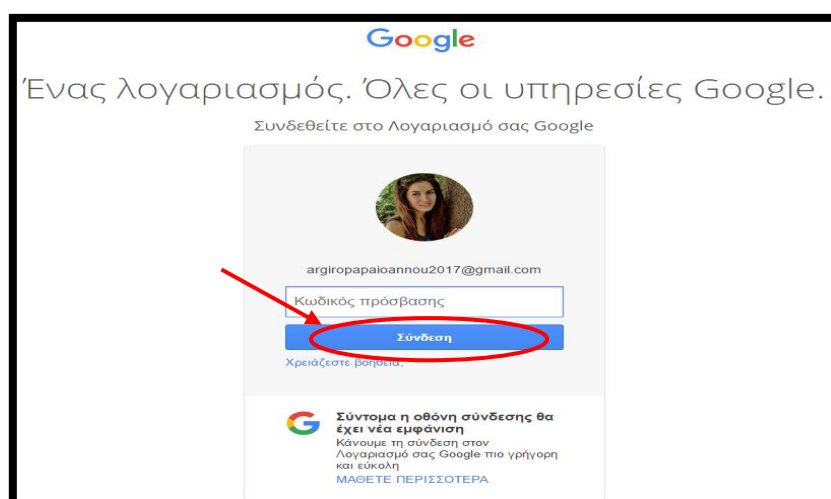
Εικόνα 34: Σελίδα «SEE ALL PRODUCTS»

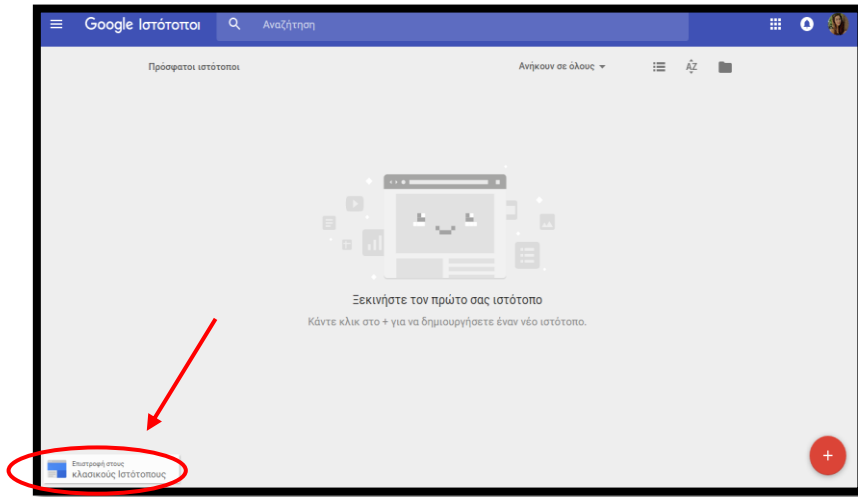
Εικόνα 35: Σελίδα «Sites»

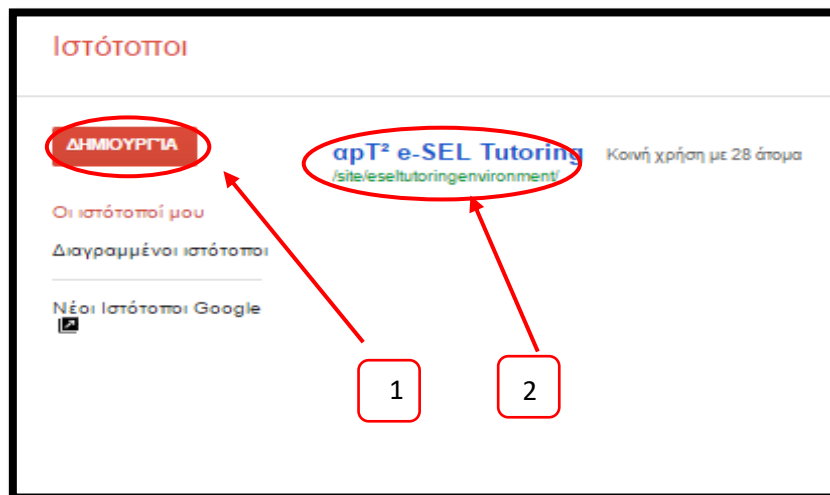
Εικόνα 36: Επιλογή Google λογαριασμού

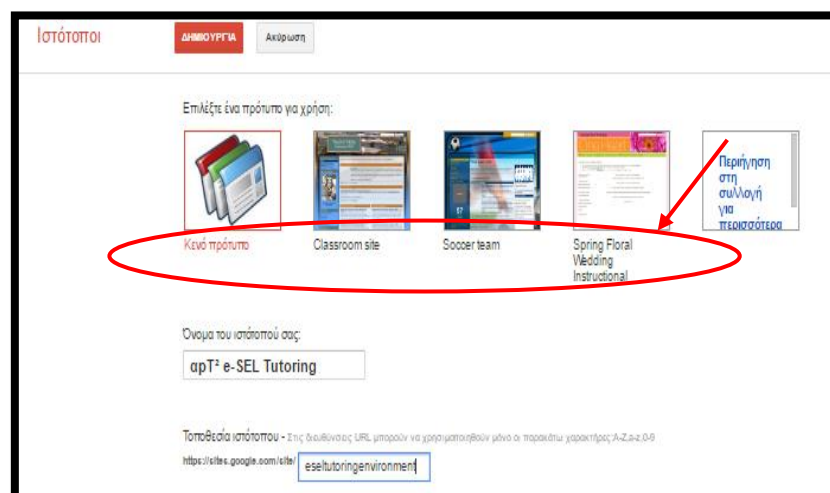
Εικόνα 37: Σύνδεση στον Google λογαριασμό

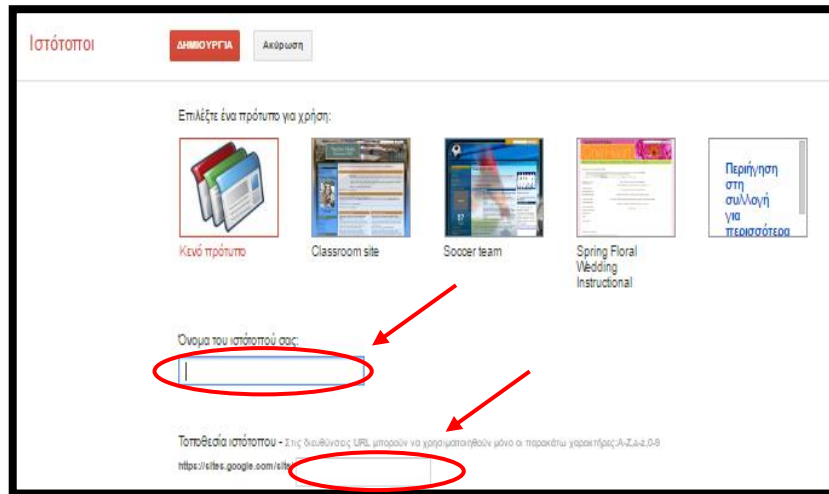
Εικόνα 38: Κλασικοί Ιστότοποι

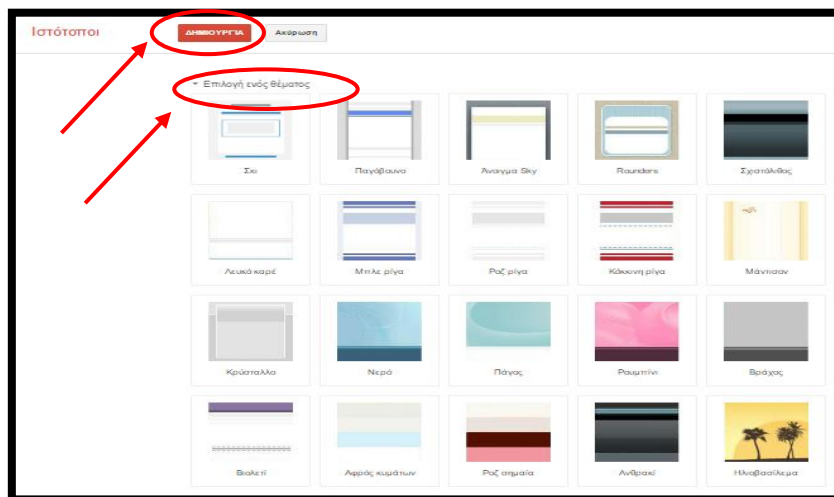
Εικόνα 39: 1) Δημιουργία ή 2) Επιλογή Ιστότοπου

Εικόνα 40: Επιλογή προτύπου

Εικόνα 41: Ορισμός Ονόματος και Τοποθεσίας Ιστότοπου (URL)

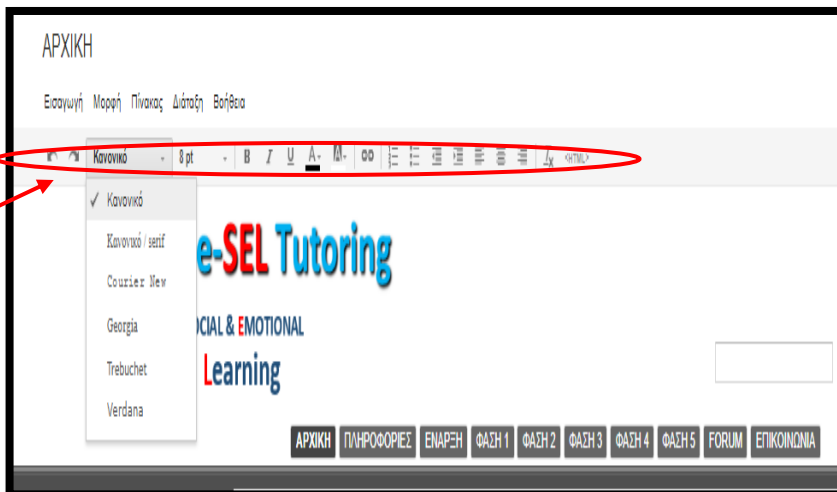

Εικόνα 42: Επιλογή θέματος/φόντο και Δημιουργία Ιστότοπου

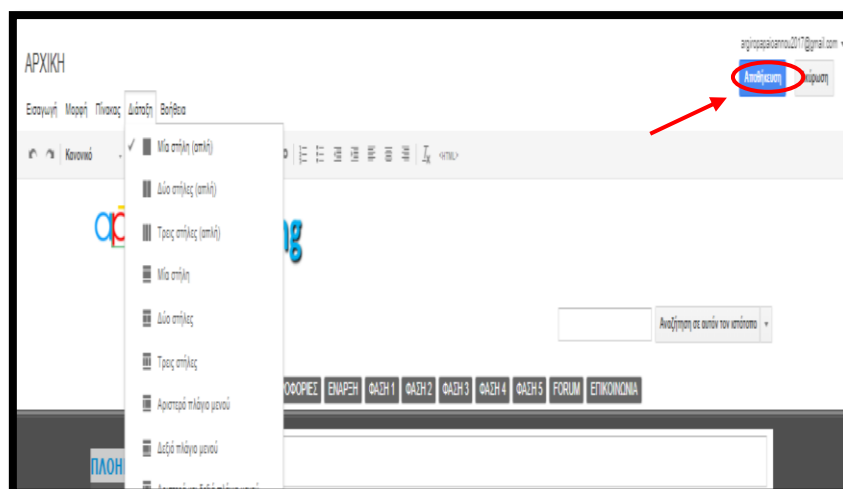
Μορφοποίηση ιστοσελίδας "αpT² e-SEL Tutoring" περιβάλλοντος

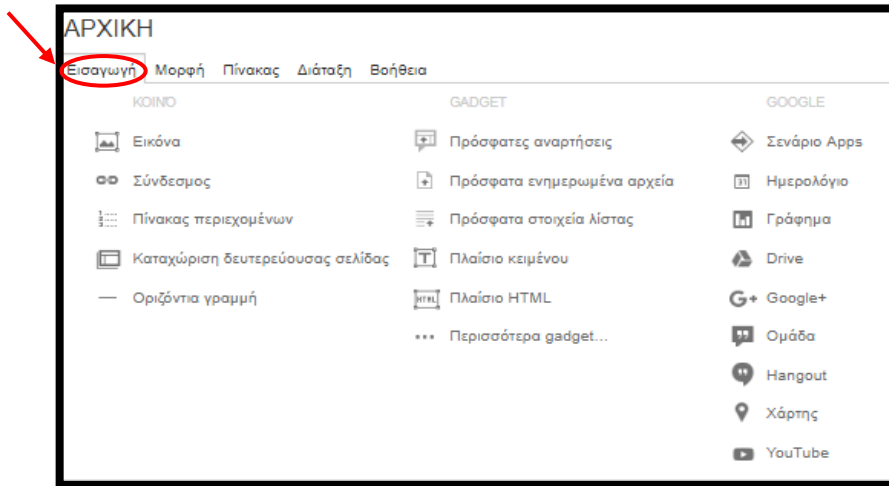
Εικόνα 43: Επεξεργασία Ιστοσελίδας

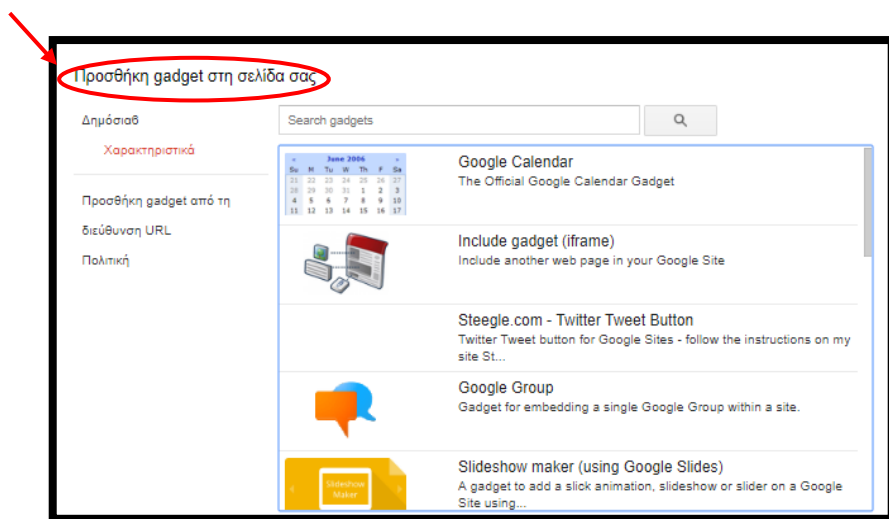
Εικόνα 44: Μορφοποίηση Κειμένου Ιστοσελίδας

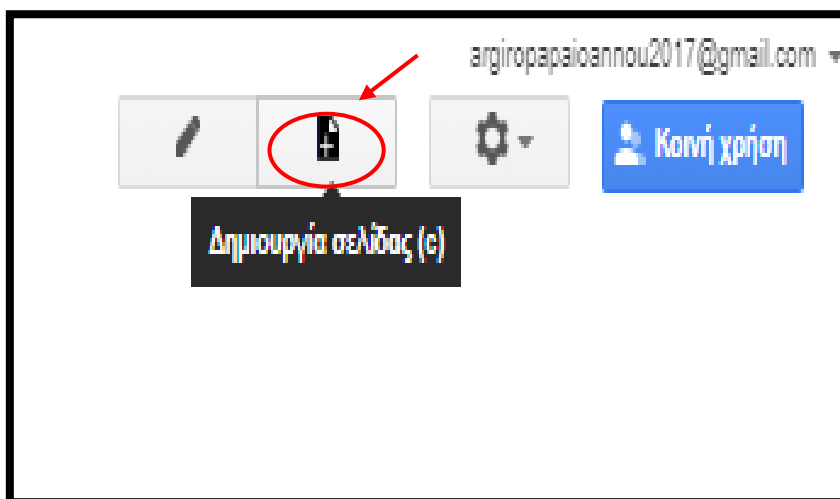
Εικόνα 45: Αποθήκευση Αλλαγών

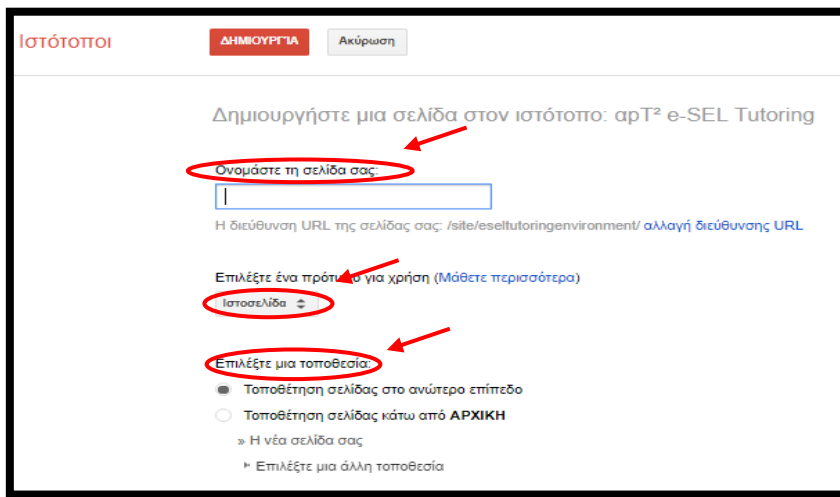
Εικόνα 46: Εισαγωγή αντικειμένων στην Ιστοσελίδα Google Sites

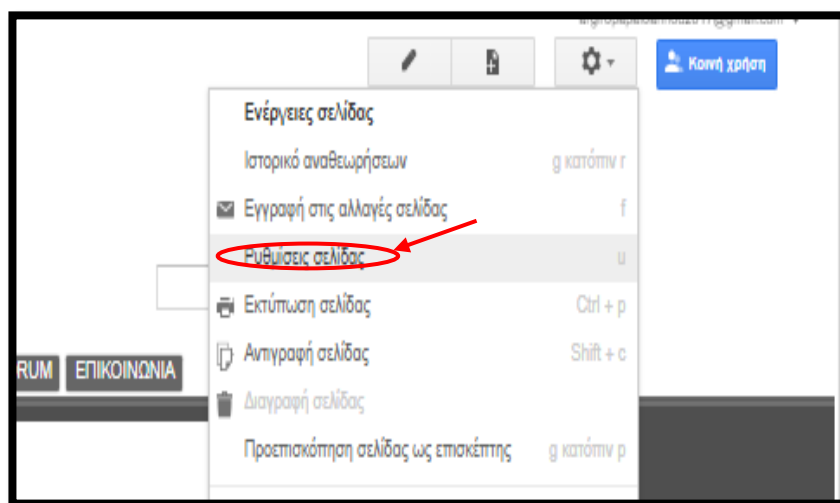
Εικόνα 47: Εισαγωγή Περισσότερων gadget

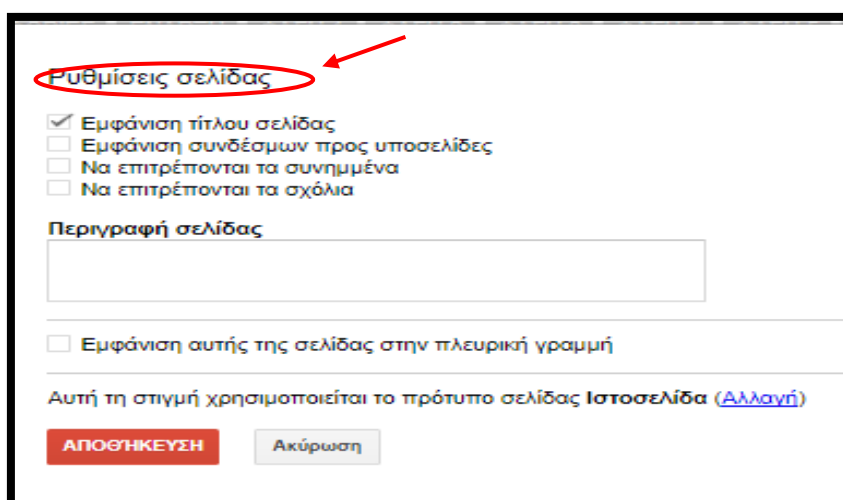
Εικόνα 48: Δημιουργία Σελίδων στο Google Sites

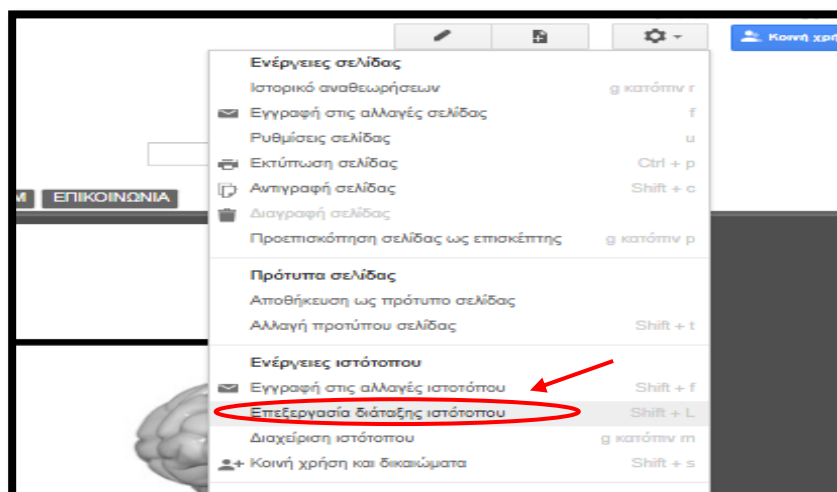
Εικόνα 49: Επιλογή ονόματος, προτύπου και θέσης της σελίδας στο site

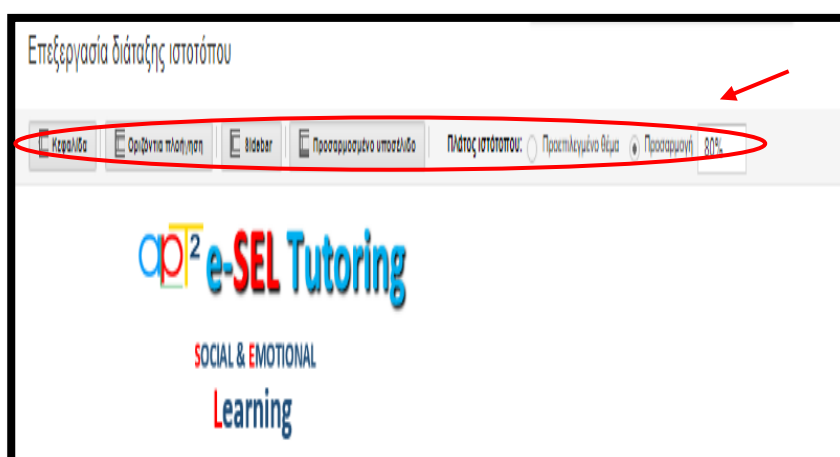
Εικόνα 50: Ρυθμίσεις σελίδας

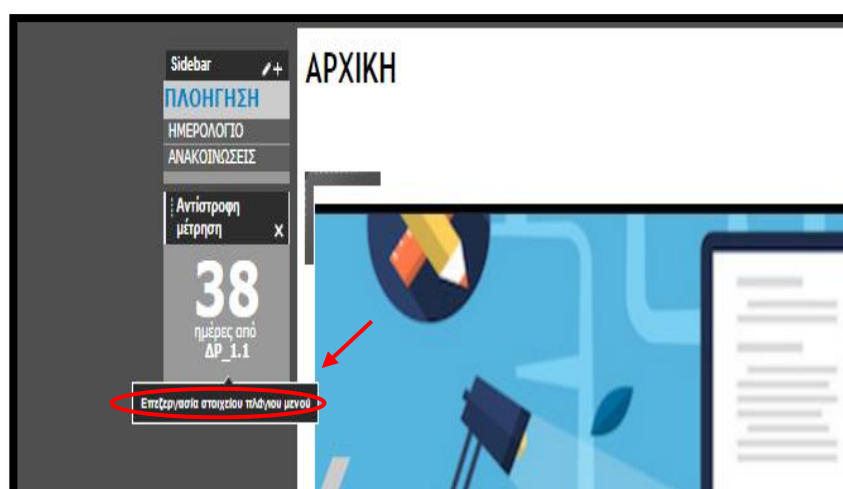
Εικόνα 51: Επιλογή Ρυθμίσεις Σελίδας

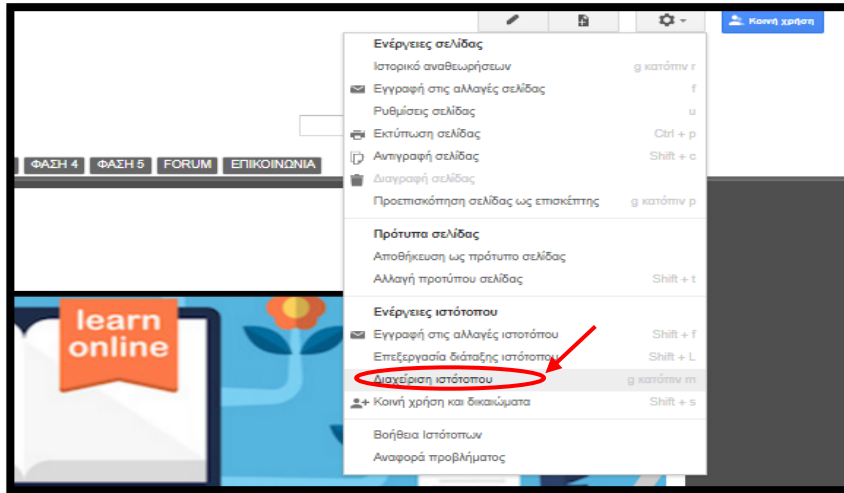
Εικόνα 52: Επεξεργασία διάταξης ιστότοπου

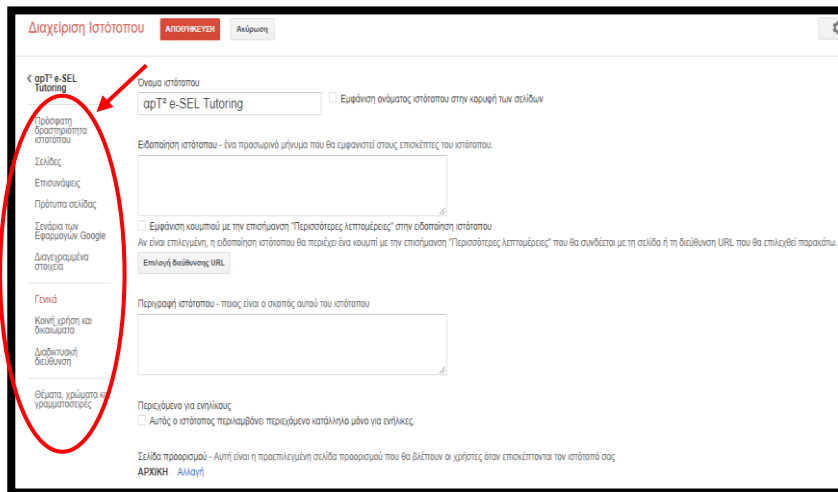
Εικόνα 53: Επιμέρους στοιχεία επεξεργασίας διάταξης ιστότοπου

Εικόνα 54: Επεξεργασία στοιχείου πλάγιου μενού

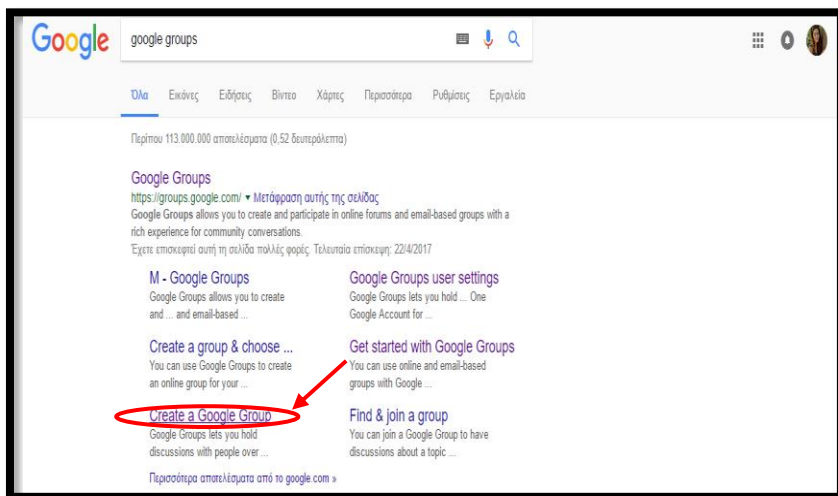

Εικόνα 55: Διαχείριση ιστοτόπου

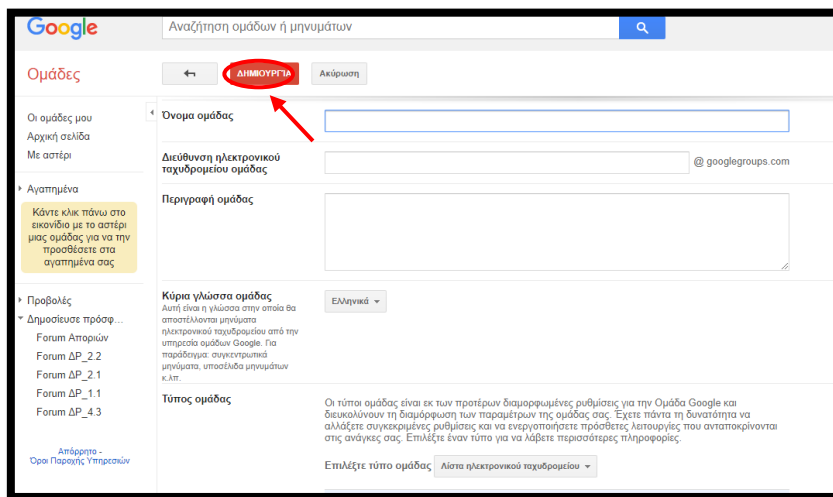

Εικόνα 56: Επιμέρους στοιχεία διαχείρισης ιστοτόπου

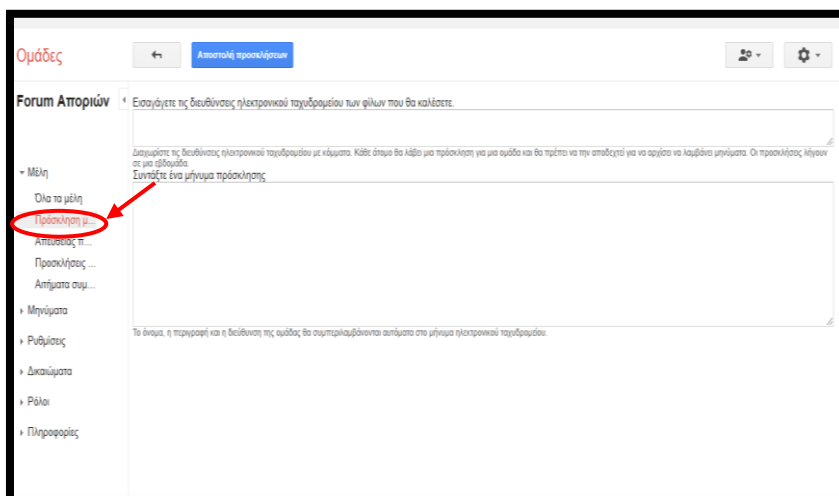
Δημιουργία forum στο Google Sites

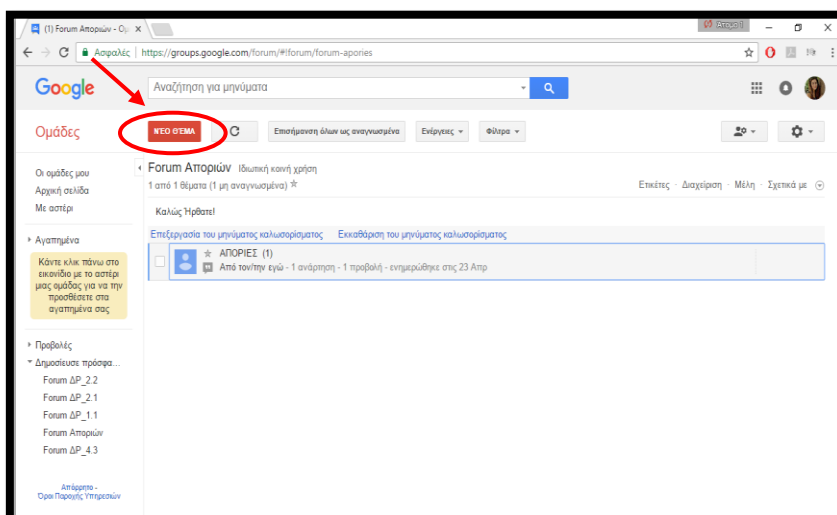
Εικόνα 59: Δημιουργία Google Groups

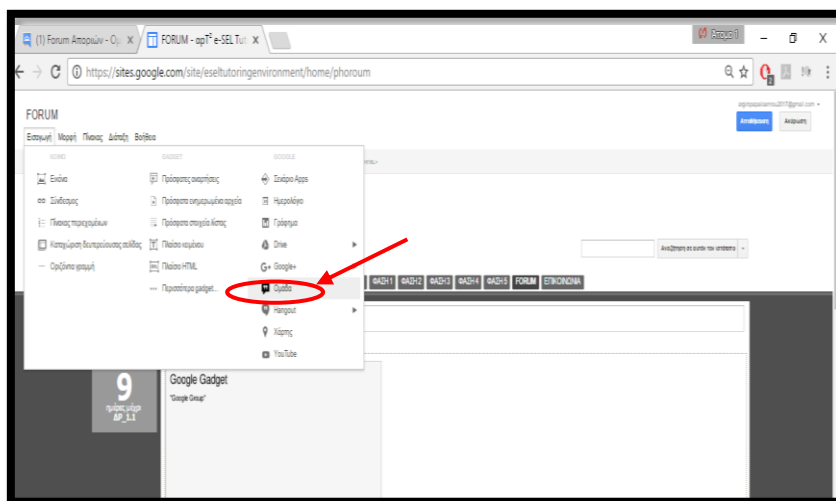
Εικόνα 60: Δημιουργία Ομάδων Συζήτησης

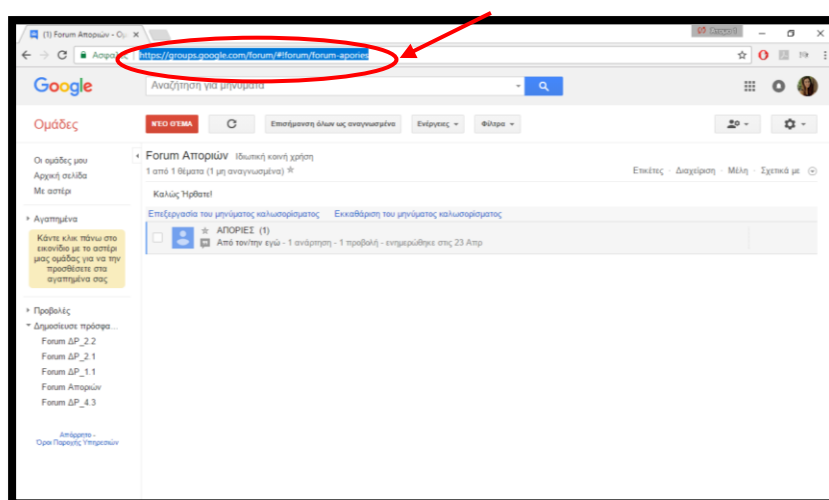
Εικόνα 61: Πρόσκληση μελών στις ομάδες συζήτησης

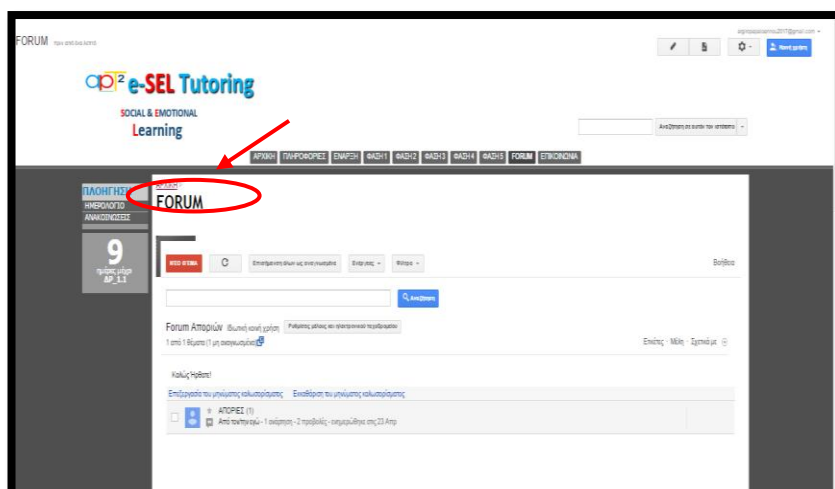
Εικόνα 62: Προσθήκη Θέματος στο Google Group

Εικόνα 62: Εισαγωγή Ομάδας

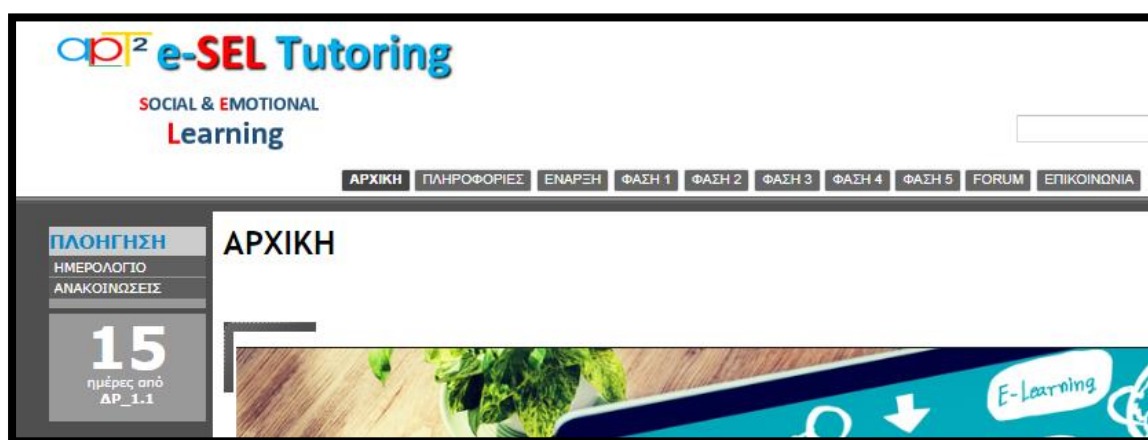

Εικόνα 63: Αντιγραφή του URL του Google Group

Εικόνα 63: Ενσωμάτωση του Google Group (Forum Αποριών) στο FORUM

Οργάνωση του υλικού στο "αPT² e-SEL Tutoring" περιβάλλον

Εικόνα 64: Κύριο μενού πλοήγησης και αριστερή μπάρα στο "αPT² e-SEL Tutoring" περιβάλλον

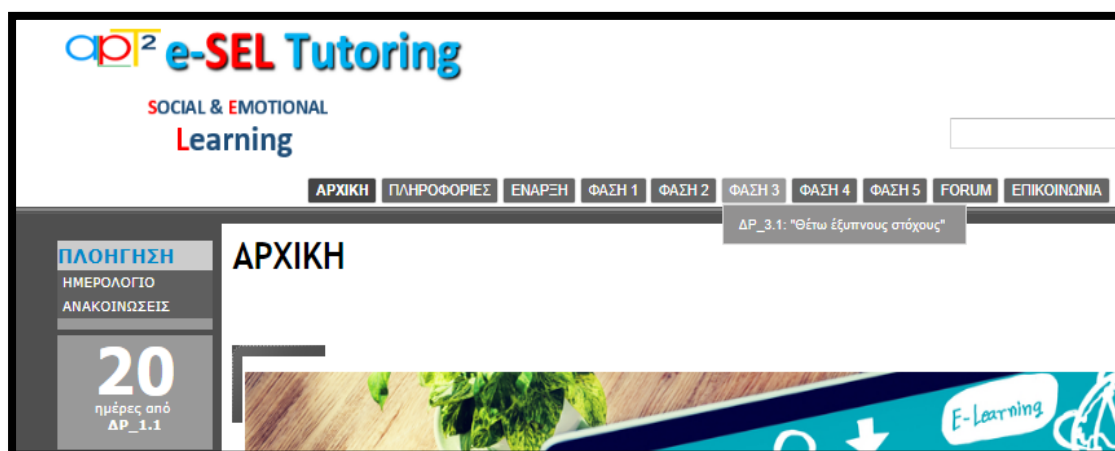
Εικόνα 65: Υπομενού "ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ" του "αPT² e-SEL Tutoring" περιβάλλοντος

Εικόνα 66: Υπομενού "ΦΑΣΗ 1" του "apT² e-SEL Tutoring" περιβάλλοντος

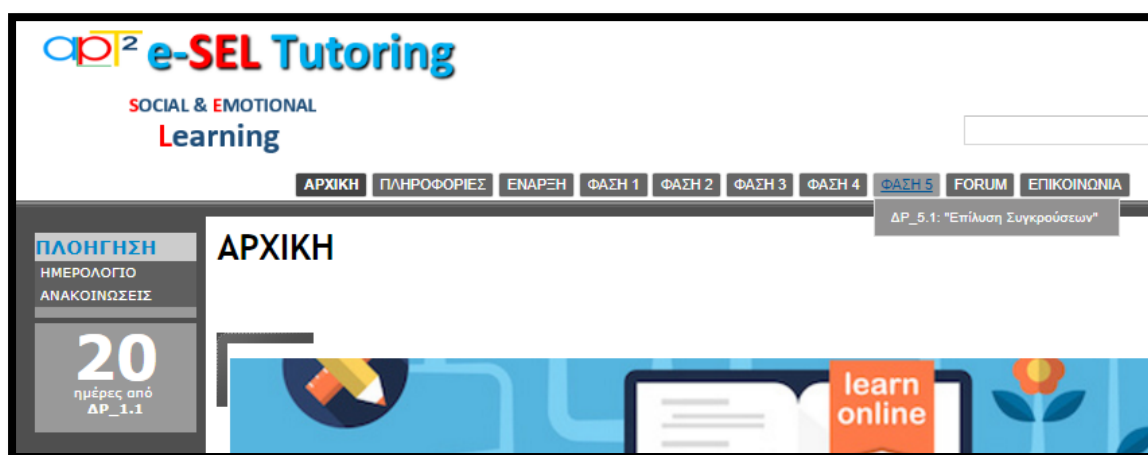
Εικόνα 67: Υπομενού "ΦΑΣΗ 2" του "apT² e-SEL Tutoring" περιβάλλοντος

Εικόνα 68: Υπομενού "ΦΑΣΗ 3" του "apT² e-SEL Tutoring" περιβάλλοντος

Εικόνα 69: Υπομενού "ΦΑΣΗ 4" του "αρΤ² e-SEL Tutoring" περιβάλλοντος

Εικόνα 70: Υπομενού "ΦΑΣΗ 5" του "αρΤ² e-SEL Tutoring" περιβάλλοντος

Σκοπός του apT² e-SEL Tutoring

Σκοπός του "apT² e-SEL Tutoring" e-course είναι:

- η αναγνώριση κάποιων διαδικασιών υποστηριζόμενων από Technology Enhanced Learning Environments (TELE) που αφορούν στη δημιουργία εκπαιδευτικών διαδικασιών για την ανάπτυξη κοινωνικών και συναισθηματικών δεικτών.
- η ανάπτυξη θεωρητικών και εφαρμοσμένων γνώσεων που αφορούν στις υποστηρικτικές – συμβουλευτικές διαδικασίες, με έμφαση στην ανάπτυξη δεξιοτήτων και στάσεων για την ενεργοποίηση ανάλογης συμπεριφοράς που αφορά στη διαχείριση των συνθηκών του προσωπικού και επαγγελματικού περιβάλλοντος, φυσικού ή ψηφιακού και την περαιτέρω διαμόρφωση της συμπεριφοράς του
- η ανάπτυξη θεωρητικών και εφαρμοσμένων γνώσεων για την εκπαίδευση ενηλίκων και τη διεξαγωγή ενός προγράμματος Εκπαίδευσης η-Εκπαιδευτών (e-Trainers Training/eTsT) στο πλαίσιο της Ηλεκτρονικής Μάθησης (eLearning/eL)
- η ανάλυση, ο σχεδιασμός, η ανάπτυξη, η υλοποίηση και η αξιολόγηση ενός εννοιολογικού πλαισίου για ένα εφαρμοσμένο πρόγραμμα Εκπαίδευσης η-Εκπαιδευτών, ώστε οι εκπαιδευόμενοι να αποκτήσουν γνώσεις και αποτιμήσιμες δεξιότητες (knowledge, skills, competencies) στη διαχείριση ανάλογων παρεμβάσεων eTsT (e-training, e-tutoring, e-courses, e-delivering).

Ειδικοί Εκπαιδευτικοί στόχοι του "apT² e-SEL Tutoring" e-course:

Μέσα από τις δραστηριότητες του ηλεκτρονικού Mini Lab (e-course) καλείστε να γνωρίσετε διαδικασίες:

Ως προς τη δεξιότητα της Αυτοεπίγνωσης:

- για την αναγνώριση του εαυτού (σας) και των ενδιαφερόντων (σας)
- για την αποδοχή και την εκτίμηση του εαυτού (σας)
- για την ανανώριση των συναισθημάτων (σας)

Ως προς τη δεξιότητα της Αυτοδιαχείρισης:

- για την τοποθέτηση κατάλληλων στόχων για την ατομική, ακαδημαϊκή και επαγγελματική (σας) εξέλιξη
- για την κινητοποίηση του εαυτού (σας) για την επίτευξη των στόχων (σας)
- για τη διαχείριση των συναισθημάτων (σας)

Ως προς τη δεξιότητα της Υπεύθυνης Λήψης Αποφάσεων:

- για την αξιοποίηση μεθόδων/βήματα Επίλυσης Προβλημάτων
- για την εύρεση εναλλακτικών λύσεων σε ένα πρόβλημα και τον εντοπισμό της καλύτερης

Ως προς τη δεξιότητα της Κοινωνικής Επίγνωσης:

- για την αναγνώριση των συναισθημάτων των άλλων
- για το σεβασμό των απόψεων και των προτιμήσεων των άλλων
- για την αναγνώριση της αξίας κάθε ανθρώπου
- για τη συνειδητοποίηση 'πως οι άνθρωποι είναι διαφορετικοί', 'σκέφτονται διαφορετικά' και 'έχουν διαφορετικά ενδιαφέροντα'

Ως προς τις δεξιότητες Σχέσεων:

- για την ανάπτυξη δεξιοτήτων συνεργασίας, επικοινωνιακών και κοινωνικών δεξιοτήτων (σας)
- για την αποτελεσματική διαχείριση και επίλυση των διαπροσωπικών συγκρούσεων

Ως προς τον τομέα των ICT (Information and Communications Technology):

- για την εξοικείωση με τα Web 2.0 εργαλεία (ICT)
- για τη χρήση Web 2.0 εργαλείων (ICT)

Ως προς την Μάθηση:

- για την ενίσχυση Αυτό-κατευθυνόμενης Μάθησης

Ποιά είναι τα αναμενόμενα αποτελέσματα του e-course;

Μετά την ολοκλήρωση του Mini Lab (e-course) θα είστε σε θέση να αναγνωρίζετε κάποιες διαδικασίες υποστηριζόμενες από Technology Enhanced Learning Environments (TELE) που αφορούν στη δημιουργία εκπαιδευτικών διαδικασιών για την:

1. Ανάπτυξη **Κοινωνικών** και **Συναισθηματικών** δεικτών.

Πιο συγκεκριμένα:

- για την αναγνώριση του εαυτού (σας) και των ενδιαφερόντων (σας) για την αποδοχή και την εκτίμηση του εαυτού (σας)
- για την αναγνώριση των συναισθημάτων (σας)
- για την τοποθέτηση κατάλληλων στόχων για την ατομική, ακαδημαϊκή και επαγγελματική (σας) εξέλιξη
- για την κινητοποίηση του εαυτού (σας) για την επίτευξη των στόχων (σας)
- για τη διαχείριση των συναισθημάτων (σας)
- για την αξιοποίηση μεθόδων/βήματα Επίλυσης Προβλημάτων
- για την εύρεση εναλλακτικών λύσεων σε ένα πρόβλημα και τον εντοπισμό της καλύτερης
- για την αναγνώριση των συναισθημάτων των άλλων
- για το σεβασμό των απόψεων και των προτιμήσεων των άλλων
- για την αναγνώριση της αξίας κάθε ανθρώπου
- για τη συνειδητοποίηση 'πως οι άνθρωποι είναι διαφορετικοί', 'σκέφτονται διαφορετικά' και 'έχουν διαφορετικά ενδιαφέροντα'
- για την ανάπτυξη δεξιοτήτων συνεργασίας, επικοινωνιακών και κοινωνικών δεξιοτήτων (σας)
- για την αποτελεσματική διαχείριση και επίλυση των διαπροσωπικών συγκρούσεων
- για την ενίσχυση Αυτό-κατευθυνόμενης Μάθησης

2. Εξοικείωση με τα **Web 2.0 εργαλεία** (ICT)

Πιο συγκεκριμένα:

- για τη χρήση Web 2.0 εργαλείων (ICT)

3. Ενίσχυση της **Αυτό-Κατευθυνόμενης** μάθησης (σας)

links εικόνων:

https://3.bp.blogspot.com/-o6v3A_fmflA/WAoc16_1kI/AAAAAAAAAE4/InAvp8WNspIhIhd8-Jw5SEdIL83z5QPbQCLcB/s1600/aim%2B1.png

<https://s3.amazonaws.com/uploads.bssskillmission/Dec162016160159.jpg>

➤ Προσθήκη αρχείων

Σχόλια

Αργυρώ Παπαλωάνου

Προσθήκη σχολίου

Εικόνα 71: Σελίδα Σκοπός του "arT² e-SEL Tutoring" περιβάλλοντος

Γιατί απT² e-SEL Tutoring;

Το "απT² e-SEL Tutoring" ακολουθεί τις προδιαγραφές του e-Tutoring, δηλαδή της εξ' αποστάσεως παράδοσης μαθημάτων, η οποία εξυπηρετεί τις ανάγκες όλων των εκπαιδευομένων.

Τι είναι το e-Tutoring ή online Tutoring;

- Πρόκειται για μια διαδικασία διδασκαλίας σε διαδικτυακό, εικονικό περιβάλλον, όπου ο εκπαιδευτικός διαχωρίζεται από τους εκπαιδευόμενους σε χώρο και χρόνο, ενώ παράλληλα αλληλεπιδρά μαζί τους άμεσα. (Wikipedia, n.d.).
- Το e-tutoring παρέχει ατομική υποστήριξη και ανατροφοδότηση σε εκπαιδευόμενους μέσα από διαδικτυακά εργαλεία και τεχνικές διευκόλυνσης (FAO, 2011).

Τι είναι ο e-Tutor ή online Tutor;

- Είναι οποιοδήποτε άτομο αναλαμβάνει τον ρόλο να υποστηρίζει και να καθιστά ικανούς τους μαθητές να μαθαίνουν αποτελεσματικά σε ένα διαδικτυακό περιβάλλον (Cornelius & Higginson 2000)

Ρίξτε μια ματιά...

[Wikipedia Online Tutoring](#)

[Edutechwiki e-Tutoring](#)

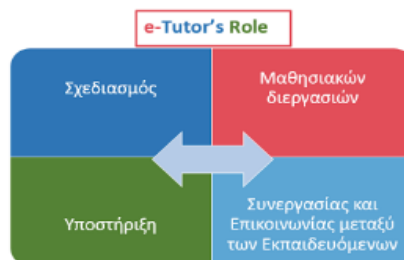
Ποιος είναι ο ρόλος του e-Tutor;

Ποιος είναι ο ρόλος του e-Tutor;

Για να είναι αποτελεσματικός ο e-Tutor, δεν αρκεί μόνο να γνωρίζει ποια κουμπιά πρέπει να πατήσει, για να στείλει ένα mail ή ποιος κώδικας HTML απαιτείται, για να εισάγει μια εικόνα σε μια ιστοσελίδα (Bennett & Marsh, 2002).

Ο e-tutor ως εκπαιδευτικός στην διαδικασία Ηλεκτρονικής Μάθησης (e-Learning Process), σχεδιάζει τη μαθησιακή διεργασία, συμβουλεύει και εκπαιδεύει τα συνεργαζόμενα μέλη μια ομάδας ή κάθε εκπαιδευόμενο ατομικά (Breur, 2009).

Ποια είναι τα καθήκοντα του e-Tutor;

Σύμφωνα με τον O' Hare (2011), τα καθήκοντα του e-Tutor διακρίνονται σε 4 κατηγορίες:

- 1) **Οργανωτικά:** Παροχή στόχων, καθορισμός χρονοδιαγράμματος, ορισμός κανόνων και ρόλων
- 2) **Παιδαγωγικά:** Παροχή πληροφοριών για το γνωστικό αντικείμενο, θέσπιση κατάλληλων ερωτήσεων για την ενθάρρυνση της συμμετοχής των εκπαιδευομένων
- 3) **Κοινωνικά:** Εμφύκωση των εκπαιδευομένων σε ένα φιλικό, κοινωνικό περιβάλλον, όπου ο e-Tutor επιβεβαιώνει και αναγνωρίζει τη συμμετοχή των εκπαιδευομένων, παρέχοντάς τους ευκαιρίες για ενίσχυση της συνοχής της ομάδας
- 4) **Τεχνικά:** Ανάπτυξη της αυτοπεποίθησης των εκπαιδευομένων ως προς τα συστήματα διαδικτύου και τα τεχνολογικά μέσα

Ποιες είναι οι δεξιότητες του e-Tutor;

Οι βασικές δεξιότητες που αντιπροσωπεύουν έναν αποτελεσματικό e-Tutor, ανεξάρτητα από τη μέθοδο παράδοσης των μαθημάτων (online/face to face), είναι οι εξής (Duggleby et al., 2002):

- καλή οργάνωση
- εξοικείωση με τη δομή του μαθήματος
- καλή γνώση του διδακτικού αντικειμένου
- ενθουσιασμός
- ικανότητα αποτελεσματικής αξιοποίησης των πηγών
- καλές σχέσεις με τους εκπαιδευόμενους
- επικοινωνιακές ικανότητες
- ευελιξία

Σε τι διαφέρει το "e-Tutoring" από την Παραδοσιακή "Face to Face" Διδασκαλία;

VS

Η Ηλεκτρονική Μάθηση (e-Learning), θεωρείται ως μια φυσική εξέλιξη της παραδοσιακής εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Ωστόσο, η αυξημένη δυνατότητα επικοινωνίας, μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, πίνακα συζητήσεων ή "online chat", μεταξύ εκπαιδευόμενου και εκπαιδευτικού και μεταξύ των εκπαιδευόμενων αποτελεί μια σημαντική διαφορά μεταξύ των δύο μορφών διεκπαίευσής της εκπαιδευτικής διεργασίας. Οι διαφορές που παρατηρούνται μεταξύ της online και face to face παράδοσης αφορούν σε παράγοντες χρόνου, απόστασης και τεχνολογίας (Duggleby et al., 2002). Πιο συγκεκριμένα:

- Οι online εκπαιδευόμενοι διαχειρίζονται οι ίδιοι το χρόνο τους, σε αντίθεση με τη Δια ζώσης εκπαίδευση, όπου η παρακολούθηση είναι υποχρεωτική σε τακτικά μαθήματα ή διαλέξεις. Έτσι, οι εκπαιδευόμενοι ίσως χρειάζονται περισσότερη αυτό-πειθαρχία και ενθάρρυνση για να ανταποκριθούν στη προθεσμία παράδοσης των εργασιών. Η κατάσταση αυτή έχει ως άμεση συνέπεια την ανάγκη του e-Tutor να ενθαρρύνει και να κινητοποιεί τους σπουδαστές του από απόσταση.
- Στα εξ' αποστάσεως παράδοσης μαθήματα τα στοιχεία που υποδηλώνουν την πρόοδο των σπουδαστών διαφέρουν από τα δια ζώσης μαθήματα. Ένας εκπαιδευτικός που εργάζεται σε μια face to face τάξη εκατό στόμων ή ακόμα και περισσότερων, λαμβάνει ελάχιστη στιγμιαία ανατροφοδότηση από κάθε εκπαιδευόμενο ξεχωριστά, ενώ στην εξ' αποστάσεως εκπαίδευση, οι εκπαιδευόμενοι, αξιοποιώντας email και συζητήσεις στο forum ίσως αισθάνονται πιο ικανοί να μοιραστούν τις ανησυχίες τους ή τα προβλήματα τους μεταξύ τους ή με τον e-Tutor.
- Η τεχνολογία έχει σημαντική θέση στην εξ' αποστάσεως εκπαίδευση και ο e-Tutor πρέπει να είναι σε θέση να βοηθήσει τους εκπαιδευόμενους να επιλύσουν τα τεχνικά προβλήματα με τη διεπιφάνεια ή με τους προσωπικούς τους υπολογιστές, ώστε να επιτευχθεί η αποτελεσματική μάθηση.

Ποια είναι τα πλεονεκτήματα του e-Tutoring;

Το e-Tutoring παρουσιάζει ένα σύνολο θετικών χαρακτηριστικών που το καθιστούν ιδιαίτερα ελκυστικό (Duggleby et al., 2002):

- Παρέχει ευελιξία στη μάθηση, εφόσον οι σπουδαστές έχουν την ευκαιρία να μελετούν με βάση το δικό τους ρυθμό, οπουδήποτε κι αν βρίσκονται, προσφέροντάς τους την ελευθερία να μελετήσουν όποτε οι ίδιοι επιθυμούν
- Διευκολύνει την εξοικονόμηση πόρων όσον αφορά στα έξοδα μετακίνησης, δίνοντας παράλληλα την ευκαιρία σε όσους παρουσιάζουν δυσκολίες στη μετακίνηση να παρακολουθήσουν τα μαθήματα online, χωρίς να χρειαστεί να προβούν σε διαδικασίες μετακίνησης
- Δίνει την ευκαιρία στους εκπαιδευόμενους από όλο τον κόσμο να εμπλακούν στη μαθησιακή διαδικασία και να συνεργαστούν μεταξύ τους
- Παρέχει τη δυνατότητα σε όλους τους εκπαιδευόμενους να συμμετέχουν, χωρίς να αισθάνονται εκφοβισμένοι και να παραμένουν σιωπηλοί, όπως σε μια παραδοσιακή τάξη διδασκαλίας, όπου πραγματοποιούνται face to face συναντήσεις
- Προσφέρει άπλετο χρόνο στους εκπαιδευόμενους, ώστε να σκεφτούν και να συνθέσουν τις απαντήσεις και τις ιδέες τους στις online συζητήσεις

Βιβλιογραφία

- Bennett, S., & Marsh, D. (2002). Are We Expecting Online Tutors to Run Before They Can Walk? *Innovations in Education and Teaching International*, 39 (1), 14-20
- Breuer, J. (2009). The e-tutoring case study: A concept for tutor training with ILIAS. Paper presented at the meeting of the Second International ILIAS Conference, Cologne, Germany. Ανακτήθηκε στις 7 Φεβρουαρίου, 2017, από την ηλεκτρονική διεύθυνση <http://www.ilias.de/conference/2003/pdf/22-BREUER.pdf>
- Cornelius, S., & Higginson, C. (2000). The Tutor's Role. In Carol A. Higginson (ed.) *Online Tutoring e-book* (chapter 2). Ανακτήθηκε στις 7 Φεβρουαρίου, 2017, από την ηλεκτρονική διεύθυνση <http://www.fredriley.org.uk/callhull/otis/t2-06.pdf>
- Duggleby, J., Howard, J., Butler, K., Williams, L., Cooke, M., Cotton, C., Schmolter, S. (2002). *Effective Online Tutoring Guidelines*. Sheffield: JISC, The Sheffield College, on behalf of the South Yorkshire Further Education Consortium.
- FAO (2011). *E-learning methodologies: A guide for designing and developing e-learning courses*. Rome, Italy: Federal Ministry of Food, Agriculture and Consumer Protection, Government of Germany. Ανακτήθηκε στις 7 Φεβρουαρίου, 2017, από την ηλεκτρονική διεύθυνση <http://www.fao.org/docrep/015/i2516e/i2516e.pdf>
- O'Hare, S. (2011). The Role of the Tutor in Online Learning in ASCILITE 2011 Changing Demands. Changing Directions, Wrest Point, Hobart Tasmania Australia 4-7 December 2011, Conference proceedings.
- Wikipedia, (n.d.). *Online Tutoring*. Ανακτήθηκε στις 7 Φεβρουαρίου, 2017, από την ηλεκτρονική διεύθυνση https://en.wikipedia.org/wiki/Online_tutoring
- links εικόνων:
<https://image.shutterstock.com/z/stock-vector-flat-design-modern-vector-illustration-icons-set-of-online-education-and-and-e-learning-user-242216224.jpg>
<https://i.ytimg.com/vi/nzV1NmhC7k/maxresdefault.jpg>
<http://blog.commlabindia.com/wp-content/uploads/2016/07/models-of-elearning-for-corporate-training.jpg>

➤ Προσθήκη αρχείων

Σχόλια

Αργυρώ Παπαδωνού

Προσθήκη σχολίου

Εικόνα 72: Σελίδα Γιατί "apT² e-SEL Tutoring"; του "apT² e-SEL Tutoring" περιβάλλοντος

ΑΡΧΙΚΗ > ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ >

Τι είναι η Αυτό-Κατευθυνόμενη Μάθηση;

Θέλετε να αναπτύξετε στο έπακρον τις δεξιότητες Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης;

Το "apT² e-SEL Tutoring" e-course σας δίνει αυτή την ευκαιρία, καθώς ακολουθεί τις προδιαγραφές του Μοντέλου Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης (SDL) των Boyatzis, Goleman & McKee (2002), με έμφαση στις Κυριότερες Πτυχές της θεωρίας της Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης (SDL).

Τι είναι η Αυτό-Κατευθυνόμενη μάθηση (SDL);

Η Αυτό-Κατευθυνόμενη μάθηση (SDL), ως θεωρία και έννοια έχει μελετηθεί εκτενώς από πολλούς ερευνητές. Ορισμοί που διατυπώθηκαν από τους σημαντικότερους μελετητές της SDL είναι οι εξής:

- Αυτό-Κατευθυνόμενη Μάθηση σύμφωνα με τον Knowles (1975) «είναι η διαδικασία κατά την οποία τα άτομα αναλαμβάνουν την πρωτοβουλία, με ή χωρίς βοήθεια από τους άλλους, να κάνουν διάγνωση των δυσκολιών τους και των μαθησιακών τους αναγκών, να διαμορφώσουν τους ατομικούς μαθησιακούς τους στόχους, να προσδιορίσουν τις πηγές μάθησης, να εντοπίσουν και να εφαρμόσουν νέες στρατηγικές μάθησης και να αξιολογήσουν τα μαθησιακά τους αποτελέσματα.
- Οι Merriam & Caffarella (1999) ορίζουν την SDL ως μια μορφή εκπαίδευσης, κατά την οποία οι εκπαιδευόμενοι έχουν την κύρια ευθύνη για το σχεδιασμό, τη διεκπεραίωση και την αξιολόγηση της ατομικής τους μάθησης.
- Ο Gibbons (2002), δήλωσε πως Αυτό-Κατευθυνόμενη Μάθηση είναι κάθε αύξηση σε γνώσεις, δεξιότητες, επιτεύγματα ή προσωπική ανάπτυξη, που ένα άτομο επιλέγει και καταφέρνει μέσα από ατομική προσπάθεια, χρησιμοποιώντας οποιαδήποτε μέθοδο, σε οποιαδήποτε κατάσταση, οποιαδήποτε στιγμή.

Ποιες είναι οι Κυριότερες Πτυχές της Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης;

Οι Κυριότερες Πτυχές της Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης σε συνάρτηση με πιθανούς δείκτες συμπεριφοράς (Chee, Divaharan, Tan, & Mun, 2011), περιγράφονται στον παρακάτω Πίνακα ως εξής:

"Οι Κυριότερες Πτυχές της Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης σε συνάρτηση με πιθανούς δείκτες συμπεριφοράς"

Κυριότερες Πτυχές Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης "Salient Aspects of SDL"	Πιθανοί Δείκτες Συμπεριφοράς (Possible Behavioural Indicators)
<p>Κυριότητα της μάθησης (Ownership of learning)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Οι εκπαιδευόμενοι αναγνωρίζουν, καθορίζουν και διατυπώνουν τους ατομικούς, μαθησιακούς τους στόχους • Οι εκπαιδευόμενοι αναγνωρίζουν τα μαθησιακά τους καθήκοντα, ώστε να κατακτήσουν τους στόχους τους • Οι εκπαιδευόμενοι σχεδιάζουν τη μαθησιακή τους πορεία • Οι εκπαιδευόμενοι θέτουν προκλήσεις στο εαυτό τους, και ορίζουν τα επίπεδα για την κατάκτηση των μαθησιακών τους στόχων
<p>Αυτό-Διαχείριση και Αυτό-Παρακολούθηση (Self-Management and Self-Monitoring)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Οι εκπαιδευόμενοι θέτουν ερωτήματα και δημιουργούν σχετικές έρευνες πάνω σε αυτά • Οι εκπαιδευόμενοι εξερευνούν ένα εύρος πιθανοτήτων και λαμβάνουν την πιο αξιόπιστη απόφαση • Οι εκπαιδευόμενοι αυτοσχεδιάζουν και αυτό-διαχειρίζονται το χρόνο τους • Οι εκπαιδευόμενοι αναστοχάζονται ως προς τη μαθησιακή διεργασία και συγκεντρώνουν ανατροφοδότηση από εκπαιδευτικούς και συνομηλίκους, ώστε να κατακτήσουν τους μαθησιακούς τους στόχους
<p>Επέκταση της μάθησης (Extension of learning)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Οι εκπαιδευόμενοι εφαρμόζουν σε νέα πλαίσια ό,τι έχουν μάθει • Οι εκπαιδευόμενοι αξιοποιούν τις δεξιότητες που έχουν αποκτήσει για να μάθουν πέρα από το πλαίσιο του προγράμματος σπουδών

Στον πίνακα παραπάνω, παρουσιάζονται οι τρεις κυριότερες πτυχές της SDL. Πιο συγκεκριμένα, η αυτοδιαχείριση, η αυτό-παρακολούθηση και η επέκταση της μάθησης, και αντιστοιχίζονται σε πιθανούς παρατηρήσιμους Δείκτες Συμπεριφοράς (Behavioural Indicators) για χρήση στην τάξη. Αξιοποιώντας τους δείκτες Συμπεριφοράς μέσα σε ένα εκπαιδευτικό πλαίσιο, οι εκπαιδευτικοί έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθούν (monitor) σε ποιο βαθμό οι εκπαιδευόμενοι τους εμπλέκονται στην SDL, αποκτώντας αξιολογώτερες πληροφορίες για τον σχεδιασμό εκπαιδευτικών στρατηγικών.

Η Θεωρία Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης του Richard Boyatzis

Σύμφωνα με τους Goleman, Boyatzis και McKee, οι δεξιότητες της συναισθηματικής νοημοσύνης, δεν είναι εγγενή ταλέντα, αλλά αποτέλεσμα μάθησης, που μπορεί να επιτευχθεί μέσα από το κατάλληλο πρόγραμμα ανάπτυξης. Κεντρικό στοιχείο του μοντέλου Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης είναι πως οι ενήλικες μαθαίνουν ό,τι επιθυμούν να μάθουν.

Πρόκειται λοιπόν για μια σκόπιμη αλλαγή στη διάσταση του ποιος είσαι (Πραγματικός Εαυτός), ή του ποιος επιθυμείς να γίνεις (Ιδανικός Εαυτός), ή και τα δυο. Πιο συγκεκριμένα, δεν πρόκειται για μια παθητική διαδικασία, αντίθετα τα άτομα συμμετέχουν ενεργά στη διαδικασία ενδυνάμωσης τους, με τις εμπειρίες, τις γνώσεις, τις απόψεις και τα συναισθήματά τους. Ουσιαστικά, πρόκειται για μια διαδικασία χειραφέτησης, καθώς οι εκπαιδευόμενοι εμπλέκονται ενεργά στη διαμόρφωση της κοινωνίας και λαμβάνουν σημαντικές αποφάσεις για τη ζωή τους. Αποκτούν τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες, ώστε να διαχειριστούν τα θέματα που τους απασχολούν και σχετίζονται με την τωρινή τους κατάσταση. Ο εκπαιδευτής έχει ρόλο καθοδηγητικό και ενθαρρυντικό, διευκολύνοντας γενικότερα τη διαδικασία. Η βελτίωση επέρχεται μέσα από τα εξής πέντε στάδια-ανακαλύψεις:

Ουσιαστικά, πρόκειται για μια δια βίου κυκλική διαδικασία συνεχούς προσαρμογής, η οποία στηρίζεται στην αντίληψη ότι η ανάπτυξη των ηγετικών ικανοτήτων ενός ατόμου συνδέεται με την ανάπτυξη του πραγματικού εαυτού, την επίγνωση όλων των δυνατοτήτων και των πραγματικών του αναγκών (Κατσαρός, 2008).

Ποια είναι τα βήματα που πρέπει να ακολουθήσεις για να γίνεις Αυτό-Κατευθυνόμενος στη μάθησή σου;

Τα επτά βασικά βήματα-χαρακτηριστικά που υποστηρίζουν την προσπάθειά σου για ενίσχυση της Αυτό-Κατεύθυνσης σου παρατίθενται ως εξής (Gibbons, 2008):

- **Υπευθυνότητα-Δέσμευση:** Αναγνωρίζω ότι η επιτυχία στην Αυτό-Κατεύθυνση εξαρτάται αποκλειστικά από εμένα κι όχι από τους άλλους
- **Αυτοπεποίθηση- Αυτογνωσία:** Αναγνωρίζω τον εαυτό μου, τον κόσμο και τον σκοπό της ζωής μου
- **Περιέργεια:** Είναι το βασικό χαρακτηριστικό που με ξεχωρίζει από τα άλλα είδη, με οδηγεί στην εμπειρία και στην κατανόηση των γεγονότων
- **Κίνητρο-Ενεργητικότητα:** είναι η ενέργεια που με ακολουθεί στις δραστηριότητές μου, και με ωθεί να αφσιώνωμαι πλήρως σε αυτές
- **Αισιοδοξία-Θετικότητα:** Η ελπίδα, η προσμονή της επιτυχίας που με ωθεί να συνεχίσω, η ικανότητα να βρίσκω πλεονεκτήματα σε οποιαδήποτε κατάσταση
- **Θάρρος-Ανάληψη ρίσκου:** Η προθυμία να ρισκάρω σε άγνωστες και δύσκολες δραστηριότητες, όπου αξιολογείται μάθηση λαμβάνει χώρα.
- **Αποφασιστικότητα-Ευρηματικότητα:** Θα υιοθετώ τη στάση "Είμαι ασταμάτητος/η", καθώς μπορώ να βρω λύση σε οποιοδήποτε πρόβλημα αντιμετωπίσω ή θα το αντιμετωπίσω με επιδέξιο τρόπο.

Βιβλιογραφία

Chee, T. S., Divaharan, S., Tan, L., & Mun, C. H. (2011). Self-directed learning with ICT: Theory, practice and assessment. Singapore: Ministry of Education. Retrieved November 30, 2016, from <http://ictconnection.moe.edu.sg/ictconnection/slot/u200/mp3/monographs/self-directed%20learning%20with%20ict.pdf>

Gibbons, M.(2002). The self-directed learning handbook: Challenging adolescent students to excel. San Francisco, CA: Jossey-Bass

Gibbons, M. (2008). Personal Power Press International. Ανακτήθηκε στις 9 Φεβρουαρίου, 2017, από την ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.selfdirectedlearning.com/index.php/becoming-self-directed/activity-17-successful-attitudes>

Κατσαρός, Ι. (2008). Οργάνωση και Διοίκηση της εκπαίδευσης. Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Knowles M. (1975). Self-Directed Learning: A Guide for Learners and Teachers. New York: Association Press.

Merriam, S. B., & Caffarella, R.S. (1999). Learning in adulthood. A comprehensive guide (2nd ed.). San Francisco: Jossey-Bass

links εικόνων:

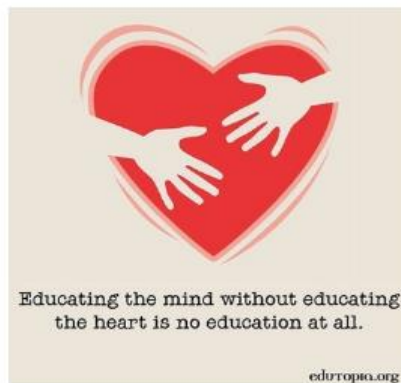
https://raccoongang.com/media/filer_public_thumbnails/filer_public/f6/ed/f6ed7472-4361-491d-ba79-ecd188f0cd9f/self-directed.png_900x350_q85_crop_subsampling-2.png
<https://pbs.twimg.com/media/BwJJ9TIEAEUDUE.jpg>

Προσθήκη αρχείων

Εικόνα 73: Σελίδα Τι είναι Αυτό-κατευθυνόμενη μάθηση; του "αPT² e-SEL Tutoring" περιβάλλοντος

Τι είναι οι δεξιότητες Κοινωνικής & Συναισθηματικής Μάθησης;

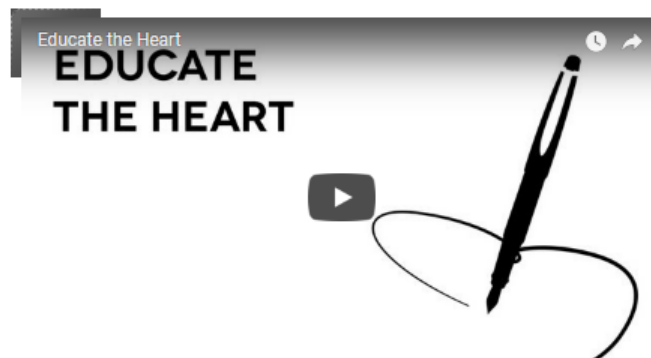
Κοινωνική και Συναισθηματική Μάθηση

Τι είναι η Κοινωνική & Συναισθηματική Μάθηση (Social & Emotional Learning);

Κοινωνική και Συναισθηματική Μάθηση (SEL) είναι μια διαδικασία μέσω της οποίας παιδιά και ενήλικες αποκτούν και αποτελεσματικά εφαρμόζουν γνώσεις, στάσεις και δεξιότητες που είναι απαραίτητες για την κατανόηση και διαχείριση των συναισθημάτων τους, καθώς επίσης και τη θέσπιση και κατάκτηση των στόχων τους. Επιπλέον, τα άτομα με κοινωνική και συναισθηματική μάθηση έχουν τη δεξιότητα της ενσυναίσθησης και είναι ικανά να δημιουργούν και να διατηρούν θετικές σχέσεις με τους άλλους και να λαμβάνουν υπεύθυνες αποφάσεις (CASEL, 2008).

Το βίντεο "**Educate the Heart**", του Dalai Lama Center for Peace and Education, κάνει μια σύντομη εισαγωγή στην έννοια της Κοινωνικής και Συναισθηματικής Μάθησης (SEL).

Ποιά είναι η σημασία της Κοινωνικής & Συναισθηματικής Μάθησης (SEL);

Σύμφωνα με έρευνες το υψηλό IQ (Δείκτης Νοημοσύνης), δεν εξασφαλίζει την προσωπική και επαγγελματική ευτυχία. Πλήθος ερευνών αποδεικνύουν πως ένα ποσοστό 10% της επιτυχίας οφείλεται στο IQ. Φανταστείτε λοιπόν ένα άτομο με υψηλό IQ, το οποίο εκδηλώνει συχνά έντονα ξεσπάσματα θυμού διαταράσσοντας τις προσωπικές και επαγγελματικές του σχέσεις. Μπορεί το συγκεκριμένο άτομο να είναι επιτυχημένο προσωπικά και επαγγελματικά;

Τα αποτελέσματα των ερευνών δείχνουν επίσης ότι μπορεί μια επιχείρηση να προσλάβει ένα άτομο για τα προσόντα του (IQ, σπουδές), αλλά ότι τον κρατούν για το χαρακτήρα του (Συναισθηματική Νοημοσύνη).

Το ήξερες πως...

- Μια εθνική ασφαλιστική εταιρία διαπίστωσε πως οι πράκτορες πωλήσεων που δεν είχαν ανεπτυγμένες τις δεξιότητες συναισθηματικής νοημοσύνης όπως η αυτοεπίγνωση και η ενσυναίσθηση, έκλεισαν ασφαλιστικά συμβόλαια σε ένα μέσο όρο των \$54.000. Όταν συγκρίθηκαν με πράκτορες, οι οποίοι είχαν ανεπτυγμένες τις δεξιότητες συναισθηματικής νοημοσύνης, διαπίστωσαν πως εκείνοι έκλειναν ασφαλιστικά συμβόλαια σε ένα μέσο όρο \$114.000 (Cooper, 2013).
- Μέσα από έρευνα που διεκπεραιώθηκε από το Carnegie Ινστιτούτο Τεχνολογίας έγινε γνωστό πως το 85% της οικονομικής επιτυχίας ενός ατόμου οφείλεται σε δεξιότητες «ανθρώπινης μηχανικής», στην προσωπικότητα και την ικανότητα επικοινωνίας, διαπραγμάτευσης και ηγεσίας. Ακόμη, μόνο το 15% σχετίζεται με τις τεχνικές γνώσεις. Επιπλέον, ο βραβευμένος με Νόμπελ Αμερικανός ψυχολόγος Daniel Kahneman, διαπίστωσε πως οι άνθρωποι προτιμούν να εργάζονται με ένα άτομο το οποίο εμπιστεύονται, ακόμη κι αν το επιθυμητό πρόσωπο προσφέρει χαμηλής ποιότητας προϊόν ή υπηρεσίες υψηλότερου κόστους (Jensen, 2012).
- Το IQ από μόνο του δεν είναι αρκετό, το EQ επίσης διαδραματίζει πολύ σημαντικό ρόλο. Στην πραγματικότητα, οι ψυχολόγοι γενικά συμφωνούν πως ανάμεσα στα συστατικά της επιτυχίας, το IQ υπολογίζεται να καταλαμβάνει το 10% (το πολύ το 25%). Το υπόλοιπο ποσοστό εξαρτάται από όλα τα υπόλοιπα, συμπεριλαμβάνοντας τη συναισθηματική νοημοσύνη (Bressert, 2007).

Η εικόνα που παρατίθεται δεξιά περιγράφει πως ο **Δείκτης Νοημοσύνης (IQ)** ενός ατόμου, αποτελεί μόνο την κορυφή του παγόβουνου, ενώ όλο το υπόλοιπο κομμάτι που βρίσκεται κάτω από την επιφάνεια του νερού, αποτελεί το **Δείκτη Συναισθηματικής Νοημοσύνης (EQ)**, υποδηλώνοντας την ανεκτίμητη αξία που έχει για τη ζωή ενός ατόμου.

SEL και δεξιότητες 21^{ου} αιώνα στην Εκπαίδευση

Η σημασία της δύναμης της εκπαίδευσης έχει αυξηθεί σημαντικά στη σύγχρονη κοινωνία. Σε μια εποχή έντονου ανταγωνισμού στην αγορά εργασίας, τα πρότυπα μάθησης είναι πιο υψηλά από ποτέ και οι εργαζόμενοι χρειάζονται σπουδαιότερες γνώσεις και δεξιότητες για να επιβιώσουν και να επιτύχουν. Ιδίως οι δεξιότητες των εκπαιδευτικών είναι κρίσιμες, καθώς επίσης και κατά την προετοιμασία εκπαιδευτικών προγραμμάτων και την επαγγελματική κατάρτιση, τα οποία πρέπει να ευθυγραμμιστούν με την προετοιμασία των πολιτών με τις δεξιότητες του 21^{ου} αιώνα (Darling-Hammond, 2006).

Η οργάνωση Partnership for 21st Century Skills έχει ορίσει ένα ισχυρό όραμα για την εκπαίδευση του 21^{ου} αιώνα, ώστε να εξασφαλιστεί η επιτυχία του κάθε παιδιού, ως πολίτες και εργαζόμενοι του 21ου αιώνα. Πιο συγκεκριμένα, δίνει έμφαση στην ανάγκη για ανάπτυξη κάθε πτυχής του εκπαιδευτικού συστήματος σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης, καθώς επίσης και κατά την προετοιμασία εκπαιδευτικών προγραμμάτων και την επαγγελματική κατάρτιση, τα οποία πρέπει να ευθυγραμμιστούν με την προετοιμασία των πολιτών με τις δεξιότητες του 21^{ου} αιώνα (The Partnership for 21st Century Skills, 2009).

Ο όρος «Δεξιότητες 21^{ου} αιώνα» αναφέρεται σε ένα σύνολο γνώσεων, δεξιοτήτων και χαρακτηριστικών της προσωπικότητας που είναι ιδιαίτερα σημαντικά για την επιτυχία στον σημερινό κόσμο.

Στις μέρες μας, οι υποψήφιοι εργαζόμενοι οφείλουν να είναι ικανοί να συνεργάζονται, να επικοινωνούν και να επιλύουν προβλήματα, δεξιότητες που αναπτύσσονται κυρίως μέσα από την κοινωνική και συναισθηματική μάθηση. Μάλιστα, στις top δέκα δεξιότητες για το 2020 περιλαμβάνεται η **συναισθηματική νοημοσύνη**, δηλαδή η **ανάπτυξη δεξιοτήτων SEL** (Soffel, 2016).

Οι δεξιότητες SEL σύμφωνα με τον οργανισμό CASEL (2008), δεξιότητες απαραίτητες για κάθε εκπαιδευτικό του 21^{ου} αιώνα είναι οι εξής:

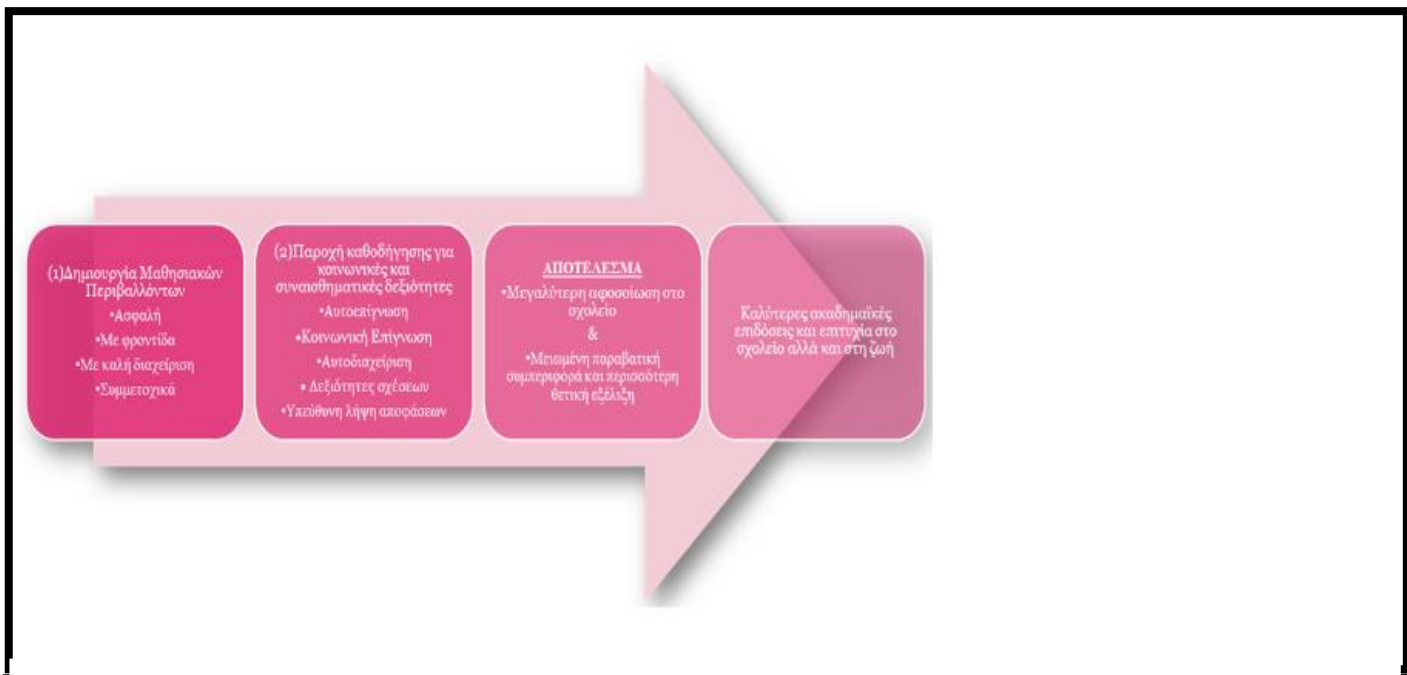
- Αυτοεπίγνωση/Αυτογνωσία (Self-awareness)
- Αυτοδιαχείριση (Self-management)
- Κοινωνική Επίγνωση (Social awareness)
- Δεξιότητες σχέσεων (Relationship skills)
- Υπεύθυνη λήψη αποφάσεων (Responsible decision making)

Σύμφωνα με πρόσφατη αναφορά του οργανισμού CASEL ένα ποσοστό 83% εκπαιδευτικών δήλωσαν πως θα επιθυμούσαν εκπαίδευση σε δεξιότητες κοινωνικής και συναισθηματικής μάθησης. Δεδομένα ερευνών αποδεικνύουν πως ελάχιστα είναι οι εκπαιδευτικοί που πραγματικά λαμβάνουν εκπαίδευση στις δεξιότητες SEL. Η έλλειψη εκπαίδευσης σε δεξιότητες SEL για τους εκπαιδευτικούς έχει συνέπειες στους μαθητές τους. Μια άλλη αποκαλυπτική μελέτη έδειξε πως οι εκπαιδευτικοί που δεν επένδυσαν στο πρόγραμμα SEL που χρησιμοποιούσαν στην τάξη τους, χειροτέρευσαν τις δεξιότητες SEL των μαθητών τους. Πιθανότατα, οι συγκεκριμένοι εκπαιδευτικοί δεν είχαν επίγνωση της επίδρασης που είχαν οι κοινωνικές και συναισθηματικές τους δεξιότητες στην αποτελεσματικότητά τους ως δάσκαλοι.

Ποιά είναι τα πλεονεκτήματα που προκύπτουν από την Εκπαίδευση σε δεξιότητες SEL;

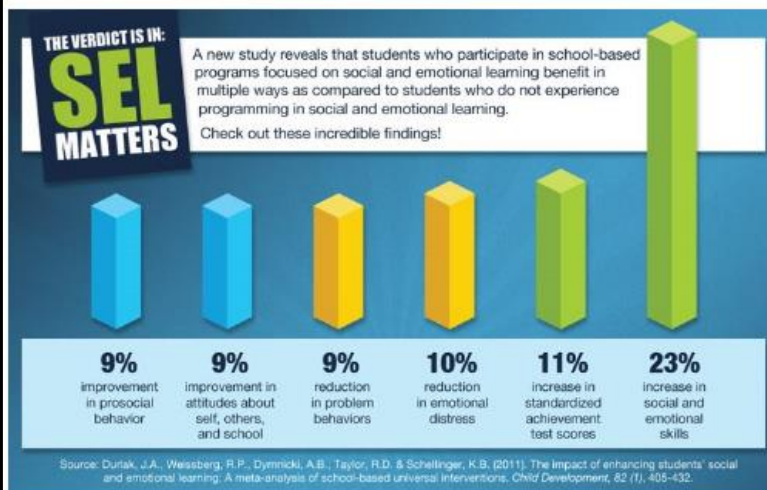
Επιστημονικά δεδομένα αποδεικνύουν την αποτελεσματικότητα των SEL προγραμμάτων ως παρεμβάσεις που βοηθούν στη **μείωση της πιθανότητας να αντιμετωπίσουν προβλήματα** οι νέοι. Επιπλέον, παρατηρείται **ενίσχυση των δεξιοτήτων** όσον αφορά στις προκλήσεις της ζωής. Μαζί με τα πλεονεκτήματα της SEL ως μια προληπτική στρατηγική, ένα ακόμη όφελος έχει αναδυθεί: **η κοινωνική και συναισθηματική μάθηση διευκολύνει την ακαδημαϊκή μάθηση**. Έτσι, προσφέρει μια απαραίτητη και έγκαιρη βοήθεια στην εκκλήρωση της κύριας αποστολής των σχολείων (Goleman, χ.η.). Μεγάλος αριθμός ερευνών επιβεβαιώνουν πως τα προγράμματα κοινωνικής και συναισθηματικής μάθησης οδηγούν σε **καλύτερα μαθησιακά αποτελέσματα**, ενισχύοντας τις δεξιότητες SEL των εκπαιδευομένων, **βελτιώνοντας τη στάση προς τον εαυτό και τους άλλους**, δημιουργώντας ένα θετικό κλίμα στην τάξη και αυξάνοντας τα ποσοστά επιτυχίας στα τεστ. Επιπλέον, **περιορίζουν την επιθετική συμπεριφορά, το άγχος και τα προβλήματα**.

Το σχήμα που ακολουθεί συνοψίζει τα αποτελέσματα ερευνών σχετικά με το πώς δουλεύουν τα προγράμματα SEL ώστε να **προάγουν την ακαδημαϊκή επιτυχία και τις επιτυχίες στη ζωή των ατόμων γενικότερα**. Το σχήμα περιγράφει τη λογική της σχέσης μεταξύ προγραμμάτων SEL και επιτυχίας των μαθητών στο σχολείο, αλλά και στη ζωή γενικότερα. Τα προγράμματα SEL έχουν δυο χαρακτηριστικά τα οποία οδηγούν σε θετικά αποτελέσματα. Δημιουργώντας ασφαλή, με φροντίδα, με καλή διαχείριση περιβάλλοντα και συμμετοχικά, τα προγράμματα SEL έχουν ως αποτέλεσμα τη **μεγαλύτερη αφοσίωση στο σχολείο**, η οποία συνοδεύεται από **μειωμένη παραβατική συμπεριφορά** και **καλύτερες ακαδημαϊκές επιδόσεις** (Safe and Sound, An Educational Leader's Guide to Evidence-Based Social and Emotional Learning (SEL) Programs, 2003).

Μελέτη σχετικά με την εκπαίδευση σε δεξιότητες SEL, αποκαλύπτει πως οι μαθητές που συμμετείχαν σε σχολικά προγράμματα τα οποία αξιοποιούσαν κατάλληλα την Κοινωνική και Συναισθηματική Μάθηση, επωφελήθηκαν σε σημαντικό βαθμό σε σχέση με μαθητές που δεν συμμετείχαν σε αντίστοιχα προγράμματα.

Τα αποτελέσματα της μελέτης παρουσιάζονται στην εικόνα:

"Οι κοινωνικές και συναισθηματικές δεξιότητες είναι απαραίτητες για την επιτυχία στο σχολείο, την εργασία και τη ζωή", όπως δηλώνει η Pamela Randall (μέλος του διεθνούς οργανισμού CASEL) στο Βίντεο: "5 Keys to Social and Emotional Learning Success".

Βιβλιογραφία

- Bressert, S. (2007). What is Emotional Intelligence (EQ)?, *Psych Central*. Retrieved from <http://psychcentral.com/lib/what-is-emotional-intelligence-eq/0001037>
- Cooper, S. (2013, March 18). Look for employees with high EQ over IQ. *Forbes*. Retrieved December 3, 2016, from <http://www.forbes.com/sites/stevecooper/2013/03/18/look-for-employees-with-high-eq-over-iq/>
- Darling-Hammond, L. (2006). Constructing 21st-century teacher education. *Journal of Teacher Education*, 57(3), 300-314. Retrieved November 21, 2016 from <http://jte.sagepub.com/content/57/3/300.full.pdf+html>
- Durlak, J. A., Weissberg, R.P., Dymnicki, A.B., Taylor, R.D., & Schellinger, K.B. (2011). The impact of enhancing student's social and emotional learning: A meta-analysis of school-based universal interventions. *Child Development*, 82, 405-432. doi:10.1111/j.1467-8624.2010.01564.x
- Goleman, D. (χ.η.). Social and Emotional Learning. Ανακτήθηκε την 22η Οκτωβρίου 2016 από την ηλεκτρονική Διεύθυνση <http://www.danielgoleman.info/topics/social-emotional-learning/>
- Jensen, K. (2012). Intelligence is overrated: What you really need to succeed. *Forbes*. Retrieved December 3, 2016, from <http://www.forbes.com/sites/keldjensen/2012/04/12/intelligence-is-overrated-what-you-really-need-to-succeed/>
- "Safe and Sound, An Educational Leader's Guide to Evidence-Based Social and Emotional Learning (SEL) Programs", (2003), The Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning (CASEL) & The Laboratory for Student Success (LSS)
- Soffel, J. (2016). What are the 21st-century skills every student needs? World Economic Forum. Retrieved November 21, 2016, from <https://www.weforum.org/agenda/2016/03/21st-century-skills-future-jobs-students/>
- The Partnership for 21st Century Skills (2009), P21 Framework Definitions Retrieved November 20, 2016, from http://www.p21.org/storage/documents/P21_Framework_Definitions.pdf

Εικόνα 74: Σελίδα Τι είναι οι δεξιότητες Κοινωνικής και Συναισθηματικής Μάθησης; του "apT² e-SEL Tutoring" περιβάλλοντος

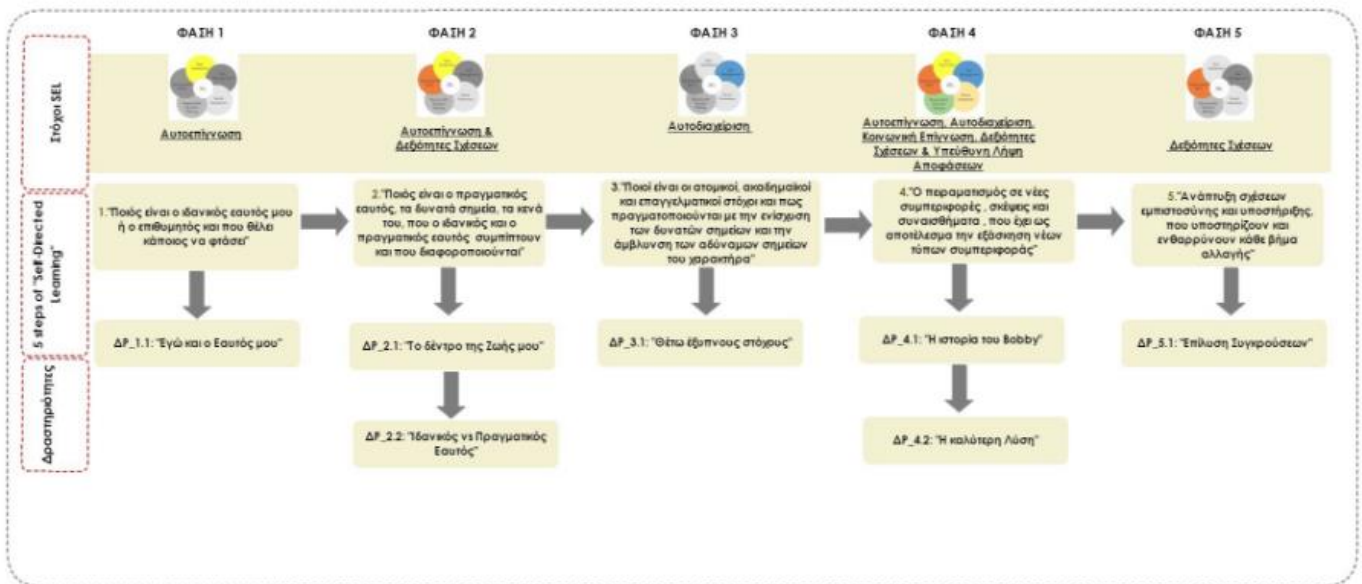
Έναρξη του e-course "apT² e-SEL Tutoring"

Καλώς Ήρθατε!

Είστε έτοιμοι να ταξιδέψετε στον κόσμο της SEL και να ανακαλύψετε τις δεξιότητες Κοινωνικής και Συναισθηματικής Μάθησης μέσα από τις ποικίλομορφες δραστηριότητες του e-course;

Είναι σημαντικό όλοι οι εκπαιδευόμενοι να ακολουθήσετε γραμμικά τις φάσεις, οι οποίες είναι πέντε, όσες και οι Φάσεις του Μοντέλου Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης (SDL), ξεκινώντας από τη **Φάση 1**, η οποία περιλαμβάνει τη Δραστηριότητα 1.1: "Εγώ και ο Εαυτός μου" (ΔΡ_1.1) και καταλήγοντας στη **Φάση 5**, η οποία περιλαμβάνει τη Δραστηριότητα 5.1: "Επίλυση συγκρούσεων" (ΔΡ_5.1).

Παρακάτω παρατίθενται το σχεδιάγραμμα του e-course "apT² e-SEL Tutoring", στο οποίο παρουσιάζονται συνολικά οι Δραστηριότητες του e-course, τις οποίες καλείστε να υλοποιήσετε, σε συνάρτηση με τις φάσεις του μοντέλου Αυτό-Κατευθυνόμενης Μάθησης που αξιοποιήθηκε και τους στόχους SEL.

Καλή Επιτυχία!

Εικόνα 75: Σελίδα ΕΝΑΡΞΗ, του "apT² e-SEL Tutoring" περιβάλλοντος

ΝΕΟ ΘΕΜΑ

Επισήμανση όλων ως αναγνωσμένα

Ενέργειες ▾

Φίλτρα ▾

Βοήθεια

Αναζήτηση

Forum Αποριών

Ιδιωτική κοινή χρήση

Ρυθμίσεις μέλους και ηλεκτρονικού ταχυδρομείου

3 από 3 θέματα (1 μη αναγνωσμένα)

Ετικέτες · Μέλη · Σχετικά με

Καλώς ήρθατε!

Επεξεργασία του μηνύματος καλωσορίσματος

Εκκαθάριση του μηνύματος καλωσορίσματος

☐		★ ΔΡ_5.1 Από τον/την christophorouantonis - 1 ανάρτηση - 12 προβολές - ενημερώθηκε στις 20 Μαΐ	
☐		★ ΔΡ_2.2 Από τον/την Gavriil Charalampidis - 1 ανάρτηση - 14 προβολές - ενημερώθηκε στις 14 Μαΐ	
☐		★ ΑΠΟΡΙΕΣ Από τον/την εγώ - 3 αναρτήσεις - 83 προβολές - ενημερώθηκε στις 13 Μαΐ	

ΝΕΟ ΘΕΜΑ

Επισήμανση όλων ως αναγνωσμένα

Ενέργειες ▾

Φίλτρα ▾

Βοήθεια

Αναζήτηση

Forum ΔΡ_1.1

Ιδιωτική κοινή χρήση

Ρυθμίσεις μέλους και ηλεκτρονικού ταχυδρομείου

1 από 1 θέματα

Ετικέτες · Μέλη · Σχετικά με

Καλώς ήρθατε!

Επεξεργασία του μηνύματος καλωσορίσματος

Εκκαθάριση του μηνύματος καλωσορίσματος

☐		★ "Εγώ και ο Εαυτός μου" Από τον/την εγώ - 33 αναρτήσεις - 122 προβολές - ενημερώθηκε στις 24 Μαΐ	+ 30 άλλα άτομα
--------------------------	--	--	-----------------

ΝΕΟ ΘΕΜΑ

Επισήμανση όλων ως αναγνωσμένα

Ενέργειες ▾

Φίλτρα ▾

Βοήθεια

Αναζήτηση

Forum ΔΡ_2.1

Ιδιωτική κοινή χρήση

Ρυθμίσεις μέλους και ηλεκτρονικού ταχυδρομείου

1 από 1 θέματα

Ετικέτες · Μέλη · Σχετικά με

Καλώς ήρθατε!

Επεξεργασία του μηνύματος καλωσορίσματος

Εκκαθάριση του μηνύματος καλωσορίσματος

☐		★ "Το δέντρο της ζωής μου" Από τον/την εγώ - 30 αναρτήσεις - 86 προβολές - ενημερώθηκε στις 18 Μαΐ	+ 29 άλλα άτομα
--------------------------	--	---	-----------------

NEO ΘΕΜΑ Αναζήτηση

Επισημάνση όλων ως αναγνωσμένα Ενέργειες Φίλτρα Βοήθεια

Forum ΔΡ_2.2 Ιδιωτική κοινή χρήση Ρυθμίσεις μέλους και ηλεκτρονικού ταχυδρομείου

16 από 16 θέματα (1 μη αναγνωσμένα)

Μέλη · Σχετικά με

Καλώς Ήρθατε!

Επεξεργασία του μηνύματος καλωσορίσματος Εκκαθάριση του μηνύματος καλωσορίσματος

- ★ "Ιδανικός vs Πραγματικός Εαυτός"
Από τον/την εγώ - 14 αναρτήσεις - 84 προβολές - ενημερώθηκε στις 15 Μαΐ
- ★ ΟΜΑΔΑ 3 (1)
Από τον/την εγώ - 4 αναρτήσεις - 21 προβολές - ενημερώθηκε στις 29 Μαΐ
- ★ ΟΜΑΔΑ 11
Από τον/την εγώ - 5 αναρτήσεις - 25 προβολές - ενημερώθηκε στις 28 Μαΐ
- ★ ΟΜΑΔΑ 6
Από τον/την εγώ - 5 αναρτήσεις - 17 προβολές - ενημερώθηκε στις 27 Μαΐ
- ★ ΟΜΑΔΑ 7
Από τον/την εγώ - 5 αναρτήσεις - 19 προβολές - ενημερώθηκε στις 18 Μαΐ
- ★ ΟΜΑΔΑ 4
Από τον/την εγώ - 8 αναρτήσεις - 12 προβολές - ενημερώθηκε στις 16 Μαΐ

[Προσθήκη αρχείων](#)

Σχόλια

Αργυρώ Παπαϊωάννου

Εικόνα 76: Σελίδα FORUM, του "apT² e-SEL Tutoring" περιβάλλοντος

ΑΡΧΙΚΗ >

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

THE IMPORTANCE OF SELF-DIRECTED LEARNING

Η ομάδα του "apT² e-SEL Tutoring" e-course:

Παρασκευά Φωτεινή

Κάτια Αλεξίου email: apt2etst@gmail.com

Αργυρώ Παπαϊωάννου

Παρακαλώ διατυπώστε τυχόν ερωτήσεις στο ελεύθερα προσβάσιμο forum!

Εικόνα 77: Σελίδα ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ, του "apT² e-SEL Tutoring" περιβάλλοντος

ΑΡΧΙΚΗ >

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ

Google

Σήμερα < > Μάιος 2017

Εκτύπωση Εβδομάδα Μήνας Ατζέντα

Κυρ	Δευ	Τρι	Τετ	Πέμ	Παρ	Σαβ
	30 Εργαστική Προετοιμασία	1 Μαΐ	2	3	4	5 Deliverable 1 - apT ² e-SEL Tutoring
7 Deliverable 1 - apT ² e-SEL Tutoring Forum	8	9 Deliverable 2 - apT ² e-SEL Tutoring Forum	10 Deliverable 3 - apT ² e-SEL Tutoring Forum	11	12 Deliverable 4 - Εύρεος	13
<div data-bbox="159 504 526 705"> <p>Deliverable 1</p> <p>Πότε 6 - 8 Μαΐ 2017</p> <p>Πού apT² e-SEL Tutoring Forum (χώρος)</p> <p>Περιγραφή ΦΑΣΗ 1: Η προετοιμασία υποβολής της ΔΡ_ 1.1 (Παραδοτέα 1) αρχίζει έως τις 08/05/2017, ώρα 23.59.</p> <p>περισσότερες λεπτομέρειες αντιγραφή στα ημερολόγιό μου</p> </div>						
		16	17	18	19	20
				23 Deliverable 6 - Εύρεος	24	25
					26 Post-test 1, Post-test 2 & Rubrics	27
	28 Deliverable 7 - Εύρεος	29 Post-test 1, Post-test 2 & Rubrics	30	31	1 Ιουν	2
						3

Συμβάντα που εμφανίζονται στη ζώνη ώρας: Αθήνα

Google Ημερολόγιο

Εικόνα 78: Σελίδα ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ, του "apT² e-SEL Tutoring" περιβάλλοντος

ΑΡΧΙΚΗ >

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

Νέα ανάρτηση

Ολοκλήρωση Εργαστηρίου

αναρτήθηκε στις 5 Ιουν 2017, 6:29 μ.μ. από το χρήστη Αργυρώ Παπαϊωάννου

Καλησπέρα σε όλους τους εκπαιδευόμενους του "apT² e-SEL Tutoring" e-course (Mini Lab)!

Το Παραδοτέο 7 έχει ανέβει με επιτυχία από τους περισσότερους εκπαιδευόμενους! Η Φάση 5 ολοκληρώθηκε επιτυχώς! Το e-course κλείνει με τη συμπλήρωση 2 ερωτηματολογίων και 2 ρουμπρικών σε Φόρμες της Google. Για να συμπληρώσετε τα 2 ερωτηματολόγια και τις 2 ρουμπρικές, επιλέξτε τα links που ακολουθούν και ακολουθήστε τις οδηγίες:

- Post-test 1: "[Post-test Case-Assessment SEL Checklist](#)"
- Post-test 2: "[Post-test Self-Assessment SDL Checklist](#)"
- Rubric 1: "[Assessment Rubric for the apT² e-SEL Tutoring e-course & apT² e-SEL Tutoring Environment](#)"
- Rubric 2: "[Assessment Rubric for the ARCSBI](#)"

Αρχικά, σε κάθε ερωτηματολόγιο/ρουμπρική, καλείστε να συμπληρώσετε το Ονοματεπώνυμό σας και στη συνέχεια να απαντήσετε σε ένα σύνολο ερωτήσεων που αφορούν στις δεξιότητες SEL & SDL, αλλά και σε ερωτήσεις που αφορούν στο "apT² e-SEL Tutoring" περιβάλλον και το e-course αντίστοιχα.

Να θυμάστε η Καταληκτική Ημερομηνία Υποβολής των Post-test & Rubrics είναι 12/06/2017, ώρα 23:59.

Ευχαριστούμε πολύ.
Καλή συνέχεια,
Η ομάδα του "apT² e-SEL Tutoring" e-course

[Επέξεργασία ανάρτησης](#)

Εικόνα 79: Σελίδα ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ, του "apT² e-SEL Tutoring" περιβάλλοντος

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3: Ερευνητικά Εργαλεία (Ερωτηματολόγια)

Pre/post-test Case-Assessment SEL Checklist

Βασισμένο στα Ερωτηματολόγια:

- DESSA- Devereux Student Strengths Assessment, Devereux Center for Resilient Children (Ερωτηματολόγιο αξιολόγησης κοινωνικών και συναισθηματικών δεικτών)
- TEIQue-ASF, Petrides, Sangareau, Furnham & Frederickson, (2006). (Ερωτηματολόγιο αξιολόγησης της Συναισθηματικής Νοημοσύνης των εφήβων ως χαρακτηριστικού γνωρίσματος της προσωπικότητας)
- Ερωτηματολόγιο Δεξιοτήτων Συναισθηματικής Νοημοσύνης, Γιαννακού, Ι. (2015). Ανάπτυξη ψηφιακού περιβάλλοντος για υποστήριξη κοινωνικών και ψυχολογικών δεικτών Βιωματικό Σεμινάριο σε Εικονικούς Κόσμους: Διδασκαλία της Συναισθηματικής Αγωγής σε εκπαιδευτικούς. (Αδημοσίευτη μεταπτυχιακή διατριβή, Πανεπιστήμιο Πειραιώς).

Ποια δεξιότητα Κοινωνικής και Συναισθηματικής Μάθησης (SEL) σχετίζεται με καθεμία από τις ακόλουθες προτάσεις;

	Αυτοεπίγνωση	Αυτοδιαχείριση	Κοινωνική Επίγνωση	Υπεύθυνη Λήψη Αποφάσεων	Δεξιότητες Σχέσεων
1. Είναι εύκολο για τον Βαγγέλη να αναγνωρίζει και να εκφράζει τα συναισθήματά του. Ποια δεξιότητα SEL διαθέτει;					
2. Η Μπέτυ δεν μπορεί να αποφασίσει ποια είναι η καλύτερη λύση για την αντιμετώπιση του					

<p>προβλήματος που αντιμετωπίζει. Ποια δεξιότητα SEL δεν διαθέτει;</p>					
<p>3. Ο Ρόμπερτ ακόμη κι αν το θέλει δυσκολεύεται να πει στους φίλους του ότι τους αγαπά. Ποια δεξιότητα SEL δεν διαθέτει;</p>					
<p>4. Η Λούσι είναι ευχαριστημένη με τον εαυτό της και έχει αυτοπεποίθηση! Ποια δεξιότητα SEL διαθέτει;</p>					

<p>5. Η Μαρία όταν θυμώνει αναστοχάζεται για λίγο χρόνο και ηρεμεί προτού κάνει κάτι.</p> <p>Ποια δεξιότητα SEL διαθέτει;</p>					
<p>6. Ο Αλμπέρτο αναγνωρίζει ποιοι είναι οι στόχοι του.</p> <p>Ποια δεξιότητα SEL διαθέτει;</p>					
<p>7. Η Μπέτυ είναι επίμονη κι έτσι καταφέρνει να ξεπερνά με ευκολία τις προκλήσεις της ζωής.</p> <p>Ποια δεξιότητα SEL διαθέτει;</p>					

<p>8. Η Λούσι όταν έρχεται σε διαπροσωπική σύγκρουση με κάποιο άλλο άτομο, επιλέγει ανάλογα με την κατάσταση την κατάλληλη τεχνική επίλυσης των συγκρούσεων. Ποια δεξιότητα SEL διαθέτει;</p>					
<p>9. Η Σάρα αναγνωρίζει τα συναισθήματα των φίλων της και μπαίνει εύκολα στη θέση. Ποια δεξιότητα SEL διαθέτει;</p>					
<p>10. Η Μελίτσια συνεργάζεται με τα μέλη της ομάδας της. Ποια δεξιότητα SEL διαθέτει;</p>					

<p>11. Η Μαρία αναγνωρίζει πως κάθε άνθρωπος έχει αξία, ανεξάρτητα από τις δυνατότητες και τις αδυναμίες του. Ποια δεξιότητα SEL διαθέτει;</p>					
<p>12. Ο Βαγγέλης αναγνωρίζει τις συνέπειες μιας συμπεριφοράς. Ποια δεξιότητα SEL διαθέτει;</p>					
<p>13. Η Σάρα αναγνωρίζει τις επιλογές που κάνει καθώς και τις συνέπειες των επιλογών της. Ποια δεξιότητα SEL διαθέτει;</p>					

<p>14. Η Μαρία δυσκολεύεται να καταλάβει ποια είναι τα θετικά χαρακτηριστικά του εαυτού της, αλλά και εκείνα τα οποία χρειάζεται να βελτιώσει. Ποια δεξιότητα SEL δεν διαθέτει;</p>					
<p>15. Ο Άλμπερτ παρόλο που διαφωνεί συχνά με κάποια άτομα, σέβεται τις απόψεις και τις προτιμήσεις τους. Ποια δεξιότητα SEL διαθέτει;</p>					
<p>16. Η Μπέτυ δεν μπορεί να περιμένει τη σειρά της για να μιλήσει στην τάξη. Ποια</p>					

<p>δεξιότητα SEL θα έπρεπε να διαθέτει;</p>					
<p>17. Ο Άλμπερτ δεν μπορεί να αντιληφθεί τη διαφορετικότητα των ατόμων, τον διαφορετικό τρόπο σκέψης αλλά και τα διαφορετικά ενδιαφέροντα των άλλων ανθρώπων. Ποια δεξιότητα SEL δεν διαθέτει;</p>					
<p>18. Ο Βαγγέλης θέτει συχνά στόχους και προσπαθεί να τους κατακτήσει. Ποια δεξιότητα SEL διαθέτει;</p>					

<p>19. Ο Ρόμπερτ καλημερίζει τους ανθρώπους με ένα χαμόγελο! Ποια δεξιότητα SEL διαθέτει;</p>					
<p>20. Η Μελίτσια όταν αντιμετωπίζει ένα πρόβλημα “ζυγίζει” τις εναλλακτικές λύσεις, κάνοντας χρήση των δεξιοτήτων επίλυσης προβλημάτων. Ποια δεξιότητα SEL διαθέτει;</p>					
<p>21. Η Μαρία όταν αντιμετωπίζει ένα πρόβλημα, εντοπίζει πιθανές λύσεις, αναγνωρίζοντας τα υπέρ και τα</p>					

κατά κάθε λύσης. Ποια δεξιότητα SEL διαθέτει;					
22.Ο Άλμπερτ όταν ζηλεύει κάποιον, δυσκολεύεται να μη φερθεί άσχημα προς αυτόν. Ποια δεξιότητα SEL δεν διαθέτει;					
23. Η Λούσι όταν αντιμετωπίζει μια σύγκρουση στον εργασιακό της χώρο είναι πάντα ανταγωνιστική, επιβάλλοντας τον τρόπο επίλυσης της σύγκρουσης με βάση τα ατομικά της					

<p>συμφέροντα. Ποια δεξιότητα SEL δεν διαθέτει;</p>					
<p>24. Ο Άλμπερτ δυσκολεύεται να δει τα πράγματα από την οπτική γωνία ενός άλλου ατόμου. Ποια δεξιότητα SEL δεν διαθέτει;</p>					
<p>25. Η Μαρία αντιλαμβάνεται ποια είναι τα ενδιαφέροντά της, οι αξίες και οι πεποιθήσεις της. Ποια δεξιότητα SEL διαθέτει;</p>					

Pre/post-test Self-Assessment SDL Checklist

Βασισμένο στο Ερωτηματολόγιο που προτείνουν οι:

Chee, T. S, Divaharan, S., Tan, L., & Mun, C. H. (2011). Self-directed learning with ICT: Theory, practice and assessment. Singapore: Ministry of Education

Διαβάθμιση Σημαντικότητας Κλίμακας Likert: 1-Καθόλου, 2-Λίγο, 3-Ούτε λίγο ούτε πολύ, 4-Πολύ, 5-Πάρα πολύ						
1.	Κυριότητα της Μάθησης					
1.1	Αναγνωρίζω, καθορίζω και διατυπώνω τους ατομικούς μου μαθησιακούς στόχους	1	2	3	4	5
1.2	Προσδιορίζω τα μαθησιακά μου καθήκοντα, ώστε να κατακτήσω τους στόχους μου	1	2	3	4	5
1.3	Σχεδιάζω τη μαθησιακή μου πορεία	1	2	3	4	5
1.4	Θέτω προκλήσεις στον εαυτό μου και ορίζω τα επίπεδα για την κατάκτηση των μαθησιακών μου στόχων	1	2	3	4	5
2. Διαχείριση και Παρακολούθηση της Δικής μου Μάθησης						
2.1	Εξερευνώ ένα εύρος πιθανοτήτων και λαμβάνω την πιο αξιόπιστη απόφαση	1	2	3	4	5
2.2	Αυτοσχεδιάζω και αυτό-διαχειρίζομαι το χρόνο μου	1	2	3	4	5

3. Επέκταση της δικής μου Μάθησης						
3.1	Εφαρμόζω σε νέα πλαίσια ό,τι έχω μάθει	1	2	3	4	5
3.2	Αξιοποιώ τις δεξιότητες που έχω αποκτήσει για να μάθω πέρα από το πλαίσιο του προγράμματος σπουδών	1	2	3	4	5

Assessment Rubric for the “αPT² e-SEL Tutoring” e-course & “αPT² e-SEL Tutoring Environment”

Βασισμένη στο Ερωτηματολόγιο που προτείνουν οι:

- Brooke, J. (1996). SUS: A “quick and dirty” usability scale. In P. W. Jordan, B. Thomas, B. A. Weerdmeester, & I. L. McClelland (Eds.), Usability evaluation in industry. 189–194. London: Taylor & Francis.
- Ζιώγκου, Μ., Δημητριάδης, Σ. (2010). Χρήση εργαλείων τύπου wiki στην εκπαίδευση: μια μελέτη περίπτωσης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. 7ο Πανελλήνιο Συνέδριο με Διεθνή Συμμετοχή «Οι ΤΠΕ στην εκπαίδευση», τόμος II, (σ. 321-328). Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Κόρινθος, 23-26 Σεπτεμβρίου.

Διαβάθμιση Σημαντικότητας Κλίμακας Likert: 1-Καθόλου, 2-Λίγο, 3-Ούτε λίγο ούτε πολύ, 4-Πολύ, 5-Πάρα πολύ					
1. E-course: “αPT ² e-SEL Tutoring”					
1.1 Ο σκοπός του “αPT ² e-SEL Tutoring” e-course ήταν σαφής	1	2	3	4	5

1.2 Το θέμα του e-course προσέλκυσε το ενδιαφέρον μου	1	2	3	4	5
1.3 Το υλικό του e-course που προσφέρθηκε μέσω του Google Sites με βοήθησε να ολοκληρώσω τα παραδοτέα μου	1	2	3	4	5
1.4 Είμαι σίγουρος/η πως η γνώση που απέκτησα από το “αPT ² e-SEL Tutoring” e-course θα με βοηθήσει στην επαγγελματική μου ανάπτυξη	1	2	3	4	5
1.5 Πιστεύω πως ανέπτυξα πρακτικές γνώσεις για τη συναισθηματική αγωγή των μαθητών μου	1	2	3	4	5
1.6 Νομίζω ότι ανέπτυξα πρακτικές γνώσεις για την Αυτό-κατευθυνόμενη μάθηση, μέσα από το e-course	1	2	3	4	5
2. Τεχνολογικό Περιβάλλον: αPT² e-SEL Tutoring environment (Google Sites)					
2.1 Μπορούσα σχετικά εύκολα να αντιληφθώ τις διαθέσιμες επιλογές του περιβάλλοντος	1	2	3	4	5
2.2 Σκέφτηκα ότι αυτός ο δικτυακός τόπος ήταν εύκολος στη χρήση	1	2	3	4	5
2.3 Το περιβάλλον μου δίνει επαρκώς τη δυνατότητα να γνωρίζω σε ποια περιοχή βρίσκομαι ανά πάσα στιγμή	1	2	3	4	5
2.4 Συνολικά, η δομή της πληροφορίας και της πλοήγησης ήταν κατάλληλες και κατανοητές	1	2	3	4	5
2.5 Νομίζω ότι θα ήθελα να χρησιμοποιώ αυτό το δικτυακό τόπο συχνά	1	2	3	4	5
2.6 Βρήκα τις διάφορες λειτουργίες σε αυτό το δικτυακό τόπο καλά ολοκληρωμένες	1	2	3	4	5
2.7 Σκέφτηκα ότι υπήρχε μεγάλη ασυνέπεια σε αυτό το δικτυακό τόπο	1	2	3	4	5
2.8 Φαντάζομαι ότι οι περισσότεροι άνθρωποι θα μάθουν να χρησιμοποιούν αυτό το δικτυακό τόπο πολύ γρήγορα	1	2	3	4	5
2.9 Βρήκα αυτό το δικτυακό τόπο αδικαιολόγητα περίπλοκο/δύσκολο στη χρήση	1	2	3	4	5
2.10 Ένιωσα πολύ σίγουρος/η χρησιμοποιώντας αυτό το δικτυακό τόπο	1	2	3	4	5
2.11 Χρειάστηκε να μάθω πολλά πράγματα πριν να μπορέσω να ξεκινήσω με αυτό το δικτυακό τόπο	1	2	3	4	5
2.12 Οι οδηγίες και οι κατευθύνσεις της ομάδας του εργαστηρίου, στο αPT ² e-SEL Tutoring περιβάλλον ήταν επαρκείς και με βοήθησαν να συμμετέχω ενεργά	1	2	3	4	5

2.13 Το αPT ² e-SEL Tutoring περιβάλλον ήταν ελκυστικό	1	2	3	4	5
2.14 Το αPT ² e-SEL Tutoring περιβάλλον συνείσφερε στην ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των μελών κάθε ομάδας	1	2	3	4	5
2.15 Πιστεύω πως το αPT ² e-SEL Tutoring περιβάλλον ανταποκρίθηκε στις απαιτήσεις και τους στόχους του e-course.	1	2	3	4	5

Assessment Rubric for the ARCSBI

Βασισμένη στο Ερωτηματολόγιο που προτείνουν οι:

- Liaw, S. (2007). Investigating students' perceived satisfaction, behavioral intention, and effectiveness of e-learning: A case study of the Blackboard system
- Huang, B., Hew, K., F. (2016). Measuring Learners' Motivation Level in Massive Open Online Courses International Journal of Information and Education Technology, Vol. 6, No. 10
- Kim, K., (n.d.). Motivational Influences in Self-Directed e-Learning.
- Αλεξανδρή, Ε. (2010). Σχεδιασμός και αξιολόγηση στρατηγικών συνεργατικής μάθησης υποστηριζόμενων από την τεχνολογία. (Αδημοσίευτη μεταπτυχιακή διατριβή, Πανεπιστήμιο Πειραιώς).

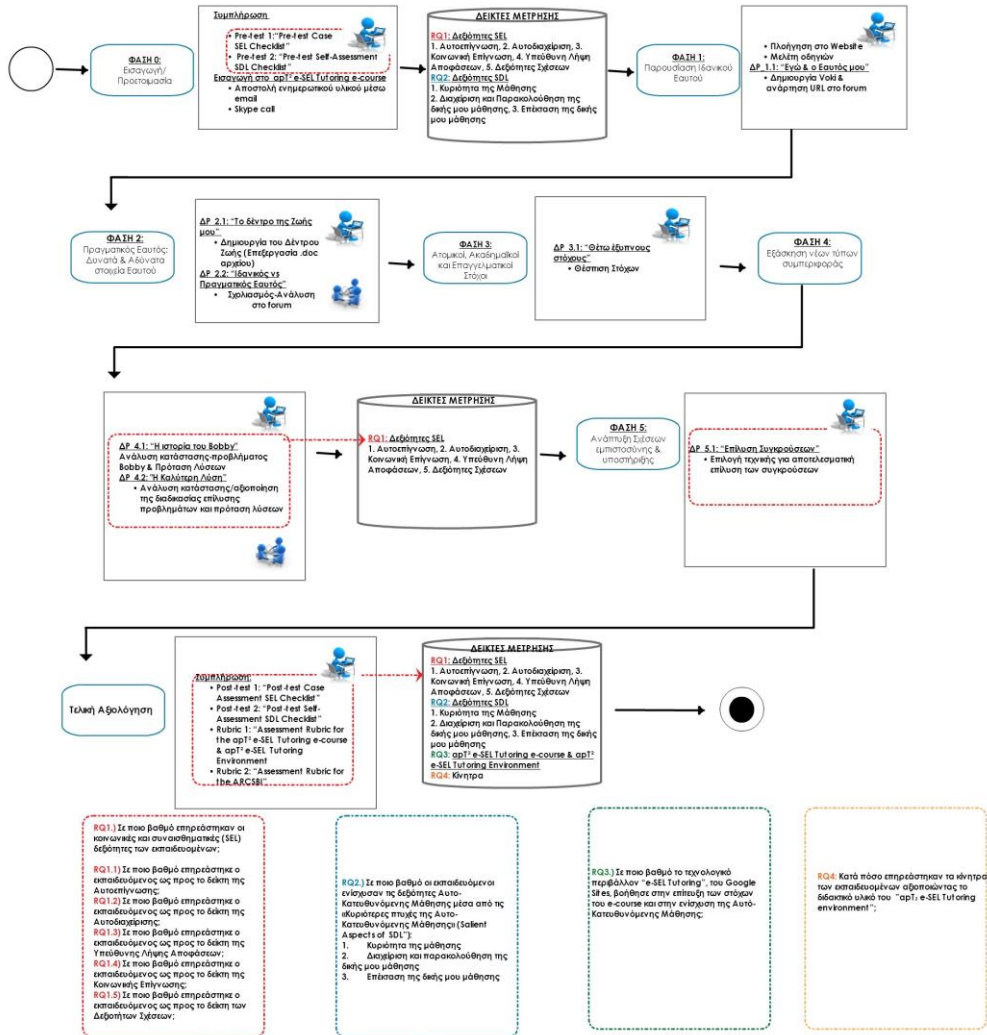
Διαβάθμιση Σημαντικότητας Κλίμακας Likert: 1-Καθόλου, 2-Λίγο, 3-Ούτε λίγο ούτε πολύ, 4-Πολύ, 5-Πάρα πολύ					
1. Προσοχή (Attention)					
E1. Τα σημαντικά σημεία τονίζονταν με έντονη γραμματοσειρά (bold), χρώμα και υπογραμμίσεις.	1	2	3	4	5
E2. Υπήρχε κάτι ενδιαφέρον στην αρχή αυτού του μαθήματος που τράβηξε την προσοχή μου.	1	2	3	4	5
E3. Ο σχεδιασμός της οθόνης (χρώμα, γραμματοσειρά, μέγεθος κ.λ.π.) ήταν τόσο ικανοποιητικός που το ευχαριστήθηκα.	1	2	3	4	5
E4. Οι δραστηριότητες ήταν τόσο περίπλοκες που μου προκάλεσαν υπερβολικό άγχος.	1	2	3	4	5

E5. Όλο το παρεχόμενο μαθησιακό υλικό ήταν πρόσφορο στη χρήση του.	1	2	3	4	5
E6. Η τοποθέτηση των πληροφοριών στην οθόνη συντελούσε στο να κρατά αμείωτη την προσοχή μου.	1	2	3	4	5
E7. Η ποιότητα του τρόπου γραφής του υλικού με βοήθησε να κρατήσω την προσοχή μου απερίσπαστη.	1	2	3	4	5
E8. Το στυλ γραψίματος ήταν βαρετό.	1	2	3	4	5
E9. Υπήρχαν τόσες πολλές λέξεις σε κάθε οθόνη που ήταν ενοχλητικό.	1	2	3	4	5
2. Σχετικότητα (Relevance)					
E10. Υπήρξε βοηθητικό υλικό για την καλύτερη απόδοσή μου.	1	2	3	4	5
E11. Το περιεχόμενο και το ύφος του γραψίματος δίνει την εντύπωση πως πρόκειται για αξιόλογο υλικό.	1	2	3	4	5
E12. Η ολοκλήρωση των δραστηριοτήτων με επιτυχία ήταν κάτι το σημαντικό για μένα.	1	2	3	4	5
E13. Το περιεχόμενο αυτής της ενότητας ήταν χρήσιμο για μένα.	1	2	3	4	5
E14. Μπορούσα να συσχετίσω το περιεχόμενο του μαθησιακού υλικού με πράγματα που ήδη έχω δει, κάνει ή σκεφτεί στη ζωή μου.	1	2	3	4	5
E15. Είναι ξεκάθαρο για μένα πώς το υλικό των δραστηριοτήτων συσχετίζεται με τα πράγματα που ήδη ξέρω.	1	2	3	4	5
E16. Οι υποδείξεις και οι οδηγίες δεν σχετίζονταν με τις ανάγκες μου επειδή ήξερα ήδη τα περισσότερα θέματα.	1	2	3	4	5
E17. Το περιεχόμενο αυτού του υλικού ήταν σχετικό με τα ενδιαφέροντά μου.	1	2	3	4	5
E18. Υπάρχουν πολλά πράγματα που θα τροποποιούσα εάν ήμουν ο σχεδιαστής του υλικού των δραστηριοτήτων.	1	2	3	4	5
3. Εμπιστοσύνη (Confidence)					
E19. Υπήρχαν οδηγίες για την εκτέλεση των δραστηριοτήτων.	1	2	3	4	5
E20. Ήξερα ότι η επιτυχία μου βασίστηκε στις ικανότητες και τις προσπάθειές μου.	1	2	3	4	5
E21. Είχα την ευκαιρία να ελέγξω τι έκανα και πώς το έκανα κατά τη διάρκεια των δραστηριοτήτων.	1	2	3	4	5

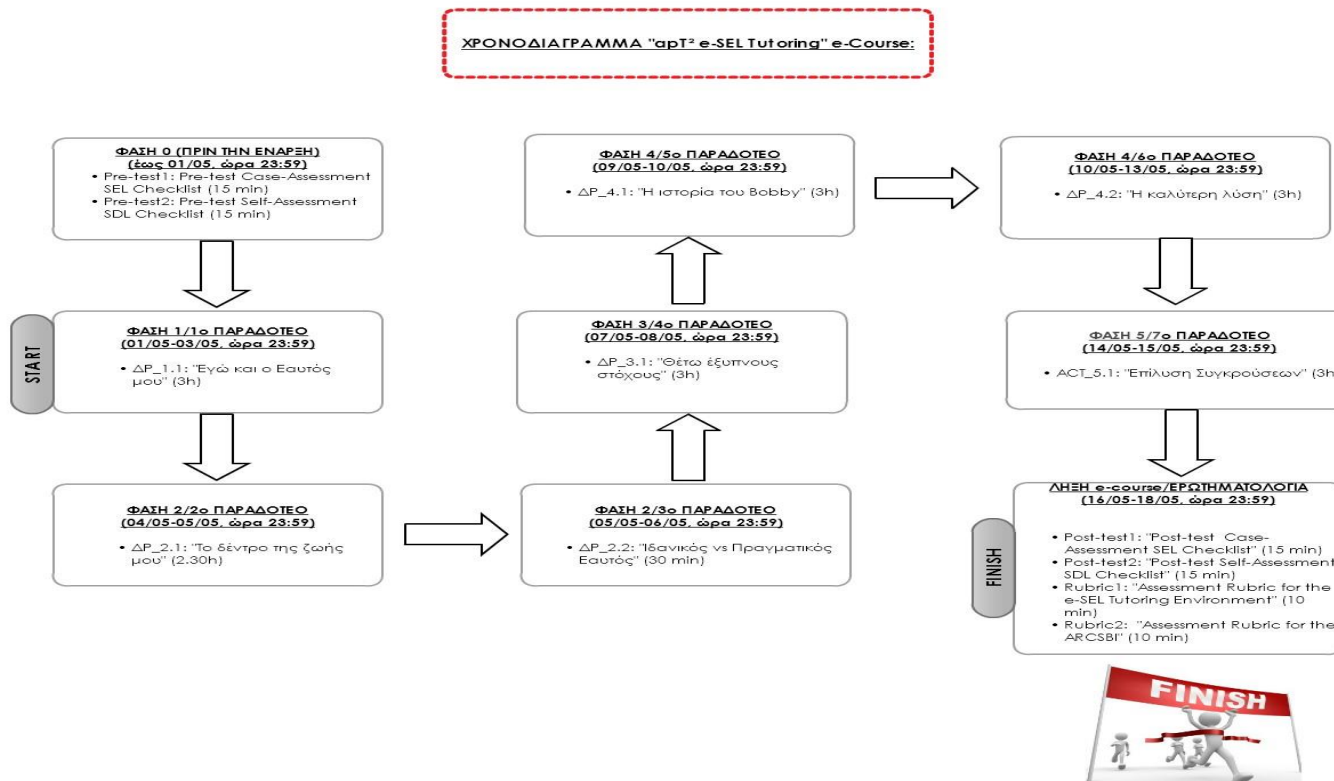
E22. Ο στόχος των δραστηριοτήτων αποτελούσε πρόκληση αλλά ήταν τελικά κάτι το επιτεύξιμο για μένα.	1	2	3	4	5
E23. Στην αρχή του μαθήματος, είχα την εντύπωση ότι θα ήταν εύκολο για μένα.	1	2	3	4	5
E24. Οι δραστηριότητες του μαθήματος ήταν πιο δύσκολες για μένα από ότι θα επιθυμούσα.	1	2	3	4	5
E25. Δεν μπορούσα να κατανοήσω πολλά πράγματα από το περιεχόμενο του μαθήματος.	1	2	3	4	5
E26. Η καλή οργάνωση του υλικού με βοήθησε να αποκτήσω την πεποίθηση ότι θα διεκπεραιώσω τις δραστηριότητες.	1	2	3	4	5
4. Ικανοποίηση (Satisfaction)					
E27. Ήταν ευχάριστο να εργάζομαι με ένα τόσο καλά σχεδιασμένο υλικό.	1	2	3	4	5
E28. Η ολοκλήρωση των δραστηριοτήτων αυτού του μαθήματος μου έδωσε ένα αίσθημα ικανοποίησης.	1	2	3	4	5
E29. Ήταν ευχάριστη εμπειρία η επιτυχής ολοκλήρωση του μαθήματος.	1	2	3	4	5
E30. Το όφελος που θα αποκόμιζα από την εκτέλεση των δραστηριοτήτων ήταν αναφερόμενο γι' αυτό θα ήθελα να μάθω περισσότερα για το θέμα.	1	2	3	4	5
E31. Πραγματικά απόλαυσα τις δραστηριότητες.	1	2	3	4	5
5. Πρόθεση Συμπεριφοράς (Behavioral Intentions)					
E32. Σκοπεύω να χρησιμοποιήσω την ηλεκτρονική μάθηση (e-learning) για την υποστήριξη της μάθησής μου.	1	2	3	4	5
E33. Σκοπεύω να χρησιμοποιήσω ηλεκτρονικό μαθησιακό περιεχόμενο (e-learning content) για την υποστήριξη της μάθησής μου.	1	2	3	4	5
E34. Σκοπεύω να χρησιμοποιήσω την ηλεκτρονική μάθηση (e-learning) ως ένα αυτόνομο μαθησιακό εργαλείο.	1	2	3	4	5
6. Αλληλεπίδραση (Interaction)					
E35. Πιστεύω ότι το αPT² e-SEL Tutoring e-course, υποστηρίζει την αλληλεπίδραση μεταξύ εκπαιδευτικού-εκπαιδευόμενου.	1	2	3	4	5
E36. Πιστεύω ότι το αPT² e-SEL Tutoring e-course, υποστηρίζει την αλληλεπίδραση μεταξύ των εκπαιδευομένων.	1	2	3	4	5

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4: Πειραματική διαδικασία

Διαγράμματα Πειραματικής διαδικασίας

Σχήμα 9: Απεικόνιση Πειραματικής Διαδικασίας- Ροή Σεναρίου

Σχήμα 10: Χρονοδιάγραμμα e-course

Αποτελέσματα στατιστικών ελέγχων

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ PRE-TEST 2 (SDL)

A1.1 Αναγνωρίζω, καθορίζω και διατυπώνω τους ατομικούς μου μαθησιακούς στόχους

		<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
Valid	Ούτε λίγο ούτε πολύ	7	12,7	12,7	12,7
	Πολύ	38	69,1	69,1	81,8
	Πάρα πολύ	10	18,2	18,2	100,0
	Total	55	100,0	100,0	

A1.2 Προσδιορίζω τα μαθησιακά μου καθήκοντα, ώστε να κατακτήσω τους στόχους μου

		<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
Valid	Λίγο	1	1,8	1,8	1,8
	Ούτε λίγο ούτε πολύ	7	12,7	12,7	12,7
	Πολύ	38	69,1	69,1	81,8
	Πάρα πολύ	10	18,2	18,2	100,0
	Total	55	100,0	100,0	

A1.3 Σχεδιάζω τη μαθησιακή μου πορεία

		<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
Valid	Λίγο	5	9,1	9,1	9,1
	Ούτε λίγο ούτε πολύ	16	29,1	29,1	38,2
	Πολύ	30	54,5	54,5	92,7

	Πάρα πολύ	4	7,3	7,3	100,0
	Total	55	100,0	100,0	

A1.4 Θέτω προκλήσεις στον εαυτό μου και ορίζω τα επίπεδα για την κατάκτηση των μαθησιακών μου στόχων

		<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
	Λίγο	1	1,8	1,8	1,8
	Ούτε λίγο ούτε πολύ	16	29,1	29,1	30,9
Valid	Πολύ	26	47,3	47,3	78,2
	Πάρα πολύ	12	21,8	21,8	100,0
	Total	55	100,0	100,0	

A2.1 Εξερευνώ ένα εύρος πιθανοτήτων και λαμβάνω την πιο αξιόπιστη απόφαση

		<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
	Ούτε λίγο ούτε πολύ	11	20,0	20,0	20,0
Valid	Πολύ	30	54,5	54,5	74,5
	Πάρα πολύ	14	25,5	25,5	100,0
	Total	55	100,0	100,0	

A2.2 Αυτοσχεδιάζω και αυτό-διαχειρίζομαι το χρόνο μου

		<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
	Λίγο	7	12,7	12,7	12,7
	Ούτε λίγο ούτε πολύ	9	16,4	16,4	29,1
Valid	Πολύ	21	38,2	38,2	67,3
	Πάρα πολύ	18	32,7	32,7	100,0
	Total	55	100,0	100,0	

A3.1 Εφαρμόζω σε νέα πλαίσια ό,τι έχω μάθει

		<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
Valid	Ούτε λίγο ούτε πολύ	12	21,8	21,8	21,8
	Πολύ	28	50,9	50,9	72,7
	Πάρα πολύ	15	27,3	27,3	100,0
	Total	55	100,0	100,0	

A3.2 Αξιοποιώ τις δεξιότητες που έχω αποκτήσει για να μάθω πέρα από το πλαίσιο του προγράμματος σπουδών

		<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
Valid	Λίγο	2	3,6	3,6	3,6
	Ούτε λίγο ούτε πολύ	16	29,1	29,1	32,7
	Πολύ	22	40,0	40,0	72,7
	Πάρα πολύ	15	27,3	27,3	100,0
	Total	55	100,0	100,0	

B1.1 Αναγνωρίζω, καθορίζω και διατυπώνω τους ατομικούς μου μαθησιακούς στόχους

		<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
Valid	Ούτε λίγο ούτε πολύ	6	10,9	10,9	10,9
	Πολύ	35	63,6	63,6	74,5
	Πάρα πολύ	14	25,5	25,5	100,0

Total	55	100,0	100,0
-------	----	-------	-------

B1.2 Προσδιορίζω τα μαθησιακά μου καθήκοντα, ώστε να κατακτήσω τους στόχους μου

	<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
Valid	Λίγο	1	1,8	1,8
	Ούτε λίγο ούτε πολύ	4	7,3	9,1
	Πολύ	28	50,9	60,0
	Πάρα πολύ	22	40,0	100,0
	Total	55	100,0	100,0

B1.3 Σχεδιάζω τη μαθησιακή μου πορεία

	<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
Valid	Λίγο	1	1,8	1,8
	Ούτε λίγο ούτε πολύ	16	29,1	30,9
	Πολύ	28	50,9	81,8
	Πάρα πολύ	10	18,2	100,0
	Total	55	100,0	100,0

B1.4 Θέτω προκλήσεις στον εαυτό μου και ορίζω τα επίπεδα για την κατάκτηση των μαθησιακών μου στόχων

	<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
Valid	Λίγο	3	5,5	5,5
	Ούτε λίγο ούτε πολύ	8	14,5	20,0
	Πολύ	30	54,5	74,5

	Πάρα πολύ	14	25,5	25,5	100,0
	Total	55	100,0	100,0	

B2.1 Εξερευνώ ένα εύρος πιθανοτήτων και λαμβάνω την πιο αξιόπιστη απόφαση

		<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
Valid	Ούτε λίγο ούτε πολύ	10	18,2	18,2	18,2
	Πολύ	31	56,4	56,4	74,5
	Πάρα πολύ	14	25,5	25,5	100,0
	Total	55	100,0	100,0	

B2.2 Αυτοσχεδιάζω και αυτό-διαχειρίζομαι το χρόνο μου

		<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
Valid	Λίγο	4	7,3	7,3	7,3
	Ούτε λίγο ούτε πολύ	11	20,0	20,0	27,3
	Πολύ	19	34,5	34,5	61,8
	Πάρα πολύ	21	38,2	38,2	100,0
	Total	55	100,0	100,0	

B3.1 Εφαρμόζω σε νέα πλαίσια ό,τι έχω μάθει

		<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
Valid	Λίγο	2	3,6	3,6	3,6
	Ούτε λίγο ούτε πολύ	12	21,8	21,8	25,5

	Πολύ	22	40,0	40,0	65,5
	Πάρα πολύ	19	34,5	34,5	100,0
	Total	55	100,0	100,0	

B3.2 Αξιοποιώ τις δεξιότητες που έχω αποκτήσει για να μάθω πέρα από το πλαίσιο του προγράμματος σπουδών

		<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
	Λίγο	1	1,8	1,8	1,8
	Ούτε λίγο ούτε πολύ	11	20,0	20,0	21,8
Valid	Πολύ	23	41,8	41,8	63,6
	Πάρα πολύ	20	36,4	36,4	100,0
	Total	55	100,0	100,0	

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΡΟΥΜΠΡΙΚΑΣ 1

1.1 Ο σκοπός του “απT² e-SEL Tutoring” e-course ήταν σαφής

		<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
	Λίγο	1	1,8	1,8	1,8
	Ούτε λίγο ούτε πολύ	2	3,6	3,6	5,5
Valid	Πολύ	28	50,9	50,9	56,4
	Πάρα πολύ	24	43,6	43,6	100,0
	Total	55	100,0	100,0	

1.2 Το θέμα του e-course προσέλκυσε το ενδιαφέρον μου

		<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
Valid	Λίγο	2	3,6	3,6	3,6
	Ούτε λίγο ούτε πολύ	9	16,4	16,4	20,0
	Πολύ	28	50,9	50,9	70,9
	Πάρα πολύ	16	29,1	29,1	100,0
	Total	55	100,0	100,0	

1.3 Το υλικό του e-course που προσφέρθηκε μέσω του Google Sites με βοήθησε να ολοκληρώσω τα παραδοτέα μου

		<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
Valid	Λίγο	1	1,8	1,8	1,8
	Ούτε λίγο ούτε πολύ	4	7,3	7,3	9,1
	Πολύ	19	34,5	34,5	43,6
	Πάρα πολύ	31	56,4	56,4	100,0
	Total	55	100,0	100,0	

1.4 Είμαι σίγουρος/η πως η γνώση που απέκτησα από το “arT² e-SEL Tutoring” e-course θα με βοηθήσει στην επαγγελματική μου ανάπτυξη

		<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
Valid	Λίγο	4	7,3	7,3	7,3
	Ούτε λίγο ούτε πολύ	15	27,3	27,3	34,5
	Πολύ	23	41,8	41,8	76,4
	Πάρα πολύ	13	23,6	23,6	100,0
	Total	55	100,0	100,0	

1.5 Πιστεύω πως ανέπτυξα πρακτικές γνώσεις για τη συναισθηματική αγωγή των μαθητών μου

		<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
Valid	Λίγο	3	5,5	5,5	5,5
	Ούτε λίγο ούτε πολύ	11	20,0	20,0	25,5
	Πολύ	29	52,7	52,7	78,2
	Πάρα πολύ	12	21,8	21,8	100,0
	Total	55	100,0	100,0	

1.6 Νομίζω ότι ανέπτυξα πρακτικές γνώσεις για την Αυτό-κατευθυνόμενη μάθηση, μέσα από το e-course

		<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
Valid	Λίγο	1	1,8	1,8	1,8
	Ούτε λίγο ούτε πολύ	17	30,9	30,9	32,7
	Πολύ	25	45,5	45,5	78,2
	Πάρα πολύ	12	21,8	21,8	100,0
	Total	55	100,0	100,0	

2.1 Μπορούσα σχετικά εύκολα να αντιληφθώ τις διαθέσιμες επιλογές του περιβάλλοντος

		<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
Valid	Ούτε λίγο ούτε πολύ	9	16,4	16,4	16,4
	Πολύ	26	47,3	47,3	63,6
	Πάρα πολύ	20	36,4	36,4	100,0
	Total	55	100,0	100,0	

2.2 Σκέφτηκα ότι αυτός ο δικτυακός τόπος ήταν εύκολος στη χρήση

		<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
Valid	Ούτε λίγο ούτε πολύ	3	5,5	5,5	5,5
	Πολύ	27	49,1	49,1	54,5
	Πάρα πολύ	25	45,5	45,5	100,0
	Total	55	100,0	100,0	

2.3 Το περιβάλλον μου δίνει επαρκώς τη δυνατότητα να γνωρίζω σε ποια περιοχή βρίσκομαι ανά πάσα στιγμή

		<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
Valid	Λίγο	2	3,6	3,6	3,6
	Ούτε λίγο ούτε πολύ	10	18,2	18,2	21,8
	Πολύ	28	50,9	50,9	72,7
	Πάρα πολύ	15	27,3	27,3	100,0
	Total	55	100,0	100,0	

2.4 Συνολικά, η δομή της πληροφορίας και της πλοήγησης ήταν κατάλληλες και κατανοητές

		<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
Valid	Λίγο	3	5,5	5,5	5,5
	Ούτε λίγο ούτε πολύ	9	16,4	16,4	21,8
	Πολύ	26	47,3	47,3	69,1
	Πάρα πολύ	17	30,9	30,9	100,0
	Total	55	100,0	100,0	

2.5 Νομίζω ότι θα ήθελα να χρησιμοποιώ αυτό το δικτυακό τόπο συχνά

		<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
Valid	Λίγο	9	16,4	16,4	16,4
	Ούτε λίγο ούτε πολύ	13	23,6	23,6	40,0
	Πολύ	28	50,9	50,9	90,9
	Πάρα πολύ	5	9,1	9,1	100,0
	Total	55	100,0	100,0	

2.6 Βρήκα τις διάφορες λειτουργίες σε αυτό το δικτυακό τόπο καλά ολοκληρωμένες

		<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
Valid	Ούτε λίγο ούτε πολύ	12	21,8	21,8	21,8
	Πολύ	29	52,7	52,7	74,5
	Πάρα πολύ	14	25,5	25,5	100,0
	Total	55	100,0	100,0	

2.7 Σκέφτηκα ότι υπήρχε μεγάλη ασυνέπεια σε αυτό το δικτυακό τόπο

		<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
Valid	Καθόλου	22	40,0	40,0	40,0
	Λίγο	21	38,2	38,2	78,2
	Ούτε λίγο ούτε πολύ	4	7,3	7,3	85,5
	Πολύ	5	9,1	9,1	94,5
	Πάρα πολύ	3	5,5	5,5	100,0
	Total	55	100,0	100,0	

2.8 Φαντάζομαι ότι οι περισσότεροι άνθρωποι θα μάθουν να χρησιμοποιούν αυτό το δικτυακό τόπο πολύ γρήγορα

		<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
Valid	Λίγο	2	3,6	3,6	3,6
	Ούτε λίγο ούτε πολύ	6	10,9	10,9	14,5
	Πολύ	30	54,5	54,5	69,1
	Πάρα πολύ	17	30,9	30,9	100,0
	Total	55	100,0	100,0	

2.9 Βρήκα αυτό το δικτυακό τόπο αδικαιολόγητα περίπλοκο/δύσκολο στη χρήση

		<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
Valid	Καθόλου	37	67,3	67,3	67,3
	Λίγο	15	27,3	27,3	94,5
	Ούτε λίγο ούτε πολύ	2	3,6	3,6	98,2
	Πολύ	1	1,8	1,8	100,0
	Πάρα πολύ	55	100,0	100,0	
	Total	37	67,3	67,3	67,3

2.10 Ένιωσα πολύ σίγουρος/η χρησιμοποιώντας αυτό το δικτυακό τόπο

		<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
Valid	Λίγο	1	1,8	1,8	1,8
	Ούτε λίγο ούτε πολύ	12	21,8	21,8	23,6
	Πολύ	27	49,1	49,1	72,7
	Πάρα πολύ	15	27,3	27,3	100,0
	Total	55	100,0	100,0	

2.11 Χρειάστηκε να μάθω πολλά πράγματα πριν να μπορέσω να ξεκινήσω με αυτό το δικτυακό τόπο

		<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
	Καθόλου	22	40,0	40,0	40,0
	Λίγο	18	32,7	32,7	72,7
	Ούτε λίγο ούτε πολύ	13	23,6	23,6	96,4
Valid	Πολύ	2	3,6	3,6	100,0
	Πάρα πολύ	55	100,0	100,0	
	Total	22	40,0	40,0	40,0

2.12 Οι οδηγίες και οι κατευθύνσεις της ομάδας του εργαστηρίου, στο τεχνολογικό περιβάλλον "αρΤ² e-SEL Tutoring" ήταν επαρκείς και με βοήθησαν να συμμετέχω ενεργά

		<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
	Ούτε λίγο ούτε πολύ	6	10,9	10,9	10,9
Valid	Πολύ	21	38,2	38,2	49,1
	Πάρα πολύ	28	50,9	50,9	100,0
	Total	55	100,0	100,0	

2.13 Το περιβάλλον "αρΤ² e-SEL Tutoring" ήταν ελκυστικό

		<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
	Λίγο	3	5,5	5,5	5,5
	Ούτε λίγο ούτε πολύ	16	29,1	29,1	34,5
Valid	Πολύ	19	34,5	34,5	69,1
	Πάρα πολύ	17	30,9	30,9	100,0
	Total	55	100,0	100,0	

2.14 Το περιβάλλον "απΤ² e-SEL Tutoring" συνείσφερε στην ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των μελών κάθε ομάδας

		<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
Valid	Καθόλου	1	1,8	1,8	1,8
	Λίγο	2	3,6	3,6	5,5
	Ούτε λίγο ούτε πολύ	9	16,4	16,4	21,8
	Πολύ	26	47,3	47,3	69,1
	Πάρα πολύ	17	30,9	30,9	100,0
	Total	55	100,0	100,0	

2.15 Πιστεύω πως το τεχνολογικό περιβάλλον "απΤ² e-SEL Tutoring" ανταποκρίθηκε στις απαιτήσεις και στους στόχους του e-course

		<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
Valid	Λίγο	1	1,8	1,8	1,8
	Ούτε λίγο ούτε πολύ	7	12,7	12,7	14,5
	Πολύ	30	54,5	54,5	69,1
	Πάρα πολύ	17	30,9	30,9	100,0
	Total	55	100,0	100,0	

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΡΟΥΜΠΡΙΚΑΣ 2

Ε3. Ο σχεδιασμός της οθόνης (χρώμα, γραμματοσειρά, μέγεθος κ.λ.π.) ήταν τόσο ικανοποιητικός που το ευχαριστήθηκα.

		<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
Valid	Λίγο	7	12,7	12,7	12,7
	Ούτε λίγο ούτε πολύ	13	23,6	23,6	36,4

	Πολύ	25	45,5	45,5	81,8
	Πάρα πολύ	10	18,2	18,2	100,0
	Total	7	12,7	12,7	12,7

E4. Οι δραστηριότητες ήταν τόσο περίπλοκες που μου προκάλεσαν υπερβολικό άγχος.

		<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
	Καθόλου	20	36,4	36,4	36,4
	Λίγο	27	49,1	49,1	85,5
	Ούτε λίγο ούτε πολύ	8	14,5	14,5	100,0
Valid	Πολύ	55	100,0	100,0	
	Πάρα πολύ	20	36,4	36,4	36,4
	Total	27	49,1	49,1	85,5

E5. Όλο το παρεχόμενο μαθησιακό υλικό ήταν πρόσφορο στη χρήση του.

		<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
	Ούτε λίγο ούτε πολύ	8	14,5	14,5	14,5
Valid	Πολύ	34	61,8	61,8	76,4
	Πάρα πολύ	13	23,6	23,6	100,0
	Total	55	100,0	100,0	

E6. Η τοποθέτηση των πληροφοριών στην οθόνη συντελούσε στο να κρατά αμείωτη την προσοχή μου.

		<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
	Λίγο	3	5,5	5,5	5,5
Valid	Ούτε λίγο ούτε πολύ	16	29,1	29,1	34,5
	Πολύ	31	56,4	56,4	90,9

	Πάρα πολύ	5	9,1	9,1	100,0
	Total	55	100,0	100,0	

E7. Η ποιότητα του τρόπου γραφής του υλικού με βοήθησε να κρατήσω την προσοχή μου απερίσπαστη.

		<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
	Λίγο	2	3,6	3,6	3,6
	Ούτε λίγο ούτε πολύ	17	30,9	30,9	34,5
Valid	Πολύ	31	56,4	56,4	90,9
	Πάρα πολύ	5	9,1	9,1	100,0
	Total	55	100,0	100,0	

E8. Το στυλ γραψίματος ήταν βαρετό.

		<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
	Λίγο	6	10,9	10,9	10,9
	Ούτε λίγο ούτε πολύ	12	21,8	21,8	32,7
Valid	Πολύ	14	25,5	25,5	58,2
	Πάρα πολύ	23	41,8	41,8	100,0
	Total	55	100,0	100,0	

E9. Υπήρχαν τόσες πολλές λέξεις σε κάθε οθόνη που ήταν ενοχλητικό.

		<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
	Καθόλου	25	45,5	45,5	45,5
	Λίγο	19	34,5	34,5	80,0
Valid	Ούτε λίγο ούτε πολύ	8	14,5	14,5	94,5

	Πολύ	3	5,5	5,5	100,0
	Πάρα πολύ	55	100,0	100,0	
	Total	25	45,5	45,5	45,5

Ε10. Υπήρξε βοηθητικό υλικό για την καλύτερη απόδοσή μου.

		<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
	Λίγο	1	1,8	1,8	1,8
	Ούτε λίγο ούτε πολύ	3	5,5	5,5	7,3
Valid	Πολύ	29	52,7	52,7	60,0
	Πάρα πολύ	22	40,0	40,0	100,0
	Total	55	100,0	100,0	

Ε11. Το περιεχόμενο και το ύφος του γραψίματος δίνει την εντύπωση πως πρόκειται για αξιόλογο υλικό.

		<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
	Λίγο	2	3,6	3,6	3,6
	Ούτε λίγο ούτε πολύ	11	20,0	20,0	23,6
Valid	Πολύ	28	50,9	50,9	74,5
	Πάρα πολύ	14	25,5	25,5	100,0
	Total	55	100,0	100,0	

Ε12. Η ολοκλήρωση των δραστηριοτήτων με επιτυχία ήταν κάτι το σημαντικό για μένα.

		<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
Valid	Ούτε λίγο ούτε πολύ	1	1,8	1,8	1,8

	Πολύ	29	52,7	52,7	54,5
	Πάρα πολύ	25	45,5	45,5	100,0
	Total	55	100,0	100,0	

E13. Το περιεχόμενο αυτής της ενότητας ήταν χρήσιμο για μένα.

		<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
	Λίγο	1	1,8	1,8	1,8
	Ούτε λίγο ούτε πολύ	9	16,4	16,4	18,2
Valid	Πολύ	34	61,8	61,8	80,0
	Πάρα πολύ	11	20,0	20,0	100,0
	Total	55	100,0	100,0	

E14. Μπορούσα να συσχετίσω το περιεχόμενο του μαθησιακού υλικού με πράγματα που ήδη έχω δει, κάνει ή σκεφτεί στη ζωή μου.

		<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
	Λίγο	4	7,3	7,3	7,3
	Ούτε λίγο ούτε πολύ	5	9,1	9,1	16,4
Valid	Πολύ	28	50,9	50,9	67,3
	Πάρα πολύ	18	32,7	32,7	100,0
	Total	55	100,0	100,0	

E15. Είναι ξεκάθαρο για μένα πώς το υλικό των δραστηριοτήτων συσχετίζεται με τα πράγματα που ήδη ξέρω.

		<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
Valid	Λίγο	4	7,3	7,3	7,3
	Ούτε λίγο ούτε πολύ	9	16,4	16,4	23,6
	Πολύ	36	65,5	65,5	89,1
	Πάρα πολύ	6	10,9	10,9	100,0
	Total	55	100,0	100,0	

Ε16. Οι υποδείξεις και οι οδηγίες δεν σχετίζονταν με τις ανάγκες μου επειδή ήξερα ήδη τα περισσότερα θέματα.

		<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
Valid	Καθόλου	10	18,2	18,2	18,2
	Λίγο	19	34,5	34,5	52,7
	Ούτε λίγο ούτε πολύ	18	32,7	32,7	85,5
	Πολύ	6	10,9	10,9	96,4
	Πάρα πολύ	2	3,6	3,6	100,0
	Total	55	100,0	100,0	

Ε17. Το περιεχόμενο αυτού του υλικού ήταν σχετικό με τα ενδιαφέροντά μου.

		<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
Valid	Καθόλου	1	1,8	1,8	1,8
	Λίγο	3	5,5	5,5	7,3
	Ούτε λίγο ούτε πολύ	17	30,9	30,9	38,2
	Πολύ	26	47,3	47,3	85,5
	Πάρα πολύ	8	14,5	14,5	100,0
	Total	55	100,0	100,0	

Ε18. Υπάρχουν πολλά πράγματα που θα τροποποιούσα εάν ήμουν ο σχεδιαστής του υλικού των δραστηριοτήτων.

		<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
	Καθόλου	7	12,7	12,7	12,7
	Λίγο	19	34,5	34,5	47,3
	Ούτε λίγο ούτε πολύ	19	34,5	34,5	81,8
Valid	Πολύ	10	18,2	18,2	100,0
	Πάρα πολύ	55	100,0	100,0	
	Total	7	12,7	12,7	12,7

Ε19. Υπήρχαν οδηγίες για την εκτέλεση των δραστηριοτήτων.

		<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
	Λίγο	1	1,8	1,8	1,8
	Ούτε λίγο ούτε πολύ	2	3,6	3,6	5,5
Valid	Πολύ	20	36,4	36,4	41,8
	Πάρα πολύ	32	58,2	58,2	100,0
	Total	55	100,0	100,0	

Ε20. Ήξερα ότι η επιτυχία μου βασίστηκε στις ικανότητες και τις προσπάθειές μου.

		<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
	Καθόλου	1	1,8	1,8	1,8
	Λίγο	2	3,6	3,6	5,5
	Ούτε λίγο ούτε πολύ	7	12,7	12,7	18,2
Valid	Πολύ	32	58,2	58,2	76,4
	Πάρα πολύ	13	23,6	23,6	100,0
	Total	55	100,0	100,0	

E21. Είχα την ευκαιρία να ελέγξω τι έκανα και πώς το έκανα κατά τη διάρκεια των δραστηριοτήτων.

		<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
	Καθόλου	2	3,6	3,6	3,6
	Λίγο	5	9,1	9,1	12,7
	Ούτε λίγο ούτε πολύ	6	10,9	10,9	23,6
Valid	Πολύ	27	49,1	49,1	72,7
	Πάρα πολύ	15	27,3	27,3	100,0
	Total	55	100,0	100,0	

E22. Ο στόχος των δραστηριοτήτων αποτελούσε πρόκληση αλλά ήταν τελικά κάτι το επιτεύξιμο για μένα.

		<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
	Λίγο	2	3,6	3,6	3,6
	Ούτε λίγο ούτε πολύ	10	18,2	18,2	21,8
Valid	Πολύ	34	61,8	61,8	83,6
	Πάρα πολύ	9	16,4	16,4	100,0
	Total	55	100,0	100,0	

E23. Στην αρχή του μαθήματος, είχα την εντύπωση ότι θα ήταν εύκολο για μένα.

		<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
	Λίγο	6	10,9	10,9	10,9
	Ούτε λίγο ούτε πολύ	22	40,0	40,0	50,9
Valid	Πολύ	22	40,0	40,0	90,9
	Πάρα πολύ	5	9,1	9,1	100,0
	Total	55	100,0	100,0	

E24. Οι δραστηριότητες του μαθήματος ήταν πιο δύσκολες για μένα από ότι θα επιθυμούσα.

		<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
Valid	Καθόλου	22	40,0	40,0	40,0
	Λίγο	17	30,9	30,9	70,9
	Ούτε λίγο ούτε πολύ	13	23,6	23,6	94,5
	Πολύ	3	5,5	5,5	100,0
	Πάρα πολύ	55	100,0	100,0	
	Total	22	40,0	40,0	40,0

E25. Δεν μπορούσα να κατανοήσω πολλά πράγματα από το περιεχόμενο του μαθήματος.

		<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
Valid	Καθόλου	30	54,5	54,5	54,5
	Λίγο	15	27,3	27,3	81,8
	Ούτε λίγο ούτε πολύ	7	12,7	12,7	94,5
	Πολύ	2	3,6	3,6	98,2
	Πάρα πολύ	1	1,8	1,8	100,0
	Total	55	100,0	100,0	

E.26 Η καλή οργάνωση του υλικού με βοήθησε να αποκτήσω την πεποίθηση ότι θα διεκπεραιώσω τις δραστηριότητες.

		<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
Valid	Ούτε λίγο ούτε πολύ	8	14,5	14,5	14,5
	Πολύ	26	47,3	47,3	61,8
	Πάρα πολύ	21	38,2	38,2	100,0

Total	55	100,0	100,0
-------	----	-------	-------

E27. Ήταν ευχάριστο να εργάζομαι με ένα τόσο καλά σχεδιασμένο υλικό.

	<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
Valid	Λίγο	1	1,8	1,8
	Ούτε λίγο ούτε πολύ	10	18,2	20,0
	Πολύ	25	45,5	65,5
	Πάρα πολύ	19	34,5	100,0
	Total	55	100,0	100,0

E28. Η ολοκλήρωση των δραστηριοτήτων αυτού του μαθήματος μου έδωσε ένα αίσθημα ικανοποίησης.

	<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
Valid	Λίγο	1	1,8	1,8
	Ούτε λίγο ούτε πολύ	6	10,9	12,7
	Πολύ	32	58,2	70,9
	Πάρα πολύ	16	29,1	100,0
	Total	55	100,0	100,0

E29. Ήταν ευχάριστη εμπειρία η επιτυχής ολοκλήρωση του μαθήματος.

		<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
Valid	Ούτε λίγο ούτε πολύ	5	9,1	9,1	9,1
	Πολύ	27	49,1	49,1	58,2
	Πάρα πολύ	23	41,8	41,8	100,0
	Total	55	100,0	100,0	

E30. Το όφελος που θα αποκόμιζα από την εκτέλεση των δραστηριοτήτων ήταν αναφερόμενο γι' αυτό θα ήθελα να μάθω περισσότερα για το θέμα.

		<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
Valid	Λίγο	2	3,6	3,6	3,6
	Ούτε λίγο ούτε πολύ	18	32,7	32,7	36,4
	Πολύ	26	47,3	47,3	83,6
	Πάρα πολύ	9	16,4	16,4	100,0
	Total	55	100,0	100,0	

E31. Πραγματικά απόλαυσα τις δραστηριότητες.

		<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
Valid	Λίγο	4	7,3	7,3	7,3
	Ούτε λίγο ούτε πολύ	13	23,6	23,6	30,9
	Πολύ	23	41,8	41,8	72,7
	Πάρα πολύ	15	27,3	27,3	100,0
	Total	55	100,0	100,0	

Ε32. Σκοπεύω να χρησιμοποιήσω την ηλεκτρονική μάθηση (e-learning) για την υποστήριξη της μάθησής μου.

	<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
	Λίγο	1	1,8	1,8
	Ούτε λίγο ούτε πολύ	8	14,5	16,4
Valid	Πολύ	19	34,5	50,9
	Πάρα πολύ	27	49,1	100,0
	Total	55	100,0	100,0

Ε33. Σκοπεύω να χρησιμοποιήσω ηλεκτρονικό μαθησιακό περιεχόμενο (e-learning content) για την υποστήριξη της μάθησής μου.

	<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
	Λίγο	1	1,8	1,8
	Ούτε λίγο ούτε πολύ	8	14,5	16,4
Valid	Πολύ	21	38,2	54,5
	Πάρα πολύ	25	45,5	100,0
	Total	55	100,0	100,0

Ε34. Σκοπεύω να χρησιμοποιήσω την ηλεκτρονική μάθηση (e-learning) ως ένα αυτόνομο μαθησιακό εργαλείο.

	<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
	Λίγο	1	1,8	1,8
	Ούτε λίγο ούτε πολύ	15	27,3	29,1
Valid	Πολύ	20	36,4	65,5
	Πάρα πολύ	19	34,5	100,0
	Total	55	100,0	100,0

E35. Πιστεύω ότι το aPT² e-SEL Tutoring e-course, υποστηρίζει την αλληλεπίδραση μεταξύ εκπαιδευτικού-εκπαιδευόμενου.

		<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
	Καθόλου	1	1,8	1,8	1,8
	Λίγο	2	3,6	3,6	5,5
	Ούτε λίγο ούτε πολύ	9	16,4	16,4	21,8
Valid	Πολύ	26	47,3	47,3	69,1
	Πάρα πολύ	17	30,9	30,9	100,0
	Total	55	100,0	100,0	

E36. Πιστεύω ότι το aPT² e-SEL Tutoring e-course, υποστηρίζει την αλληλεπίδραση μεταξύ των εκπαιδευομένων.

		<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>	<i>Valid Percent</i>	<i>Cumulative Percent</i>
	Καθόλου	1	1,8	1,8	1,8
	Ούτε λίγο ούτε πολύ	7	12,7	12,7	14,5
Valid	Πολύ	25	45,5	45,5	60,0
	Πάρα πολύ	22	40,0	40,0	100,0
	Total	55	100,0	100,0	